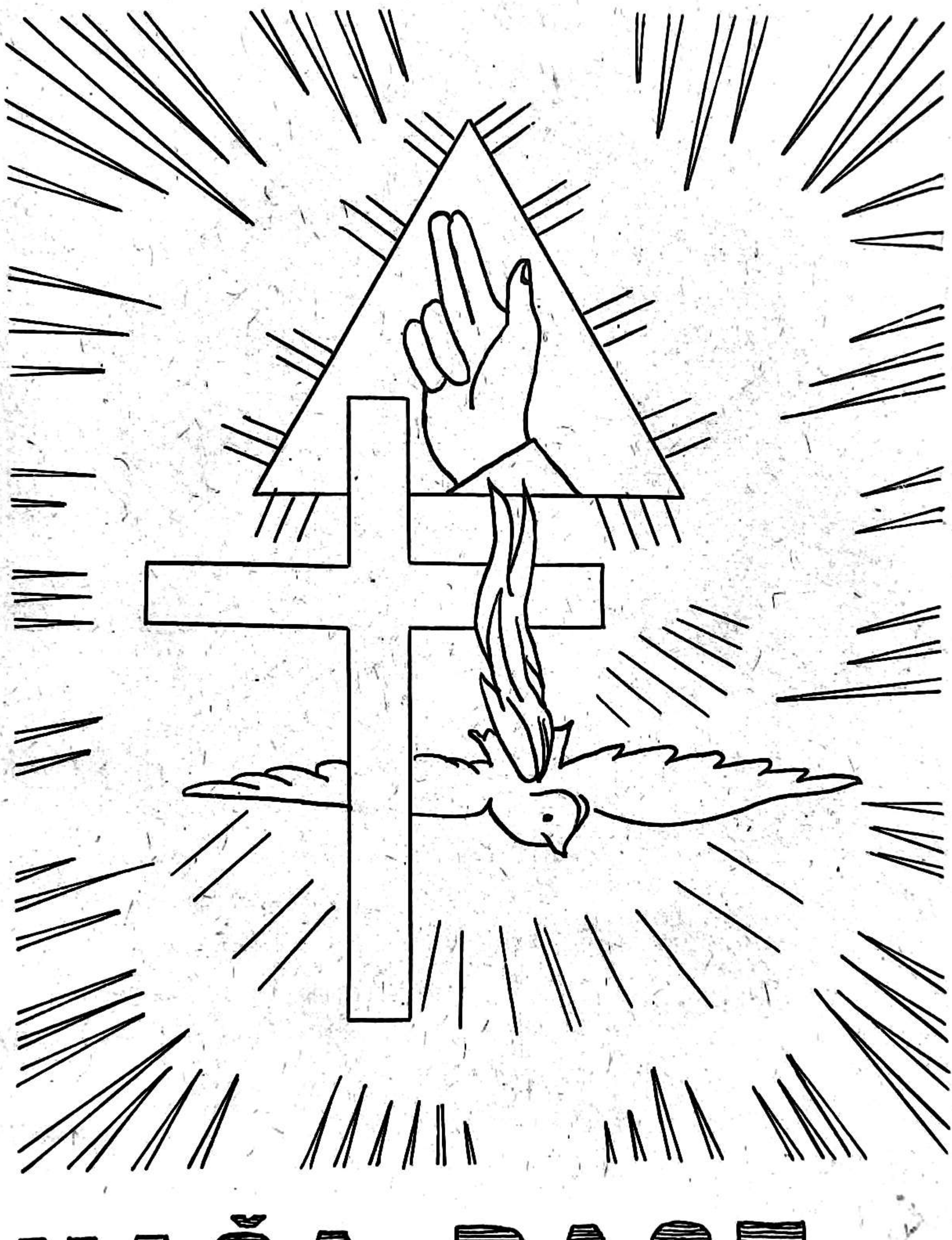

NAŠA RAST V VERI

I

NAŠA RAST V VERI

OSNUTKI KATEHEZ ZA 5. LETNIK VEROUKA

1. del

Po naročilu MKS
sestavil
Franc Mihelčič SDB
katehet

Ljubljana
1969

Imprimatur.

Nadškofijski ordinariat v Ljubljani
Dne 13. marca 1969, št. 81

Izdal in razmnožil Franc Mihelčič,
Ljubljana, Zaloška 76a/15

UVODNA POJASNILA

Pričujoče kateheze se tesno naslanjajo na veroučni učbenik za 5. razred osemletke:"Naša rast v veri." Držijo se strogo iste metode, kot jo ima učbenik. Zato so glavni naslovi isti tako v učbeniku kot v katehezah. Tako bosta učbenik in kateheze olajševala katehetom pripravo na katehezo.

Kateheze so zelo obširne in je v njih mnogo svetega pisma ter zgledov iz življenja. Tesno se naslanjajo na bogoslužje in na nauk Cerkve v koncilskih konstitucijah, odlokih oz. v papeških okrožnicah. Upoštevane so najnovejše svetopisemske eksegeze. Zato jih je treba študirati s svinčnikom v roki. Kateheze podajajo učni in vzgojni material, navezave in aplikacije, katehet pa mora izbirati, črtati, oblikovati.Vse, kar je zbrano in nanizano v teh katehezah, je samo pripomoček, da si vsak katehet izoblikuje svojo katehezo. Živa in učinkovita kateheza je vedno katehetovo osebno delo.

Vsi osnutki katehez so izdelani po enotnem načrtu in imajo sledeča poglavja: V PREMISLEK
UVOD
RAZLAGA
VEROUČNI ZVEZEK
BERILO

V poglavju:"V premislek" je vedno kratka pojasnitev, zakaj je učna enota primerna za ta letnik, kaj naj katehet pri otrocih z učno enoto doseže in s katerimi pripomočki naj jo obdela. Praktične opazke, ki so pod "Pomni", so povzete iz "Handbuch zum katholischen Katechismus" (Herder, Freiburg 1966).

V "Uvodu" je podan življenjski zgled, ki služi za izhodišče vse učne enote in na podlagi katerega je treba po induktivni metodi pri razlagi pripeljati otroke do didaktičnega in pedagoškega cilja učne enote.

"Razlaga" razčlenjuje in zopet sintetizira snov, ki je v učbeniku. Slike iz učbenika so v njej didaktično in pedagoško izkoriščene do maksimuma. Skoraj vsak odstavek iz učbenika je podprt s praktičnim zgledom iz življenja. Vsaka kateheza vodi v molitev, izhaja iz molitve in bi naj tudi bila spontana molitev.

V poglavju "Veroučni zvezek" so najprej na način rekapitulacije obdelana vprašanja in odgovori, testi in kvizi, potem pa so podane razne "tedenske akcije", za katere naj bi se otroci navdušili pri učni enoti.

Vsaki učni enoti je dodano "Berilo", ki pomaga otrokom k intuitivnemu zrenju obravnavane snovi in jih tudi čustveno razpoloži za osebne odločitve.

Med pripomočki, ki naj otroke vsestransko utrdijo v intuitivnem zrenju resnice in v veri ter jih pridobijo za življenje po veri, ne smemo pozabiti audio-vizuelnih sredstev. Pri vsaki učni enoti so posebej naznačena pod oznako "Vd" - verski diafilm.

V kazalu so podane kratke sheme posameznih katehez.

LITERATURA, KI JE SLUŽILA PRI SESTAVI KATEHEZ

Nemška:

Handbuch zum Katholischen Katechismus, Herder Freiburg, Basel, 1966.

Katechetisches Handbuch zum katholischen Katechismus, Schwabenverlag, Stuttgart,1958

Der Prediger und Katechet, Erich Wewel Verlag, München 80, Anziger Strasse 1.

Pemsel: Jugendkatechesen, Verlag Friedrich Pustet, Regensburg,1963

Hünermann: Die steinernen Tafeln, Rex Verlag, Luzern,1955.

Hünermann: Der goldene Leuchter, Rex Verlag, Luzern, 1954

Madinger: Lebenskunde, Wiener Dom Verlag, 1966

Koch: Homiletisches Quellenwerk, Herder, Freiburg im Breisgau, 1953

Das Beste aus Reader`s Digest, 7 Stuttgart 1, Rotenbühlplatz 1 (Letniki od 1954 - 1969).

Angleška:

God`s Life in us - Teacher`s Manuel and Key, Ed. William Sadlier, New York,1962

Witnessing Christ, Ed. William Sadlier, New York, 1963

God`s Plan for Us,Ed. William Sadlier, New York, 1961

Christ`s Life in Us, Ed. William Sadlier, New York, 1958

Christ in His Church, Ed. William Sadlier,New York, 1965

Fulton Oursler: The greatest Story ever told, Doubleday & Company, Inc. New York, 1951

Francoska:

Thivollier: Faites le Passage, Ed. Cheminements, Paris, 80, Rue Vaneau, 1966

Thivollier: Toi qui cherches! Toi qui doutes! Ed. Oasis, Clamart (seine), 1960

Gerentet de Saluneaux: Jésus-Christ vivant dans l`Église, Ed. J. De Gigord, Paris, 1956

Italijanska:

Guida La scoperta del regno di Dio, Elle di ci, Torino - Leuman, 1965

Läpple: Messaggio biblico per il nostro tempo, Ed. Paoline, Modena,1967

Evely: A confranto col vangelo, Cittadella Editrice Assisi, 1968

Dreissen: Diagnosi del Catechismo Olandese,Ed. Morcelliana, Brescia, 1968

QUoist,Lebret, Lopez, Lellotte: Tutti i figli di Dio hanno le ali, Ed. Gribaudi, Torino, 1966

Slovenska:

Oražem: Naša župnija,Božji vrelci, 1939

Hünermann: Župnik sveta (rokopis)

Mihelčič: Verba vitae aeternae I-III, Ljubljana,1966

1.učna enota

TUDI V VERI MORAMO RASTI

V PREMISLEK

Novo veroučno leto, nova veroučna knjiga, a vedno eno in isto staro poslanstvo:"Pojdite in učite" (Mt 28,19). "Oddelite mi Barnaba in Savla za delo, za katero sem ju poklical"(Apd 13, 2). Posvečam se mnogim lepim in spodbudnim opravkom. Toda najvažnejše delo, za katerega sem kot duhovnik-katehet oz. kot laik-katehist poklican, je oznanjevanje božje besede. Pred sabo imam petošolce - enajst ali dvanajstletnike. To so predpubertetniki. Od mene pričakujejo veliko: učlovečene božje besede, ljubezni, vzgoje in da jih uvedem v krščansko življenje. Kljub njihovi kritičnosti in zahtevnosti ne smem izgubljati poguma. Iti moram veselo na delo. Vem, da jim tega, kar jim dajem pri verouku, ne more dati nihče drug. Če jaz ne dopolnim delo staršev in šole, bodo zrasli duhovno okrnjeni. Če jih ne naučim moliti, se morda ne bodo nikdar znali pogovarjati z Bogom. Če jim ne približam Boga, bodo morda vse življenje hodili mimo mnogih nadnaravnih lepot, žejni mimo studencev milosti.

Molitev. Gospod Jezus, veliko pričakuješ od mene. Dal si mi veliko nalogo. Ostani z menoj! Podpiraj me, da ne bom le zveneč bron, ampak rodovitno drevo, v čigar senci bodo mlade duše zahrepenele po tebi. Ti moraš v njihovih srcih rasti, jaz pa se manjšati.

Didaktični cilj: Pojasniti otrokom važnost verouka in potrebo, da s telesno rastjo in napredkom v znanju rastejo in napredujejo tudi v veri in v duhovnem življenju.

Pedagoški cilj: Vzbuditi v otrocih čut za reden obisk verouka in jih navdušiti za apostolat med sošolci.

Pripomočki: Slike v učbeniku, diafilm Vd/1 - Rast v veri, akcija "Se drugi."

Pomni! Osnutke študiraj s svičnikom v roki. Podčrtaj, kar se ti zdi važno za tvoje gojence. Osnutki podajajo material, navezave, aplikacije. Ti izbiraj, črtaj, oblikuj! Vedi: Živa in učinkovita kateheza je vedno tvoje osebno delo. Če se bodo otroci pri tvoji katehezi naučili moliti, si dosegel skoraj vse. Če pa se ne bodo naučili moliti, nisi dosegel skoraj nič!

UVOD

Slika na 3. strani. Tri deklice in trije dečki se po končanem pouku prvega šolskega dne vračajo domov. Dečki se pogovarjajo tudi o verouku. Poslušajmo njihov razgovor!

Dramatizacija uvodnega zgleda.

Bine: Ne bom več hodil k verouku. Nimam časa. Saj sem že bil pri obhajilu in pri birmi. Tudi mama pravi, da mi verouk zdaj ni več potreben, ker sem že vse opravil.

Darko: Ha,ha,ha...

Bine: Zakaj se smeješ?

Darko: Zato, ker tvoja mama pravi, da si že vse opravil. Menda še nisi v nebesih. Takrat boš lahko rekel, da si vse opravil. Naredi kot veš, toda jaz bom hodil k verouku in prav bi bilo, da bi hodil tudi ti.

Marjetka: Bine je prijatelja poslušal in hodil k verouku. Ko se je končalo šolsko leto in je videl, da je pri vsaki veroučni uri postal nekoliko boljši, je premišljeval:

Bine: Kako sem mogel biti ob začetku šolskega leta tako otročji? Kaj bi bilo, ko bi me darko ne potegnil za seboj?!"

Razgovor. Kakšne razloge je navajal Bine, da bi se opravičil, ker se mu ni ljubilo več hoditi k verouku?

a/ Nimam časa.

Čas. Za vse mora biti čas. Tudi za verouk. Sveti Bernard pravi:"Vsak čas, ki ga ne potrošimo za Boga, je izgubljen." Za kaj vse trosijo čas otroci. (Skušajte skupaj z otroci ugotoviti, kako in za kaj se uporabi čas v enem dnevu, v enem tednu). Nekateri otroci zapravljajo čas celo za neumnosti in greh.

In vendar je prav čas mladosti, zlati in dragoceni čas milosti, ko je treba sejati in sprejemati v brazde svojega srca seme božje besede, če hočemo kdaj žeti in pobirati sadove.

Oton Župančič: O bratje, bratje, kako je v vas?
O bratje, bratje, sedaj je čas!
So li vaše njive zorane?
Sedaj zvezde ugodne vladajo,
sedaj semena zlata padajo.
So li vaše njive zorane?

Imeti zorane njive, pomeni, rad prihajati k verouku in k bogoslužju, sprejemati in poslušati božjo besedo ter jo prevesti v vsakdanje življenje.

b/ Sem že bil pri obhajilu in pri birmi.

Prvo obhajilo in birma sta le nekak sprejemni izpit v šolo krščanskega življenja. Zakrament svetega zakona ali pa mašniškega posvečenja pa sta zrelostni izpit. Zato bi v veroučno šolo morali hoditi vse do poroke ali do mašniškega posvečenja. Dokler človek raste, se mora tudi učiti in vzgajati. Mnogi ne znajo pravilno živeti in so tudi v nevarnosti, da se bodo pogubili, ker so zanemarili versko izobrazbo in vzgojo v svojih otroških letih. S prvim obhajilom in birmo še ni vse opravljeno, marveč se vse šele začenja. Versko znanje je treba izpopolnjevati. Kdor hoče biti dober, se mora vaditi in uriti v krepostih. Na vseh poljih danes ljudje napredujejo, le v verskem in duhovnem oziru so mnogi zaostali kot otroci, ker so po prvem obhajilu ali birmi nehali hoditi k verouku.

stali

Kdor hoče zidati hišo srečnega življenja in zveličanja, ne sme pozabiti Kristusa, njegovega zgleda in nauka. Judje so zavrgli Kristusa, vogelni kamen, zato se je tudi porušila stavba kraljestva, ki so jo zidali.

Zgled. Učeni pariški profesor Gerson je rad poučeval otroke v krščanskem nauku. Zanje je napisal tudi verski učbenik. Otrokom, ki so se zbirali k verouku v cerkvi sv. Pavla, je takole govoril:"Dragi otroci! K verouku prihajate, da bi slišali glas najnežnejšega Očeta in najboljšega prijatelja, ki vas kliče. Jaz sem tu v imenu Gospodovem, da vam oznanjam nauk odrešenja.Skupno si bomo izmenjali dobrine. Jaz vam bom dal mleka krščanskega nauka in vi mi boste s svojimi molitvami odprli nebesa."

c/ Mama pravi, da mi verouk zdaj ni
več potreben, ker sem že vse opravil.

Zgled. Sodnik Le Comte je vsako nedeljo v cerkvi poučeval odrasle fante in dekleta krščanski nauk. Prijatelju, ki se je nad tem čudil, je odgovoril:"Z eno uro verskega pouka si prihranim dolge ure sodnih razprav zaradi mladinskih kriminalov." (Koch).

1) Verouk ima trojno nalogo in moč:

1. da vzgaja verno mladino, ki zna odločno nastopiti proti poniževanju človeka na raven zgolj materialnih in zemeljskih stvari; mladino, kateri je središče življenja Bog, Jezus Kristus in cilj večnost; mladino, ki si je vzela za pravilo življenja Tobijev opomin sinu:"Vse dni svojega življenja imej v mislih Boga! Varuj se, da kdaj ne privoliš v greh in ne prekrščiš zapovedi Gospoda, našega Boga!" (Tob 4,6); mladino, ki hodi in dela vedno v božji pričujočnosti, ki moli, posvečuje praznike in se ob nedeljah zbira okoli Gospodovega oltarja, da hvali Boga in prejema moč v svetem Rešnjem Telesu za izpolnjevanje njegove svete volje; mladino, ki se trudi, da bi čimbolj razumela in si čimbolj prisvojila neizčrpne zaklade verskih resnic in načel, ter vero čimbolj uresničila v življenju in delu.

2. da oblikuje čisto mladino; mladino, ki se zna odločno postaviti v boj proti javnim pohujšanjem in javni nemorali, ki vedno znova oživlja sveto križarsko vojsko za človekovo dostojanstvo in to s čistostjo svojega duha in srca, z obvladanjem svojih čutov, s krščansko sramežljivostjo v obleki, besedah in vedenju.

3. da vodi apostolsko mladino, ki pogumno izpoveduje svojo vero v Kristusa in priča zanj povsod, kamor koli jo postavi božja Previdnost: v uradu ali trgovini, doma ali v tovarni, v šoli ali delavnici ali bolnišnici.

Zgled. Župnik Vairon je opomnil neko mater, da bi pošiljala svojega sina k verouku. Mati mu je odgovorila:"Sin je star že štirinajst let in ne potrebuje več verskega pouka. Tudi hrast v gozdu raste brez verouka."

"Seveda," pravi župnik, "in tudi voli rastejo močni brez verouka."

delikventi kriminalci

Ko je bil fant star devetnajst let, je bil obsojen na smrt, ker je z nožem zaklal lastno mater, ki mu ni mogla dati denarja za neko zabavo. (La Croix).

Pri svetem krstu ste prejeli zaklad vere. V veroučni šoli pa morate to vero vedno bolj spoznavati, da boste mogli po njej živeti. Prav ima sveti Avguštin:"Nesrečen človek, ki pozna vse, samo Boga ne. Srečen pa tisti, ki pozna Boga, četudi ne zna ničesar drugega."

RAZLAGA

Veroučno leto smo začeli s praznikom krščanskega nauka. Pri govoru med mašo ste slišali, da človek potrebuje Boga vse življenje in še posebno v mladih letih, ko se razvija in raste.

Pri molitvi po klicanju Svetega Duha ste tudi vi prosili:"O Bog, Tolažnik Sveti Duh, razsvetli nam pamet, da se bomo lahko učili, kar nam je potrebno za sedanje življenje in za blaženo večnost. Odvrni od nas vse, kar tebe žali in navdihuj nas k vsemu, kar je tebi všeč."

Pesem. Pokličimo zopet Svetega Duha, da bi nam tudi v tem šolskem letu dal prave modrosti in nas vodil po poti krščanskih kreposti.

S skupno pesmijo prosimo
in zaupno vsi molimo:
Pridi,pridi,Sveti Duh, pridi, pridi,Sveti Duh!
Daj nam prvi dar modrosti,
pot naj kaže nam kreposti!
Pridi,pridi,Sveti Duh, pridi,pridi,Sveti Duh!

Dvanajstletni Jezus

O Jezusu v vaših letih nam je evangelist Luka ohranil poročilo, da je šel z Jožefom in Marijo v tempelj. Po treh dneh sta ga našla v templju, ko je sedel sredi učiteljev, jih poslušal ter povpraševal. In vsi, ki so ga slišali, so strmeli nad njegovo razumnostjo in njegovimi odgovori. Ko mu je Marija rekla, zakaj je ostal v templju, je odgovoril:"Biti moram v tem, kar je mojega Očeta."

Jezus je bil v templju pri verouku: poslušal je, povpraševal in odgovarjal.

Ko se je vrnil v Nazaret, je napredoval v modrosti in starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. Kar je slišal in spoznal pri verouku, je izpolnjeval v življenju.

RASTI MORAMO V STAROSTI, MODROSTI IN MILOSTI

Telesno rastemo: smo večji in močnejši, upamo si več pojesti, pa tudi več narediti.

Napredujemo v znanju. Šolski pouk nam pri tem pomaga. Rasti ter napredovati pa moramo tudi v veri. Šola nas uvaja v razne življenjske poklice, verouk pa nam posreduje modrost življenja. Kar se učite pri raznih predmetih v šoli, vam bo prišlo prav, da se boste znašli v življenju in si služili vsakdanji kruh, kar pa slišite in se naučite pri verouku, vam bo pomagalo, da boste lahko bolj človeški in da boste rasli v modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.

Zgled. Peter ni poznal nobenega spoštovanja in hvaležnosti do svojih staršev. Do svojega strica, od katerega je upal, da bo dobil bogato dediščino, pa ga je bila sama sladkoba in med. Ko je stric umrl in so prebrali njegovo oporoko, je bil silno razočaran. V oporoki je stric vse premoženje zapustil svojemu bratu, za nečaka pa je naročil:"Glavni dedič ima dolžnost, da mojemu nečaku izplača 10 Din, da si bo mogel kupiti veroučno knjigo, ki ga bo poučila o dolžnostih do staršev." (Koch).

Verouk nam pomaga k veri, vera pa k oblikovanju človeka vrednega in dostojnega življenja. Zato je potrebno, da hodite redno k verouku in pri njem sodelujete.

Primera. Hočem vam pomagati, da bi bili vedno boljši in vedno bolj sveti. Vendar nočem biti lokomotiva, ki sama vleče vlak s tridesetimi ali več vagoni. Vsak izmed vas mora dvigniti svoj trolej, oz. tokovni odvodnik in se priključiti na tok božje milosti in vednosti, ki prihaja po žici vere. Želim, da redno prihajate k verouku in pri njem čimbolj sodelujete, delate vaje in naloge, odgovarjate na vprašanja v veroučnem zvezku, rišete, pojete. Vsak mora samostojno voziti po tiru krščanskega življenja, ki ga boste spoznavali pri verouku. Nočem, da bi bili slabiči, ki bi jih morali drugi vedno vleči za seboj ali porivati naprej, ampak bi rad, da bi čimprej postali samostojni fantje in dekleta, ki vedo, kaj je prav in so to, kar spoznajo, da je prav, tudi vedno in povsod zmožni storiti. Rad bi, da bi čimprej zrasli v dobre ljudi in zrele kristjane, ki bodo zmožni izpolniti poslanstvo, ki ga imajo od Boga.

V VERI IN KREPOSTI RASEMO, ČE HODIMO K VEROUKU

Izpolnimo zadnji dve rubriki v veroučnem zvezku na 4.strani!

1. Namesto Jezusa me poučuje (župnik,kaplan,katehistinja, katehist....).

Razlaga slike. Lepa barvna slika na 4. strani ponazarja eno izmed Jezusovih zadnjih dejanj na zemlji. Nekaj dni pred svojim vnebohodom je Jezus zbral apostole in učence na neki gori v Galileji. Dal jim je še nekatera važna navodila za bodočnost, nato jim je rekel tele slovesne besede, ki so kakor njegova oporoka apostolom:"Pojdite po vsem svetu in učite vse narode, krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal" (Mt 28,18). To, kar je Jezus naročil apostolom, so apostoli naročili škofom in duhovnikom. Tako sem tudi jaz tu pred vami, da vas poučim o vsem, kar je Jezus učil in da vam pomagam k lepemu in svetemu življenju. Učil in vodil vas bom namesto Jezusa.

Duhovniki smo dolžni poučevati krščanski nauk. Dolžni smo govoriti o Bogu, o božjih zapovedih, o sredstvih milosti, o Kristusu, o božjem kraljestvu itd. Kar je apostol Pavel pisal škofu Timoteju, velja za vsakega duhovnika:"Rotim te pri Bogu in Kristusu Jezusu, ki bo sodil žive in mrtve, oznanjuj besedo, nastopaj bodi prilično ali neprilično, prepričuj, svari, opominjaj z vsem potrpljenjem in učenjem, izvrši delo blagovestniško, spolni svojo službo" (2 Tim 4,1-3).

Oznanjuj besedo! Beseda je Kristusov evangelij. Duhovniki moramo oznanjati božjo besedo, prepričevati, svariti, opominjati. To delamo pri maši, pri pridigah, po verskih časopisih, pri delitvi zakramentov in zakramentalov in predvsem pri verouku. Duhovniki in katehisti imamo naročilo Jezusovo:"Pojdite po vsem svetu in učite!" Zato ne moremo in ne smemo čakati,da nas bi ljudje šele poklicali, ampak moramo sami zbirati ljudi in otroke ter jim oznanjati evangelij. Zato se tudi ne smete čuditi, ako je ob začetku vsakega šolskega leta praznik krščanskega nauka. Tedaj se duhovniki trudimo, da bi zopet zbrali med počitnicami razkropljeno čredo in jo popeljali znova na pašnike krščanskega nauka in k studencem Kristusove milosti. Kdor se ne bi hotel pridružiti božjemu ljudstvu in ne bi hotel hoditi k verouku, bi Jezusu preprečil, da bi ga v veri bolje poučil in utrdil. To bi bila velika škoda za njegov skladen razvoj. V življenju bi mu lahko vedno nekaj manjkalo.

Zgled. Mira je bila najbolj pridna učenka 4. razreda. V vseh predmetih in tudi pri verouku je imela same odlične rede. Ko pa je prišla v 5. razred, se ji naenkrat ni ljubilo več hoditi ne k verouku ne k maši. Če jo je župnik vprašal, zakaj jo ni

Gv.

več na spregled, je odgovarjala:"Ko pa se imam toliko za učiti." Nič več ni bila odličnjakinja. V 5. in 6. razredu je komaj izdelala, v 7. pa je padla in je morala ponavljati razred. Tedaj pa je oče vzel vso stvar v roke.

"Vidim, da ti manjka verouk in nedeljska maša," je rekel. "Takrat, ko si hodila k verouku in ob nedeljah k maši, si vedno imela še dovolj časa za učenje in si bila odličnjakinja. Zadnji dve leti pa nisi imela časa ne za učenje ne za verouk. Punca, tebi manjka vzgoje, dobre volje in dela nad samo seboj. Od sedaj naprej boš redno hodila k verouku in vsako nedeljo bova skupaj šla k maši. Oboje ti more samo koristiti in pomagati, da se boš bolj resno začela zavedati odgovornosti svojega mladega življenja."

Noben izgovor ni nič pomagal. Oče je bil neizprosen. In glej! Miri sta se verouk in maša tako priljubili, da brez njiju skoraj ni mogla več biti. Tudi v šoli je šla kmalu na bolje. Zadnji razred osemletke je končala s prav dobrim uspehom. Očetov nastop je bil sicer malo trd in pozen, toda odrešilen. Mira mu je še danes hvaležna. Svojim prijateljicam rada pove: "Sedaj šele čutim, koliko koristi sta mi prinesla verouk in reden obisk nedeljske maše. Bog ve, kaj bi bilo z menoj, če bi ju takrat ne začela znova obiskovati."

Verouk ni samo znanje. Verouk nam pomaga, da kot kristjani, to je Kristusovi učenci živimo. Pomaga nam, da ljubimo Boga in vse ljudi, da molimo, da pri maši sodelujemo, da prejemamo zakramente, da se varujemo greha ter delamo dobro.

2. Verouk imam vsak.....

Prihajajte točno. Vestno napravite naloge v veroučnem zvezku. Če verouk neredno obiskujemo in pri njem nemarno sodelujemo, ne le grešimo, ampak tudi drugim škodujemo. Sošolci, znanci in prijatelji potem govorijo:"Saj tudi on ne hodi. Saj se tudi on za verouk ne briga." Neredni obiskovalci verouka škodujejo vsej župniji in dajejo drugim pohujšanje. O pohujšljivcih pa je Jezus rekel zelo ostre besede:"Kdor pohujša katerega teh malih, ki vame verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Gorje človeku, po katerem pohujšanje pride!" (Mt 18,6-7).

Sošolce, znance in prijatelje najbolj pritegnemo k verouku s tem, da ga najprej mi sami redno obiskujemo in pri njem sodelujemo. Tako koristimo vsej župniji.

Zgled. Garcia Moreno, znani predsednik republika Equador /u.1875/ je večkrat sam hotel biti pri univerzitetnih izpitih, da bi se prepričal o znanju in kulturi bodočih državnikov, sodnikov, zdravnikov, ekonomistov itd.

Nekega dne je delal izpit iz prava študent, ki je odlično znal. Predsenik mu je čestital. "Pokazali ste, da ste dobro podkovani v pravu. Odlično poznate vse zakone. Ali poznate tudi krščanski nauk? Dober pravnik mora predvsem poznati božji zakon." Sam je stavil diplomiranemo pravniku nekaj vprašanj iz katekizma. Na žalost ni znal na nobenega odgovoriti.

"Poslušajte, moj dragi gospod," je rekel predsednik republike, "pojdite za nekaj dni v frančiškanski samostan in temeljito preštudirajte katekizem. Če boste dobro poznali katekizem in krščanski nauk, boste lahko največ koristili državi." (Katholischer Digest 1964)

se razvija odgaja

VEROUK NAM JE POSEBNO POTREBEN, KO DORAŠČAMO

Šele zdaj, ko smo telesno in duševno napredovali, bolje razumemo Jezusov nauk. Verouk nam je potreben:

1. da se poučimo v veri. Če bomo spoznali vero, jo bomo lahko občudovali. Če jo bomo občudovali, bomo lahko upali. Če bomo lahko upali na njene blagodati, bomo lahko sveto živeli. Če bomo sveto živeli, bomo lahko ljubili. V ljubezni pa, ki jo posreduje vera, bomo mogli najti zadovoljivo rešitev vseh vprašanj svojega žitja in bitja.

Zgled. Cerkveni učenik sveti Hieronim je v svoji mladosti bil zelo navdušen za rimskega filozofa in govornika Cicerona. Poznal je vse njegove govore. Pozneje pa se je odrekel posvetnemu življenju, zapustil Rim in se umaknil v Palestino. Ko ga je neki prijatelj vprašal, zakaj je to storil, je odgovoril: "Kristjan sem."

"Ti nisi noben kristjan," mu je rekel prijatelj. "Ti si še vedno ciceronijanec."

Hieronima je prijateljeva opazka zelo potrla. Kakor hitro je mogel, je zapustil svojo službo in se umaknil v Betlehemsko votlino. Tu se je poglobil v študiranje svetega pisma in v molitev. V Kristusovem zgledu in v molitvi je našel moč za sveto življenje. Študiranje evangelija mu jepomagalo, da se je obvaroval greha in da je iz dobrega ciceronijanca postal dober kristjan in svetnik.

Če bi bili mladi ljudje bolj poučeni v veri, bi se lahko obvarovali marsikatere neumnosti in marsikaterega prestopka, ki jim včasih pokvari vse življenje. Verouk pomaga, da nismo samo dobri ljudje, ampak tudi dobri kristjani.

2. da spoznamo Kristusa in njegov nauk. O Jezusu in njegovem nauku slišite pri maši. Vendar je to za vašo rast premalo. Kristus je jedro vse krščanske vere in vera vanj je podlaga vsega krščanskega upanja in vir vse krščanske ljubezni, po kateri se kristjani brez pridržka dajemo Bogu in žrtvujemo za bližnjega. Vera v Kristusa in življenje po njegovem nauku bosta tudi vam pomagala, da boste preoblikovali svet v sicer minljiv, a vendar božjih otrok vreden dom pravičnosti, miru in ljubezni, v Kristusovo kraljestvo resnice, pravice in svetosti.

Zgled. Ko je sveti papež Pij X. bil še župnik v Salzano, je šel nekoč na obisk k nekemu bolnemu bogoslovcu, ki ga je imel v župniji. Tam je našel zdranika, kateremu se je bogoslovec pohvalil: "Danes se počutim precej boljšega. Celo uro sem lahko študiral katekizem."

"Ta je pa lepa," je rekel zdravnik. "Še nikdar nisem slišal, da bi študiranje katekizma moglo komu izboljšati zdravje."

Tedaj je posegel vmes župnik. "Gospod zdravnik, ali vam smem zastaviti neko uganko?"

"Prosim, prosim," je bil pripravljen zdravnik.

"Ali veste, kakšna je razlika med zdravnikom in krompirjem?"

"?"

"Nobena. Oba imata namreč sadove svojega truda v zemlji. Gospod zdravnik, vsa čast zdravniški znanosti. Vendar prav dobro poznamo njene učinke in uspehe. Vsa pokopališča so jih polna. Verouk pa je veda, ki napolnjuje zemljo in nebesa s srečnimi ljudmi.(Virtù in esempi).

3. da bi lahko živeli kot kristjani. Verouk ni samo znanje, ampak nam pomaga, da kot kristjani, kot Kristusovi učenci tudi živimo.

Zgled. Angleški minister za pravosodje Walsh je obiskal jetnišnico v Saint Michelu in je v svoj notez skiciral nekatere posebnosti te mogočne starinske stavbe. Sedel je na klopi in risal. Od zadaj se mu polagoma približa neki jetnik, mlad in lep mož, pogleda njegove skice in pravi:"Dovolite, gospod, da vam naredim majhen popravek. Ali ni tule malo drugače. Tale vogal mora stati takole. Tole okno je previsoko." In zarisal je s svinčnikom, kakor je v resnici zgledal tisti del jetnišnice.

"Kako?" se začudi minister. "Vi znate risati?"

"Da. Imam precej talentov. Toda, ker imam samo talente, nisem pa v mladosti dobil tistega, kar je najvažnejše, ker nisem hodil k verouku, da bi se naučil pravilno živeti in dobro uporabljati te talente, zato sem pa tukaj." (Koch).

KDOR RASTE, TUDI SAD OBRODI

Ko so učenci spoznali Jezusa, so veseli o njem pripovedovali sorodnikom, prijateljem in znancem. Pripeljali so jih k Jezusu, da so še eni postali njegovi učenci.

Tudi za nas ni dovolj, da sami rasemo v veri. Nismo pravi Jezusovi učenci, če se brigamo le zase. Storiti moramo vse, kar nam je mogoče, da naši sošolci, prijatelji in znanici obiskujejo verouk ter pri njem pridno sodelujejo.

Kaj bomo delali pri verouku in po verouku?

Skušali bomo izpolniti Jezusovo trojno naročilo: prvo velja nam duhovnikom in katehetom, drugo vam, tretje pa nam vsem skupaj: meni in vam. To trojno naročilo je lepo predstavljeno v treh slikah na 4. in 5. strani.

1. Nam duhovnikom Jezus naroča:"Pojdite in učite vse narode!" (Barvna slika).

2. Vam Jezus naroča: "Kdor vas posluša, mene posluša in kdor vas zaničuje, mene zaničuje" (Lk 10,16). Slika na 5. strani zgoraj hoče poudariti prav to Jezusovo naročilo. Pater govori otrokom, otroci pa ga poslušajo in vprašujejo. Kadar poslušate kateheta, poslušate Jezusa.

Iz evangelija. Ko je Jezus poslal 72 učencev oznanjevat evangelij v vsako mesto in kraj, kamor je sam hotel priti, jim je rekel:"V katerokoli mesto pridete in vas sprejmejo...oznanjujte: Približalo se vam je božje kraljestvo. Kadar koli pa pridete v mesto, kjer vas ne sprejmejo, pojdite ven na ceste in recite: Tudi prah, ki se je prijel iz vašega mesta naših nog, otresamo na vas; vendar to vedite, da se je približalo božje kraljestvo. Povem vam, da bo oni dan Sodomi laže, kakor temu mestu...Kdor mene zaničuje, zaničuje tistega, ki me je poslal" (Lk 10,8-16).

Jezus hoče in zapoveduje, da se vsakdo da poučiti v krščanskem nauku in v verskih resnicah. Tu ne more biti nobenega izgovora. Papež Pij XII. pravi o krščanskem nauku:

"Vi, dragi otroci, ste upanje Cerkve in naroda, čiste duše, v katerih še odseva sladka luč nedolžnosti. Hitite z vso skrbljivostjo h krščanskemu nauku. Ne pustite, da vam pade katekizem iz rok. Poslušajte, ne da bi preslišali eno samo besedo, tiste, ki vam razlagajo ta nauk, učite se ga dobro, skušajte ga čimbolje razumeti, in nikdar ne pozabite tega nauka, ki vam bo morda nekega dne v daljnih okoliščinah, ki jih sedaj ne morete niti slutiti, rešilna deska v viharjih življenja. Pri krščanskem nauku se morate naučiti predvsem tega, da boste vedno postavljali v središče svojega življenja Boga. Naučite se spoznavati Jezusa Kristusa, živeti v njegovi milosti. Naučite se zvesto spolnjevati božje zapovedi, da boste tako res dobri, pokorni, učljivi in predvsem pobožni."

Zgled. Korenčanov Jože je bil delavec v tekstilni tovarni. Vero svoje mladosti je zavrgel, ker je videl, kako so nekateri kristjani živeli slabo in grešno. Doma je imel ženo in dvanajstletno hčerko Martino. Obe sta bili globoko verni in sta veliko molili, da bi oče zopet našel pot k Bogu. Imeli so se zelo radi in so bili srečni, čeprav je oče večkrat hotel odvrniti hčerko od tega, da bi hodil k verouku in k maši. "Verouk in nedeljska maša sta za prvošolce. Ti pa si že velika in hodiš v 5. razred. To zate ni več potrebno," ji je govoril. Toda deklica se ni pustila prepričati in je še bolj molila za očeta.

Kmalu je močno zbolela. Zdravnik, ki jo je prišel obiskat, je resno zmajal z glavo. Treba je bilo pričakovati najhujšega. Ko je oče sedel na rob njene bolniške postelje, ga je hčerka prijela za roko, pogledala v oči in rekla:"Ljubi moj očka. Zdravnik zmajuje z glavo. Čutim, da bom morala kmalu umreti. Povej mi, kaj je resnično: to, kar nam je duhovnik pripovedoval pri verouku o Bogu, o življenju, o nebesih ali tisto, kar praviš ti: da ni ne Boga ne nebes?"

Očeta so besede umirajoče hčerke zgrabile prav pri srcu. S solzami v očeh je odgovoril:"Otrok, veruj! Veruj vse tisto, kar te je učil duhovnik."

"Oče," je nadaljevala hči, "če je tisto resnično, kar nas je učil duhovnik, potem morač tudi ti verovati v dobrega Boga. V nebesih se moramo vsi sniti."

Hči je umrla. Oče ni mogel pozabiti njene prošnje. Kmalu se je zopet oklenil vere in ji ostal zvest do konca.

Isto vprašanje vam stavim tudi jaz:"Povejte mi, kaj je resnično: to, kar uči pri verouku Kristus po svoji cerkvi, ali tisto, kar vam trobijo na ušesa nekateri pokvarjeni sošolci, slabe knjige, pohujšljive zabave ali vaše lastne strasti?" Kdor prizna, da je bolje poslušati Jezusa, ki nam govori po duhovnikih, bo tudi rad obiskoval verouk.

3. Tretje Jezusovo naročilo, ki se ga bomo trudili izpolnjevati pri verouku, velja nam vsem: meni in vam. Jezus hoče, da vse tisto, kar bomo slišali in se učili pri verouku, tudi izpolnjujemo v življenju, da živimo po veri in tudi drugim pomagamo, da bi prišli do vere in v njej rasli. Jaz bom pomagal vam, vi pa boste pomagali sošolcem, prijateljem in znancem.

Sveto pismo pravi:"Kakor je telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera brez del mrtva" (Jak 2,26). Vsem nam, meni in vam, veljajo Jezusove besede in naročilo:"Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil in postavil, da pojdete in obrodite sad in vaš sad ostane" (Jan 15,16).

Na neki način izpolnjujejo to naročilo tudi dečki, ki jih vidite na spodnji sliki na 5. strani. Ko vsakih 14 dni ali vsak mesec raznašajo po hišah verske časopise: Družino, Ognjišče, Knjižice, pomagajo tudi drugim, da rastejo v veri. Čeprav ne znajo pridigati in učiti kot duhovniki, so vendar neke vrste pridigarji, ker razširjajo Kristusov evangelij s tiskom.

Iz evangelija. Ko so učenci spoznali Jezusa, so veseli o njem pripovedovali sorodnikom, prijateljem in znancem. Pripeljali so jih k Jezusu, da so še oni postali njegovi učenci.

Andrej je srečal Jezusa. Takoj je poiskal svojega brata Simona in mu rekel:"Našli smo Mesija." In privedel ga je k Jezusu (Jan 1,41).

Filip je bil pri Jezusu. Takoj je dobil Natanaela in mu rekel:"Njega, o katerem so pisali Mojzes v postavi in preroki, smo našli: Jezusa, sina Jožefovega, iz Nazareta. Pridi in poglej!" (Jan 1,45-47).

Zgled. Ko je sveti Dominik Savio prišel na počitnice, je iz njih napravil čas Gospodove žetve. Začel je v domači hiši. Zabaval je bratce in sestrice, jih učil krščanskega nauka ter jim pripovedoval zglede in zgodbice, ki jih je slišal od Don Boska. Svojim vrstnikom v vasi je rad med igro pokazal jabolko ali sladkorček in vprašal:"Kdo bi ga rad?"

"Jaz, jaz, jaz..."

"Le počasi! Dobil ga bo, kdor bo znal povedati kako misel iz nedeljske pridige."

Iz Turina je prinesel precejšnjo zalogo podobic. Delil jih je med otroke, ki so kaj dobrega naredili, ali ga spremljali v cerkev pri njegovem vsakdanjem obisku Najsvetejšega.

Naša rast v veri je pravilna, zdrava in brezhibna, če tudi drugim pomagamo, da pridejo do vere in v njej rastejo.

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori: 1. Da bomo rasli v veri, je potrebno, da hodimo k verouku in pri njem sodelujemo.

Zgled. Neki prijatelj je našel znanega svobodomisleca in zagrizenega nasprotnika Cerkve Diderot-a, da je s svojo hčerko ponavljal in predeloval verouk. Začudil se je in ga vprašal, kako more on, ki je tak nasprotnik Cerkve, poučevati svojega otroka v nauku, ki ga uči Cerkev. Diderot se mu je nasmehnil in rekel:"Veš, za vzgojo in rast svoje hčerke ne poznam nobene druge boljše podlage kot je verouk. Nikjer ne najdem boljšega moralnega nauka za človeka, kot je v verskem učbeniku."

2. Ko poslušamo kateheta, poslušamo Jezusa.

Zgled. Rajmund Bruker piše v neki knjigi, kako se je ves človeški rod zbral na veliki planjavi in poklical pred se vse učenjake in modroslovce vseh časov. Zahteval je, da mu dajo odgovor na tri vprašanja.

"Najprej hočem knjigo, ki bo na nekaj straneh obsegala vso resnico, povedano v taki obliki, da jo bodo mogli razumeti učeni in neuki. Stati mora le nekaj dinarjev, da si jo bo lahko vsakdo nabavil."

Nekaj učenjakov in modroslovcev se je previdno umaknilo.

Človeški rod je nadaljeval:"Nočem samo teorije, hočem tudi prakso. Hočem, da mi date zgled za vse čednosti, ki jih boste učili v tej mali knjigi."

Tedaj je izginilo že tri četrtina učenjakov in modroslovcev. Človeški rod se je užalostil, ko je videl, kako so ga tisti, od katerih je upravičeno pričakoval odgovor, izdali in zapustili. Vendar je nadaljeval s tretjo zahtevo.

"Rabim nesmrtno ustanovo, ki bo posedovala znanje, bogastvo in pobožnost v najvišji, človeku dosegljivi popolnosti."

Človeški rod se je ozrl okoli. Vsi učenjaki in modroslovci so izginili. Kakšno razočaranje! Toda glej, tam prihaja mož v beli halji, okrvavljen in s križem na rami. Milo pogleda človeški rod, se mu približa in pravi:"Ti iščeš resnice? Jaz ti jo prinašam. Hočeš malo knjigo, v kateri bo vsa resnica? Tu jo imaš!" Človeškemu rodu ponudi knjigo, na kateri je pisalo "Katekizem." Nato nadaljuje:"Hočeš živega zgleda? Poglej me! Jaz sem tvoj Bog, ki sem postal človek, da bi ti tako dal zgled življenja in te pripeljal k sreči. Hočeš ustanovo, ki naj ljudem posreduje modrost življenja? Dajem ti jo. To je katoliška Cerkev. Škofje in duhovniki so moji namestniki. Učijo, kar sem jaz učil, posredujejo ti življenje, ki sem ga jaz prinesel na svet."

Človeški rod je tedaj padel na kolena in počstil Jezusa Kristusa, ki nam je po svojih služabnikih zagotovil v Cerkvi najvišjo modrost življenja in polnost bivanja.

Apostol Pavel:"Stojte trdno, bratje, in se držite izročil, ki ste se jih naučili, bodisi po našem govoru, bodisi po našem pismu. Sam Gospod naš Jezus Kristus pa in Bog, naš Oče, ki nas je vzljubil in nam milostno podelil večno tolažbo in dobro upanje, naj spodbudi vaša srca ter utrdi v vsakem dobrem delu" (2 Tes 2,15-17).

3. Jezusa bi resnično zaničevali, če bi prenehali hoditi k verouku.

Zgled. Škof Jožef Sarto, poznejši papež sveti Pij X. je zvedel, da so v neki župniji tako župnik kakor otroci zelo zanemarjali verouk in krščanski nauk. Nekega dne se je nenadoma pojavil v tej župniji in ukazal zvoniti z vsemi zvonovi. Župljani so se radovedni zbrali v cerkvi in tam začudeni našli škofa, ki jim je začel razlagati krščanski nauk. Ko je končno prišel župnik, mu je škof preprosto rekel:"Gospod župnik, sedaj pa vi nadaljujte. Jaz moram iti še v druge župnije, ker se bojim, da se mi škofija, ki se teritorialno že na mnogih krajih pogreza v močvirje reke Mincio, ne pogrezne tudi duhovno v močvirje verske nevednosti in brezbrižnosti. Če župljani ne bodo poučeni v krščanskem nauku, ne bodo poznali Jezusa. Če pa ne bodo poznali Jezusa, ga tudi ne bodo ljubili. Kdor ne ljubi Jezusa, ga bo kmalu začel zaničevati. Kdor ni z Jezusom, je proti njemu. Kdor z Jezusom ne zbira, raztresa." (Virtù in esempi).

4. Naša rast v veri je pravilna, če tudi drugim pomagamo, da pridejo do vere ter v njej rasejo.

Zgled. Neka učiteljica je vprašala ameriškega senatorja Roberta Kennedy-ja:"Kaj bi mogla dobrega storiti za Združene države Amerike?"

"Poučujte mladino v krščanskem nauku," je kratko odgovoril Bob. (Readers Digest, 1964).

Akcija. Kaj bomo naredili, da bomo pokazali, da smo pravi

Jezusovi učenci in da se ne brigamo samo zase?

Preglejmo seznam tistih, ki so lansko leto obiskovali verouk. Kdo manjka? Na delo, da se tudi v petem letniku zberemo vsi, ki smo bili skupaj lani. (Določiti konkretno, kdo bo koga povabil).

Pridobiti nove. (Zopet določiti, kdo koga). To našo akcijo bomo imenovali "Še drugi". Vsakega novega obiskovalca bomo lepo sprejeli, da se bo dobro počutil med nami.

5. Če verouk neredno obiskujemo, škodujemo vsej župniji.

Zgled. V grški zgodovini beremo, da je kralj Arhias nekega dne, ko se je zabaval na veliki gostiji, prejel od enega svojih najboljših prijateljev pismo, v katerem mu je ta odkril zaroto, ki se pripravlja zoper njegovo življenje. Sel, ki je prinesel pismo, je rekel kralju, naj ga takoj odpre in prečita, ker gre za važne, nad vse važne stvari. Kralj je pismo malomarno vtaknil v žep ter rekel slu:"Važne stvari mora človek odložiti za naslednji dan in jih vsaj enkrat prespati." In se je naprej zabaval.

Še isto noč so ga zarotniki napadli in umorili. Njegove pogube je bil kriv malomaren odnos do tako važne stvari, pri kateri je šlo za njegovo življenje.

Kdor ima malomaren odnos do tako važne stvari kot je verouk, škoduje samemu sebi in vsej župnijski skupnosti. Pri verouku ne gre samo za časne reči, ampak tudi za naše in drugih zveličanje.

Mnogi, ki zanemarjajo verouk, ostanejo vse življenje robati, nevzgojeni, težki, tečni in so v nadlego sebi in drugim, dajejo pohjšanje, v skušnjavah hitreje podležejo. Tisti, ki so krščeni, pa ne hodijo k verouku in ne žive po veri, so suhe veje na trti Kristusu in mrtvi udje Kristusovega skrivnostnega telesa.

Nariši veroučno knjigo. Spodaj napiši: Verouk mi je potreben, da postanem odrasel kristjan.

Zgled. Tomaž Moore, angleški koncler in svetnik, je bil nekega dne povabljen na sprejem državnikov, ki ga je priredil kralj Henrik VIII. Na sprejemu so ga vsi občudovali in se veselili njegovih uspehov. Le nekdo, ki mu je zavidal njegovo slavo, ga je vpričo vseh hotel ponižati in ga je javno vprašal:"Ali ni bil vaš oče, gospod Moore, navaden trgovec s sadjem in zelenjavo?"

"Točno. Bil je trgovec."

"Zakaj pa tudi vi niste postali trgovec?"

"Oprostite, gospod! Vaš oče je bil zelo dobro vzgojen in značajen kristjan, kajne?"

"Gotovo."

"Zakaj pa vi niste postali olikan in dober kristjan?"

- Vse premalo je, če so dobri in olikani samo naši starši. Tudi mi moramo postati dobri in krščansko omikani. K temu nam pomaga verouk.

Popravi ter oceni

Prečrtati je treba:

1. Ni več potrebno, da hodim k verouku. - Res poznate glavne verske resnice in zapovedi, tudi zgodbe iz stare in no-

ve zaveze, vendar je še mnogo reči, ki jih ne poznate ali pa poznate samo na pol. Razen tega se mora človek skozi vsa mladostna leta vzgajati in si oblikovati svoj značaj.

Zgled. Erika je bila najboljša učenka v osnovni šoli. Po končani osemletki se je šla učit za trgovko. K verouku ni več hodila. Ni se ji zdelo potrebno, ker je mislila, da pač že vse ve in da je že dovolj vzgojena. Nekaj mesecev pred zaključnim izpitom je odšla z nekim prijateljem in jo več tednov ni bilo videti. Izpita ni napravila in zaradi nezanesljivosti je izgubila tudi štipendijo in delovno mesto. Ostala je na cesti. Ni odpovedala po razumnosti, marveč po značaju in kot kristjana. To pa zato, ker je nehala obiskovati verouk.

Verouk je najvažnejši predmet. Oblikuje naš značaj in naše srce. Zato je potreben še posebno v letih dozorevanja.

2. Za srečno življenje na tem svetu je dovolj, da se učim šolskih predmetov.

Šolska in strokovna izobrazba je eno, biti človek in kristjan pa je drugo. In to drugo je važnejše. Če hoče človek biti srečen na tem svetu, ni dovolj, da samo nekaj zna in nekaj ima, ampak mora predvsem postati in biti oseba. Zato se mora vso mladost vzgajati. Leta, v katera ste prišli in tja do petindvajsetega leta starosti so most, prehod iz otroške dobe življenja v zrelo dobo življenja. Vsak prehod pa je nevaren. Vaše srce je še mehko in ga lahko preoblikujete za dobro ali za slabo. Zato potrebujete zdravega vida, da boste mogli vse stvari pravilno spoznati, poguma in moči, da boste mogli vedno prav ravnati in da ne boste zašli na napačno pot. Oboje vam daje verouk.

Večina bolezni se pojavi na prehodnih dobah: pomladi in jeseni. Zato pazite na pomlad svojega življenja. Držite se Kristusa, iščite njegove družbe, vključite se v župnijsko življenje.

Začenjate odločilen čas svojega življenja. Med 12. in 18. letom življenja se odloča, ali boste postali dobri ljudje in dobri kristjani ali pa boste propadli. Dobro izkoristite čas. Na žalost morajo mnogi ob koncu osemletke reči: Ničesar se nisem naučil za življenje. Ne poznam se več. Zamudil sem dragocene ure verouka in mnogokrat zanemaril tudi nedeljsko mašo. Kakšna škoda!

Zgled. Ameriški predsednik Abraham Lincoln je imel navado, da je na smrt obsojene zločince pred usmrtitvijo osebno obiskal v ječi. Prišel je vedno tajno, da ga noben jetnik ni spoznal. Neki večkratni morilec na njegova vprašanja sploh ni hotel odgovarjati. Zakrknjen v zlu se mu je celo posmehoval in ga drzno žalil. Visoki obiskovalec, ki je mnoge pomilostil, je tokrat odšel žalosten in molčeč iz celice.

Morilec je pri kosilu vprašal stražarja: "Kdo je bil ta, ki me je danes zjutraj obiskal?"

"Bil je državni predsednik, Abraham Lincoln."

"On bi me lahko pomilostil. Če bi to vedel, bi ga prosil za svoje življenje. Sedaj je vse zamujeno!" (Reader`s Digest 1958).

- Vse življenje je še pred vami. Odpirajo se vam lepa leta mladosti. Veste kako važen je verouk in nedeljska sveta maša. Izkoristite dobro oboje, da ne boste obsojeni in da vam nekoč ne bo treba reči: Sedaj je vse zamujeno.

3. Za moje krščansko življenje je dovolj, kar sem slišal v otroških letih.

Prilika. Pri športnem tekmovanju je zmaga odvisna od dobrega starta in od vztrajnosti. Življenje je tekmovanje za nevenljiv venec, ki nam je pripravljen v nebesih. V otroških letih startamo. Vso mladost pa se moramo uriti in krepiti, da pridemo do polne starosti Kristusove.

Versko znanje je treba izpopolnjevati. Kaj bi rekli, če bi dvajsetleten fant še vedno seštęval na prste in slovkoval besede v knjigi? Tak človek je zaostal v rasti. Na žalost je mnogo takih zaostalih ljudi. Zrasli so v vseh drugih ozirih, v svojih verskih nazorih in v svojem obnašanju pa so ostali otroci. Potrebno je, da se tudi v verskih rečeh izpopolnjujemo. To delamo, če redno obiskujemo verouk, beremo verske knjige, se udeležujemo nedeljske svete maše itd.

"Ko pride, kar je popolno, bo minilo, kar je nepopolnega. Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, sodil kakor otrok; ko sem pa postal mož, sem opustil, kar je bilo otroškega" (1 Kor 13,10-11). Kar smo slišali v otroških letih, ohranimo v lepem spominu. Sedaj, ko odraščamo, pa mora z nami rasti tudi spoznanje Boga, vera, ljubezen, krepost. Zato ni dovolj, kar smo slišali v otroških letih, ampak moramo vztrajno in vedno globlje prodirati v modrost evangelija.

Kako žalostna je verska nevednost! Tisti, ki ne poznajo Boga in zanemarjajo verouk ter nedeljsko mašo, hodijo mimo zakladov in samo životarijo, namesto da bi imeli polnost življenja. Poznati Boga, pomeni v resnici živeti na tem svetu in v večnosti. Jezus pravi:"To pa je večno življenje, da poznajo tebe, edinega pravega Boga in katerega si ti poslal, Jezusa Kristusa" (Jan 17,3). Polno življenje more živeti le tisti,ki pozna in ljubi Kristusa. "Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju" (Jan 10,10). Vse stvari, ki jih ima človek, ali si jih kopiči, prinašajo smrt, kradejo človeku življenje, le Kristus prinaša in daruje človeku polnost življenja, duhovnega in večnega.

Zgled. George Waterford (Džordž Votefod) je leta 1867 kot trgovec potoval po kupčijskih poslih v severni Afriki. Prišel je v neko vas in videl otroke, kako so se igrali v cestnem prahu. Od časa do časa se jim je nekaj zabliskalo med rokami. Stopil je bliže in otroci so mu radi odstopili nekaj svetlih kamenčkov. V mestu je te kamenčke pokazal draguljarju. Ta jih je prepoznal za diamante in se čudil, kje jih je dobil. Waterford je takoj prodal vse svoje imetje in kupil "Plavo zemljo." Začel je izkoriščati rudnik diamantov in postal bogat. (Reader`s Digest,1962).

Taka zemlja, kjer so skriti biseri resnice same, biseri božanskih skrivnosti, je naša vera. Mnogi hodijo mimo teh zakladov brezbrižno in jih ne znajo črpati. Njihovo življenje je prazno. Če hočete v resnici živeti, spoznavajte pri verouku vero in se pri bogoslužju udeležujte božjega življenja.

4. Verouk je le za male otroke. Jaz sem že prevelik, da bi še hodil k verouku. Po mojem mnenju ni greh, če ne hodim k verouku.

- Kdor je krščen in težko zanemarja svojo versko izobrazbo ali sploh ne hodi k verouku, gotovo greši. Razen tega pa je zanemarjanje verouka v vaših letih velika škoda za vas same.

Zgled. Selma Lagerlöf, znana pisateljica, pripoveduje v svoji povesti "Popotovanje malega Nilsa z divjimi gosmi," o nekem udomačenem jelenu, ki je vso svojo mladost preživel za ograjo grajskega dvorišča. Bil je kar zadovoljen s svojo usodo in ni hrepenel po ničemer boljšem. Nekega dne pa je opazil, da so bila dvoriščna vrata odprta. Šel je skozi nje in prišel v lepe cvetoče in sončne gaje, o katerih se mu za ozkim grajskim zidom še sanjalo ni. Zahotelo se mu je lepega in svobodnega življenja in ni se hotel več vrniti.

Mnogi otroci so podobni temu jelenu. Kar zadovoljni so, če ne hodijo ne k verouku ne k maši. Češ, da je to za male otroke, oni pa so preveliki. Životarijo in so največkrat usužnjeni raznim napakam in celo grehom, misleč, kako so svobodni. O lepotah svetega in v resnici veselega življenja pa se jim še sanja ne. Te lepote so jim prikrite, ker zanemarjajo verouk in bogoslužna opravila. Če jih boste povabili k verouku in jim odprli vrata do cvetočih in sončnih gajev naše svete vere, sem prepričan, da bodo tudi oni zahrepeneli po svobodi božjih otrok in se ne bodo hoteli več vrniti v bedno životarjenje. Verouk je za vse ljudi, vseh starosti in obeh spolov, ker vsem posreduje življenjsko modrost učlovečenega Boga Jezusa Kristusa, ki je pot, resnica in življenje.

5. Ali hodim k verouku ali ne hodim, je moja stvar. Ni treba, da se drugi za to brigajo. Navsezadnje, če k verouku ne hodim, nikomur ne škodujem.

- Verouk je tvoja stvar, pa tudi stvar tvojih staršev, stvar duhovnikov in stvar vse župnije. Staršem, Cerkvi in človeški družbi pač ne more biti vseeno, kako rasteš in se oblikuješ v odraslega človeka in odraslega kristjana. Zato so starši ne samo dolžni, da pustijo otroke k Jezusu, ampak se morajo tudi zanimati, kako otroci pri verouku napredujejo. Pomagati morajo otrokom, da bodo to, kar se pri verouku naučijo, tudi izpolnjevali v življenju. Vsak nevzgojen otrok in slab kristjan, ki zanemarja verouk in svojo versko vzgojo, je v sramoto, škodo in pohujšanje vsej župniji. (Naštej nekaj konkretnih zgledov v župniji, kako so nekateri, ki se že od otroških let niso brigali za Kristusove nauke in Kristusov zgled, postali nepridipravi in škodovali sebi in drugim).

Zgled. Pariški delavec Jean Pauwell je kmalu po birmi nehal obiskovati verouk in nedeljsko mašo. Zašel je v slabo družbo. Namesto da bi se pri verouku učil delati dobro in da bi rasel v starosti, modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh, se je spajdašil z najslabšimi fanti v mestu in je postal zločinec. Začel je krasti, nečistovati in pobijati ljudi. Prišel je celo tako daleč, da je sklenil, da bo med nedeljsko mašo v cerkvi svete Brigite nastavil tempirano bombo. Ko je zgodaj zjutraj prišel v cerkev in nosil v torbi skrito bomo, je prehitro spustil nihalna vrata. Ta so udarila po torbi. Bomba je v trenutku eksplodirala. Zločinec je bil pri priči mrtev. Ljudem, ki so že bili v cerkvi, se ni nič zgodilo. (Selection, 1962).

Molitev. Ko začenjamo novo veroučno leto, molimo skupno:
Gospod, razsvetli nam pamet, da se bomo lahko učili!
Vsi: Prosimo te, sliši nas!
Vodi naša srca, da bomo starše in učitelje spoštovali,

ljubili ter poslušali.

Vsi: Prosimo te, sliši nas!

Utrdi našo voljo, da bomo nauke in opomine, ki jih bomo slišali pri verouku, radi spolnjevali.

Vsi: Prosimo te, sliši nas!

Odvrni od nas vse, kar tebe žali, in navdihuj nas k vsemu, kar je tebi všeč!

Vsi: Prosimo te, sliši nas!

Daj, da bomo sveto vero pred svetom spoznavali in živeli v božji milosti!

Vsi: Prosimo te, sliši nas!

Vžgi v nas ogenj resnične krščanske ljubezni, ohrani nas vse v sveti veri in čistosti, varuj nas vsakega zla in nas posveti!

Vsi: Prosimo te, sliši nas!

Molimo. Daj, prosimo, vsemogočni Bog, da bomo razumni v mislih, v besedi in dejanju vršili, kar je tebi po volji. Po Kristusu, Gospodu našem.

Vsi: Amen.

BERILO

Zaklad iz Sinaja

Menih Teofil v samostanu svete Katarine na Sinajski gori je ugasnil svetilko. Ob njeni medli svetlobi je vso noč prepisoval sveto pismo. Sonce je pokukalo izza vrha Sinaja. Njegovi topli žarki so napolnili samotno celico. Teofil je poslednjikrat pomočil pero in napisal zaključne besede Razodetja svetega Janeza.

"Tisti, ki to izpričuje, pravi: ,Da, skoraj pridem.' - ,Amen. Pridi, Gospod Jezus!' Milost Gospoda Jezusa Kristusa z vsemi svetimi. Amen" (Raz 22,20-21).

Menih je vzdihnil, odložil pero in skrbno izpisani poslednji pergament s štirimi kolonami priključil velikemu svežnju. Štirimesečno delo je bilo s tem končano. Prepisal je vso novo zavezo in jo okrasil z lepimi začetnimi črkami. Bil je vesel in zadovoljen, ker je bilo delo opravljeno.

"V tvojo čast, Gospod, sem prepisoval tvoje pismo," je zašepetal Teofil pred se. "Blagoslovi moje delo!" Njegove oči so še enkrat preletele zadnje vrstice teksta in se ustavile pri besedah:"Tisti, ki to izpričuje, pravi: Da, skoraj pridem."

"Amen! Pridi kmalu, gospod Jezus!" je goreče prosil menih.

Vrata célice so se odprla in vstopil je mlad menih.

"Čas bo, da greva k hvalnicam," je opozoril.

"Da, brat Andrej, le pojmo Gospodu hvalnice!" je odgovoril Teofil. Kljub utrujenosti mu je iz oči žarel poseben sijaj. "Veseli se z menoj, brat, veliko delo je končano."

"Čestitam!" je rekel mladi menih in stisnil staremu roko.

"To je najbrž zadnje sveto pismo, ki sem ga prepisal v življenju," je vzdihnil Teofil. "Čutim, da mi pojemajo moči. Nimam več mirne roke in tudi oči mi pešajo."

"Naj te Bog nagradi z večnim mirom za tvoje marljivo delo."

"Da, kmalu bo prišel mir, večni mir," je odgovoril pisar zamišljeno.

"Ne vem!" je podvomil menih Andrej. "Ne diši ravno po miru, prej po moritvah in požigih. Tako si se zakopal v svoje delo, da najbrž nič ne veš, kaj se je zgodilo v samostanu Raitu. Pred nekaj dnevi so od tam pribežali trije sobratje s strašnimi novicami. Razbojniško pleme Blemijerov od Rdečega morja je napadlo samostan. Pobili so štirideset menihov in ves samostan oropali. Le trem menihom se je posrečilo, da so se rešili in se zatekli k nam. Vendar kaj govorim? Čas je, da greva k hvalnicam."

"Da, pojdiva, brat Andrej!" je resno prikimal Teofil. "Zaupajmo v Boga. Izročimo se v njegove roke!"

Tisto jutro menihi niso dokončali hvalnic. Ko so zapeli Zaharijev hvalospev: Hvaljen Gospod, Bog Izraelov, se je po samostanu zaslišalo žvenketanje orožja in prestrašeni klici na pomoč.

"Blemijeri!" je zaklical neki glas. Razbojniki so s sekiramo začeli udarjati po cerkvenih vratih. Vrata so se pod težkimi udarci in močnimi sunki začela kmalu vdajati.

"Ne bojte se smrti!" je opat bodril zbegane menihe. "Tako govori Gospod: Ne bojte se, jaz sem premagal smrt!"

S treskom so se vrata podala in gruča nečloveških razbojnikov je vdrla v božjo hišo. Pobili so vse, kar jim je prišlo na pot. Prvi, ki je pod njihovimi meči padel na zemljo, je bil menih Teofil.

"Pridi, Gospod Jezus!" so zadnjikrat zašepetale njegove ustnice. Potem ja zanj ugasnila luč tega sveta.

Mlademu menihu Andreju se je posrečilo, da je ušel krvoločnim razbojnikom. Ko so razbojniki plenili po samostanu, je stekel v Teofilovo celico, da bi rešil dragocene pergamente. Kot sveti zaklad je čuval Teofilov rokopis nove zaveze na dolgem in težavnem begu. Preživeli menihi so se zatekli na goro Latmos v Mali Aziji. Teofilov rokopis je bil tu skrit skoraj deset let. Ko je cesar Justinijan zgradil na Sinaju nov samostan svete Katarine, je brat Andrej prenesel ta dragoceni rokopis zopet nazaj.

Petnajststopetdeset let pozneje je prišel v samostan svete Katarine nemški učenjak Tischendorf. Za svojo življenjsko nalogo si je vzel, da bo preiskal vse najstarejše rokopise svetega pisma. Še vedno so v samostanu prebivali menihi in peli hvalnice Bogu. Vendar pa se za znanost in zgodovino niso Bog ve koliko brigali. Nobeden od menihov ni bil sposoben, da bi bral starogrški jezik. V samostanu so imeli prastaro knjižnico, ki je nemškemu profesorju arheologije nudila marsikatero dragoceno odkritje. Menihi so zmajevali z glavo in niso mogli razumeti, da se je učenjak toliko zadrževal v knjižnici in tako vztrajno brskal po starih in zaprašenih listinah ter kodeksih.

Končno je vse prebrskal. In ko je videl, da mu sreča ne more biti več naklonjena, se je hotel posloviti od samostana. Zgodaj zjutraj je stopil v kuhinjo, da bi prosil brata Janeza kos kruha za na pot. Pobožni in preprosti brat mu je takoj obljubil popotnico. Pripravljen mu je bil dati tudi dobrega in toplega ovčjega mleka, če bi le malo počakal, da zakuri na ognjišču.

Tischendorg je sedel za mizo. Izpod ognjišča je potegnil nekaj starih papirjev, s katerimi je brat Janez hotel podkuriti ogenj. Bliskovito jih je pregledal. Nato je nenadoma skočil k bratu Janezu, mu iztrgal iz rok gorečo trsko in ga sunil od ognjišča, da je zletel na tla. V trenutku je pobral z ognjišča vse liste, ki so se bratu Janezu zdeli tako primerni za podkurit.

"Najbrž se mu je zmešalo!" je zamrmral brat Janez. Že je hotel poklicati brate na pomoč, ko ga je učenjak prijel čvrsto za roke in ga vprašal z razburjenim glasom:"Od kod imaš te liste?"

"S samostanskega senika," je odgovoril menih prestrašen. "Tam gori leži med staro šaro in ropotijo še cel kup takih papirjev."

"Pojdi in mi pokaži, kje si to našel!" je hitro zahteval profesor.

Kmalu je imel v rokah velik svežinj pergamentnih listov. Bil je rokopis svetega pisma, ki ga je v začetku četrtega stoletja s tolikim trudom in marljivostjo prepisal menih Teofil.

Brat Janez je verjetno mislil, da se je učenjaku popolnoma zmešalo. Pred četrt ure ga je pahnil, da je padel na tla, kot je bil dolg in širok, sedaj pa ga je pritiskal k sebi, objemal in od veselja poljubljal na kosmata lica. Če že prej ni Bog ve koliko cenil znanstvenikov, je bil sedaj prepričan, da profesorji prav gotovo ne spadajo med pametne ljudi.

Konštantin Tischendorf je imel v rokah najdragocenejše odkritje svojega življenja. Ta rokopis, ki se po kraju, na katerem je bil najden, imenuje Codex Sinaiticus, hrani danes Britanski muzej v Londonu. Z njegovim odkritjem je krščanstvo dobili zaklad neprecenljive vrednosti. (Hünnerman: Zlati svečnik).

- Pri verouku tudi mi vedno znova odkrivamo zaklad neprecenljive vrednosti: sveto pismo. Ali znamo biti ob vsakem novem odkritju tako srečni in veseli, kot je bil učenjak Tischendorf? Kako žalostno bi bilo, če bi kot brat Janez imeli verouk in sveto pismo za nekoristne in nepotrebne reči, ki niso za drugega kot za v peč! Kdor zavrača verouk, zavrača Kristusa. Kdor pa zavrača Kristusa, pogublja samega sebe časno in večno.

2. učna enota

PAMET NAM PRAVI, DA MORA BITI BOG

V PREMISLEK

Nebo in zemlja pričata o Bogu. Otrokom je treba samo odpreti oči in prisluhniti njunemu glasu. Vse stvari okoli nas in v nas govore, da v Bogu "živimo, se gibljemo in smo" (Apd 17,28). Če bomo otrokom pomagali, da bodo v naravi začeli odkrivati čudovita božja dela, potem bodo sami iskali naprej po besedah svetega Avguština: "Človek ne more ljubiti, česar ne pozna. Če pa ljubi, kar vsaj malo pozna, ga bo ljubezen gnala, da bo skušal to, kar ljubi, še bolj popolneje spoznati."

Molitev. Gospod, osvojil si me v svojih čudovitih stvareh. Prepoznal sem te, ne da bi te otipal, razumel sem te, ne da bi te slišal. Videl sem te zaradi ognja tvoje ljubezni, ki žari v vseh tvojih stvareh. Zdaj vem, da si tukaj, prav blizu pri meni, in mirno delam pod pogledom tvoje ljubezni. Osvojil si me in trdno vem, da si. Očisti moje ustnice, da bom tudi otrokom znal povedati, kako si me osvojil po svojih stvareh.

Didaktični cilj: Naučiti otroke, da bodo znali opazovati stvari in iz njih spoznavati Boga.

Pedagoški cilj: Vzbuditi v otrocih čut ljubezni in hvaležnosti do Boga, ki nam v stvareh odkriva svoje popolnosti.

Pripomočki: Vaza z rožami. Akcija "Še drugi." Verski diafilmi: Vd/2 - Božje sledi v naravi, Vd/3 - Bog se razodeva po glasu vesti, Vd/4 - Bog v znamenjih časa, Vd/5 - Bog v velikem in malem svetu, Vd/6 - Božje sledi v človeku.

Pomni! Vsako uro daj domačo nalogo, ki pa naj ne bo preobširna in ne sme presegati zmožnosti otrok. Pri naslednji uri naloge vestno preglej in reduj. Če kdaj ni časa za pregled vseh nalog, naredi skupno popravo. V poseben dnevnik zapiši, kaj ste pri verouku obravnavali in kaj si dal za nalogo.

UVOD

Konstitucija o božjem razodetju pravi:"Bog, ki z besedo vse ustvarja in ohranjuje, daje ljudem po ustvarjenih stvareh trajno pričevanje o sebi." Sveti zbor izpričuje,"da je mogoče z naravno lučjo razuma iz stvari z gotovostjo spoznati Boga, začetnika in smoter vseh stvari" (BR 3 in 6,2).

Slika na 7. strani prikazuje tehnika, ki popravlja televizor. Televizor je moral nekdo iznajti in ga narediti. Ko je v začetku tega stoletja John Fleming v Angliji izumil vakuumsko cev in jo je Lee de Forest v Ameriki izpopolnil, se je pričela 1 doba elektronike, ki nam je v pol stoletja poleg radia, računalnikov, radarja in drugih elektronskih naprav dala tudi televizijo. Čeprav učenjakov in tehnikov, ki so sestavili televizor, nikdar nismo videli, smo vendar prepričani, da so morali biti in živeti, sicer bi ne imeli televizorja. Televizor sam priča o tistem, ki ga je iznašel in naredil.

Prav tako iz stvari, ki jih vidimo okoli sebe, spoznavamo Boga, ki jih je ustvaril, čeprav ga osebno ne vidimo.

Sveto pismo. Že pisatelj knjige Modrosti se čudi, kako morejo biti nekateri ljudje nespametni, da iz vidnih stvari ne morejo spoznati Njega, ki je, da iz opazovanja del ne spoznajo umetnika. "Zakaj iz velikosti in lepote stvari se s primerjanjem spozna njih Stvarnik" (Modr 13,5). Res so nekatere stvari - pravi 2 isti pisatelj - tako lepe in tako popolne, da so mnoge premamile in so se ustavili pri njih, se začeli čuditi njihovi moči in dejavnosti in so jih celo malikovali. Vendar jih to ne opravičuje: Če so mogli s pametjo, ki jim je bila dana, stvari toliko spoznati, da so se dali premotiti videzu, bi lahko, če bi hoteli, z isto pametjo tudi našli Gospoda in Stvarnika teh stvari.

Ne biva samo tisto, kar človek vidi in otipa. Mnogo je tudi takih bitij in stvari, katerih bivanje moremo spoznati le po učinku, po vzročnem sklepanju in primerjanju. Čeprav n.pr. ne vidimo elektrike v žici, vendar vemo, da je v njej; in to po učinkih, ki jih proizvaja: žene nam motorje, sveti in nas greje. Čeprav Boga ne vidimo, vendar vemo, da je, in to zaradi učinkov, ki jih je proizvedel: veliki in mali svet, človek, življenje, človeški duh itd.

Še več! Iz vidnega sveta okoli sebe ne spoznamo samo, da biva Bog, ampak tudi mnoge njegove lastnosti in popolnosti. Veličastne stvari, ki jih je Bog ustvaril, nas naravnost silijo, da priznamo: Če so že stvari tako lepe in veličastne, kako lep in veličasten mora biti šele tisti, ki jih je zamislil in naredil, ki jih ohranjuje v bivanju in dopolnjuje!

Zgled. Invalid je hotel izstopiti na bližajoči se avtobusni postaji. Iz rok se mu je izmuznila palica. Ko jo je s težavo pobral, je polglasno vzdihnil:"Hvala Bogu!"

Dekle, ki je stalo v bližini, je reklo: "Očka, kako pa veste, da je Bog? Saj ga niste videli!"

Invalid je odvrnil: "Saj tudi tvoje pameti nisem videl, pa vem, da jo imaš, čeprav še ni Bog ve kako razvita in dozorela."

- Če nekdo ravna pametno, lahko upravičeno sklepamo, da ima pamet. "Kdor more - pravi Manzini - zanikati Boga spričo zvezdnatega neba, ko opazuje čudovito zgrajeno človeško telo, ob odprtem grobu dragega pokojnika in pred resnično svetim človekom, je nepopisno srečen ali pa strahovito zadolžen."

Razum sklepa, da mora biti Bog. Vendar pa to njegovo sklepanje ne sili človeka, da bi moral nujno priznati božje bivanje. Nujno moram priznati to, kar vidim. Boga pa ne more nihče videti. Pamet nam pravi, da je razumno priznati božje bivanje. Vendar človek s svojo voljo in svobodo lahko odkloni božje bivanje in ga v resnici tudi odklanja vse do tlej, dokler se v svojem življenju zapira pred plemenitim, lepim, svetim in božanskim. Zato tudi pravi sveti Avguštin: "Boga vidimo samo toliko, kolikor smo odmrli sebi in grešnemu svetu. Kolikor bolj čisto je naše življenje, toliko bolje dojemamo, da mora biti Bog in toliko bolje spoznavamo njegove popolnosti."

RAZLAGA

Oglejmo si štiri reči, ki človeka najbolj bodejo v oči in nas silijo, da moramo priznati: "Je nekdo, ki je vse ustvaril, vse ureja, ohranja in vodi. Je Bog."

(1.) IZ STVARI, KI JIH VIDIMO, SPOZNAVAMO BOGA, KI GA NE VIDIMO.

Vesoljstvo stvari okoli nas razodeva Stvarnika in nas vabi, da ga spoznavamo, priznavamo, se mu zahvaljujemo, z njim sodelujemo in ga ljubimo.

Zgled. Ko se je Napoleon vračal s svojega pohoda v Egipt nazaj v Francijo, je nekega večera stal s svojimi oficirji na krovu ladje in opazoval nebo, na katerem so se začele prižigati zvezde. Oficirji so se spustili v ostro debato o nastanku vesolja in zemlje. Zagovarjali so različne teorije in hipoteze, le tega, da bi Bog ustvaril svet, ni hotel nobeden zagovarjati. Napoleon jih je nekaj časa poslušal, nato pa jim je rekel: "Zelo lepo je, moji gospodje, kar govorite. Dobro poznate ustroj stvari. Toda, povejte mi, kdo je prav za prav naredil zvezdnato nebo?"

Učeni oficirji so obmolknili. Zakaj? Zato, ker niso poznali katekizma, ki pravi: "Boga spoznavamo iz vidnega stvarstva, iz svoje vesti in iz božjega razodetja," ker niso poznali besed apostola Pavla: "Kar je v Bogu nevidno, se od stvarjenja sveta po delih spoznano vidi, njegova večna moč in božanstvo" (Rimlj 1,20); ker niso poznali 18. psalma o božjem veličastvu v naravi in v vesolju.

18. psalm

Prečitajmo iz Malega svetega pisma na str. 177 prvi del tega psalma in se malo pomudimo pri njem.

10 (1.) "Nebesa razglašajo božje veličastvo in nebesni svod oznanja, da je delo njegovih rok."

Človek odkriva Boga v ustvarjenih bitjih, ker je Bog vse stvari ustvaril tako, da nam govore o njem, odkrivajo njegove namene in popolnosti, ker nam je Bog hotel govoriti po stvareh. Razen tega je Bog vse reči ustvaril za nas ljudi in hoče, da po njih, preko njih in v imenu njih stopamo z njim v verski razgovor.

Vsaka stvar, v kolikor odseva Stvarnika, je "božja beseda," in ima v našem življenju veliko poslanstvo: nas povezje z Bogom in dviga k Bogu.

Veliki svet s svojimi zvezdami in mali svet s svojimi atomi nam govorita o božji vsemogočnosti. Živi svet in človek sam nam razodevata božjo ljubezen in dobroto. Gibanje in smotrnost v naravi nam govorita o božji modrosti. Nepopolnost stvari in nas samih nas sili k delu za napredek in izpopolnitev in nam govori o božji popolnosti.

Stvari nas navajajo k svetemu življenju. Lilije in beli gorski vrhovi nam govore: Bodi čist, kakor je čist in neomadeževan Bog. Hrast, ki kljubuje vetrovom, nas spodbuja: Bodi močan in zvest, kakor je močan in zvest tisti, ki ga je ustvaril: Bog. Orel, ki se dviga v nebesne višave, kliče vsakemu človeku: Ostani na višini in bodi popoln, kakor je popoln Bog sam. Čebela, ki nabira med, vabi človeka: Bodi marljiv in delaj, kakor dela Bog, večni ustvarjavec in ohranjevavec. Dobro drevo, ki rodi dober sad, ti pravi: Bodi dober, obrodi sad, ki ga Bog stvarnik pričakuje od tebe. List, ki pade v jeseni z drevesa, nas uči: Znaj odmirati, kakor je učlovečeni Bog odmrl samemu sebi, da bi imeli mi večno življenje.

"Po človeku stvari dosegajo svoj vrhunec in dvigajo svoj glas za svobodno poveličevanje Stvarnika" (CS 14,1). Človek je kralj in duhovnik vsega stvarstva. On edini more spoznavati in občudovati čudovita božja dela in je zato edini, ki more s svojo razumno naravo v imenu vseh stvari Bogu prinašati častilno, hvalno in zahvalno daritev.

Preko stvari nam Bog razodeva: otkriva

a/ svojo resničnost. Stvari so to, kar je Bog hotel, da bi bile. Zato čim bolj spoznavamo stvari, tem bolj spoznavamo Stvarnika, ki jih je po svoji zamisli in volji poklical v bivanje. Stvarstvo nas dela tudi bolj ljudi, v kolikor se trudimo, da bi spoznali njegovo poslanstvo, vlogo in izkoriščali njegovo resničnost za svoje izpopolnjevanje. Če sprejemamo pričevanje stvarstva, pritrjujemo, da je Bog resničen (Prim. Jan 3,33).

b/ svojo lepoto. Stvarstvo je en sam ogromen album božje lepote, ki odseva v stvareh. (Lahko bi si skupaj ogledali zbirko turističnih razglednic, kako knjigo o rastlinah, živalih, naravnih lepotah s slikami v naravnih barvah).

Zgled. K slikarju Arnoldu Böcklinu je prišel na obisk prijatelj. Našel ga je vsega zatopljenega v občudovanje metuljeve peruti. "Kakšen sijaj in kakšna raznolikost barv," je vzkliknil umetnik. "Nikjer nobenega trdega kontrasta, ampak najfinejše nianse in prehodi. V primeri s to naravno lepoto so naše slike le packarije." (Koch). lep

Bog ve, če je ta umetnik, veseleč se lepe stvari, dvignil svojega duha k Bogu, začetniku vse lepote? Če je pri opazovanju umetnine, kaj pomislil na Umetnika? Je preko lepe stvari znal stopiti v stik s Stvarnikom? Je zaželel videti božjo lepoto in jo vzljubiti kot sveti Avguštin, ki je zdihoval:

"Kesno sem te vzljubil, Lepota, večno davna in večno nova, kesno sem te vzljubil! In glej, bil si v meni, ali jaz sem bil zunaj in tam sem te iskal in nelepa spaka sem se poganjal za lepimi liki, ki si jih ustvaril. Z menoj si bil, jaz s teboj ne. Daleč od tebe so me držale stvari, ki bi sploh ne bivale ne, ko bi v tebi ne bile. Klical si in klical, da si mi gluhoto prebil. Bliskal si in žarel, da si mi slepoto pregnal. Okusil sem te in zdaj sem te lačen in žejen. Dotenil si se me, pa sem zagorel po tvojem miru" (Izpovedi 10,27).

c/ svojo dobroto. Bog je ustvaril svet, ker je dober in hoče stvarem dobro. Vse stvari so bile ustvarjene dobre in zato pričajo o božji dobroti. Naša naloga je, da vedno bolj odkrivamo dobrost stvari in to zato, da bi se po njihovih dobrih lastnostih dvigali k Bogu, spoznavajoč veliko resnico: da namreč vse stvari so in smo tudi mi zato, ker je Bog dober. Bog je vse stvari ustvaril zato, da bi bile naše,mi pa Kristusovi in s Kristusom božji. (Prim. 1 Kor 3,23).

Zgled. Janko je stal ob reki Krki. Po njegovem zadržanju je bilo soditi, da začuden opazuje lepoto stvarstva, ki ga obdaja. V resnici pa ni imel nobene take misli. Stal je na preži, da bi ujel kako ribo.

Tako je večkrat z nami. Stojimo pred neskončno reko božjih dobrot in pri tem ne mislimo na nič drugega kot na to, kako bi se čimbolj okoristili z božjo močjo in dobrotljivostjo. Tako malokrat pa nam pride na misel, da bi se od božjih darov dvignili k Darovalcu, ga častili, hvalili, molili in se mu zahvaljevali.

"Glej - pravi pisatelj Hoje za Kristusom - vse je tvoje, kar imam in s čimer ti služim. Toda saj prav za prav bolj ti meni služiš kakor jaz tebi! Glej, nebo in zemlja, ki si ju ustvaril človeku v službo, čakata na tvojo besedo in vsak dan izpolnjujeta, kar zapoveduješ. Pa to je še premalo. Celo angele si odločil, da služijo človeku. Nad vse pa je, da si ti sam človeku milostno služil in mu obljubil dati samega sebe" (Hoja za Kristusom 3,10,3).

č/ svojo svetost. Bog je vsem stvarem vtisnil pečat svoje svetosti. Božja ljubezen ni samo sveta, ampak tudi posvečujoča. Kakor je stvarstvo izšlo iz božjih rok dobro,lepo in sveto, tako hoče Bog, da se dobro, lepo in sveto vrne k njemu. Svetost je popolnost ljubezni. Stvarstvo ima nalogo, da priča ljudem o božji svetosti, da ljudi dviga in posvečuje. Zato vabi človeka, da bi se poglabljal v božje popolnosti, da bi ljubil Boga in vse stvari uporabljal po njegovi volji. "Zakaj vsaka božja stvar je dobra in nobena se ne more zametati, če se s hvaležnostjo uživa; posvečuje se namreč z božjo besedo in molitvijo" (1 Tim 4,4).

Primera. Primitivni narodi so klicali svoje poglavarje po njihovih značilnih lastnostih:"Orlovo oko," "Veliki lovec," "Belo pero" itd. Taka imena so mogli dajati le tisti, ki so dobro poznali svojega poglavarja. Bog najbolje pozna človeka. Naša dolžnost je, da v tihi poglobitvi vase spoznamo, kakšno ime nam daje Bog. V Skrivnem razodetju beremo:"Kdor zmaga..., mu bom dal novo ime, ki ga ne pozna nihče, razen njega, ki ga prejme" (Prim 2,17). Bog daje vsakomur izmed nas ime, ki obsega vso našo naravo in nas opominja na najvažnejšo nalogo, ki jo imamo na zemlji. Ne daje nam indijanskih imen, ampak takale:"Čista roka," "Čisto srce," "Sol zemlje," "Luč sveta," "Tempelj božji" itd. Kdor to svoje ime v življenju potrdi z dejanji, je svet. Po njem Bog razodeva svojo svetost. Tudi ime vzornika, ki smo ga dobili pri svetem krstu, nas neprestano spominja na to, da smo poklicani, naj s svetim življenjem razodevamo pred svetom božjo svetost. "Bodite sveti, ker sem jaz svet" (3 Mojz 11,44).

d/ svojo dejavnost. Bog je živi Bog, neprestano dejaven. Svet neprestano ustvarja in izpopolnjuje. Človek lahko povsod odkriva njegovo previdnostno dejavnost. Vendar pa ni poklican samo zato, da bi odkrival in občudoval lepoto in bogastvo sveta, ampak mora skupaj s Stvarnikom svet izpopolnjevati in izboljševati. "Plodita in množita se ter napolnita zemljo. Podvrzita si jo in gospodujta ribam morja in pticam neba in vsem živim bitjem, ki se gibljejo na zemlji!" (1 Mojz 1,28-29).

Vse našedelovanje mora biti odsev božjega delovanja. Zato pravi koncil:"Po božji podobi ustvarjeni človek je namreč dobil naročilo, naj si podvrže zemljo z vsem, kar je na njej, in naj vlada svet v pravičnosti in svetosti; in, priznavajoč Boga za stvarnika vseh stvari, naj njemu izroča sam sebe in celotno vesoljstvo, tako da bo ob podrejenosti vseh stvari človeku božje ime čudovito po vsej zemlji" (CS 34,1).

Bog dela. Tudi človek mora delati, delati tako, da bo iz njegovega dela, ki se vidi, mogoče spoznavati Boga, ki je neviden. Bog je ljubezen in vse njegovo delovanje je ljubezen. S svojim delom "more človek izvrševati resnično ljubezen in sodelovati pri spopolnjevanju božjega stvarstva" (CS 67,2).

Tudi iz človekovega napredka in napredka stvari spoznavamo Boga, "saj svetne stvarnosti in stvarnosti vere izvirajo od istega Boga. Še več, kdor si ponižno in vztrajno prizadeva, da bi prodrl v skrivnosti stvarnosti, ga Bog, ki vse stvari vzdržuje v bivanju in napravlja, da so to, kar so, tako rekoč vodi za roko, čeprav se človek tega ne zaveda" (CS 36,2).

> 2. "En dan sporoča to drugemu in ena noč naznanja to drugi. To ni beseda in niso govori, katerih glas bi se ne mogel slišati: po vsej zemlji se razlega njih glas in do konca sveta njih govorica" (Ps 18,3-5).

Nebo slavi Boga dan in noč, brez prestanka. Vse spremembe v vesolju govore o božji modrosti. Psalmist se izraža na pesniški način, kakor da bi dan in noč igrala kolo in oznanjala čudovita božja dela.

Govorica ustvarjenih reči ni nejasna, temna, nerazločna, da bi je človek ne mogel slišati. "Vsi tisti, ki verujejo, ne glede na to, kateremu verstvu pripadajo, so v govorici stvari vedno slišali božji glas in božje razodevanje (CS 36,3).

Zgled. Pri večernem sprehodu je neki prijatelj prosil Newtona, naj bi mu podal najkrajši dokaz, da Bog v resnici biva. Newton je pokazal na nebo in rekel samo eno besedo: "Tam!".

Da, na nebu imamo najjasnejši in najkrajši dokaz, da Bog biva. Že Aristotel je zapisal:"Kakor bi tisti, ki bi sedel na gori Idi pri Troji, videč grško vojsko, kako stopa po ravnini v popolnem bojnem redu: najprej jezdeci na konjih in bojnih vozovih, za njimi pešci, moral priti na misel, da je nekdo, ki vodi to bojno skupino in postavlja v red bojevnike; kakor bi mornar, ki bi videl, kako se iz daljave približuje ladja z razpetimi jadri, pomislil, da je na ladji gotovo krmar, ki jo vodi v pristanišče, tako so tudi tisti, kateri so najprej opazovali nebo in videli, kako sonce hodi svojo pot od vzhoda do zahoda in spoznali lepo urejene vrste zvezd, iskali najprej mojstra, stvaritelja tega divnega reda, ker so morali priznati, da te vrste potekajo od nekega silnega in nedoumljivega bitja" (Sext. Emp. dogm.III.).

> 3. "Tam je šotor postavil soncu, ki prihaja kakor ženin iz svoje izbe, radosten kakor junak, ki steče po poti. Na enem koncu neba začne svoj tek in prehodi ves svod do drugega konca; nič se ne odtegne njegovemu žaru (Ps 18,6-7).

Med vsemi nebesnimi telesi oznanja sonce še na poseben način božjo slavo. Če bi psalmist vedel o soncu, kar vemo mi danes, bi gotovo še bolj poetično opisal njegovo pot preko neba.

Sonce. Sonce je ogromna nuklearna peč. V njegovem osrednjem delu združevanje atomov vsako sekundo spremeni 600 milijonov ton vodika v helij pri temperaturi okoli 15 milijonov Celzija. Izračunali so, da ima sonce dovolj vodika,da lahko proizvaja žarkovno energijo v takšni meri še 5000 milijonov let.

Zemeljsko površje doseže le milijonti del energije, ki jo odda sonce. Ta energija prihaja na zemljo v dokaj stalni količini. Vsako leto se enaka količina energije, ki jo zemlja sprejme, vrne nazaj v vesolje. Toda preden se energija vrne v vesolje, se uporabi v kroženju atmosfere in omogoči življenje vsem organizmom na kopnem in v vodi.

Sonce je v resnici junak. Star je približno 5000 milijonov let in je milijon tristotisočkrat večje kot zemlje. Od zemlje je oddaljeno približno 150 milijonov kilometrov. Njegov premer meri 1 milijon 391 tisoč kilometrov. Sonce se zavrti okoli svoje osi v približno 25. dneh. S svojimi spremljevalci planeti hiti z brzino 20 km na sekundo po neizmernem prostoru vesoljstva. Na leto naredi 600 milijonov kilometrov. Če bi padlo na zemljo samo kilogram središčne sončne gmote, bi zgorelo vse v območju 50 km. (Podatki iz "Mladega vedeža").

Zvezde. Če pogledamo skozi dober daljnogled, vidimo na nebu zvezdo pri zvezdi, tam, ker s prostim očesom opazimo komaj vidno meglico drobcenih zvezd. Vsaka teh tisoč in tisoč različno svetlih pikic in pik je sonce. V nekaterih meglicah je na milijone sonc in med temi je marsikatero tudi po več tisočkrat večje od našega sonca. V spiralni meglenici v Andromedi je več kot 10 milijard sonc.

Svetloba, ki prihaja z vseh teh sonc skozi dalnogled v naše oko, je na poti že nad milijon let. Če bi se eno teh sonc v tem hipu razletelo, bi ta pojav opazili zanamci šele čez milijon let. V vesolju se premika mnogo bilijonov zvezd - sonc, razporejenih v številne skupine. Tudi naše sonce je sestavni del meglenice, ki jo imenujemo Galaktiko. V vsakomur dobro znani Rimski cesti je nešteto sonc-zvezd naše Galaktike. Razdalje med zvezdami se računajo s svetlobnimi leti. Eno svetlobno leto je devet in pol bilijonov kilometrov.

Vse zvezde in njihovi spremljevalci se gibljejo po točno začrtanih poteh. Zato morejo zvezdoznanci za mnogo let naprej zračunati sončni mrk, prihod raznih kometov, oddaljitve in približevanja z ozirom na zemljo.

Če bi brezverni Voltaire mogel opazovati na nebesu, kar opazujejo danes učenjaki na Mount Palomaru z največjim teleskopom, bi še bolj spoštljivo priznal:"Vesoljstvo me plaši. Ne morem si misliti, da bi ta ura šla, ne da bi imela urarja."

Bolj kot kdaj je človek ob sedanjem poznanju neba in nebesnih stvari prisiljen vzklikniti, kot je vzkliknil že pred 3000 leti prerok Izaija:"Povzdignite kvišku svoje oči in glejte: Kdo je te ustvaril? On, ki razvršča njih številno vojsko, ki jih kliče vse po imenu. Zaradi polnosti njegove moči in njegove sile nobena ne zastane" (40,26).

Zahvalna pesem. Slavljen si, Gospod, na nebesni višavi, hvalevreden in slaven in poveličevan vekomaj!

Zgled. Francoski pesnik Lachambaudie prikazuje v pesmi "Teleskop in mikroskop", kako se Bog razodeva tako v velikem kakor v malem svetu. Teleskop je ponosno in samozavestno govoril mikroskopu:"Ti, pritlikavec, občuduj me! Jaz kažem naravoslovcu zakone in pota vesolja. Moje oko ga spremlja po širnem nebesnem svodu. Tebi se zdi že kapljica vode kakor ocean in snežinka kot velikan. Misliš, da imaš pred seboj goro, a je le pšenično zrno. Nikdar se ne boš povzpel do moje veličine. Tu ob meni je tvoje življenje brez pomena." Mikroskop mu odgovori:"Kdor zna prav gledati, kaj so njemu razdalje in velikosti stvari? S svojo ljubeznijo in modrostjo je Bog napolnil vse stvari in jih dan za dnevom hrani iz svojega neskončnega vira. Zato pusti,da, čeprav neenaka, vendar skupaj uživava veljavo: Ti meriš sonca,jaz atome, ti raziskuješ nebesa kraljestvo a jaz kraljestvo atoma. Čeprav si po postavi nisva enaka, sva si pa enaka po veličini, ker obadva raziskujeva neskončno modra in vsemogočna božja dela."

"Povsod v kraljestvu kamenin, rastlin in živali in zvezd so sledovi večnega, modrega, vsemogočnega in ljubečega Boga. Poln spoštovanja se pogrezam pred njim v prah in ga molim," je zapisal Karel Linné.

Atom. Velik je Bog v velikih stvareh, a tudi v malih ni nič manjši. Vsaka snov je sestavljena iz velikega števila delcev, ki jim pravimo atomi. Atomi so tako majhni, da jih ne vidimo niti z najboljšimi drobnogledi. Če bi postavili v ravni vrsti drugega poleg drugega več milijonov atomov, bi bila črta, sestavljena iz njih, dolga komaj en milimeter. Znanstveniki so ugotovili, da se vsak atom sestoji iz dveh delo: iz drobcenega, naelektrenega težkega jedra in skoraj breztežne lupine, sestavljene iz ene ali več plasti. Lupino oblikujejo najmanjši delci elektrike ali elektroni, ki naglo obkrožajo jedro. Večina atomov zlahka odda po enega ali več elektronov. Pri tem postanejo pozitivno električni. Atomi pa, ki te "proste elektrone" sprejmejo nase, postanejo negativno električni. Če združimo s prevodno žico telesi s pozitivno in negativno naelektrenimi atomi, tečejo skozi prevodnik prosti elektroni kot električni tok. Vseh atomskih jeder je okoli tisoč. Glede na to, kolikšno elektriko vsebujejo, ločimo danes že 103 različnih vrst atomov. O obstanku atomov nam pričajo spremembe, ki jih opažamo v naravi na materiji. Pri gorenju npr. oddajajo atomi svojo energijo, t.j. delovno zmožnost, ki nam segreva prostore, v drugih primerih pa žene razne stroje. Pri tem se atomi spajajo in se spreminja njihova lupina. Zgodi se pa, da se spremene atomska jedra. Kilogram kovine urana more več mesecev gnati generatorje elektrarne ali motorje tovarne. V atomski bombi sprosti nekaj kilogramov urana vso svojo energijo v tisočinki sekunde. Zato ena sama atomska bomba lahko uniči celo mesto z deset in deset tisoči prebivalci. Energijo atomskih jeder ali jedrsko energijo človek danes že močno izkorišča v elektrarnah in na ladjah. (Podatki iz "Mladega vedeža").

Na vprašanje:"Kdo je tako zgradil snov in vanjo položil toliko energije?" nam naša pamet odgovarja:"Mora biti nekdo, ki je vse to naredil. Mora biti Bog."

"Ljudje so včasih mislili, da je narava sama Bog...Kakšna zmota! Zamenjali so uro z urarjem, delo z delavcem, stvar s Stvarnikom" (Lamarck).

Spomeniki. Ljudem, ki so se odlikovali na polju znanstvenih raziskovanj in odkrili razne zakone narave, ljudem, ki so se odlepili od zemlje in prestopili prag vesoljstva, ljudem, ki so pokorili in zajezili v kotle in reaktorje ogromne sile narave in atomov, postavljamo spomenike. Prav. Toda pri tem ne smemo pozabiti na tistega, ki je zakone in sile položil v naravo, ki je ustvaril vesoljstvo, veliko in malo. Le-ta zasluži, da bi mu na vsakem koraku in v vsakem srcu postavili trajen spomenik hvaležnosti.

Morje, zemlja in nebo,
vse je tvoja last,
vse ti poje čast.

"Vsemogočni Gospod, velik si in preslaven v svoji moči in nihče te ne more premagati. Tebi naj služi vse tvoje stvarstvo; zakaj rekel si in je nastalo..." (Judit 16,16).

II. IZ UREJENOSTI STVARI SPOZNAVAMO STVARNIKA

Slika na str. 8. Oglejmo si sliko. Vi po vrsti pripovedujte, kaj vse na njej opazite, jaz pa vam bom iz Sirahove knjige 43. poglavje čital, kako je Bog vse stvari modro uredil. Na koncu vsakega opisa bomo počastili Gospoda s hvaležnim vzklikom: "Velik si naš Bog in vse hvale vreden!"

Nebo - Krasota v višavi je čisto nebo,
oblak neba je veličasten pogled.
Velik si naš Bog in vse hvale vreden.
Sonce - Ko sonce vzhaja, izžareva toploto.
Kako čudovito je delo Najvišjega!
Opoldne razžarja zemljo,
kdo more vzdržati pred njegovo vročino?
S svojimi svetlimi žarki slepi oči.
Velik je Gospod, ki ga je naredil,
ono preteka svojo pot na njegov ukaz.
Velik si naš Bog in vse hvale vreden.
Luna - Tudi luna sije ob svojem času,
je kazalo časov in znamenje za vedno.
Velik si naš Bog in vse hvale vreden.
Zvezde - Lepota neba je krasota zvezd
in njih luč razsvetljuje Gospodove višave.
Na božjo besedo stoje na odkazanem mestu
in se ne utrudijo na svojih stražah.
Velik si naš Bog in vse hvale vreden.
Oblaki - Njegova mogočnost razvnema blisk
in vihti ognjene strele svoje sodbe.
Zato se odpirajo shrambe
in oblaki izletavajo kakor ptice.
S svojo močjo zgošča oblake,
ki se drobe v kamenje toče.
Po njegovi volji piha jug,
sever, vihar in nevihta.
Zvok njegovega groma trese zemljo.
Velik si naš Bog in vse hvale vreden.
Gore - Na njegov pogled se tresejo gore.
Velik si naš Bog in vse hvale vreden.
Rastline - On požge pustinjo in opali travo kakor plamen.
Vse to ozdravi kaplanje iz oblakov
in padajoča rosa okrepča izsušeno zemljo.
Slano siplje kakor sol na zemljo
in daje, da se iskrijo cveti kakor safir.
Velik si naš Bog in vse hvale vreden.
Še druge Še drugih podobnih reči ne bomo dostavljali,
reči - sklep govora bodi: On je vse.
On je večji, ko vsa njegova dela
in čudovita je njegova moč.
Mnogo, kar je skritega, je še večje kot to,
zakaj vidimo le malo njegovih del.
Velik si naš Bog in vse hvale vreden.

V svetu so stalni zakoni in smotrne naprave. Zadosten razlog za red in smotrne naprave more biti le umno bitje. Svet ni tako umno bitje, ne svet v celoti ne rastline ne živali ne človek. Torej biva razen sveta umno bitje - Bog.

"Fička" vsi dobro poznamo. Poganja ga bencinski motor, ki je zelo umno sestavljen. Poznamo tudi izumitelja bencinskega motorja. Na 9. strani imate celo njegovo sliko. To je Karel Friderik Benz. Brez izumitelja in konstruktorjev, bi avtomobila sploh ne bilo.

Isto velja za svet. Če bi ne bilo Boga, bi ne bilo sveta. Ker pa so tolikere čudovite stvari (vesoljstvo, osončja, zemlja, rastline, živali, ljudje, atomi, elektroni), mora biti tudi nekdo, ki je tako moder in tako mogočen, da si je vse te stvari zamislil in jih ustvaril. Mora biti Bog.

Zgled. Učiteljica je pri poznavanju prirode pokazala otrokom zanimiv poskus. Prinesla je v razred okroglo stekleno posodo, podobno mikserju. Pretežni del posode je napolnila z vodo. Vrh vode je nalila nekaj kapelj olja. Začela je vrteti ročico, ki je šla skozi posodo. Med vrtenjem se je olje spočetka nabiralo okoli ročice. Čim bolj hitro je vrtela, tem bolj se je olje okrog ročice začelo raztezati v obliki elipse. Ko je bila hitrost dovolj velika, so se od elipse začele trgati manjše kapljice olja, ki so začele samostojno krožiti okoli ročice.

"Glejte," je učiteljica zaključila zmagoslavno. "Tako je nastal svet. Nobenega Boga ni bilo treba za to. Pramegla, iz katere je vse nastalo, se je vrtila in od nje so se odtrgali svetovi, zvezde in planeti."

Otroci so z zanimanjem sledili poizkusu, z zaključkom učiteljice pa niso bili zadovoljni, temveč so se na tihem posmehovali. Sredi razreda se je dvignil Peter in vprašal: "Tovarišica, kdo pa je pognal in vrtil tam zunaj ono ogromno meglo, iz katere naj bi nastali svetovi?"

Učiteljica je rekla, da znanost tega še ni odkrila. Nobeden od otrok pa ni mogel zvedeti, zakaj ni hotela povedati, kar so že itak vsi vedeli: da je namreč tisti, ki je vse stvari ustvaril in pognal v tek, Bog.

Vsak korak, ki ga ljudje naredijo naprej v spoznavanju sveta in zakonov, ki vladajo v njem, je korak naprej k spoznavanju Boga. Zato je znani učenjak Keppler z zanosom vzkliknil: "V duhu gledam tisti dan, ko bo človek spoznaval Boga iz prirode prav tako kakor iz svetega pisma in se bo veselil enega in drugega njegovega razodetja."

Naša naloga je, da čimbolj spoznavamo stvari in v njih odkrivamo božje sledi. Kot razumna in svobodna bitja pa smo dolžni v imenu vseh stvari Boga slaviti.

Rod jutrišnjih raziskovalcev. V šoli se učite in spoznavate najrazličnejše stvari. Ko boste odrasli, boste nekateri obdelovalci zemlje, drugi učenjaki in raziskovalci, tretji tehniki, četrti modroslovci itd. Vi ste rod jutrišnjih raziskovalcev božjega stvarstva in čudovitih zakonov, ki vladajo v njem.

Naj navedem samo nekatera vprašanja, ki jih je Bog morda ravno vam namenil, da jih boste rešili in razvozljali.

Vemo, da je Bog ustvaril svet in snov,
NE VEMO pa še, ali je snov vsa hkrati nastala v neizmerno daljni preteklosti, ali pa je Bog hotel, da se stalno poraja. Ne vemo še, iz česa je zgrajen svet, kakšna

je struktura snovi.

Vemo, da je Bog ustvaril vesoljstvo, prostor in čas. Tedaj, ko je vesoljstvo začelo bivati, se je začel čas.

NE VEMO pa, koliko časa že obstaja vesoljstvo, kako veliko je, ali je res, da je bila pred petimi ali več milijardami let, kot nekateri menijo, silna eksplozija, ki je v mogočnem vrtincu pognala v prostor gradivo, iz katerega so nastale vse galaksije in vse zvezdne kopice, ki jih vidimo še vedno odletavati. Tudi meje vesolja še niso odkrite. Vse to je naloga vas, bodočih astronomov.

Vemo, da je Bog početnik gibanja in da od njega izvira vsako gibanje.

ŠE ZDALEČ PA NE POZNAMO vseh različnih vrst gibanja, vseh kemičnih, jedrskih in drugih procesov, električne energije itd.

Vemo, da je prvo življenje od Boga in da je Bog početnik živih bitij na zemlji.

NALOGA VAS, bodočih bilogov pa bo, da odkrijete, kaj je življenje, kako je nastalo, kako se lahko ohranjuje in izpopolnjuje. Kaj vse vpliva na življenje, ga izboljšuje ali uničuje.

Vemo, da je Bog ustvaril človeka, in vemo tudi, zakaj ga je ustvaril.

NE VEMO PA ŠE ne kdaj ga je ustvaril ne kako ga je ustvaril. Naloga vas, bodočih genetikov in antropologov je ogromna. Človeško telo je še vedno skoraj neraziskana dežela. Nekaterih bolezni še sploh ni mogoče pozdraviti. Kako malo še vemo o medsebojnem vplivanju snovi in duha!

Vemo, da je Bog človeka ustvaril sicer nepopolnega, vendar pa z mnogimi sposobnostmi in talenti, da more sodelovati pri izpopolnjevanju samega sebe in izpopolnjevanju sveta. Zato smo vsi dolžni, da se vse življenje izobražujemo, vzgajamo, oblikujemo svoj značaj, iščemo resnico, bogatimo duhovno in telesno. Duh ima tako čudovito in skrivnostno občutljivost, da mu iz spoštovanja in občudovanja dajemo posebno ime, duša.

Znanstveniki in tehniki so se naučili izkoriščati zemeljske zaklade. Vpregajo reke, da nam dajejo svetlobo in energijo, krotijo zračne valove, da nam prenašajo sporočila, gozdna drevesa spreminjajo v papir in knjige. Vir pa, ki ga puščajo še dokaj neizkoriščenega, je moč človeškega duha, ki tako ostro misli in tako globoko čuti, ki lahko snuje, dela vedno nove načrte in deluje za bogatanje vsega človeškega življenja.

Če se boste sedaj marljivo poglabljali v duhovne resnice in skušali pri verouku čimbolj spoznati dela duha in boste z njimi oblikovali svoje mlado življenje, sem prepričan, da bo tudi vaše ime prišlo v zgodovino kot ime velikega dobrotnika človeštva. Malo bi namreč koristilo, če bi vedeli, kako so in kako delujejo vse stvari, kakšen je njihov red, če pa bi se iz tega reda, ki ga je Stvarnik položil vanje, ne naučili življenjske modrosti, ki nas edina vodi k našemu cilju, k Bogu. Kaj nam namreč pomaga, če bi vedeli, kako modro je Bog vse stvari uredil, in kako vse stvari dosegajo svoj cilj, če bi pa sami zgrešili cilj svojega življenja - Boga.

Tebe Boga hvalimo. Kadar je Mihec Magone zvečer opazoval zvezde ali na skupnem sprehodu v pomladansko naravo občudoval lepe rožice, so ga večkrat slišali, kako je vzkliknil: "O Bog, kako si velik!" Včasih pa je ka na glas sredi cvetočega travnika začel prepevati:"Tebe Boga hvalimo."

Zapojmo tudi mi to lepo pesem, ki jo pojejo vsa krščanska ljudstva po svetu v čast Bogu stvarniku.

Hvala večnemu Bogu! Vse stvari ga zdaj molite.
Stvarniku, dobrotniku, večno slavo zadonite.
Zbori angelski pojo, hvali zemlja in nebo.
Sveti, sveti, sveti Bog, vse je polno tvoje slave!
Tebe moli zemlje krog, molijo nebes višave.
Vsi svetniki te časte, vsi pravični te slave.

III. GLAS VESTI NAM PRAVI, DA JE BOG

Božjih sledi ne najdemo samo v zunanjem svetu, ampak tudi v sebi. Da Bog biva, nam govori tudi glas vesti.

Zgled. V meni se zbudi mik: rad bi šel v kino. Nimam denarja. Mati je pustila denar na mizi. "Vzel bom, kolikor rabim," si rečem. Tedaj slišim v notranjosti glas, ki mi pravi:"Pusti denar! To ni tvoje! Krasti ne smeš! Odpovej se kinu!"

Jaz hočem, v meni pa je nekdo, ki me k dobremu spodbuja in odvrača od hudega. Bog živi v meni in se javlja po glasu vesti. V sebi imamo vest. Vest nam pravi, kaj je dobro in kaj je slabo. Ukazuje nam dobro delati in se hudega varovati, čeprav nas nihče ne vidi. Vest je tudi naš sodnik: za dobro delo nas pohvali, za slabo nas graja. Vest govori vsakemu človeku. Čeprav se ji človek upira ali jo hoče zadušiti, je ne more uničiti.

Večkrat je že bilo slišati, kako se je zločinec sam javil policiji in prosil, naj ga kaznujejo. Vest ga je pekla in jo je hotel pomiriti. Vsakemu človeku pravi vest, da je Bog, da mora delati in živeti tako, kot je prav pred Bogom, in da Bog kaznuje greh.

Slika na 9. strani. Z anteno lovimo glasove in slike iz televizijskih oddajnih postaj. Vest je antena, ki lovi božji glas in ga v nas napravlja slišnega. Kakor zvočnik oddaja v naši notranjosti božje navdihe in svarila.

Če otrok kaj zagreši, se ogiblje očeta. Tatovi, nasilneži in nečistniki ne ljubijo luči, ampak izvršujejo svoja dela navadno ponoči. Zakaj? Vest jim ne da miru. Božji glas jih opominja, zato skrivajo svoje zločine, zato se navadno tudi ogibljejo stika z Bogom po molitvi. Zločinci ne molijo.

Prilika. V vsakem semenu, ki ga sejalec spusti v zemljo, je čudovita moč, da njegova klica z vso upornostjo išče sonca. Kakor hitro seme vzkali, se njegova klica požene naravnost navzgor proti soncu in luči. Če ji stoji na poti kaka ovira, na primer trd kamen, ga obide in se potem prebija naprej skozi zemljo do svetlobe. Do danes so za ta pojav učenjaki iznašli le učeno ime: heliotropizem, niso pa še mogli razvozljati njegove skrivnosti.

Podobno silo najdemo tudi v človeških prsih: to je smisel in čut za dobro in slabo, za ločitev luči od teme, nravno od nenravnega. Že v nežnem otroškem srcu najdemo ta čut in prav tako pri poganih, ki niso še nikdar slišali o Bogu. To je dokaz, da je Bog že pri rojstvu položil v srce glas vesti, ki človeka neprestano dviga k luči in svari pred temo. "Gospod je ustvaril človeka...Napolnil ju je z razumno uvidevnostjo ter jima pokazal dobro in hudo...Rekel jima je: Varujta se vsake krivice" (Sir 17,6 sl).

"Dva učitelja ima človek že od vsega početka, ki učita brez besed: ustvarjeni svet in glas vesti" (Krizostom).

"Na dnu vesti - pravi koncil - odkriva človek postavo,ki si je ne daje sam. Glas te postave ga vedno kliče, naj ljubi in dela dobro ter se ogiblje zlega in, kadar je potrebno, zazveni ušesom srca: stori to, izogni se onemu. Vest je človekovo najbolj skrito jedro in svetišče, kjer je čisto sam z Bogom" (CS 16).

IV. VSA LJUDSTVA VERUJEJO, DA JE BOG

Zgodovina nas uči, da so se mnoga ljudstva motila glede tega, kakšen je Bog, ali koliko je bogov. Vsa ljudstva pa so vedno priznavala, da je neko višje bitje, ki se imenuje Bog.

Zgled. Misijonar J. Fräsle, ki je deloval 15 let med Bantu črnci v severnem Kongu, pripoveduje v svoji knjigi "Črnska duša v pragozdu," kako je nekoč, ko je šel skozi gozd v vas Jamsera, prišel do gruče mož, ki so bili zbrani okoli umirajočega starčka in jokali.

"Naš oče nas hoče zapustiti," so potožili možje. Misijonar je stopil k umirajočemu, ki je tudi jokal.

"Gotovo te zelo boli, ker imaš solze v očeh?"

"Oh ne," je odgovoril starec.

"Potem pa jokaš zaradi otrok, ker bodo ostali sirote."

"Tudi ne. To je vsem določeno. Človek se mora ločiti od otrok. Da bi jim le dobro šlo v življenju."

"Zakaj pa potem jokaš?"

"Glej, odhajam. Rešil se bom tega mesa. In to je dobro, ker sem star. Toda moral bom stopiti pred Velikega Duha in Stvarnika, Ne vem, če bom mogel obstati pred njim zaradi slabih del, ki sem jih storil. Žal mi je, da sem tako grešno živel" (Koch).

Odkod v tem primitivnem človeku zavest o odgovornosti pred Velikim duhom? Odgovor daje apostol Pavel v svojem govoru Atencem:"Bog je ustvaril iz enega vsa človeška plemena, da prebivajo po vsej zemlji, in je odmeril ter določil njih bivanju čase in meje: da bi iskali Boga, če bi ga morda otipali in našli, zlasti, ker ni daleč od nobenega izmed nas. Zakaj v njem živimo in se gibljemo in smo" (Apd 17,26-28).

"Ni ga človeka," pravi sveti Hieronim, "in naroda, ki bi že po naravi ne spoznal svojega Stvarnika." Že grški modrijan Plutarh je zapisal:"Lahko najdeš mesta brez obzidja, brez kraljev, brez denarja, brez zakonov, ne moreš pa najti mesta, ki bi bilo brez svetišč in brez bogov. Mislim, da bi bilo laže sezidati mesto v oblakih, kakor pa oblikovati in ohraniti državo brez vere v božanstvo.

In Ciceron pravi:"Res najdemo zelo različna in zelo zmotna mnenja o božanstvu. Krivda za to leži v človeku. In kakor so ti nazori o Bogu različni in daleč vsak sebi, v tem so si vsi ljudje edini, da biva nad nami neskončno bitje -

Bog. V tem so si vsi narodi edini, kajti vera v Boga je dana človeku že v naravo in prirojena."

BODIMO BOGU HVALEŽNI, DA SMO VERNI

Mnogi slepi vidijo Boga, medtem ko ga mnogi, ki imajo zdrave oči, ne morejo spoznati niti po stvareh, ki jih je ustvaril.

Zgled. Elvira se je rodila slepa. Rasla je v družini ob materi, ki je že od otroških let verovala v Boga in ob očetu, ki je bil brez vere.

Ko je oče nekega dne gledal njene mrtve oči, je v težki bridkosti potožil:"Če bi Bog, ki pravijo, da je dober,sploh bival, ali se kaj brigal za ljudi, bi ti gotovo videla."

Elvira je stegnila roko in otipala očetov obraz. Z dlanjo mu je zakrila usta in rekla:

"Očka, molči, molči...Jaz vidim bolje kot ti..." (Meridiano 12, 1966).

Mnogi se morajo veliko truditi, preden pridejo do vere v Boga. Bodimo Bogu hvaležni, da imamo vero že od otroških let. Za vero se Bogu najlepše zahvalimo, da tudi druge privedemo k veri ter jim pomagamo, da jo ohranijo, z drugo besedo: če smo apostoli.

Po krstu in birmi smo kristjani poklicani k apostolatu. "Kakor v živem telesu - pravi koncil - noben ud ni popolnoma nedelaven, marveč je obenem z življenjem telesa deležen tudi njegove dejavnosti, tako tudi v Kristusovem telesu,ki je Cerkev, prejema vse telo rast po delovanju, kakršno je primerno vsakemu poedinemu delu" (L 2,1). Kristjan, ki ne prispeva po svojih močeh k rasti Cerkve, ni ne Cerkvi ne sebi v prid.

Akcija "Še drugi". Pogovor o njej. Posebna pohvala tistim, ki so prišli na novo in tistim, ki so jih pripeljali. Znova na delo. Organiziraj razpečavanje pisma za starše tistih, ki jih še ni bilo k verouku, pa so lansko leto hodili.

Vzorec pisma

Dragi starši!

Otroci so človeštvo v cvetu. Skrbi nas - in to po pravici - njihova bodočnost. Eno je gotovo: Otroci bodo takšni, kakršne si boste vzgojili. Na vaših ramenih je velika odgovornost, da otroka, ki ima nesmrtno dušo, na njegovi poti k Bogu učite, vzgajate in vodite. Cerkev vam želi pri tem pomagati. Zopet so se odprla vrata veroučne šole. Vaš/a/ ....je lansko leto bil zelo marljiv in je redno obiskoval verouk. Tudi letos ga pričakujemo z odprtimi rokami in odprtim srcem. Prav v teh letih vaš otrok še posebej potrebuje verskega pouka, da se bo mogel skladno razvijati v popolnega človeka. Naš svetniški škof Slomšek vam priporoča:"Skrbite otrokom za verski pouk bolj kakor za premoženje. Kar se otroku premoženja izroči, se lahko izgubi. Česar pa se otrok pri verouku nauči, mu bo vse življenje koristilo."

V upanju, da boste tudi letos svojega šolarja, ki ga jaz in njegovi sošolci že tako pričakujemo, redno pošiljali k verouku,Vas pozdravljam s krščanskim pozdravom!

Hvaljen Jezus! Vaš župnik.

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori

1. Ko vidimo stvari, ki jih ljudje ne morejo narediti, nam pamet pravi: "Mora biti nekdo, ki jih je naredil. Mora biti Bog."

Zgled. Ura v zvoniku udari pol petih. Vrata gimnazije se sunkoma odpro. Iz šole stopi gimnazijec, ves rdeč in razburjen. Za njim še drugi in tretji in četrti. Pridruži se jim še nekaj večjih z aktovkami v rokah. Vsi so v tistih letih, ko otrok dorašča v fanta. Veliki in suhi, z dolgimi rokami še ne vedo kaj početi in tudi s prvim mahom pod nosom ne. Med basovske glasove se še meša nekdanji sopran.

"Jaz pravim, da Bog biva."

"Jaz pa trdim, da ga ni."

"Kaj pa dokazi za božje bivanje pri verouku?"

"Ti so neumnost."

Ne da bi se za koga brigali, gredo med živahnim razgovorom in mahanjem z rokami dalje.

"Pa če bi ti jaz rekel, da se je ta hiša sama naredila, kaj bi mi odgovoril?"

"Kaj bi odgovoril?"

"No?"

"Seveda, to je čisto druga stvar."

"Dobro. Milijonkrat težje je zgraditi naravo in svetove kakor hišo. Če je bilo treba za hišo zidarja in za skrinjo mizarja, koliko bolj je bilo potrebno višje bitje za ustvaritev neba in zemlje."

"Kdo pa ti sploh pravi, da svet biva? Kdo mi dokaže, da sploh jaz bivam? Mogoče sem samo senca, ki sanja, kakor pravi Platon."

"Halo, dolgin, daj no gledati, kod stopaš." Fant se je zdramil. Kmalu bi se v nekoga zaletel.

"Torej vidiš, da svet biva."

Preden gredo na razen, se usedejo še na klop ravno nasproti gostilni, kamor so radi zahajali. Vendar pa je bilo vprašanje tako važno in bi ga gotovo ne mogli rešiti z debato, zato se zedinijo, da bodo glasovali, saj je večina v modernih časih največji dokaz, da ima kdo prav. Vsi so za glasovanje. Aktovke položijo resno na klop.

Eden reže listke, drugi pripravlja svinčnik. Glasovanje se začne.

Noč lega na zemljo. Na modrikastem nebu se v neskončni daljavi zasvetijo prve zvezde. In ob tem veličastnem prizoru, ki je že od nekdaj silil človeka na kolena, polaga sedem suhih gimnazijcev glasovnice v kapo.

Dva: za - pet: proti.

O, vi vsi, ki jokate, ki trpite, ki svoje oči obračate k nebu v mislih, da vas tam čaka pravično plačilo za solze, pustite vsako upanje! In vi, ki ste v tihi sreči poklekali pred jaslice, pustite te sanje mladosti. Vi resni možje, ki pravite, da poznate naravo in vsemirje ter v zakonih stvari odkrivate zakonodavca, pustite te marnje! Hudo se motite! Padla je velika odločitev: Boga ni! Tako je odločilo na klopi pred gostilno glasovanje petih gimnazijcev naših dni...(Pierre l`Ermite).

In kakšno je mnenje resničnih in velikih poznavalcev narave, človeka, sveta in vesolja?

Darwin:"Ni si mogoče misliti, da bi se to brezmejno in čudovito vesoljstvo z nami zavednimi bitji vred porodilo slučajno. To se mi zdi glavni dokaz za bivanje božje."

Linné: "Večni, neskončni, modri in vsemogočni Bog je šel mimo mene. Nisem ga videl v obraz, toda odsev njegove luči je napolnil z občudovanjem mojo dušo. Tu in tam sem našel v stvareh sledi njegovega mimohoda: kakšna moč, kakšna modrost in kakšna neprekosljiva popolnost je v vseh njegovih stvareh, tudi najmanjših..."

Plank:"Ali čudoviti ustroj svetovja ne sili naravnost človeka, da mora priznati bivanje Najvišjega? Zdrav razum nam kaže, da je Stvarnik narave vrelec vse energije, h kateri se nagibajo duše, kakor magnetične igle, ki ne najdejo miru, dokler ne počijejo v smeri magnetnega pola?"

2. Ko vidimo urejenost avtomobila, nam pamet pravi: Mora biti nekdo, ki ga je s svojim razumom zamislil ter s svojimi močmi izdelal.

Avtomobil. Beseda avtomobil pomeni "samogibalo", to je z lastno silo se gibajočo napravo. Prvi avtomobil je gnal parni stroj. Sestavil ga je Cugnot leta 1771. Glavni deli avtomobila so: pogonski motor z volanom ali krmilom, sklopka, krmilni in zaviralni vzvodi, menjalnik hitrosti, kardanska gred, diferencial, ohišje s kolesi. Vse to je modro in premišljeno zloženo skupaj, da morejo avtomobili razviti veliko moč in hitrost ter opravljati koristno delo. V menjalniku so razna zobata kolesa, ki omogočajo, da se avto giblje hitreje ali počasneje, naprej ali nazaj. Diferencial ureja, da se pogonski kolesi med vožnjo na ovinkih gibljeta, kot je potrebno, različno naglo. Sunke in tresenje ublažujejo vzmeti in kardanski zglob. Vse je premišljeno sestavljeno in smotrno urejeno, da more avtomobil služiti človeku. Vsa čast inženirjem in tehnikom, ki so izdelali tako praktično vozilo.

3. Ko vidimo urejenost vesolja, nam pamet pravi: Mora biti nekdo, ki je tako moder in tako mogočen, da si je vse to zamislil in izvršil. Mora biti Bog.

Veliki inženir, arhitekt in ustvarjalec vesolja ter urejevalec stvari je Bog.

Zgled. Pri izdelovanju satja je čebela postavljena pred težko nalogo: kako postaviti čimprostornejše lončke za med in uporabiti najmanj dragocenega voska? Računi kažejo, da je za to zahtevo najboljša šesterostranična posoda s piramidastim dnom. Matematik Koenig je s pomočjo zapletenih računov dognal, da je za ta namen najprimernejše dno, katerega osrednji kot bi meril 109 stopinj in 26 minut. Reaumur je meril izdelano satje in našel, da meri imenovani kot 109 stopin in 28 minut. Pokazalo se je, da neznatna razlika dveh minut ni izvirala iz čebeline netočnosti, marveč iz zmote slovečega učenjaka, ki je uporabljal premalo natančne številke. Zato po pravici vzklika naravoslovec Darwin:"Omejen mora biti človek, kateri pri premišljevanju odlične sestave satu, ki je tako čudovito umerjen za svoj namen, ni prepoln navdušenja in ne dvigne svojega duha k Tistemu, ki je vse tako modro zasnoval in uredil.

4. Glas vesti nam je dal Bog.

Zgled. Harmel je bil znan francoski gorski vodič. Nekoč je spremljal nekega turista, ki se je hotel povzpeti na Courmayer. Prišla sta do previsa, na katerem se je ponesrečil starosta francoskih gorskih vodičev, neustrašeni Carell. "Glejte, tamle doli je zmrznil ubogi Carell. Prišlo mu je slabo. Svojo dušo je izročil Bogu. Z molitvijo na ustih je izdihnil..."

"Bog, duša?" je vzkliknil čemerno tujec. "Kaj vi še verujete v te neumnosti in traparije?"

Vodič je utihnil. Ko sta prišla do nekega zelo nevarnega kraja nad globokim prepadom, je vodič napadel turista in rekel: "Sedaj sva na mestu. Dajte mi denar, ali pa vas pahnem v prepad. Prav nič se ne ustavljajte. Tu sva na samem. Nihče ne bo zvedel za moj zločin. Tako najlažje pridem do denarja."

Turist je prebledel. Videl je, da se ne gre šaliti.

"Vidim, da ste pobledeli," je rekel vodič z divjim naglasom. "Česa se bojite? Pekla? Čemu? Če ni Boga, vas tudi tja ne morem pahniti!"

"Vi hočete storiti zločin!"

"Kakšen zločin? Če ni Boga, ni zločinov. Neumnež je tisti, ki bi si na tako lahek način ne pomagal do denarja. Denar ali prepad!"

Tujec se je začel tresti od strahu in je že segel z roko po denarnico.

"Ne, ne," je rekel vodič, "ne bojte se. Bodite mirni! Jaz verujem v Boga in zato se ga bojim. Ničesar žalega vam ne storim. Vest mi brani, da bi komu storil krivico. Toda zapomnite si, če bi ne bilo tistega, kar vi imenujete neumnost in traparijo, če bi ne bilo Boga, ki mi govori po vesti, bi vi čez nekaj trenutkov ne mogli več jesti kruha. (Barbero: Dieu existe).

5. Za vero se Bogu najlepše zahvalimo, da tudi druge privedemo k veri ter jim pomagamo, da jo ohranijo.

Zgled. Anton Marija Weiss je napisal pesem "Baklada." Njena vsebina je: "Povej mi, kaj pomeni ta baklada in krik radosti, ki odmeva po mestu? - Gospod X, znani astronom je odkril nov planetek...Kako prav je, da si je Stvarnik sam prižgal baklado zvezd na nebu. Na zemlji mu ne prižgo nobene svečke več, ne zapojo nobene zahvalne pesmi in klic radosti na čast Gospodu na zemlji nič več ne odmeva."

Spoznali smo čudovite reči o Bogu prav iz njegovih del. Verujmo vanj, hvalimo ga. Prižgimo mu v svojem srcu baklo ljubezni. Z njenim ognjem ogrejmo in navdušimo še druge, ki niso hudobni, samo nevedni. Nihče jih o Bogu ni poučil, ali pa so jih poučili napak.

Molitev.

ČLOVEK: Gospod, v silnem hrepenenju te kličem.
Kje naj te najdem?
Kje lahko tvojo roko objamem s svojimi rokami,
kakor otrok seže po očetovi roki, kadar je sam v temi in ga je izmučila bojazen?
Gospod, moja duša potuje.

Krog mene so temne in velike uganke,
ki jih ne zna nihče razrešiti kot le Ti!
Povej, Gospod, kje bi te našel?
Kam naj poklekmem, da bi te videl in se prepričal,
da si Ti res Ti, da niso bile le sanje,
ki so jih sanjali ljudje,
ko so izgovarjali Tvoje ime jecljaje?
BOG: Otrok človekov! Ne vidiš me, ker me nihče ne more videti in bi živel.
A na vseh potih, ki te po njih vodi tvoje hrepenenje
in prirojeno hotenje po Bogu skozi prah in žerjavico,
vidiš svetlobo.
Od mene prihaja in ti govori, da se neha tvoje potovanje v luči in ne v noči!
Vidiš krožeče zvezde? Po večnih potih hodijo,
druga druge ne motijo.
Jaz sem jim začrtal pot, jaz, večni Urejevavec.
Zvezdam sem pokazal smer in zrnu dajem, da zagleda luč.
Kako naj bi potem tebe vodil po takih cestah,
ki se v upanju veselja začenjajo in zamrejo v smrti
in v noči?
Ne motiš se, ko me kličeš.
Jaz sem!
Odmev sem tvojega ihtenja,
odgovor sem na tvoja vroča vprašanja.
Jaz sem upanja odsev, kadar ti oko zamre.
Ti si ubog? - Jaz sem bogat.
Ti ječiš? - Jaz ti solze posušim.
Zapuščen si? - Jaz imam razprostrte roke.
Hrepeniš? - Glej, jaz sem mir.
Lačen si? - Jaz sem večni kruh.
Ugibaš? - Jaz ti zagonetke rešim.
Si grešil? - Jaz sem odpuščenje.
Ti upaš? - Jaz izpolnjujem.
Ti si...ti si človek - in jaz - Jaz tvoj Bog!
(Ignacij Klug).

BERILO

Voda - čudovita tekočina

Če bi nam voda ne bila nekaj tako vsakdanjega, bi jo gotovo znali občudovati in ceniti kot velik dar vsemogočnega Stvarnika.

Sestavljena je iz dveh najbolj splošnih prvin: iz vodika in kisika. Je vsestransko gibljiva snov. V plimi in oseki se dviga in pada. Njeni hlapi se zgoščajo v oblake, iz katerih pada kot dež. Že nekaj milijard let izvršuje na zemlji čudovita dela: raztaplja skalovje in rahlja zemljo, preoblikuje lice zemeljske površine. Brez vode ne bi bilo življenja. Prva živa bitja so nastala v vodi. Vse življenje na zemlji je vezano na vodo.

Voda more pronicati skozi najtanjše cevčice in nevidne luknjice. To vidimo, ako pomočimo vanjo konec pivnika. Privlačna sila njenih molekul premaguje silo težnosti. Zato se voda lahko povsod vrine, vse ovlažuje, raztaplja in umiva. Ta njena lastnost, ki jo imenujemo kapilarna aktivnost, je silno važna za živa bitja. Zaradi kapilarne aktivnosti se voda s hranilnimi snovmi dviga iz korenin po deblu prav do listov še tako visokega drevesa.

Voda razkraja molekule drugih snovi in raztaplja trde snovi. Sol in sladkor se v njej raztopita kar pred našimi očmi. Tudi bolj odporne snovi kot železo, kalcij, magnezij idr. se ne morejo ustavljati njeni razkrojevalni moči. Mnoge prvine, ki so v živih celicah, je iz kamenin izločila voda.

Naravni zakon je, da se telesa pri toploti širijo, pri mrazu krčijo. Ta zakon ima samo eno izjemo in to je voda. Malo pred zmrziščem pri 4° Celzija, se začne voda zopet raztezati. Čim bolj mrzel je led, tem bolj se razteza. Zato je lažji in ima manjšo gostoto kot voda in plava na vodi. Zaradi večje prostornine ledu tudi popokajo cevi, če voda v njih zmrzne. Če bi ne bilo te izjeme, bi bil led težji od vode in bi se potopil v reke in oceane. Vse vode bi zamrznile in jih tudi najtoplejši sončni žarki ne bi mogli odtaliti. Življenje bi izumrlo.

Voda more sprejeti in obdržati silno veliko toplote. Ta njena lastnost je zopet silno pomembna za živa bitja. Živi organizmi se morejo v njej ohranjati, razvijati in množiti le v določenih temperaturah. Voda je bistveni sestavni del vseh organizmov. V človeškem telesu je 70% vode, v krvi 80%, v mišicah 75% in v kosteh 25-30%. Tako razmerje se mora stalno obnavljati in ohranjevati. Zaradi pomanjkanja vode lahko človek umre že v 6 dneh.

Voda ni ustvarila življenja. Stvarnik življenja je Bog. Voda le pripravlja mnoge prvine, brez katerih se življenje ne more razvijati. Zato jo Bog daje ljudem in stvarem vsak dan na mero. (Prim.: Judit 7,11). (Iz "Reader`s Digest).

Ako gremo z odprtimi očmi skozi naravo, bomo morali tudi mi vzklikniti, kakor je vzkliknil Humbolt, nemški prirodoslovec:"Konec in rezultat vsakega resnega in globljega spoznanja prirode je, da se človek nehote pridruži veličastni pesmi, ki jo poje stvarstvo svojemu stvarniku: Slava Bogu na višavah!

Prav ima Oton Župančič, ko poje:

"Iztok zapadu dobro jutro kliče od zarje vžgan,
blagor vsejala čez polja in griče
je višja dlan.

S trdnih tal božjega stvarstva se nam misel sama dviga čez polja in griče v sinjine neba k Njemu, ki je vir lepote, vir življenja in vir dobrote, k Stvarniku in Očetu vseh stvari - k Najvišjemu Bogu.

Kot veter v vrhu trepetlike,
tako si v mojem srcu Ti,
in duša, polna Tvoje dike,
trepetajoča Te slavi. (Oton Župančič).

Malo pred smrtjo je dal Paul Claudel, veliki francoski književnik (+ 1955), posneti na gramofonsko ploščo svojo oporoko človeštvu, ki se glasi:

"Star sem 85 let. Prisiljen sem, da vam položim račun o sebi. Tu ga imate. Doživel sem tri velike vojne. Tiste zemljepisne karte, ki smo jih imeli v šolskih knjigah, so izginile. Ni več kraljev ne cesarjev ne njihovih plemičev... Človek ima v sebi neslutene rezerve. Samo da se te rezerve ne dajo s silo in po ukazu aktivizirati. Treba je narediti priziv na človekovo svobodno voljo. Zato jaz starec na meji sveta, ki ga zapuščam, kličem vsem, ki me slišijo: Ne bojte se! Bog je in bo vedno ostal močnejši kot vsakdo drugi. Ker je on, smo tudi mi in bomo na veke."

3. učna enota

BOG SE JE TUDI SAM RAZODEL

V PREMISLEK

Krščanstvo se loči od drugih ver po razodetju. Bog se je razodel sam od sebe in iz ljubezni do ljudi. Povedal je, kdo je, kaj hoče in kaj naj ljudje storijo. Dejstvo in zgodovinski razvoj razodetja, ki ga hrani in razlaga Cerkev, nudita otrokom spoznanje, da je krščanski Bog Bog ljubezni, luči in svetlobe.

Učna enota ima dva dela:

a/ Bog se je razodel, t.j. govoril je po zgodovinskih posrednikih in po Svetem Duhu ljudem,

b/ Kar je Bog razodel, nas uči Cerkev: Njegova živa Beseda ustvarja nad vse čase in kraje vzvišeno občestvo.

Didaktični cilj: Otroci naj spoznajo kdaj, kje, kako in kaj je Bog govoril ljudem. Pojasniti pojm razodetja.

Pedagoški cilj: Privzgojiti otrokom spoštovanje in ljubezen do božje besede ter hvaležnost do Cerkve, ki nam jo ohranja in razlaga. Verouk je "sveta zemlja." Tu govori Bog sam. Treba je poslušati in izpolniti, kar Bog govori po veroučitelju.

Pripomočki: Celotno in Malo sveto pismo, Rimski misal, Vd/7 - Bog se je sam razodel. Beležnica, v katero naj otroci zapisujejo ali zbirajo božje besede, ki se jim zdijo posebno važne.

Molitev. Gospod Jezus Kristus! Kakor mati neguje svoje otroke, tako naj bom tudi jaz pripravljen otrokom, ki si mi jih zaupal, dati ne samo tvoj evangelij, ampak tudi svoje sposobnosti in svoje življenje. Naj po meni spoznajo tebe in vzljubijo resnico in ljubezen, ki si jo Ti razodel. Ti moraš rasti v njihovih srcih, jaz pa se manjšati.

Pomni! Na koncu ure je vedno dobro, da si zastaviš tri vprašanja: Kaj smo se učili o Bogu? Kakšen naj bo naš odgovor Bogu? S katerimi besedami naj mu odgovorimo? Ta tri vprašanja vodijo katehezo v religiozno jedro in pomagajo vzgajati k pravi pobožnosti.

UVOD

Slika na 11. strani predstavlja zgodbo, ki je popisana spodaj in nam jo bodo prečitali: X - kot napovedovalka, Y - kot Bog in Z - kot Mojzes.

X: Mojzes je pasel ovce pod Sinajem. Zagledal je grm, ki je gorel, a ni zgorel. Približal se je grmu, da bi videl, zakaj ne zgori. Tedaj ga je Bog poklical:

Y: Mojzes, Mojzes!

X: Odgovoril je:

Z: Tukaj sem!

X: Bog je rekel:

Y: Ne bližaj se semkaj! Sezuj si čevlje z nog! Kajti kraj, ki na njem stojiš, je sveta zemlja. Jaz sem Bog tvojega očeta, Bog Abrahamov, Bog Izakov in Bog Jakobov.

X: Tedaj si je Mojzes zakril obraz, kajti zbal se je gledati Boga. Gospod je rekel:

Y: Vpitje Izraelovih sinov je prišlo do mene. Pošljem te k faraonu, da izpelješ moje ljudstvo iz Egipta!

X: Mojzes je vprašal:

Z: Glej, če pridem k Izraelovim sinovom in jim povem:Bog vaših očetov me je poslal k vam, pa me vprašajo:,Kako mu je ime?' kaj naj odgovorim?

X: Bog je rekel Mojzesu:

Y: Jaz sem, ki sem.

- Mojzes ni videl Boga. Slišal je samo njegov glas. Bog se mu je predstavil:"Jaz sem, ki sem." Predstavil se je kot bitje, ki je samo od sebe, ki je bilo, je in bo na veke. Ogenj, ki žari in ne použiva, pomeni živega in večnega Boga.

RAZLAGA

BOG SE JE RAZODEL

Boga še ni nihče videl. Kako moremo potem kaj vedeti o njem? Marsikaj spoznamo o njem, kot smo videli v prejšnji učni enoti, iz vidnega sveta okoli nas, iz velikosti in lepote stvari, ki jih je naredil in ustvaril. Ko vidimo, kako modro, lepo in čudovito so narejene, sklepamo, da mora tudi tisti, ki jih je naredil, biti moder, lep, mogočen.

Če bi mogli še bolje poznati vse stvari, ki so okoli nas, bi lahko tudi bolje spoznali Boga. Mnogo skrivnosti še krijeta v sebi veliki in mali svet, zvezdnato nebo in nevidni atomi. Če bi se človeku posrečilo razvozljati vse te skrivnosti, bi bil šele na pragu neskončne skrivnosti, ki je skrita v Bogu.

Tudi naše sposobnosti za spoznavanje in odkrivanje božjih stvari so zelo omejene. Sonca s prostim očesom sploh ne moremo gledati. Tudi z najboljšimi daljnogledi, ki jih je človek iznašel, ni mogoče prodreti na kraj vesoljstva. Koliko bolj nam še manjka sposobnosti, da bi mogli hitro, s trdno gotovostjo in brez vsake zmote spoznati Boga in njegov načrt s človekom in s svetom.

Zato se je Bog, ki je v svoji ljubezni ustvaril človeka in ga obdaril s spoznavno sposobnostjo - z razumom, prav iz iste ljubezni človeku sam razodel. V temno noč njegovega iskajočega razuma je poslal svetel žarek svojega razodetja, ki je v teku zgodovine postajal vedno svetlejši in prozornejši. Čim bolj je človek postajal sposoben dojemati božje reči, tem bolj se mu je Bog razodeval. Tako mu je povedal kdo je, kaj hoče, odkod človek in kakšen je smisel njegovega življenja, od kod greh in kakšno nesrečo nakopava človeku, kakšen je smisel trpljenja in še mnogo drugih reči.

Zgled. Župnik Andrej Farkaš se je v Ameriki peljal z avtom po cesti. Naenkrat je prišlo do hude nesreče. Zdrobil si je nogo in hudo krvavel. Brez moči je obležal v razbitinah. Kmalu je za njim pripeljal avtomobil. Voznik je ustavil. Takoj je spoznal resnost položaja. Predstavil se je župniku: Jaz sem dr. Barly, zdravnik iz Richmonda. Ponesrečenec se mu je takoj zaupal, ker je videl, da mu zdravnik hoče in more pomagati. Zdravnik mu je na kraju nesreče obvezal in oskrbel rano ter dal transfuzijo svoje lastne krvi. Nato ga je odpeljal na kliniko. Župnik Farkaš bi gotovo izkrvavel in umrl, ako se ga zdravnik ne bi usmilil in ako zdravniku ne bi zaupal.

Izraelci so bili v veliki stiski. Faraon jih je hotel uničiti. Tedaj se je Bog sam predstavil kot njihov rešitelj. Kako se je to zgodilo, smo slišali v zgodbi o gorečem grmu. Poglejmo, kaj vse smo iz te zgodbe zvedeli o Bogu.

a/ Dobili smo potrdilo, da je. Že od kar so ljudje na svetu, so s svojim razumom sklepali in nejasno slutili, da biva Veliki duh, najvišje bitje, od katerega vse prihaja in h kateremu se vse vrača. Mojzesu je Bog razodel svoje pravo ime:"Jahve," to je:"Jaz sem, ki sem." S tem je hotel razodeti ljudem, da je večen, sam od sebe, povsod pričujoč in še posebno blizu izvoljenemu ljudstvu, ki je v stiski. "Tako reci Izraelovim sinovom: ‚Jaz sem' me je poslal k vam!" (2 Mojz 3,14). Mojzes in Izrael naj se mu izročita. Hoče pomagati. Lahko pomaga, ker jeGospod, Bog njihovih očetov, Bog Abrahama, Bog Izaka in Bog Jakoba. Bog se je tu razodel kot osebno bitje, ki se zanima za ljudi, ki more in hoče osebno posegati v življenje posameznikov in v zgodovino človeštva. Tukaj je, sliši vse, hoče pomagati, ukrepati, ima svoj načrt, ki ga hoče izvršiti. Treba ga je poslušati.

b/ Povedal je tudi, kakšen je:

Da je svet. "Kraj, ki na njem stojiš, je sveta zemlja. Sezuj si čevlje z nog!" Ker je svet, ga je treba spoštovati, moliti, častiti. Pred njim je vsak človek grešnik. Zato si je tudi Mojzes zakril obraz. Bal se je gledati Boga, ki se je prikazal v podobi ognja, gorečega grma, ki ni zgorel. Ogenj očiščuje, zato je znamenje svetosti. Tudi Sveti Duh je na binkoštni praznik prišel v podobi ognjenega plamena in ognjenih jezikov.

Da je usmiljen. "Dobro sem videl stisko svojega ljudstva v Egiptu in slišal njegovo vpitje zaradi priganjačev; da, poznam njegove bolečine. Zato ga rešim iz rok Egipčanov" (2 Mojz 2,7-8).

Da je dober oče, ki vse modro ureja in rešuje. "Dobro sem pazil na vas in na to, kar se vam je zgodilo v Egiptu" (2 Mojz 3,16); ki pa tudi kaznuje zlo in greh:"Zato bom stegnil svojo roko in udaril Egipt" (2 Mojz 3,20).

Bog je mnogokrat in na mnogotere načine nekdaj govoril.

a/ Bog se je razodel že Adamu in Evi. Povedal jima je, od kod sta, kakšno je njuno poslanstvo na zemlji in kako naj ga izpolnita. "Plodita se in množita ter napolnita zemljo; podvrzita si jo in gospodujta vsem živim bitjem" (1 Mojz 1,28). Obljubil jima je, da ne bosta umrla, če bosta zadovoljna s tem, kar jima je dal in ne bosta zahtevala več, kakor jima je hotel dati. "Od vseh dreves v vrtu smeš jesti. Od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej! Zakaj brž ko bi jedel od njega, boš moral umreti." (1 Mojz 2,17). Povedal jima je, da sta svobodna. Vendar pa jima svoboda lahko prinese dvoje: spoznanje hudega in tudi smrt, če bi zavrgla božjo besedo in božjo voljo, ali pa srečo in večno življenje, ako bosta ostala zvesta Bogu. Jasno jima je zabičal, naj bosta to, kar sta po božji volji. Pazita naj, da ne bosta izgubila prave modrosti in pravega spoznanja. Nikar naj si ne želita spoznati razlike med dobrim in hudim na tak način, da bi delala zlo in se upirala neskončno modri božji volji. Vedno bosta morala ostati odvisna od Boga. Vendar pa lahko izbirata: da ostaneta odvisna prostovoljno, v vsem izpolnjujoč božjo voljo, ali pa neprostovoljno preko zla in trpljenja, ki ga nosi s seboj premišljena in zlovoljna upornost Bogu. Lahko ravnata modro, če bosta prejemala božjo besedo in sodbo o tem, kaj je prav in kaj ni, ali pa nespametno, če bi hotela biti neodvisna v presojanju tega, kaj je prav in kaj ni. Stvar - pa naj bo še tako popolna - ne more biti nikdar kot Stvarnik. Zato je Bog že prvima človekoma povedal, da je dober in da jima hoče dobro. Naj mu verjameta in naj si nikar ne lastita božjih lastnosti.

Ko sta Adam in Eva grešila, jima je Bog razodel, kakšne posledice sta si nakopala, obenem pa jima je povedal, kako hoče premagati zlo, ki je po njunem grehu vdrlo na svet in se začelo šopiriti na vse strani.

b/ Iz zgodovine vemo, da se je Bog razodel Noetu, Abrahamu, Izaku, Jakobu in drugim očakom. Ljudi je vabil, naj sklenejo z njim zavezo: Jaz hočem biti vaš Bog, vi pa bodite moje ljudstvo. Povedal jim je, kdo je, kaj hoče storiti in kaj pričakuje, da bodo ljudje storili. Abrahamu je rekel:"Jaz sem vsemogočni Bog. Hodi pred menoj in bodi popoln. Sklenem svojo zavezo med seboj in teboj, da bom Bog tebi in tvojemu zarodu. Ti pa se drži moje zaveze, ti in tvoj zarod za teboj od roda do roda! Blagoslovljeni bodo v tvojem zarodu vsi narodi na zemlji, ker si slušal moj glas!" (1 Mojz 17,1-2,7;22,18).

c/ Na gori Sinaj je Bog razodel Mojzesu, kaj hoče od Izraelcev: da jih je izbral za izvoljeno ljudstvo, ki naj pripravi pot odrešeniku. Povedal jim je svoje načrte, želje in jim obljubil darove, če bodo zvesti sklenjeni zavezi. Dal jim je deset zapovedi in še razne druge zakone. Izraelci so enoglasno odgovorili:"Vse zapovedi, ki jih je dal Gospod, bomo spolnjevali" (2 Mojz 24,3). Mojzes je vse, kar mu je Bog razodel, oznanil ljudem in dal tudi zapisati v svete knjige in na dve kameniti tabli, da bi se ne pozabilo. Tako je nastalo prvih pet knjig svetega pisma, ki so jih Judje imenovali "Knjiga Gospodove postave." O teh knjigah je Jezus sam rekel Judom, ki mu niso hoteli verjeti, da pišejo o njem:"Ne mislite, da vas bom jaz tožil pri Očetu; vaš tožitelj je Mojzes, v katerega vi zaupate. Zakaj, če bi verjeli Mojzesu, bi verjeli meni. O meni je namreč on pisal" (Jan 5,45-46).

č/ Tudi po Mojzesovi smrti božja razodetja niso prenehala. Bog je govoril Samuelu, Davidu, Salomonu. Samuelu je prvikrat govoril, ko je bil še deček vaših let.

Zgodba. Preberimo iz Malega svetega pisma na str. 93 od predzadnjega odstavka dalje, kaj je Bog govoril dečku Samuelu.

- Deček Samuel je služil Gospodu pred Helijevimi očmi. Tisti čas je bila beseda Gospodova redka, videnje ni bilo pogostno. Nekega dne je spal Helij na svojem mestu. Njegove oči so začele pešati. Ni mogel videti. Božja svetilnica pa še ni ugasnila in Samuel je spal v Gospodovem svetišču, kjer je bila skrinja božja.

Tedaj je Gospod poklical Samuela in ta je odgovoril:"Tukaj sem." Tekel je k Heliju in rekel:"Tukaj sem, ker si me klical." Odvrnil je:"Nisem klical. Vrni se, sin, in spi!" Šel je in zaspal. Gospod pa je zopet poklical Samuela. Samuel je vstal, šel k Heliju in rekel:"Tukaj sem, ker si me klical." Odvrnil je:"Nisem klical, sin. Vrni se in spi!" Samuel še namreč ni spoznal Gospoda in Gospodova beseda mu še ni bila razodeta. Gospod pa je še tretjič poklical Samuela. Vstal je in šel k Heliju in rekel:"Tukaj sem, ker si me klical." Tedaj je Helij spoznal, da je Gospod klical dečka. In Heli je rekel Samuelu:"Pojdi in spi! In če te pokliče, reci: Govori, Gospod, tvoj hlapec posluša! Samuel je šel in zaspal na svojem mestu. Tedaj je prišel Gospod, se ustavil in zaklical kakor poprej:"Samuel, Samuel!" Samuel je odgovoril:"Govori, Gospod, tvoj hlapec posluša!"

Gospod je rekel Samuelu:"Glej, storil bom nekaj v Izraelu, da bo vsakemu, ki bo slišal o tem, zvenelo v ušesih. Tisti dan bom spolnil nad Helijem od začetka do konca vse, kar sem zagrozil njegovi hiši. Naznanil sem mu, da bom obsodil njegovo hišo za vedno zaradi krivde, ker je vedel,da sta njegova sinova brezbožno ravnala, pa ju ni kaznoval. Zato sem prisegel Helijevi hiši: Nikdar ne bo poravnana krivda Helijeve hiše ne s klavnimi ne z jedilnimi daritvami."

d/ Izvoljeno ljudstvo je dobilo kralje. Nekateri so postali malikovalci in so tudi ljudi zapeljevali v malikovanje. Prelomili so zavezo. Bog je ostal zvest in je hotel svojemu ljudstvu pomagati. Zato je pošiljal preroke. Posebno znani preroki so bili: Elija, Izaija, Jeremija, Ezekijel, Danijel. Kar jim je Bog razodel, je zapisano v preroških knjigah svetega pisma. Preroki so bili od Boga poklicani, razsvetljeni in poslani tolmači božje besede in zgodovinskih znamenj, po katerih naj bi človeštvo spoznalo zorenje božjih obljub in bilo pripravljeno, ko se čas dopolni,sprejeti njega, ki mora priti.

Zgornja slika na 12. strani nam predstavlja preroka,kateremu Bog razodeva svoje skrivnosti. Marsikaj je Bog razodel po očakih in prerokih v stari zavezi, vendar pa je še mnogo stvari ostalo zakritih. Človeštvo je čakalo na prihod obljubljenega odrešenika, ki bo ljudem povedal, v čem je pravilen človekov odnos do Boga in jih rešil sužnosti greha.

Slednjič nam je Bog govoril po svojem Sinu

Učlovečeni božji Sin je Jezus Kristus. Njegovo poslanstvo je lepo predstavljeno na treh slikah na 12. in 13. strani. Rojen iz Marije Device, je bil položen v jasli. Učil je resnice, ki jih moramo verovati in čednosti, ki si jih moramo pridobivati. Nato je trpel in umrl na križu, da bi zadostil božji pravici, nas odrešil greha in nam zaslužil nebesa.

Bog nam ni govoril po svojem Sinu, ker bi morda to zaslužili, ampak se nam je razodel, ker je dober in nas ljubi. Kakor oko potrebuje luči, da more videti stvari okoli sebe, tako je tudi človeštvo potrebovalo luči božjega razodetja, da more videti in spoznavati božje stvari. Goethe je potrebo Kristusovega razodetja takole poudaril:"Čim bolj hočejo ljudje biti resnično vzgojeni in izoblikovani, tem marljiveje se morajo poglabljati v Kristusovo razodetje."

Iz evangelija. Gotovo vas zanima, kaj in kako je Jezus govoril. Prečitajmo odlomek iz Malega svetega pisma na str. 277/206, iz katerega bomo spoznali, kako se je Jezus zavzemal za otroke.

- V tistem času so pristopili učenci k Jezusu in rekli: "Kdo je največji v nebeškem kraljestvu?" Jezus je poklical otroka, ga postavil v sredo mednje in rekel:"Resnično povem vam: Ako se ne spreobrnete in ne postanete kakor otroci, ne pridete v nebeško kraljestvo. Kdor se torej poniža kakor ta otrok, tisti je največji v nebeškem kraljestvu.

In kdor sprejme katerega takega otroka v mojem imenu, mene sprejme. Kdor pa pohujša katerega teh malih, ki vame verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu zaradi pohujšanja! Pohujšanje sicer mora priti, toda gorje človeku, po katerem pohujšanje pride! Glejte, da ne boste zaničevali katerega teh malih; zakaj povem vam, da njih angeli v nebesih gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih."

Jezus je govoril o otrocih, o nebeškem Očetu, o božjem kraljestvu, o tem, kako moramo živeti in še o mnogih drugih rečeh. Človek ne bi nikdar vedel, da so v Bogu tri osebe: Oče, Sin in Sveti Duh, kaj Bog dela, v kakšen namen je ustvaril človeka in kako naj človek živi, da bo dosegel svoj cilj, Boga samega, če bi Jezus tega ne povedal. "Z božjim razodetjem je Bog hotel razodeti in priobčiti sebe in večne sklepe svoje volje glede odrešenja človeštva, da bi postalo namreč deležno božjih dobrin, ki popolnoma presegajo spoznanje človeškega razuma" (BR 6,1).

Res more človek že z razumom spoznati iz stvari Boga, začetnika in smoter vseh stvari, vendar pa se moramo prav Kristusovemu razodetju zahvaliti, da moremo to, "kar ni v področju božjih stvarnosti človeškemu razumu samo po sebi nedosegljivo, tudi v sedanjem stanju človeškega rodu vsi hitro spoznati s trdno gotovostjo in brez vsake zmotne primesi" (BR 6,2).

Primera. Mislimo si, da stojimo pred sliko, ki jo je umetnik narisal z največjo dovršenostjo. Če bi nas kdo vprašal, kaj vemo iz te umetnine o umetniku, ki jo je naredil, bi mogli povedati le kaj malega o njegovi spretnosti, o njegovem čutu za lepoto in opazovanje, ničesar pa bi npr. ne mogli povedati o tem, kakšne postave je umetnik, od kod je doma, ali ima še starše, ali je poročen itd. Tako nam tudi vesoljstvo pove marsikaj o svojem Stvarniku, o njegovi modrosti, moči, veličini, toda mnoga druga spoznanja o njem in še posebno o njegovem notranjem življenju, ki so prav tako važna ali pa še važnejša, bi nam ostala prikrita, če bi nam jih Bog sam ne bi razodel po svojem Sinu.

Zgled. Neki človek je v zgodnjih jutranjih urah moral iti v mesto po opravkih. Zemlja je bila zavita v gosto temo. S seboj je vzel baterijo, takoimenovano "privatno luč." Z njo si je svetil po poti. Ozek pramen luči, ki jo je dajala baterija, je razsvetljeval le košček poti pred njim,vse drugo pa je ostalo v temi: vsa drevesa ob poti, lepi vrtovi in vabljivi vršaci gora.

Tako je tudi pri našem spoznanju božjih stvari in Boga samega. Privatna luč strokovnjaka in učenjaka daje vpogled v stvari, ki se tičejo njegove stroke. O vesoljstvu, malem in velikem, o njegovem odkod in zakaj pa učenjak umolkne, ker do teh stvari ne more prodreti privatna luč njegovega razuma. O tem nam more kaj povedati le tisti, ki je postavil na nebo sončno luč in je o sebi zatrdil:"Jaz sem luč sveta"(Jan 8,12). Kako malo ljudje vemo! Še veliko manj pa bi vedeli, če nam Bog ne bi ničesar razodel. Ni res, da bi bili vredni tako velikega daru, kot je razodetje, pač pa je ta dar vreden našega Stvarnika. Zato pravi koncil:"Bog je sklenil, da se v svoji dobroti in modrosti razodene in oznani skrivnost svoje volje, po kateri imajo ljudje po Kristusu, učlovečeni Besedi, v Svetem Duhu dostop k Očetu in postanejo deležni božje narave. Po tem razodetju torej nevidni Bog iz obilja svoje ljubezni nagovarja ljudi kot prijatelje in z njimi občuje, da jih povabi in sprejme v svojo skupnost. Ta načrt razodetja se uresničuje po dejanjih in besedah, ki so med seboj notranje povezane, tako da dela, ki jih je Bog storil v zgodovini odrešenja, pojasnjujejo in potrjujejo nauk in stvari, ki jih označujejo besede; besede pa oznanjajo dela in osvetljujejo skrivnost, ki je v njih obsežena. Najglobljа resnica o Bogu in o človekovem zveličanju pa nam po tem razodetju zasije v Kristusu, ki je obenem srednik in polnost vsega razodetja" (BR 2,1).

Apostoli. Skrivnosti o Bogu, o človeku in o svetu je Jezus razodel svojim apostolom. Kakor Mojzes naj bi tudi apostoli sporočili naprej, kar jim je Jezus razodel. Jezus je svoje učence čestokrat vzel na stran, jih poučeval in jim tolmačil skrivnosti. Nikoli bi teh skrivnosti ne spoznali, če bi nam jih apostoli ne bi posredovali. Mnogi ljudje še danes ne vedo nič o božjih skrivnostih. Kristus nam je razodel vse skrivnosti le v tolikšni meri, kakor jih lahko prenesemo.

Meditacija. Kako dober je Bog! Skozi tisočletja je vodil ljudi iz teme k svoji polni svetlobi. V pradavnih časih so ljudje le malo vedeli o Bogu. Zato je puščal, da je njegova luč vedno bolj svetila. Vedno bolj se je razodeval, dokler v Kristusu ni prišla prava luč na svet. Po njegovem prihodu pa mora luč božjega razodetja, božja Beseda sama, do konca časov izvršiti še važno poslanstvo: razsvetliti mora vse ljudi, ki pridejo na svet. Tudi po Kristusu nam luč božjega razodetja še ne sveti v svoji polni svetlobi. Mnoge božje skrivnosti so še ostale zakrite, kajti Bog prebiva v nedostopni svetlobi in je skriti Bog. Vseeno pa se veselimo, da nam je toliko razodel o sebi in nas toliko razsvetlil. Veselimo se te božje svetlobe, upajoč, da nam bo nekoč dano gledati iz obličja v obličje,kar gledamo tu le kakor v zrcalu.

SVETO IZROCILO IN SVETO PISMO

Bog je poskrbel, da se je to, kar je razodel, tudi ohranilo. Najprej se je ohranjalo v svetem izročilu, ki se je prenašalo iz roda v rod. Od prve blagovesti v raju se je sveto izročilo vedno bolj bogatilo z novimi božjimi posegi in razodetji. Očetje so pripovedovali sinovom svete izreke. Nekatere božje besede in božja dela so se ohranjevala iz roda v rod v pesmih in prispodobah. Pri bogoslužju in raznih občestvenih shodih ali družinskih slavnostih se je pripovedovalo o preteklih dogodkih, ki so imeli pomen tudi za sedanjost, in o božjih besedah, ki so bile obvezne tudi za sodobnike. Tako so se ustvarjale verske izpovedi, ki so tolmačile zgodovino izvoljenega ljudstva v njegovem razmerju do Boga.

Tudi to, kar je Jezus storil in učil, se je najprej prenašalo z izročilom. Apostoli so povsod govorili o Jezusu. Kar je Jezus oznanjal in delal, so uporabljali v novih prilikah, vendar tako, da je izročeno ostalo vedno nedotaknjeno. To sveto izročilo je bilo poglaviten vir, iz katerega so zajemali evangelisti, ko se je rodila potreba po pisanem oznanilu.

Ku
Kra

Primera. Božja beseda in božja dela so se razširjala in raznašala med ljudstvom nekako tako, kakor se pri olimpijskih igrah s štafeto prenaša olimpijski ogenj. V stari Olimpiji prižgo baklo in nekaj dobrih tekačev jo v štafeti prenese prižgano na kraj, kjer se bodo igre vršile. Tam z njo prižgejo olimpijski ogenj. Razodeta božja beseda se je kakor prižgana olimpijska plamenica predajala iz roda v rod, iz kraja v kraj, od človeka do človeka in povsod netila ogenj vere, upanja in ljubezni. Jezus je tako tudi hotel: "Prišel sem, da ogenj vržem na zemljo, in kako želim, da bi se že vnel" (Lk 12,49). Z ognjem svojega nauka in svojih del je hotel v ljudeh zanetiti požar svetosti, ki naj bi uničil zlo in greh.

Ol
og

Koncil: "Kar je Bog razodel v zveličanje vseh narodov, je z največjo dobrotiljivostjo tako uredil, da ostane za vedno neokrnjeno in pride do vseh rodov. Zato je dal Kristus Gospod, v katerem se dopolnjuje vse razodetje božjega veličastva, apostolom zapoved, naj evangelij, ki ga je prej obljubljenega po prerokih, izpolnil in z lastnimi usti objavil, vsem oznanjajo kot vir vse in zveličavne resnice ter nravnega življenja in jim tako delijo božje darove. To so zvesto izvrševali apostoli, ki so z ustnim oznanilom, z zgledi in naredbami izročili, kar so sprejeli iz ust, razgovora in del Jezusa Kristusa ali pa so se naučili iz navdiha Svetega Duha, kakor tudi apostoli in apostolski možje, ki so po navdihu istega Svetega Duha zveličavno oznanilo zapisali" (BR 7,1). [illegible]

Sveto pismo je božja govorica, kolikor je napisana po navdihu božjega Duha. Je torej končna, nespremenljiva in trajna listina božje besede. Napisal ga je Bog sam, uporabljajoč ljudi, ki jih je za to izbral. Zaradi tega je sveto pismo božje in človeško delo. Bog sam je deloval v svetih pisateljih in po njih, da so zapisali "vse to in samo to, kar je sam hotel" (BR 11,1). Zato nosi na sebi pečat božjega in človeškega.

Sveto pismo se deli v staro in novo zavezo. Sveto pismo stare zaveze obsega, kar je Bog razodel v času pred Kristusom. Sveto pismo nove zaveze pa popisuje, kar je Bog razodel po Kristusu in njegovih apostolih. Stara zaveza ima 45 knjig, nova zaveza pa 27. Vseh knjig svetega pisma je 72.

(Mnemotehnika Zapomnite si samo, koliko je knjig nove zaveze! 27. Če to številko obrnete, dobite, koliko je vseh knjig svetega pisma. 72. Če od te številke odštejete število knjig nove zaveze, dobite, koliko je knjig stare zaveze. 45).

Stara zaveza je pripravljala, preroško oznanjala in z različnimi podobami naznačevala prihod Kristusa, Odrešenika vseh, in mesijanskega kraljestva. Knjige stare zaveze razodevajo vsem spoznanje Boga in človeka ter načine, kako pravični ter usmiljeni Bog ravna z ljudmi. V njih se izraža živa božja misel in so "skrite vzvišene resnice o Bogu ter zveličavni nauk o človekovem življenju kakor tudi čudoviti molitveni zakladi in končno celo skrivnost našega zveličanja" (BR 15).

Nova zaveza je skrita v stari in stara zaveza osvetljuje ter pojasnjuje novo zavezo.

Med knjigami nove zaveze so štirje evangeliji najodličnejši: po Mateju, po Marku, po Luku in po Janezu. Pričajo o življenju in nauku učlovečene Besede, našega odrešenika.

Slovenci imamo sedaj tri lepe izdaje svetega pisma: Veliko, v kateri je celotno sveto pismo; malo, v kateri so najlepši odlomki iz svetega pisma, in sveto pismo v slikah, ki je še posebej primerno za družine in otroke.

Tudi v Rimskem misalu je mnogo svetopisemskih odlomkov in misli. V veroučnih učbenikih spoznate, kaj je božja beseda iz svetega pisma po tem, ker je vedno napisana v narekovaju in označena, od kod je vzeta. Če je n.pr. označeno: Mt 20,20 - pomeni, da je citat vzet iz Matejevega evangelija, iz 20. poglavja in iz 20. vrstice. Vse sveto pismo je razdeljeno na knjige, knjige na poglavja, poglavja pa na vrstice.

Sveto pismo je napisano v našo poučenje. Koristno je za našo vzgojo v pravičnosti. Ni znanstvena knjiga, pač pa verska. Preoblikovati nas hoče za dobre ljudi in dobre božje otroke. Je neizčrpno. Vsak čas more v njem najti kaj novega in svojega. Električna žica je na zunaj kakor druge žice in vendar nosi v sebi orjaške energije. Sveto pismo je na zunaj kakor druge knjige in vendar nosi v sebi božjo besedo, ki more popolnoma spremeniti in dvigniti človeka. Orjaška energija!

Zgled. Peter je listal po svetem pismu, mama pa je pripravljala kosilo.

"Mama, ali je sveto pismo res božja knjiga?" je nenadoma vprašal mamo.

"Seveda je, sinko," je odgovorila mati.

"Potem jo moramo vrniti ljubemu Bogu, če je več ne rabimo. Pri nas jo nihče več ne čita."

- Božja obsodba iz otroških ust nad družinami in ljudmi, ki se ne brigajo za božjo besedo v svetem pismu.

KAR JE BOG RAZODEL, NAS UČI CERKEV

Sveto izročilo in sveto pismo sestavljata en sveti zaklad božje besede, ki je bil izročen Cerkvi, da ga ohranja, uči in razlaga. Preden je šel Jezus v nebesa, je apostolom in njihovim naslednikom rekel:"Pojdite in učite vse narode; učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam povedal; jaz sem z vami vse dni do konca sveta" (Mt 28,19-20).

"Oblast verodostojno razlagati pisano in izročeno božjo besedo je zaupana samo živemu učiteljstvu Cerkve, ki uveljavlja svojo avtoriteto v imenu Jezusa Kristusa. To učiteljstvo pa ni nad božjo besedo, ampak ji služi, ker uči le, kar je izročeno, kolikor to po božjem naročilu in ob podpori Svetega Duha pobožno posluša, sveto čuva in zvesto razlaga ter črpa iz tega enega zaklada vere vse, kar predlaga, da je treba verovati kot od Boga razodeto" (BR 10,2).

Primera. Oče neke družine je šel za tri leta na delo v tujino. Doma je pustil ženo in dve leti starega sinčka. Čim bolj je otrok doraščal, tem bolj se je zanimal za očeta. Kadar je prišlo kako pismo od očeta, mu ga je mati večkrat prebrala. Nato ga je spoštljivo shranila v predal. Sinček si je vedno bolj želel videti očeta, ki ga je mati imela tako rada in o katerem mu je tolikokrat pripovedovala. Dan za dnem je spraševal mater:"Kakšen je moj oče? Je velik? Je lep? Kaj dela? Me ima kaj rad? Kakšno veselje bi mu mogel narediti, čeprav je v tujini?" Končno se je oče vrnil. Tedaj mu je bilo vse jasno. Videl ga je iz obličja v obličje. Živeli so srečno skupaj.

Bog je naš Oče, ki je v nebesih. Naša duhovna mati Cerkev nam o njem večkrat pripoveduje. Ob koncu sveta se bomo združili z njim. Tedaj ga bomo spoznali takšnega, kakršen je. Gledali ga bomo iz obličja v obličje in živeli bomo z njim vso večnost. Pa tudi sedaj že marsikaj vemo o njem. Mati Cerkev nam govori o njem in o njegovih delih. V rokah ima njegovo sveto pismo in nam večkrat bere iz njega: pri sveti maši /berilo in evangelij/, pri pridigi ob nedeljah in praznikih nam razlaga to božje pismo. Otrokom ga razlaga še posebej pri verouku. Cerkev hoče, da bi se vsi njeni otroci zanimali za nebeškega Očeta in se z veseljem vse življenje pripravljali na večno združitev z njim.

Kar je Bog razodel,nas Cerkev uči po papežu, škofih, duhovnikih, starših in laiških apostolih. Kakor Kristus tako so tudi oni zato rojeni in zato poslani, da izpričajo resnico o Bogu in o človeku. Zato jih spoštujemo in poslušamo.

Razgovor. Kdo nam je prvi pripovedoval o Bogu? Mati, oče, stara mati, teta. Kje so oni slišali o Bogu? Pripovedovala jim je Cerkev.

Vi veste, da je Bog, da je Bog naš oče. Veste tudi, kaj Bog hoče od nas in kaj moramo storiti. So veliki učenjaki, ki tega ne vedo. Zakaj? - Ker niso hodili k verouku, ker jih starši niso poučili, ker jim nihče ni govoril o Bogu. Kako smo srečni, ker imamo verne starše in ker smo člani Cerkve, ki nam govori o Bogu in posreduje božjo besedo.

Kristus sam se je na vso moč trudil, da bi apostoli razumeli njegove besede. Poslal je Svetega Duha, ki jih je še bolj poučil o vsem, kar je Jezus delal in govoril. Kar je Bog povedal o sebi in o verskih skrivnostih, je zaključeno s smrtjo zadnjega apostola. Od tedaj naprej ni Bog nič več in nikjer razodel ali oznanil kake nove resnice. Tudi največji svetniki niso nikoli zvedeli kakšne nove resnice od Boga bodisi glede njega samega, glede človeka ali glede sveta. Kljub temu pa Bog v Cerkvi ne molči. Nevidno jo vodi skozi zgodovino po Svetem Duhu, angelih in svetnikih. Po njih opominja ljudi k večji veri, k edinosti in ljubezni, k pokori in spravi. Cerkveno učiteljstvo, sveti možje in svete žene ne dobivajo nobenega novega razodetja, pač pa lahko s posebnimi darovi svetega duha veliko doprinesejo h globljemu razumevanju razodetih resnic.

NAŠ ODGOVOR BOGU

Bogu, ki nam govori in se nam razodeva, kristjani odgovarjamo na tri načine:

1/ da spoštujemo božjo besedo in smo zanjo hvaležni.

Zgled. "Kjer koli najdete papirje, na katerih je napisana božja beseda," je naročal sv. Frančišek Asiški svojim duhovnim sinovom, "jih skrbno prebirajte in hranite na častnem mestu. Na tem svetu se nam ni ohranilo nič vidnega od Sina božjega razen njegovega telesa v sveti hostiji in njegove besede v svetem pismu."

Božjo besedo slišimo pri bogoslužju. "Sveto pismo je pri bogoslužnih obredih največje važnosti. Iz njega se bero berila, ki se v homiliji razlagajo; iz njega se pojejo psalmi; po njegovem navdihu in spodbudi so nastale prošnje, molitve in liturgični spevi; iz njega dobivajo svojo pomenljivost dejanja in znamenja" (BR 24).

Kristjani izpričujemo prisrčno in živo zavzetost za sveto pismo in sveto izročilo. Med sveto mašo berilo in evangelij spoštljivo poslušamo. Iz spoštovanja do Kristusovega razodetja med evangelijem stojimo. Za sporočeno božjo besedo se na koncu berila zahvalimo:"Bogu hvala!" na koncu evangelija pa:"Hvala tebi, Kristus!"

Življenje našega življenja. Cenimo sveto pismo tako, kakor ga je cenil predikant iz Tavčarjeve knjige:"Vita vitae meae." Sovražniki so ga vrgli v tolmun. Ko se je rešil iz njega, je opazil, da je v vodi ostala knjiga svetega pisma. Spehan se je znova vrgel v vodo. Boril se je z valovi in z zadnjimi močmi se je potegnil na breg. "Vita vitae meae - življenje mojega življenja" je šepetal in poljubljal dragoceno knjigo.

Življenje našega življenja je božja beseda v svetem pismu. V starih časih je bil tabernakelj razdeljen na dva dela. V enem delu so se hranile svete podobe, v drugem pa knjige svetega pisma. S tem so verniki hoteli poudariti,da je Kristus med nami pričujoč po Rešnjem Telesu in po svetem pismu. Še danes se pri slovesnem bogoslužju oznanja božja beseda z vso častjo in spoštovanjem. Duhovnik poje evangelij ob prižganih svečah, potem ko je pokadil evangeljsko knjigo, kakor se pokadi Najsvetejše. Na koncu evangelija poljubi knjigo.

Zgled. Astronom Janez Mädler je pri preseljevanju sam nesel v novo stanovanje sveto pismo. Rekel je:"Pred vsemi drugimi knjigami mora priti v novo stanovanje najprej sveto pismo" (Koch).

Spoštovanje in hvaležnost sta naš prvi odgovor Bogu,ki nam govori. Kakor deček Samuel bomo tudi mi vedno pripravljeni sprejeti božjo besedo:"Govori, Gospod, tvoj hlapec posluša" (1 Kralj 3;10).

K poslušanju in sprejemanju božje besede nas spodbujajo tudi lepe pesmi, ki jih pojemo pri maši.

BOG SAM nam oznanjuje življenja srečno pot,
temoto razsvetljuje, nas varje grešnih zmot.
Kristjani, poslušajmo, kaj Jezus nas uči,
po njem se vsi ravnajmo, da raj nam podeli.

In druga:

VESELA je resnica, ki jo uči Gospod;
to zvesta je vodnica, ki kaže k Bogu pot.
On biva v luči večni, pri njem pomote ni;
o srečni, trikrat srečni, če njemu smo zvesti.

In tretja:

EVANGELIJ je resnica, varuje nas grešnih zmot;
nam je luč, nam je vodnica, ki nam kaže pravo pot.
Daj,Gospod, nam razsvetljenja, ki v slabosti nas poznaš!
Nauk večnega življenja, ti, o Jezus, sam imaš.

Kakor mravlja poleti zbira, s čimer se bo hranila pozimi, tako si tudi mi pri nedeljski službi božji in v času zbranosti nabirajmo hrano božje besede,da bomo mogli v času stiske in preizkušenj od nje živeti. "Kako bo mladenič ohranil svojo pot čisto?" se sprašuje psalmist. In takoj odgovarja:"Ce se bo držal tvojih besed" (Ps 118,9).

Primera. Danes so v modi dnevniki, ki jih pišejo razni ljudje: Dnevnik Ane Frank, Dnevnik Ane-Marije, Dnevnik Janeza XXIII. Poslušajte še dnevnik Malega svetega pisma. Pisatelj si je to knjigo zamislil kot živo bitje, ki pripoveduje svoje doživljaje.

15. jan. - Zadnji teden sem se precej odpočila. Prve dneve po novem letu me je lastnik večkrat vzel v roke in čital. Sedaj se zdi, da je name pozabil.

1. febr. - Splošno čiščenje po hiši. Tudi mene so malo odnesli na zrak, potem pa me postavili na staro mesto.

6. febr. - Po zajtrku me je lastnik vzel v roke za nekaj trenutkov, da bi poiskal iz mene neki izrek. Popoldne sem z njim romala v cerkev h krščanskemu nauku.

28.febr. - Že od zadnjega romanja h krščanskemu nauku samevam na polici nad vrati.

3. apr. - Dan trdega dela. Moj lastnik je pripravljal neko voščilo in iskal po meni razne misli. Koliko listanja! Še sedaj me boli hrbet. Čudno, da mora toliko iskati, saj so vendar vsi moji stavki že stoletja na enem in istem mestu?!

5. maja - Ves dan sem bila v naročju stare mame, ki je prišla na obisk k mojemu lastniku.

6. maja - Tudi danes sem bila v naročju babice. Lepo mi je bilo. Nekaj časa me je čitala, potem pa se je z menoj pogovarjala.

7. maja - Babica je odpotovala. Kako mi je žal, da me ni

vzela s seboj. Pred odhodom me je poljubila. Zopet samevam na polici.

10. jun. - Dali so me v kovček. Pripravljajo se za letni dopust.

2. jul. - Še vedno sem v kovčku. Vse drugo so vzeli iz kovčka, le mene so pustili tu.

6. jul. - Zopet sem doma. Postavili so me na staro mesto. Dolgo smo potovali. Ne morem razumeti, zakaj so me sploh vzeli s seboj.

1. avg. - Vroče mi je in nimam dovolj zraka. Na mene so naložili kup časopisov, roman in klobuk.

10. sept. - Danes me je Marija vzela v roko. Piše pismo prijateljici, ki ji je umrl brat. V meni išče primernih tolažilnih misli. (Koch).

Veliko je učiteljev, a samo eden je učenik - Kristus. Veliko je knjig, a samo ena je v resnici knjiga - sveto pismo. Če velja pregovor: "Povej mi, s kom hodiš in povem ti, kdo si," potem blagor tistim, ki prebirajo sveto pismo. Vedno so v družbi z Bogom. Čitajmo sveto pismo tako, kakor zaročenka čita pismo svojega zaročenca: pazljivo, učljivo in z ljubeznijo.

2. da se z Bogom radi pogovarjamo - še posebno v premišljevalni molitvi.

Besede igrajo v našem življenju veliko vlogo. Z njimi izražamo, kar čutimo, svoje želje in svoje sodbe. Po besedah prihajamo v stik z drugimi in se sporazumevamo. Človek se razlikuje od živali tudi po tem, ker govori. Vendar ne govori samo človek. Prvi, ki je govoril in še vedno govori, je Bog. Po besedi prihaja Bog v stik s človekom in človek v stik z Bogom. Človek govori in Bog govori. Namen je isti: v razgovoru se sporazumevati, dati drug drugemu, postati prijatelji. Ker pa človek potrebuje Boga in bi bilo njegovo življenje brez Boga prazno, brez cilja in bi ga sploh ne bi bilo vredno živeti, je neobhodno potrebno, da se rad pogovarja z Bogom in da posluša njegovo besedo.

Razgovor začenja Bog. Drugače tudi ne more biti. Bog nas nagovarja kot prijatelje. Z nami govori in občuje zato, da bi nas povabil in sprejel v svojo skupnost. Če hočemo v to skupnost priti, moramo poslušati njegovo besedo. Ko jo poslušamo, odkrivamo svojo veličino, svoj človeški poklic, smisel in vrednost svojega življenja.

Bog nam ne govori samo zato, da bi nam razodel nadnaravne resnice, ampak da bi nas navezal nase. Ne gre mu zato, da bi nas poučil o kakih znanstvenih resnicah, ampak da bi nam razodel svoj načrt o človeku, svojo ljubezen do nas in pot, po kateri naj hodimo, da bomo dosegli svoj cilj. Na svojo besedo pričakuje naš odgovor in zopet ne samo odgovor z usti, z razumom, ampak odgovor z življenjem in vedenjem, kakršnega pričakuje od nas.

Kadar beremo in premišljujemo sveto pismo ali poslušamo pri bogoslužju razlago božje besede, govori Bog nam. Kadar pa molimo, govorimo mi Bogu. Ni mogoče čitati evangelija in poslušati božjo besedo, da ne bi pri tem začutili v sebi želje, da bi postali boljši. Iz te želje se porodi molitev. Bogu želimo izraziti svojo ljubezen, ker nas je on prvi ljubil. Hočemo mu povedati, da ga želimo tudi mi ljubiti.

Zato je Cerkvi pri maši k branju "tega, kar je napisano v naše poučenje" (Rim 15,4) dodala tudi razne molitve, pesmi, daritvene speve, po katerih se naš "duh dviga k Bogu, da bi mu izkazovali razumno češčenje" (Lk 33,2).

3. Najlepši odgovor pa dajemo na božje razodetje s tem, da spolnjujemo božje besede. Jezus je rekel:"Ako me kdo ljubi, bo mojo besedo spolnjeval. Kdor me ne ljubi, mojih besed ne spolnjuje. In besede, ki jih slišite, niso moje, ampak Očeta, ki me je poslal" (Jan 14,23-24).

Zgled. Evangelij je preveden na 991 jezikov. Danes ni na svetu nobenega večjega naroda, ki bi Jezusovega nauka in življenja ne mogel brati v domačem jeziku. Nekoč so študentje razpravljali o tem, kateri izmed teh 991 prevodov bi bil najboljši. Nekateri so hvalili ta prevod, drugi drugega in se niso mogli zediniti. Tedaj je vstal mlad študent in podal svoje mnenje:"Zame osebno je najboljši prevod evangelija tisti, ki ga je naredila moja mati. Prevedla je evangelij v svoje življenje." (Dobri Pastir 1954).

Najboljši prevod evangelija je sveto, krščansko življenje. Najlepši odgovor na božje razodetje je, če božjo besedo prevajamo v svoje vsakdanje življenje in pustimo, da nas neprestano oživlja, očiščuje in duhovno preraja.

Ne more vsak posameznik izpolniti dobesedno vsako besedo evangelija, more pa in mora vsak doprinesti svoj delež, da se bo v Kristusovi Cerkvi izpolnil ves evangelij do zadnje črke. Evangelij je za vsakega izmed nas tudi poslanstvo. Kakor je Oče poslal Kristusa, tako tudi Kristus nas pošilja, da izpolnimo vsak na svojem mestu božjo besedo. Naša častna dolžnost je, da s svojim življenjem poveličujemo Kristusa, kakor je tudi on nas poveličal po besedi, ki nam jo je oznanil.

Molitev

Psalm o božji besedi.

Gospod izreka besedo (Ps 67,12).
Slava Gospodu!
Gospodova beseda je prava in vse njegovo delo je zanesljivo (Ps 32,4).
Slava Gospodu!
Slavite Gospoda vsi njegovi angeli, ki v silni moči vršite njegova povelja, poslušni njegovi besedi (Ps 102,20).
Slava Gospodu!
Poslal je svojo besedo, da jih je ozdravil in jih otel pogina(Ps 106,20).
Slava Gospodu!
V prahu leži moja duša: poživi me po svoji besedi (Ps 118,25).
Slava Gospodu!
Silno sem potrt, Gospod; ohrani me pri življenju po svoji besedi (Ps 118,107).
Slava Gospodu!
Dobro si storil svojemu hlapcu, Gospod, po svoji besedi (Ps 118,65).
Slava Gospodu!
Moja duša hrepeni po tvoji pomoči; v tvojo besedo upam

(Ps 118,81).

Slava Gospodu!

Moj varuh in ščit si ti: upam v tvojo besedo (Ps 118,114).

Slava Gospodu!

Svetilka mojim nogam je tvoja beseda, luč na moji stezi (Ps 118,105).

Slava Gospodu!

Slava Očetu in Sinu...Kakor je bilo...

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. S tem, da se je razodel, je Bog potrdil, da je. - Daljnogled omogoči očesu, da vidi in razloči tudi oddaljene stvari, ki jih sicer ne bi moglo videti. Božje razodetje je daljnogled razuma, ki odkriva človeku Boga samega in stvari, ki jih s svojimi umskimi zmožnostmi ne bi mogel nikdar spoznati. Brez razodetja bi Bog ostal za nas vedno uganka in nerazrešljiva skrivnost. Boga sicer slutimo v naravi. Toda, če bi ostali prepuščeni le lastnim spoznavnim sposobnostim, bi glede Boga tavali v mnogih zmotah. Tako pa nas je Bog sam obiskal v človeški osebi: V Jezusu Kristusu, ki je rekel:"Kdor mene vidi, vidi Očeta" (Jan 14,9).

Molitev. Moj Gospod in moj Bog! Iz vsega srca se ti zahvaljujem, da si nam v svoji ljubezni spregovoril in se nam razodel. Zahvalim se ti, da sem kristjan in da sem mogel že toliko lepega slišati o tebi. Vse, kar me učiš in mi govoriš po svoji Cerkvi, verujem. Popolnoma zaupam tvoji besedi. Daj, da bi jo mogel vedno bolje spoznavati. Napolni moje življenje z lučjo tvoje besede in privedi vse narode v svetlobó svoje resnice.

2. Kar je Bog razodel, je ohranjeno v svetem pismu in v ustnem izročilu. -

Zgled. S škofom Filipom iz Herakleje je bil leta 304 mučen tudi diakon Hermes. Ko je sodnik od njega zahteval, naj mu izroči knjige svetega pisma, je odgovoril:"Cetudi bi ti uspelo, da bi zaplenil vse knjige svetega pisma in ne bi ostala nobena sled za njimi, bodo vendar naši potomci poskrbeli, da se Kristusov nauk ohrani iz roda v rod po izročilu."

Veliko slišite o tem, kako moramo ceniti kri naših očetov, ki so dali življenje za to, da bi nam bilo boljše. Prav je to. Toda enako pravico in dolžnost imamo, da cenimo duha naših očetov. Ljubili so sveto pismo in po njem živeli. Ohranimo tudi mi njihovega duha.

3. Duhovniki nam berejo iz svetega pisma pri maši in pri verouku. -

Koncil nas vse spodbuja, naj si s pogostnim branjem božjega pisma pridobivamo vzvišeno spoznanje Jezusa Kristusa. Kdor ne pozna svetega pisma, ne more poznati Kristusa. Zato pravi koncil, naj se radi poglabljamo v sveto besedilo, bodisi pri bogoslužju, ki je sestavljeno iz božjih izrekov, bodisi s pobožnim branjem. Prebiranje svetega pisma mora spremljati molitev. Le tako more priti do razgovora med nami in Bogom. (Prim.: BR 25,1).

Zgled. Družina si je nabavila Malo sveto pismo. Z velikim veseljem so otroci opazovali lepo vezano knjigo, ki jo je mati položila na poseben podstavek v Bogkovem kotu. Poljubljali so jo spoštljivo in se je dotikali s pobožnostjo. Od tistega dne je bilo Malo sveto pismo na častnem mestu v družini. Mati je učila otroke, kako naj ga prebirajo in v njem iščejo nasveta za vse okoliščine dneva.

"Vidva sta se pretepala? Poglejmo, kaj pravi Jezus v evangeliju: Odpustite in vam bo odpuščeno."

Drugič je Milica tožarila. Mati ji je rekla:"Veš,Milica, kaj pravi Jezus o takih, ki tožarijo: Zakaj gledaš iver v očesu svojega brata, bruna pa v svojem očesu ne vidiš?"

Tretjič je bilo zopet kaj drugega. Tako je Malo sveto pismo bilo kakor posvetovalnica, kamor so se mati in otroci zatekali po nasvete in navodila za življenje in obnašanje.

Emfaza. Sveto pismo je sveta knjiga. Velika in prostrana kakor svet! Njene korenine so v globinah in prepadih stvarjenja, vrh njene krošnje sega v ozvezdja nebesnih skrivnosti. Zarja in zahod, obljuba in dopolnitev, rojstvo in smrt, vsa drama človeštva je v tej knjigi. Cerkev bi se morala pomiriti s tem, da je izgubila svetna kraljestva, da je bilo toliko božjih hiš porušenih, toliko njenih kulturnih spomenikov uničenih. To je smešno majhna izguba v primeri s tem, kar nam je ohranila, ko je ohranila sveto pismo. Sveto pismo je knjiga starega, srednjega in novega veka. Je neizčrpno. Vsak čas more v njem najti kaj novega, svojega. Vse v njem je predvideno in najtežja vprašanja,ki mučijo človeka, so v njem rešena za večne čase.

4. Naj najlepši odgovor Bogu je, da z njim govorimo. -

Zgled. V svoji knjigi "Moje ječe" popisuje Silvio Pellico, koliko je moral trpeti v ječi v Spilbergu zaradi svoje domovinske ljubezni. Sveto pismo, ki so mu ga dali v jetniško celico, je kmalu vrgel v kot. Vse dni je tam ležalo, on pa se je prepiral z Bogom in s svetom. Le paznikov sinček je bil topli žarek, ki je od časa do časa prisijal v sivo in turobno življenje med stenami jetnišnice. Ko je bil Pellico nekoč zopet zelo slabo razpoložen, je vstopil deček. Videl je v kotu ležeče sveto pismo in rekel jetniku: "Odkar si vrgel tistole knjigo v kot in nič več ne bereš iz nje, si postal silno pust in še bolj žalosten." Ob teh dečkovih besedah se je Pellico stresel. Pobral je sveto pismo in ga zopet začel prebirati. Bog se je pogovarjal z njim in on mu je odgovarjal. Ko je bil rešen iz ječe, je izpovedal:"Vzrok vsega hudega na svetu je, da ljudje ne poznajo svetega pisma in se ne razgovarjajo z Bogom."

Kadar čitamo sveto pismo, govori Bog nam; kadar molimo, govorimo mi Bogu.

.5. Svojo ljubezen pokažemo Bogu s tem, da spolnjujemo njegove besede. -

Božja beseda ima vse in ne potrebuje ničesar drugega kot stanovanje in prostor, kjer bi mogla razviti svojo delavnost: potrebuje samo to, da ji odpremo vrata v svoje srce.

Zgled. Neki višji francoski častnik je poslušal pridigo arškega župnika sv. Janeza Vianneya. Tih in vase pogreznjen je po pridigi zapustil cerkev. Premišljeval je božjo besedo, ki jo je slišal.

"Kako vam je ugajala pridiga?" so ga vprašali.

"Poslušal sem že mnogo pridig in slavne govornike. Njihove pridige so mi ugajale. Danes pa čutim, da sam sebi več ne ugajam. To je, glejte, razlika" (Koch).

Božja beseda je ogledalo, ki nikdar ne laže, ne vara in ne sodi pristransko. Če človek stopi grd in razkuštran ter umazan pred ogledalo in mu ogledalo pokaže njegovo grdo podobo, ne sme tarnati nad ogledalom in ga ne obtoževati. Krivda je v človeku. Ogledalo ne vara. Soditi je treba samega sebe in samega sebe spraviti v red. V ogledalu svetega pisma, božje besede, vidimo, kaj je v nas lepega in kaj slabega.

Kako žalostno toži prerok Ezekijel o ljudeh, ki ne odgovarjajo Bogu in po božji besedi ne žive. Bog jih ljubi, a oni mu ne vračajo ljubezni. "Glej, ti si kakor pevec ljubezni, ki ima lep glas in dobro udarja na strune; poslušajo pač tvoje besede, a ne delajo po njih" (Ezek 33,32). In prerok Mihej: "Ko bi kdo prišel in lažnivo tvezel: Jaz ti bom prerokoval o vinu in pijači: ta bi bil prerok za to ljudstvo" (Mih 2,11).

Apostol Pavel je pisal Timoteju: "Pride čas, ko zdravega nauka ne bodo prenesli, temveč si bodo za čehlanje ušes kopičili učitelje po svojih željah in bodo ušesa odvračali od resnice, obračali pa se k bajkam" (2 Tim 4,3).

Kakor je gotovo znamenje, da je smrt blizu, kadar človek ne čuti več nobene potrebe po hrani ali pa nobene hrane ne more več obdržati v sebi, tako je tudi znamenje, da je duša v brezupnem položaju, če človek nič več ne išče božje besede in razodete božje besede v sebi nič več ne prenese. Bodimo prepričani, da bo Bog ravnal z nami tako, kakor mi ravnamo z njegovo besedo, kakor mi odgovarjamo na njegovo ljubezen. Zato nas apostol Pavel svari: "Ako danes slišite njegov glas, ne zakrknite svojih src" (Hebr 4,7).

Ta teden bom

Nekaj predlogov, kaj bi storili ta teden, da pokažemo ljubezen do Boga:

a/ Enkrat med tednom bom šel k sveti maši.

b/ Jutranji molitvi bom ta teden dodal vzklik: "Verujem vse, kar si ti, o Bog, razodel, in nam po sveti katoliški Cerkvi zapoveduješ verovati."

c/ Iz 7. pogl. Malega svetega pisma si bom izpisal Kristusovo besedo, ki si jo bom vzel ta teden za vodilo ravnanja in obnašanja.

č/ Vsak večer bom ta teden zmolil kesanje.

d/ Veroučno lekcijo bom dobro preštudiral in vestno naredil nalogo v veroučnem zvezku.

BERILO

Pipa, kraške jame in ljubi Bog

Petošolci Schillerjeve osemletke so imeli športni dan. S svojimi učitelji so šli na izlet v krasne Sauerlandske gozdove, kjer je veliko kraških jam. Bilo je zgodaj zjutraj. V vsaki veji je sedel ptič in žvrgolel Bogu svojo jutranjo molitev. Pobožni brat Pirol je v samostanski cerkvi vabil k službi božji.

"Vse, kar ima naš kraj lepega, hvali Boga," je rekel učitelj. "Bog je vse ustvaril v svojo slavo in v dobro ljudem."

Otroci so pazljivo poslušali učitelja. Le mali Valter Kastert, ki je imel pod skuštrano in ploščato glavo vedno kakšne neumne domislice, je sunil svojega prijatelja in tovariša pri raznih pustolovščinah, rdečelasega Jurčka Brausewinda, na skrivaj v bok in mu prišepetal:

"Zdaj bo začel pridigat in zlepa ne bo končal."

"Kaj naj napraviva?" se je zanimal Jurče, ki je zopet zaslutil pustolovščino.

"Napraviva se samostojna!" je predlagal Valter. "V žepu imam pipo in tobak."

"Prima, Valter!" je Jurče navdušeno soglašal. V naslednjem trenutku sta že oba izginila v gozdu.

"Dosti! Nabaši pipo!" je silil Jurče. Toda Valter je menil, da sta še preblizu drugih, učitelj bi ju lahko videl ali zaduhal vonj.

"Veš kaj?" je svetoval prebrisanec. "Splezala bova v kako votlo drevo. Imam svečo. Prižgala jo bova in kadila."

"Prima!" je zavriskal Jurče. "Ti imaš včasih res odlične misli."

V gozdu je bilo veliko dreves, a takega, ki bi bil toliko votel, da bi v njem lahko kadila, ni bilo lahko najti. Dolgo sta tavala po gozdu in iskala. Gozd je bil vedno gostejši. Nič nista pomislila, da se vedno bolj oddaljujeta od součencev, katerim je učitelj govoril o lepotah božjega stvarstva.

Končno sta našla votel hrast, ki se jima je zdel primeren za njuno podjetje. Jadrno sta se povzpela v votlino. Prižgala sta svečo in nato še pipo. Nato sta izmenjaje vlekla dim iz skorjaste cevi.

"Kajenje je nekaj imenitnega," je hvalil Valter in Jurče mu je pritrjeval.

"Kaditi je lepše, kakor pa poslušati pridigo!" je dodal čez nekaj časa. "Sedaj pa lahko zopet malo potegneš!"

Jurče je potegnil, da so se mu oblaki vili okoli ušes.

"Zdaj potegni zopet ti, Valter!" je rekel nato.

"Ali pipa še vedno ni prazna?" je vprašal Valter z vidno pojemajočim glasom in navdušenjem.

"Še ne, a bo kmalu!" je rekel Jurče in porival pipo v pest tovarišu. "Ti si zopet na vrsti."

"Mislim, da je tu slab zrak," je omenil Valter. "Najboljše bi bilo, če bi splezala ven."

"Fant, ti si bled!" se je začudil Jurče, ko sta bila oba zunaj.

"Kaj pe!" je zamrmral Valter. "Ti zgledaš kakor ementalski sir." Tiho sta junaka korakala dalje.

Čez nekaj časa je rekel Jurče:"Ti, iti moram malo za drevo!" In je izginil v grmovju. Tudi Valter je nekam izginil. Ko sta se zopet našla, sta bila še bolj bleda.

"Kje neki so drugi?" je vprašal Jurče malo zaskrbljen.

"Jih bova že našla," je zamrmral Valter, in zopet sta nadaljevala pot.

Nenadoma je Jurče, ki je korakal nekaj korakov naprej, začul obupen krik. Ko se je obrnil, ni več videl prijatelja.

"Najbrž ga je vzel hudič," je prestrašen zastokal. Tedaj pa je Valter že priplezal iz neke jame.

"Ti," je zaklical razburjen, "tu spodaj mora biti kaka podzemeljska jama. Ujel sem se za korenino, sicer bi zdrsel nekam v globino!"

"To morava preiskati!" je rekel Jurče, ki si je že malo opomogel od tobačne omotice.

"Soglašam!" je pristavil Valter, ki ga je mikala pustolovščina.

Po kolenih sta se oba spustila v jamo. Kmalu sta bila v popolni temi. Prižgala sta svečo in oba hkrati od začudenja vzkliknila. Znašla sta se v veliki podzemeljski votlini, ki je bila polna čudovitih kamenitih podob. Namah sta se počutila, kot da bi bila v čarobni deželi, v veliki dvorani s pravličnimi piramidami, kamenitimi stolpi, živalskimi podobami in s tisoč drugimi rečmi. Jama je bila vlažna in povsod je kapljala voda.

"Fant, ali veš, kje sva?" je zajecljal Valter razburjen.

"V Aladinovem čarobnem gradu!" je rekel Jurče.

"Čvekanje! V podzemeljski jami s kapniki. Med počitnicami sem bil v Jugoslaviji v taki jami. V Postojni. Kazali so jo tujcem za precejšnjo vstopnino. S tako jamo se lahko zasluži veliko denarja. Lahko bi kupila tobaka za sto let."

"Nehaj s tobakom!" je zamrmral Jurče. "Jamo morava preiskati."

Šla sta po podzemeljskih rovih, se plazila skozi luknje in ozke špranje. Nista se mogla nagledati čudovitih odkritij, ki so vstajala pred njima ob svetlobi sveče. Končno je ploskoglavec menil, da je čas za povratek. Toda strahota! Kakor koli sta se trudila, poti nazaj nista več našla. Odpirali so se jima vedno novi rovi. Čarobno lepo je bilo vse to, a dečkoma je strah tako zlezel v kosti, da nista ničesar več videla. Čez nekaj časa sta splezala na kapnik, ki je zgledal kakor speč lev. S strahom sta opazila, da bo sveča kmalu dogorela.

"Kaj sedaj?" je po dolgem molku vprašal Jurče. "Tu lahko umrjeva od lakote. Ko bova mrtva, bo iz najinih trebuhov v tisoč letih zrasel kemenit steber."

"V tisoč letih pa že ne!" je ugovarjal Valter. "Tisti mali kapnik nad nama je gotovo star že milijon let. Vsakih pet minut pade ena kaplja in prinese s seboj malo apnenca, ki ga pusti vrhu stebra. Tako zraste kapnik."

"Milijon let?" je ostrmel Jurče. "Potem je onile steber tam zgoraj star že celo večnost."

"Iz tega lahko vidiš, da bo dolgo, zelo dolgo trajalo, da ti bo iz trebuha zrasel kapnik."

"To mi je vseeno. Do tedaj bova že itak tisočkrat sestradana."

"Neumnost! Ne bova umrla od lakote. Ali si že kdaj čital v kaki knjigi, da bi kak petošoles umrl od lakote v podzemeljski jami?"

Smola. Vodna kaplja je ugasnila svečo. Vlažnega stenja dečka nista mogla več prižgati. Obsedela sta v temi in groza se je lotevala njunih src.

Čez nekaj časa je Jurče, ki se ni upal več glasno govoriti, zašepetal:"Zdaj naju nihče ne more več videti ne slišati. Kdo naj naju reši?"

Valter je dolgo okleval z odgovorom. Potem je prijel Jurčeta za roko in rekel:"Ali še veš? Pri zadnji veroučni uri je rekel kaplan, da je Bog povsod. Kaj misliš, ali je tudi v votlini, ki jo še ni odkril noben človek?"

"Da, tudi tukaj mora biti!" je pritrdil Jurče in si kar nekam opomogel od groze.

"On naju tudi vidi. Bog vse vidi in vse ve."

"Tudi sliši naju, če bi klicala k njemu. Ali ne bi molila?"

Res sta sklenila roki in pobožno molila, kakor še nikoli v svojem življenju. "Oče naš...Reši nas hudega. Amen."

Molitev je zopet dala jasnost njunim mislim. Spomnila sta se, da imata še kos kruha. Razdelila sta ga na pol in použila. To jima je dalo novega poguma.

Čas jima je neznosno počasi tekel. Jurče je čutil, kako od časa do časa pade kaka kaplja na njegovo roko. S štetjem je zračunal, da kaplje padajo v presledkih po pet minut. Neskončno dolgo je trajalo, da je minilo pol ure. Potem se je naveličal šteti čas po kapljah.

"Trajalo je milijon let, da je zrasel mali kapnik, je rekel Valter. Moj Bog," si je mislil Jurče, "kako dolga mora biti šele večnost, če je že pol ure tako neskončno dolgo." Valter je moral misliti nekaj podobnega, kajti nenadoma je rekel:"Bog je večen!"

Bog! Še nikoli prej nista dečka toliko mislila o Bogu. Tudi pri zadnji veroučni uri, ko je kaplan govoril o božji ljubezni in dobroti, njune misli niso bile pri stvari. Čudovito, kako sta se sedaj prav z mislijo na Boga znala tolažiti.

"Bog je vsemogočen," je dečkoma padlo hipoma v glavo. "Če hoče, naju lahko reši."

"Kaplan je rekel, da Bog ni mračen in hudoben duh, ki bi skušal človeku škodovati," je razlagal Jurče, "ampak je neskončno dober Oče, ki rad vedno pomaga, če ga le človek kliče na pomoč. Sicer dopušča, da pridejo na človeka težave in preizkušnje, da ga očistijo in poboljšajo."

"Tako je storil tudi z nama," je skesano povzel Valter, "ker sva se potepla, ker sva kadila in ker že prej večkrat nisva hodila po pravi poti. Vendar, ker je dober, ne bo pustil, da tu žalostno končava svoje življenje. Saj nama je žal in za naprej se hočeva poboljšati."

Še posebno pa sta se spomnila tehle kaplanovih besed:"Bog ne zapusti človeka nikoli, tudi takrat ne, ko hodi po slabih potih. Vedno bedi nad njim, da ga ob koncu pripelje k sebi."

Tako sta se dečka tolažila med seboj in s to tolažbo v svojih utrujenih srcih sta tudi zaspala.

Jurče ni vedel, koliko časa je spal, ko se je nenadoma prestrašen zbudil. Slišal je glas, ki ga je klical po imenu. Ali ni morda samo sanjal? Ne! Točno! Nekdo je klical:"Jure, Valter!" Stresel je prijatelja in ga zbudil:"Poslušaj vendar!"

"Res, kličejo naju!" je zajecljal Valter. "Tam je luč!"

Medli žarki svetilke so prodirali v temno votlino. Oba sta zakričala, kolikor sta mogla na glas. Kmalu so se zaslišali koraki. Izza kamenite piramide se je pokazala roka s svetilo in potem - potem je stal pred njima Janez Bochers, ki se v latinščini ni mogel rešiti slabe ocene, a bi pri igri in stezosledstvu gotovo zaslužil odlično.

"Tu sta fanta!" je zaklical in jima podal roko.

"Kako si naju našel?" je vprašal Valter, ki je bil prepričan, da se je zgodil čudež.

"Povem vama pozneje. Pojdita z menoj!"

Kmalu so prilezli iz jame. Zunaj jih je čakal ves razred in jih veselo pozdravljal. Učitelj je rekel zelo resno:"Boga zahvalita, da smo vaju našli. Strah je bil dovolj velika kazen za vaju. Pojdita domov!"

Med potjo sta Jurče in Valter zvedela podrobnosti o svoji čudežni rešitvi. Učitelj je z razredom prehodil ves gozd po dolgem in počez. Janez je našel pipo, ki mu jo je Valter pokazal pred šolo. Ležala je pri vhodu v votlino. Tako so zvedeli, kje sta ostala pogrešanca in ju končno tudi odkrili.

Jamo s kapniki so pozneje uredili in odprli za javnost. Vodič, ki po njej vodi turiste, še danes omenja, na kak svojevrsten način je bila jama odkrita. Nikdar pa ne pozabi povedati tudi to, da sta oba dečka v jami našla Boga in kako čudovito ju je Bog varoval.

(Hünermann: Zlati svečnik)

4. učna enota

ZAKAJ NEKATERI NE VERUJEJO

V PREMISLEK

Clovek je že od začetka svojega nastanka povabljen k pogovoru z Bogom: saj biva le zato, ker ga je Bog iz ljubezni ustvaril in ga iz ljubezni ohranjuje. Clovek ne živi v polnosti skladno z resnico, ako ne priznava svobodno božje ljubezni in se ne izroča svojemu Stvarniku.

Mnogi danes ne verjamejo božji besedi in ne marajo Boga. Cerkev prišteva nevero med najtežja dejstva sedanjega časa in hoče, da že otroke poučimo o njej. Z ene strani otrok v 11. in 12. letu zaradi svoje preusmeritve iz pravljičnega v objektivni svet kaj hitro lahko dojame božjo govorico tako v vidnem svetu, po glasu vesti kakor iz razodetja, z druge strani pa kmalu opazi, da nekateri božjo besedo sprejemajo in po njej uravnavajo svoje življenje, drugi pa se ne zmenijo zanjo. Včasih vidi tako razklanost kar v svoji družini ali pri ljudeh v soseski. Zato se vprašuje: Zakaj mati ne veruje, oče pa veruje? Zakaj sosedovi otroci ne hodijo ne k maši ne k verouku?

Učna enota ima dva dela: v prvem delu obravnavamo vzroke nevere, v drugem pa, kakšen naj bo naš odnos do nevernih, da bi jim olajšali pot k veri.

Didaktični cilj: Otroci naj spoznajo, da je nevera usodna pomanjkljivost v človeškem življenju.

Pedagoški cilj: Privzgojiti otrokom krščanski odnos do tistih, ki ne verujejo.

Pripomočki: Slika: Jezus in farizeji, Vd/8 - So nekateri, ki ne verujejo.

Pomni! Pomisli večkrat, ko stopaš pred otroke: Daneshoče Bog po meni nekaj povedati tem otrokom.

UVOD

Olga in Vesna sta se - kakor vidite tudi na sliki - srečali pri vaškem studencu. Obe sta prišli zajemat vodo. Pogovor je kmalu nanesel tudi na vero in na Kristusa.

Olga je povabila prijateljico Vesno, ki ni bila niti krščena, k verouku. Katehet je tisto uro govoril o nedeljski maši. Vesna je začudeno poslušala. Vse ji je bilo novo.

Na poti domov je Olga vprašala: "Kako ti je pri verouku ugajalo?"

Vesna je zamišljeno odgovorila: "Duhovnik je rekel, da imajo tisti, ki ne hodijo ob nedeljah k maši, smrtni greh.

Mislim, da ga jaz nimam, saj mi do danes tega še nihče ni povedal."

Vse v krščanstvu je vabilo: Kristus vabi k svetosti in popolnosti. "Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče nebeški!" (Mt 5,48).

Cerkev vabi h Kristusu:"Nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa!" (Rimlj 13,14).

Verniki vabijo k veri:"In slavili so Boga zaradi mene" (Gal 1,24).

Zvonovi vabijo k bogoslužju:"Gospoda, ki nas je ustvaril, pridite, molimo" (Iz duhovnih dnevnic).

Bog sam pa nas vabi na veliko gostijo duhovnega življenja iz vere in milosti:"Imejte vero!" (Mk 11,22). "Kdor posluša mojo besedo in veruje njemu, ki me je poslal, ima večno življenje" (Jan 5,24). Nekateri se božjemu vabilu radi odzovejo in verujejo, drugi pa to vabilo zavračajo in se za vero ne zmenijo. Glavne vzroke, zakaj nekateri ne verujejo, je že Jezus sam razložil v priliki o veliki večerji.

Prilika. Ko je nekdo vpričo Jezusa vzkliknil:"Srečen, kdor bo obedoval v božjem kraljestvu!" in bo deležen njegovih dobrin, je Jezus začel pripovedovati priliko:

Neki človek je napravljal veliko večerjo in jih je mnogo povabil. Ob času večerje je poslal svojega služabnika povabljenim povedat, naj pridejo, ker je že vse pripravljeno. In začeli so se vsi hkrati izgovarjati. Prvi mu je rekel: "Njivo sem kupil in jo moram iti pogledat; prosim te, imej me za opravičenega!" Drugi je rekel:"Pet parov volov sem kupil in jih pojdem preskusit; prosim te, imej me za opravičenega!" In spet drugi je rekel:"Oženil sem se in zato ne morem priti." Služabnik se je vrnil in to sporočil svojemu gospodu. Tedaj se je hišni gospodar razsrdil in rekel svojemu služabniku:"Pojdi brž na ceste in ulice po mestu in pripelji semkaj uboge in pohabljene in slepe in kruljave!" Služabnik je rekel:"Gospod, zgodilo se je, kar si naročil, pa je še prostor." In gospod je rekel služabniku:"Pojdi na pota in k ograjam in primoraj jih vstopiti, da se moja hiša napolni. Zakaj povem vam, nobeden izmed onih povabljenih mož ne bo okusil moje večerje."

Človek v priliki, ki napravlja veliko gostijo duhovnega življenja iz vere in milosti, je Bog sam. Po svojih služabnikih: po očakih, po prerokih, po Kristusu, po apostolih, po Cerkvi, po duhovnikih in po laiških apostolih vabi skozi vso zgodovino človeštva vse ljudi, da bi bili deležni dobrin vere: božje besede, božjih milosti in večnega življenja.

Mnogi se odzovejo povabilu in verujejo. Nekateri pa se na različne načine izgovarjajo.

"Njivo sem kupil in jo moram iti pogledat." - Ti se zanimajo za vse druge stvari bolj kot za duhovno življenje iz vere in milosti, o katerem včasih sploh ne vedo, da obstaja. "Zdi se, da ne čutijo nikakega religioznega nemira in da ne dojamejo, zakaj bi se vendar morali zanimati za religijo" (CS 19,2).

"Pet jarmov volov sem kupil in jih pojdem preizkusit."- Ti ne verujejo, ker svoja petera čutila preizkušajo na slabih kristjanih in slabih vernikih. Vidijo n.pr., da kdo, ki se ima za vernega, slabo živi, pa pravijo:"Tudi jaz ne bom veroval." "Pri nastanku brezverstva morejo imeti nemajhen delež tudi verni ljudje, kolikor je treba o njih reči, da zaradi zanemarjene verske vzgoje s krivim predstavljanjem nauka ali pa s pomanjkljivostmi svojega verskega življenja pristni obraz Boga in religije bolj zakrivajo kakor pa odkrivajo" (CS 19,3).

"Oženil sem se in zato ne morem priti." - Ti ne verujejo v Boga, ker so tako navezani na grešno življenje, da so kakor poročeni z njim.

Oglejmo si pobliže te tri glavne vzroke, zakaj nekateri ne verujejo, da bomo nevernike laže razumeli v njihovem ravnanju in jim morda le na kakšen način lahko olajšali pot k veri. Če bomo spoznali vzroke nevere, se bomo tudi laže varovali vsega, kar veri škoduje.

RAZLAGA

- NEKATERI NE VERUJEJO, KER NISO BILI POUČENI.

Poznajo vse mogoče stvari, zanimajo se za vsa najnovejša znanstvena odkritja, za tehniko, za športne dosežke, deveta briga pa jim je tisto, kar je prav za prav najvažnejše in edino potrebno, da bi namreč vedeli, čemu so na svetu in kakšen je pravi odnos do Boga, ki nas je ustvaril in hoče, da bi se vsi zveličali.

a/ Mnogi ne verujejo v Boga in v Kristusa, ker jih niti starši niti kdo drug ni poučil v veri. Nihče jim ni oznanil Kristusovega veselega oznanila. Ko odrastejo, so do vere brezbrižni. Taki pred Bogom niso krivi za svojo nevero in se, če jih kdo pozneje pouči, navadno tudi brez večjih težav oklenejo vere. Tisti, ki se pozneje oklenejo vere, se imenujejo konvertiti ali spreobrnjenci. Godi se jim tako kot apostolu Pavlu pred spreobrnenjem, ko se je še imenoval Savel. V svoji nevednosti je celo preganjal Kristusove učence in se boril proti veri, ki so jo oznanjali. Ko pa je na poti v Damask spoznal Kristusa in ga je Ananija poučil v krščanski veri, se je dal krstiti. Oklenil se je vere z dušo in telesom, postal velik apostol in je za Kristusovo ime pretrpel tudi mučeniško smrt.

(Lahko prečitaš iz Malega svetega pisma str. 294 zgodbo o Savlovem spreobrnenju).

b/ Nekateri ne verujejo, ker so po lastni krivdi zanemarili pouk o veri. K verouku in k maši so hodili morda samo do birme. Kar so se tedaj naučili, so kmalu pozabili. Ker svojega verskega znanja niso izpopolnjevali, so tudi vedno bolj izgubljali vero. Ti so imeli vero, pa so jo zaradi svoje malomarnosti in lenobe zapravili.

Zgled. Naš pisatelj Franc Saleški Finžgar se je nekoč peljal z vlakom. V kupeju mu je sedela naproti gospa, ki je bila precej zgovorna. Ko je videla, da ima pred seboj duhovnika, je kmalu obrnila pogovor na vero in se ustila, da je v tej zadevi drugačnega mnenja in da ne veruje.

"Kako ste vendar prišli do tega, da ste izgubili vero, ko ste rekli, da ste bili krščansko vzgojeni?" se je zanimal župnik Finžgar. "Kot omikana gospa ste gotovo v življenju brali kako versko knjigo?" Naštel ji je nekatere, a gospa jih ni poznala.

Končno: "V katekizem ali v sveto pismo ste pa vendarle po birmi in v pošolski dobi še kdaj pogledali?"

"Kaj pa mislite? Kako naj bi se človek, ki se šteje za omikanega, bavil še s takimi rečmi."

"Potem pa oprostite," je rekel pisatelj Finžgar mirno, "gospa, vi niste neverna, ampak le nevedna in neomikana." (Iz: "Naše zvezde").

Slika. Ko gledamo zgornjo sliko na strani 16, vam moram povedati basen o pajku, ki mu je uspelo, da je čez sveto pismo razpredel svojo mrežo. Na najrazličnejših krajih jo je že postavil, pa so mu jo povsod podrli. Mislil je, da bo imel mir v kotu pri oknu. Toda gospodinja je z omelom tako neusmiljeno udarila po mreži, da si je komaj rešil golo življenje. Tudi za omaro ni imel sreče. Ko so belili sobo, so najprej omedli pajčevino. Izza omare se je spravil na luč. "Med žico in senčnikom," je rekel sam pri sebi, "bom imel mir in dober ulov." Pregorela je žarnica. Najstarejši sin jo je moral zamenjati. Pri tem na dvakratno opozorilo gospodinje ni pozabil na pajčevino. Ves obupan je iskal novega prostora, kjer bi zares imel mir pred sovražniki. Ustavil se je na knjižni polici in spredel mrežo čez Malo sveto pismo. "Prah, ki se je nabral na knjigi, priča, da jo že lep čas nobeden ni vzel v roke," si je rekel in začel presti. "Če mi bo sreča količkaj mila, bo moje delo tu najbolj na varnem."

Pogodil je. Za sveto pismo se v tej hiši, odkar so otroci nehali hoditi v šolo, nihče ni več zanimal. Imel je popoln mir.

Kdor pozablja na sveto pismo in na krščanski nauk ali ga celo zaničuje in prezira, bo kmalu izgubil vero. Na glavo si nakopava sodnika: Nauk, ki ga je Jezus oznanil, ta ga bo sodil poslednji dan" (Prim.: Jan 12,48).

c/ Drugi ne verujejo, ker so bili o veri neprimerno ali celo zmotno poučeni. Danes se zelo veliko govori in piše proti veri. Veliko stvari je zlaganih, še več pa napačno prikazanih. Kdor posluša samo eno plat zvona in verjame zlonamernim propagandam, kaj lahko izgubi vero.

Zgled. Dr. Wahl je hudo zbolel. Bližala se mu je zadnja ura. Ker je bil vse življenje neveren, tudi na smrtni postelji ni hotel nič slišati o Bogu in o tolažilih vere. Verna žena je goreče prosila Boga, da ne bi odšel s sveta brez vere in zakramentov, ker se je dobro zavedala Jezusovih besed, da bo le tisti zveličan, kdor bo veroval in bo krščen. Dr. Wahl je bil krščen, toda pozneje je zašel v slabo družbo in izgubil vero. Ko je prišel na obisk njegov stanovski tovariš dr. Guepin, mu je žena takoj potožila, da mož noče nič slišati o spravi z Bogom. Obenem mu je rekla:"Ce bo mož umrl kot nevernik, boste tudi vi krivi."

"Res je," je odgovoril dr. Guepin, "da sva jaz in vaš mož včasih rekla kakšno nespametno na račun vere. Doslej še ni bil čas, da bi ga na to opozoril. Zanesite se name."

Zdravnik je nato stopil v bolnikovo sobo in ga po običajnih pozdravih ter vprašanjih opozoril:"Zdi se mi, da se je tvoje stanje od včeraj do danes močno poslabšalo."

"Kaj hočeš s tem reči?"

"Uredi svoje zadeve!"

"Oporoko sem že napisal."

"Ne mislim to, dragi moj. Jaz bi se na tvojem mestu spovedal in uredil račune z Bogom."

"Guepin, ti se norčuješ! Ali nisva tisočkrat rekla, da je vera nesmisel in da so verske reči nespamet?"

"Da, to sva rekla. Nikdar pa nisva dokazala. Kaj ko bi se bila zmotila?"

Bolnik se je zamislil. Odkrita prijateljeva beseda ga je osupnila. "Prav imaš, Guepin, rekla sva, a dokazala nisva. Nočem, da bi me vest pekla na vse veke. Prosim te, pokliči mi duhovnika!"

NEKATERI NE VERUJEJO, KER VIDIJO SLABE KRISTJANE

Slika. Peter in Tone sta hodila v peti razred in k verouku. Na spodnji sliki na str. 16 ju vidite, kako sta se po verouku stepla. Preklinjala sta drug drugega, starše in Boga, obenem pa se obdelovala z veroučnimi knjigami, da so razcefrani listi leteli po zraku. Ko je Rajko, ki ni bil niti krščen, opazoval njuno početje, je rekel:"Hvala lepa za tako vero! Raje ne verujem, kot da bi bil tak kot sta Peter in Tone."

Nekateri ne verujejo, ker jim slabi kristjani s svojim grešnim življenjem ne prikazujejo vere v pravi luči. Slab zgled je tako močan, da se ustavijo kar pri njem in ne iščejo dalje, ampak začnejo opravičevati svojo nevero. Jezus je glede takih, ki s svojim slabim življenjem druge pohujšujejo, rekel:"Gorje svetu zaradi pohujšanja! Pohujšanje sicer mora priti, toda gorje človeku, po katerem pohujšanje pride. Kdor pa pohujša katerega teh malih, ki vame verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja" (Mt 18,6-7).

Ker je človekova volja zaradi izvirnega greha nagnjena k slabemu, bo pohujšljivcev in takih, ki se dajo pohujšati, vedno dosti na svetu. Vedno bodo taki, ki bodo z grešnim življenjem druge pohujševali in vedno bodo nekateri, ki se bodo zaradi grešnega življenja takih, ki se imajo za verne, pohujševali. Jezus kliče gorje tistim, ki bi morali dajati dober zgled, pa ga ne dajejo. Obsodil je slabe kristjane, vendar pa tudi nevernikov, ki se nad njim pohujšujejo, ni opravičil. Rekel je:"Poslušajte, kar uče, a po njih delih se ne ravnajte!" Neverni ne bi smeli gledati na slepe in slabe kristjane. Če slepec slepca vodi, oba padeta v jamo. Pogled nevernih se mora preko slabih kristjanov dvigati h Kristusu, ki je pot, resnica in življenje.

Božje kraljestvo, ki ga oznanja vera, je podobno mreži, v kateri so dobre in slabe ribe, polju, na katerem rasteta skupaj ljulka in pšenica. Do ločitve dobrih od hudobnih bo prišlo šele ob koncu sveta na vesoljni sodbi.

Nekateri kristjani lahko zaidejo na pot greha, toda zaradi tega ni nihče opravičen metati kamenje na vero, češ:"Hvala lepa za tako vero." Vera povečuje čut odgovornosti, nikogar pa ne sili k pokorščini. Če so nekateri kristjani slabi, niso zato, ker verujejo, marveč zato, ker ne marajo živeti po naukih vere.

Emfaza. Neverniki, ki se pohujšujejo nad slabimi kristjani, hočejo reči, da so pričakovali kaj boljšega. Ne zavedajo pa se, da bi se nihče ne mogel pridružiti božjemu kraljestvu, če bi bili v njem samo popolni in sveti ljudje Vsi smo grešniki in potrebujemo odrešenja po veri.

Na koncu koncev pa imajo neverniki tudi prav. Kristjani v resnici nismo taki, kot bi morali biti. Jezus je rekel: "Če se pa sol spridi, s čim se bo solilo?" Nismo prevarali nevernih, ampak Kristusa. Zato prosimo nevernike, da nas vedno spominjajo na to, kakšni bi po Gospodovi zamisli morali biti. Tako lahko je biti uslužbenec, politik, a težko je biti kristjan. Mnogi neverniki so se pohujšali nad nami. Gotovo bi bili tisočkrat boljši, če bi spoznali isto nezmotljivo resnico, ki nas vodi, če bi imeli Rešnje telo, ki nas hrani. Naša največja nesreča je, da nismo boljši, da nismo sveti.

NEKATERI NE VERUJEJO, KER GREŠNO ŽIVIJO

Nihče ne zavrže vere zato, da bi živel bolj sveto. Nekateri ne verujejo v Boga, ker živijo tako, da bi jim bila vera v Boga napoti. Najbolj pogosti vzrok nevere je pokvarjeno srce, a ne velik um; grehi, a ne mnogo znanja. Izmed grehov, ki sta vzrok nevere, sta zlasti pogosta: napuh in uživaštvo.

a/ Ošabnemu ali napuhnjenemu človeku je Bog nepotreben. Zato ga izrečno taji, ali pa pravi, da človek ne more o njem prav ničesar vedeti. Ošabnost navadno spremlja takoimenovane male duhove. Kadar pride v prazno glavo malo znanosti, jo zavrti, kakor vino zavrti človeka, če se ga napije na prazen želodec. Taki polovični znanstveniki nedopustno prestopajo meje znanosti in trdijo, da sploh ni nobene večne resnice, ter da bo mogel človek kmalu vse razjasniti brez vere. Tako poudarjajo veličino človeka, da se na Boga sploh ne ozirajo. Ošabnost pritira človekovo teženje po svobodi tako daleč, da noče priznati nobene odvisnosti od Boga. Taki brezverci zatrjujejo, da je človek sam sebi cilj, da je človek edini oblikovalec in ustvarjalec svoje lastne zgodovine. Zato jim je vsako priznanje Boga, začetnika in cilja vseh stvari, odveč. V občutju moči, ki jim ga podeljuje današnji tehnični napredek, se imajo vzvišene nad vsako vero. Še več! Borijo se proti veri, češ da človeku prebuja upanje na varljive prihodnje reči in ga s tem odvrača od graditve zemeljskega družbenega reda in napredka.

b/ Tudi sebičnost, zakopanost v zemeljske stvari in lov za boljšim življenjem in socialnim položajem so vzroki, zakaj nekateri ne verujejo. V tem primeru se človek tako prepusti posvetnim stvarem, da smatra Boga le za nekaj pritičnega. Svojo nevero navadno opravičuje s tem, da je vera preveč zahtevna in da se ni mogoče za vse brigati.

Apostol Pavel pravi o njih: "Žive kot sovražniki križa Kristusovega: njih konec je pogubljenje, njih bog trebuh in slava v njih osramočenju" (Flp 3,18-19).

Zgled. Naš znani kipar je dobil naročilo, naj bi upodobil človekovo prizadevanje za čimboljšo življenjsko raven in nepotrebnost vere pri borbi za napredek. Izklesal je kip našega pesnika Aškerca, ki z desnico kaže proti zemlji, kakor bi hotel reči:"Tu je vse!" z levico pa zmiguje proti nebu, češ:"Tam ni nič!" Vse poteze na obrazu pa so kakor stokrat ponovljen vprašaj. Kip stoji sredi Celja kot znamenje časa, ki je ves pogreznjen v snovnost in nima smisla za verske reči.

Nekateri ne verujejo, ker jim manjka najpotrebnejšega za življenje in se ves božji dan pehajo za skorjo kruha, drugi pa ne verujejo, ker imajo vsega preveč in ne vedo, za kakšne neumnosti bi še potrošili svoje imetje in življenje. Prvi so podobni Izraelcem, ki so na potovanju po puščavi lačni in žejni pozabili na božje obljube, se upirali Bogu in izgubili vero v njegovo previdnost in dobroto. Drugi so podobni Izraelcem v obljubljeni deželi, ki so imeli vsega v izobilju, pa so se njihova srca obrnila od Boga k malikom in se zanašala kot je rekel prerok, le na žetev, kruh, sinove, hčere, drobnico, govedo, trto, smokve in utrjena mesta (Prim. Jer 5,17).

Izraelce v puščavi je nevera pripeljala v smrt: vsi, razen dveh so pomrli, ne da bi prišli v obljubljeno deželo. Nevernim Izraelcem v obljubljeni deželi pa so sovražniki večkrat vzeli vse tisto, na kar so se zanašali. Tedaj jim ni bilo težko spoznati in verovati, da je Bog Gospod. (Prim. Ezek 7,4).

Zanimivo je tudi vedeti, kdo od Izraelcev v polnosti časov ni veroval učlovečeni Besedi, Jezusu Kristusu. Evangeliju, ki ga je oznanjal, niso verovali:

aa/ hinavski farizeji, ki so v svoji ošabnosti učili "človeške nauke in zapovedi" (Mt 15,9). Sami niso hoteli v božje kraljestvu, pa tudi drugim niso pustili, da bi vanj stopili.(Prim. Mt 23,13).

bb/ prebivalci Korozaina, Betsajde in Kafarnauma,mest ob genezareškem jezeru, ki so bili preveč pogreznjeni v materializem, v boj za življenjski standard in niso našli časa, da bi se spokorili. Zato jim je Jezus tudi zaklical:"Gorje ti, Korozain, gorje ti, Betsajda. Tiru in Sidonu bo na sodni dan laže ko vama. In ti, Kafarnaum, se boš mar do neba povzdignil (s svojo borbo za zgolj materialni napredek)? Do pekla se boš pogreznil! Zakaj, ko bi se bili v Sodomi zgodili čudeži, ki so se zgodili v tebi, bi bila ostala do do današnjega dne" (Mt 11,21-23).

cc/ prebivalci glavnega mesta Jeruzalema, ki so morili preroke in kamenjali tiste, ki so bili k njim poslani (Mt 23,37), ker so se zbali za donosne dobičke, ki so jih imeli od templja.

čč/ prebivalci Nazareta, ki Jezusa niso spoznali in so se zato spotikali nad njegovim nizkim poreklom:"Od kod ima ta to modrost in te moči? Ali ni to tesarjev sin?" (Mt 13, 54-55).

Vedno eni in isti vzroki nevere: ošabnost, grešno življenje, lov za imetjem in standardom, verska nepoučenost.

c/ Nekaterim je uživaštvo postalo smisel življenja. Zaradi neurejenega počutnega življenja so zavrgli vero ali pa se je sploh niso oklenili. Že sveti Avguštin je rekel:"Nihče ne zanika Boga, če bi ne bilo v njegovem interesu, da bi ga ne bilo." Poltenost napada srce z željo, da bi ne bilo Boga, ker bi tako ne imela ne uzde ne sodnika. Tu je največkrat vzrok, zakaj tolikeri mladi ljudje odpadejo od vere. Vera je v njih začela odmirati, ko se je začela bohotiti strast. Neobvladani meseni počutki polagoma zadušijo vse, kar je duhovnega. Telo si počasi usužnji duha. Moralni slabiči mu strežejo v vsem in ga časte kot boga. Slabe navade začnejo ustvarjati dvome. Ko je v njih opravljeno razdiralno delo strasti, gredo še dalje. Zavržejo vero in potem skušajo na različne načine to opravičiti. Pravijo na primer: "Spoved, ki jo zahteva vera, je odveč in nekaj poniževalnega za človeka 20. stoletja." S tem hočejo povedati: Živim v grehu, in ker se greha nočem rešiti, si moram dati opravičilo. Drugi zopet pravijo: "Verovati v pekel je nespametno," a hočejo reči: Dobro vem, da bo vsak žel, kar je sejal in da zaradi svojih grehov zaslužim pekel. Toda to je grda in strašna misel! Da bom lahko miren, moram zanikati obstoj pekla.

č/ Nekateri ne verujejo, ker hočejo biti neodvisni. Med mladimi neverniki je veliko takih, ki nočejo, da bi jim kdo kaj ukazoval. Imajo mrzlico neodvisnosti. Nočejo hoditi po potih, po katerih so hodili drugi, četudi je ta drugi Jezus sam. Izmišljajo si najbolj nevzdržna načela, samo da jim ni treba priznati tistih, katero so pred njimi priznavali drugi.

Zgled. Pred Tizianovo sliko v doževi palači je stal mlad čevljar. Dolgo je opazoval največje delo slavnega slikarja, na koncu pa je menil: "Slika ni nič vredna, ker je premalo vezalk na čevljih neke osebe." Temu čevljarju so podobni nekateri mladi ljudje, ki vse kritizirajo. Ustavljajo se pri kakšnih malenkostih in napakah vernikov, ki res niso v čast veri, vzvišenih resnic vere pa niti ne opazijo. Zato ostanejo vedno ob robu verovanja in brezbrižni do vere.

d/ Nekateri ne verujejo, ker so strahopetni in neznačajni. Morda so ljubili svojo vero in po njej živeli, vendar pa le tako dolgo, dokler v družbi ni bil kdo nasprotnega mnenja. Kakor hitro je kdo začel zasmehovati vero, so od strahu sklonili glavo in utihnili. Bilo jih je sram, da bi jih imenovali za pobožne in se jim smejali. Najprej so se tudi sami smejali, pozneje pa so prestopili na nasprotno stran in se tudi sami začeli rogati veri, dokler končno od vere niso odpadli. Podobni so Pilatu, ki je iz strahopetnosti dal obsoditi Jezusa na smrt. Iz strahopetnosti so v sebi zamorili vero.

Izpoved. Pretresljiva je molitev in izpoved angleškega vojaka, ki so jo našli po njegovi smrti ob januarski ofenzivi proti Hitlerju sredi Italije. Pretresljiva je zato, ker je bil vojak žrtev brezvestnežev, ki so ga hoteli prepričati, da ni Boga in da je vera nepotrebna. Poslušajte izpoved!

"Poslušaj, moj Bog! Nikoli še nisem govoril s teboj. Danes pa bi te rad vprašal: Kako se imaš? Dejali so mi, da Te ni. Jaz, bedak, sem jim verjal.

Sinoči sem iz strelne votline videl nebo. Tedaj sem spoznal, da so mi lagali. Če bi se potrudil videti vse, kar si naredil, bi razumel, da ni mogoče tajiti Tvojega bivanja.

Vprašujem se, ali bi mi hotel stisniti roko? Čutim, da me razumeš. Res čudno, da sem prišel na ta vražji kraj, preden sem utegnil spoznati Tvoj obraz.

Mislim, da ti nimam več veliko povedati. Srečen sem, da sem te srečal nocoj, moj Bog. Pričakujem, da bo ura moje smrti kmalu odbila. Pa se nič ne bojim, ker vem, da si ti blizu.

Tromba poje! Glej, moram iti, moj Bog. Zelo te imam rad. To hočem, da veš. Zdaj bo strašen spopad. Morda pridem nocoj k Tebi.

Čeprav si doslej nisva bila dobra, sem prepričan, da me boš čakak na svojem pragu. Jokam! Solze mi vro na oči! Oh kako, da Te nisem že prej spoznal... Iti moram. Na svidenje! Čudno, odkar te poznam, se nič več ne bojim smrti!"

NEVERNIM MORAMO OLAJŠATI POT K VERI

Bolj važno kot to, da vemo, zakaj nekateri ne verujejo, je, da spoznamo, kako naj se do nevernikov zadržimo in kako naj jim pomagamo k veri.

a/ Bratska ljubezen nam narekuje, da z neverniki nikdar ne razpravljamo o razlogih njihove nevere. Če je kdo neveren zaradi ošabnosti, se gotovo ne bo vrnil k veri zaradi našega modrovanja in dokazovanja. Potrebuje ponižnosti. Te pa mu moremo izprositi le z molitvijo in žrtvijo. Če je kdo neveren zaradi počutnosti in uživaštva, se bo vrnil, ko se bo rešil priložnosti za greh. Tat ne ljubi luči, kadar krade. Človek, ki živi v grehu, sovraži Kristusa, ki je luč sveta.

b/ Bratska ljubezen nam narekuje, da neverne brate in sestre skušamo razumeti. Vsak, kdor odpade od Boga, pade k samemu sebi. In kadar je neverni človek sam s seboj ter vidi, kako se ugodja vedno bolj izgubljajo, leta minevajo, telo vene, bogastvo, ki si ga je s tolikim trudom zbiral, se mu vedno bolj izmika iz rok, tedaj začuti zopet hrepenenje po Bogu. Blagor mu, ako tedaj najde razumevajočo dušo, ki mu pomaga storiti odločilen korak k veri. Kako čudovito je v nasprotju s farizeji znal Jezus olajšati grešnici pot k Bogu.

Evangelij. Jezus je v templju učil. Veliko ljudstva ga je poslušalo. Kar pripeljejo pismouki in farizeji ženo, ki so jo zasačili pri težkem grehu. Prešuštvovala je. Prešuštvovanje je bilo za Jude prav tako težek greh, kakor če je kdo zavrgel vero. Mojzesova postava je za poročeno ženo, ki je prelomila zvestobo možu in grešila z drugim moškim, zahtevala smrtno kazen. Nesrečnico so postavili pred Jezusa in mu rekli:"Učenik, ta žena je bila zasačena v prešuštvovanju. V postavi nam Mojzes ukazuje take kamenjati, kaj ti praviš?" Jezus pa se je pripognil in je s prstom pisal po tleh. Kaj je pisal, ni mogoče reči, ampak se da le ugibati. Nekateri razlagalci mislijo, da je pisal v pesek grehe tožnikov. Ko ga pa le niso nehali vpraševati, se je Jezus vzravnal in jim rekel:"Kdor izmed vas je brez greha, naj prvi vrže kamenj vanjo." In spet se je pripognil in pisal po tleh. Ko so pa to slišali, so drug za drugim odhajali ven - počenši od najstarejših, ker so imeli na vesti največ grehov. In ostal je sam in žena v sredi. Jezus se je vzravnal in ji rekel:"Žena, kje so? Te ni nobeden obsodil?" Ona je rekla:"Nobeden, Gospod." In Jezus je rekel:"Tudi jaz te ne bom obsodil. Pojdi in odslej ne greši več!" (Jan 8,1-11).

Nikogar, ki ne veruje, ne smemo obsojati. Pač pa smo dolžni vsakemu pomagati, da bi laže prišel k veri.

c/ Bratska ljubezen do nevernikov nam narekuje, da živimo res zgledno krščansko življenje in da se nikdar nimamo za boljše od tistih, ki ne verujejo. Le prevečkrat mislimo, da nas en greh, ki ga je storil bližnji proti veri, pooblašča, da jih mi lahko storimo tisoč proti ljubezni. Vsak naš slab zgled je greh proti ljubezni do brezvercev. Naše življenje mora tako svetiti pred neverniki, "da bodo videli naša dobra dela in slavili Očeta, ki je v nebesih" (Mt 5,16). S pričevanjem žive in zrele vere se moramo najprej sami neprestano prenavljati in očiščevati, potem pa s primernim oznanjevanjem pomagati tudi nevernim, da bodo lahko z odprtim srcem premislili Kristusov evangelij.

č/ Čeprav zmoto brezverstva popolnoma zametujemo, nam vendar bratska ljubezen narekuje, da z neverniki sodelujemo pri graditvi tega sveta, v katerem skupno živimo, zavedajoč se, da upanje in vera v večno življenje prav nič ne zmanjšujeta in ne odlagata važnosti zemeljskih nalog, ampak celo z novimi nagibi podpirata njih spolnjevanje.

Molitev.

Opravimo skupno molitev za vse neverne brate in sestre!

O Bog, ki hočeš, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli k spoznanju resnice, usmili se vseh, ki hodijo po potih nevere!

Prosimo te, sliši nas!

Vsi ljudje naj spoznajo tebe, edinega pravega Boga, in katerega si poslal, tvojega Sina Jezusa Kristusa!

Prosimo te, sliši nas!

Očisti nas grehov in hudobije in nas napolni z lepimi čednostmi, da bodo vsi lahko videli naša dobra dela in slavili tvojo dobroto!

Prosimo te, sliši nas!

Podeli našin nevernim bratom mir in zdravje in jih obvaruj vsake nesreče!

Prosimo te, sliši nas!

Užgi v nas ogenj ljubezni in nam daj gorečo željo po vsej pravičnosti!

Prosimo te, sliši nas!

Daj, da se bodo vsi ljudje, ki so po grehu ranjeni in razdvojeni, zopet podvrgli tvojemu osrečujočemu kraljevanju. Ki živiš in kraljuješ na veke vekov. Amen.

KAJ VERI ŠKODUJE?

Veri škoduje:

a/ Verska nepoučenost, ker vodi v razna praznoverja in v versko brezbrižnost.

Človek je že po naravi verno bitje. Čim manj je poučen v veri, tem bolj je nevarno, da zaide v praznoverje. Evropejci in Amerikanci se smejejo praznoverju in raznim verskim zablodam svojih bratov v Afriki in v Aziji. Vendar pa so prav ti kljub tolikem napredku v znanosti, na najboljši poti, da postanejo najbolj praznoverni ljudje našega planeta. Ker se vedno manj zanimajo za to, da bi spoznali pravo vero, zapadajo v najbolj nesmiselna praznoverja. Piloti reaktivcev pljuvajo pod krmilno mizo, preden poženejo motorje, češ da jih bo to obvarovalo nesreče. Namesto da bi se prekrižali in priporočili svoj polet Bogu, brez katerega niti las ne pade z naše glave.

Nekateri avtodirkači sploh ne pustijo, da bi se smele njihove žene pred startom približati njihovim vozilom. Z druge strani pa zopet vidimo, da se nekateri šoferji sploh ne upajo sesti za volan, če niso prej obesili v kabini ali prilepili na motor sliko kake napol gole ženske.

Če ljudje niso poučeni v veri in so jim zaprti viri prave vere, sežejo po raznih nadomestkih za vero. Kdor ne veruje v Boga, bo veroval v tisoč majhnih in naravnost smešnih reči: v št. 13, v petek, v verigo sv. Antona.

Imeti razpelo na steni svoje sobe, to je smešno. Moderno pa je, obesiti podkev na hišni prag. Nositi okoli vratu svetinjico, to diši po srednjem veku. Nositi štiriperesno deteljico, to pa je po modi in prinaša srečo.

Versko nepoučenost in praznovernost ljudi danes izkoriščajo razni koristolovci: časnikarji, astrologi, ki izvabljajo iz žepov lahkovernežev s horoskopi težke denarje, vedeževalke iz kart in kave skubijo denar posebno pri praznovernih ženah, izdelovalci raznih amuletov, tabujev, talizmanov ipd. živijo razkošno na račun verske nepoučenosti in nesmiselne praznovernosti ljudi.

b/ Pohujšanje slabih kristjanov. Nekateri se imajo za dobre kristjane, pa vendar s svojimi zlobnimi in nepremišljenimi deli dajejo drugim tako pohujšanje, da bi bilo mnogo bolje, ako bi se vsaj ne ponašali s krščanskim imenom.

Zgled. Pruski kralj Friderik II. je nekoč s svojim bratom Henrikom obiskal Šlezijo. Na nekem prijaznem hribčku je opazil veliko hišo.

"Kdo stanuje v njej?" je vprašal spremljevalce. Povedali so mu, da je to frančiškanski samostan. Šli so tja. Redovniki so kralja sprejeli z vsem spoštovanjem, čeprav so vedeli, da glede vere ne daje ljudem dobrega zgleda.

Na obisku ob koncu obeda je kralj vprašal predstojnika, ako ima kakšno željo. Pripravljen mu jo je izpolniti v zahvalo, ker so bili tako lepo sprejeti.

"Veličanstvo," je prosil gvardian, "dovolite nam, da lahko na leto sprejmemo vsaj dva novinca." - Malo pred tem je kralj namreč prepovedal vsem samostanom sprejemati novince, ker jih je hotel na ta način uničiti.

"Lahko jih sprejemate," je rekel kralj. "V znamenje hvaležnosti vam hočem za to leto jaz sam poslati dva."

Kralj se je obrnil k svojemu bratu Henriku in mu v tujem jeziku zašepetal, da bo fratrom poslal dva osla. Eden izmed navzočih bratov je slišal in razumel, kaj je kralj rekel. Povedal je gvardianu. Ta je ostal miren, kakor da ne bi ničesar zvedel. Spremljal je kralja prav do samostanskega izhoda. Ko je kralj stopil v kočijo, mu je rekel: "Še eno prošnjo imam, veličastvo."

"Na dan z njo!" je rekel kralj.

"Prosil bi vas, da bi smel dati prvemu novincu, ki nam ga boste poslali, vaše ime, drugemu pa ime vašoga brata". (Padovan, Omnia mecum).

- Nekateri kristjani živijo tako slabo in pohujšljivo, da bi bilo bolje, ako bi nosili živalska imena ne pa krščanska. Njihovo versko življenje je silno pomanjkljivo, četudi so morda vsako nedeljo pri sveti maši in prejemajo zakramente. Namesto, da bi drugi govorili o njih, kakor so pogani govorili o prvih kristjanih:"Glej, kako se ljubijo med seboj, enega duha so in enega srca," pa govorijo:"Ce pa ima krščanstvo tako slabe vernike, hvala lepa za tako vero." Kakšna odgovornost, da s svojim zglednim življenjem pričamo o svoji veri!

c/ Grešno življenje. Mnogokrat je vzrok nevere pokvarjeno srce. Zelo zanimivo bi bilo popisati v kaki knjigi ljudi, ki so v življenju bili navezani na greh, prezirali vero in zanikali Boga, pa so to svoje prepričanje in ravnanje spremenili v času, ko se ni mogoče več pretvarjati: ob smrti. Grešno življenje vedno škodi veri.

Zgled. Nemški filozof Artur Schoppenhauer je bil vse življenje nasprotnik vere. V svoji težki bolezni pa je večkrat vzdihnil:"Moj Bog, moj Bog!" Ko ga je zdravnik začuden vprašal, ali tudi za filozofe biva Bog, mu je odgovoril:"V bolezni tudi filozofija brez Boga nič ne pomaga. Ce ozdravim, bo vse drugače." Res je ozdravel, a grešnega življenja ni spremenil. Pozabil je na svojo obljubo. Zato je tudi v zadnji bolezni, ko ga je zdravnik spomnil nanjo, besno zavpil: "Pustite pri miru strašila vere. Filozof ne potrebuje Kristusa!" Posledica grešnega življenja je nevera. Zakrknjenost v neveri pa vodi v večno pogubljenje.

č/ Slabo branje in slaba družba. Povej mi, kaj bereš in s kom hodiš, pa ti povem, kdo si in kakšen si. Mnogi so izgubili vero ali pa postali versko brezbrižni, ker so čitali veri sovražne spise, časopise, brošure, ker so zahajali v slabo družbo in posedali z versko mlačnimi ali brezbrižnimi ljudmi.

Pismo. "Dokler sem bil otrok," je pisal svojemu prijatelju italijanski general Albert Pariani, "me je mati vsak večer poljubila in pokrižala na čelo. Na ustih mi je vedno igral nasmeh in srce je bilo polno radosti. Jezus je bil moj največji prijatelj.

Ko sem odrasel, sem odšel v svet. Še vedno sem se križal. Nekoč so tovariši to opazili in se mi glasno smejali. Sram me je bilo in od takrat se nisem več prekrižal. Ni bilo treba veliko časa, pa sem zaradi tovarišev začel opuščati nedeljsko mašo in mesečno obhajilo. Jezus ni več prihajal k meni. Kmalu potem sem tudi jaz sam začel zasmehovati tiste, ki so se križali in hodili k maši ali k obhajilu. Še sedaj se spominjam, kako bedasto sem se obnašal. Ko sem prišel domov, nisem več dovolil materi, da bi me pokrižala.

Prišel sem v osemnajsto leto. Tedaj je namesto matere prišla neka dekle. Imela je črne oči. Namesto križa mi je dala na ustnice svoje ustnice. Od tedaj naprej nisem več hotel vedeti ne za svojo mater ne za njen križ. Zapustil nisem samo svoje matere, ampak tudi Boga in verni dom.

Ko sem imel petdeset let, mi je umrla druga žena. Pogledal sem se v ogledalo in videl, da mi nekaj manjka. Vendar se nisem mogel spomniti, kaj mi manjka. Premišljeval sem.

Ugotovil sem, da mi na ustnicah manjka križ moje matere. Vrnil sem se domov. Kot izgubljen sin sem se pritihotapil. Zopet je prišla mati in me pokrižala na ustnicah in na čelu. Poljubil sem križ in rekel Jezusu in svoji materi: "Nikdar več te ne bom zapustil." (Iz: Sorriso in famiglia, Milano).

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Prvi vzrok, da nekateri ne verujejo, je, ker niso bili v veri poučeni.

Poučna šala. Neki delavec je prišel v knjigarno, da bi kupil šolske knjige za svojega sina:

"Starost?"

"Imam jih že čez štiridest."

"Ne vi, vaš sin!"

"Mislim, da jih bo 12."

"V kateri razred hodi?"

"Ah, veste, mi delavci hodimo navadno kar v tretjega in v tem tudi končamo šolanje."

Nekateri prihajajo k verouku samo do birme. Z birmo se konča njihova verska izobrazba. Ker v svojem verskem znanju nič več ne napredujejo, vera v njih polagoma zamre.

Zgled. Francoski duhovnik in pisatelj Duplessy piše. Bil sem župnik v cerkvi sv. Magdalene v Parizu. Nekega dne sem šel čez trg "Concorde" in opazil človeka, ki je občudoval hieroglife na velikem obelisku iz egipčanskega granita. Najbrž je hotel razvozlati, kaj piše. Čez nekaj časa je skomiznil z rameni in glasno zamrmral:"Kako so neuki, da pišejo na tak način."

Ko sem se čez dobro uro vračal po isti poti, sem pred obeliskom opazil drugega turista. Z zanimanjem si je ogledoval čudne pismenke, potem pa zmajal z glavo:"Kako sem še neuk. Prav nič ne razumem!" (Histoires de Catech.,I).

- Najbolj neuk ni bil tisti, ki je mislil, da nič ne razume, marveč oni, ki je imel druge za neuke.

Tako je tudi glede vere. Niso najbolj neuki tisti, ki sprejmejo, kar uči vera, ampak tisti, ki pravijo, da vse vedo, ki imajo sebe za napredne, vernike pa za nevedne. Poln klas sklanja ponižno svojo glavo, snetljav in prazen pa opleta ošabno po zraku: Kaj pomaga, če je človek še tako učen, če pa nima osnovne življenjske modrosti, ki mu jo daje prav vera?

2. Slabi kristjani so krivi, da nekateri ne verujejo,ker s svojim življenjem vere ne prikazujejo v pravi luči.

Če je res, da nevernim lahko najbolj pomagamo in jim olajšamo pot k veri s tem, da jim dajemo zgled lepega krščanskega življenja, je tudi res, da veliko ljudi ne veruje, ker smo jih mi sami z nezglednim krščanskim življenjem odvrnili od vere. Človek je že tako ustvarjen, da raje posnema kot pa posluša. Besede mičejo, zgledi pa vlečejo.

Zgled. Zgodovinar Svetonij pripoveduje, da je Cezar, ko je bil že kvestor v Španiji, nekoč stopil v tempelj in zamišljen opazoval kip Aleksandra Velikega. Nato je vzkliknil:"Glejte človeka, ki je v mojih letih osvojil že ves svet. Ti pa nisi naredil še ničesar!" Ta misel ga je tako prevzela, da je zapustil Španijo, prišel v Rim in začel svoje osvojevalne pohode.

Morejo drugi o nas reči:"Glej kristjana, ki je v mojih letih osvojil že toliko modrost in krepost življenja?" Če tega ne morejo reči, smo lahko krivi, da ne verujejo. Naše versko življenje mora biti na taki višini, da bo prevzelo tudi druge. Blagor nam, če bodo zaradi našega dobrega zgleda zapustili pot greha in začeli osvojevalne pohode v neskončno deželo svetosti. Zaradi naše vere bodo rešeni in zaradi njihove vere bomo tudi mi zveličani.

3. Največkrat sta vzrok nevere napuh in uživaštvo.

Če bi človek lahko ostal samo pri veri in pri premišljevanju verskih resnic, bi na svetu bilo zelo malo nevernih ljudi. Toda vera postavlja tudi zahteve in včasih zelo težke. Tega pa se mnogi boje. Naša vera uči, naj se varujemo greha, naj premagujemo slaba nagnjenja, naj zatiramo sebičnost, nečistost, neusmiljenost itd. Hoče, da se odpovemo slabim navadam in se trudimo za kreposti. Od nas zahteva neprestan boj s pogreški in napor, da bi dosegli popolnost. To je tudi vzrok, zakaj mnogi ljudje nočejo verovati. Če bi verovali, bi morali spremeniti svoje življenje. V svojih grehih se tako dobro počutijo, kakor dva berača svetega Martina.

Zgled. Ob prenosu smrtnih ostankov sv. Martina, so vsi bolniki, ki so ob poti prisostvovali svečanemu sprevodu, ozdraveli. Ko sta to slišala dva namišljena prosjaka, je eden ves v strahu rekel drugemu:"Beživa, prijatelj, odtod. Kaj bo z nama,ako ozdraviva. Od česa bova živela?"

- Mnogi ne verujejo, ker se boje, da bi ozdraveli, da bi se morali rešiti greha in odreči grešnim užitkom.

4. Zelo pogosto uživaštvo je nečistost.

Nečistost je črv, ki zelo hitro spodjeda korenine vere. Kdor seslepo prepusti temu uživaštvu, bo iskal in našel najrazličnejša opravičila, da je vera nepotrebna, odveč, da, celo škodljiva, ker ovira človeka, da se ne more svobodno izživeti.

Zgled. Profesor medicine je pripeljal svoje študente v bolniško sobo. Zbral jih je sredi sobe, v kateri je bilo okoli 30 bolnikov, in jim dal tole nalogo: Dobro si oglejte in preštudirajte vse bolnike. Potem mi boste povedali, kateri je po vašem mnenju v najbolj kritičnem stanju.

Eden izmed študentov je pokazal na bolnika pri vratih.

"Po kakšnih znakih ste spoznali," je vprašal profesor, "da je ta bolnik v najbolj kočljivem stanju?"

"Na obrazu ima muhe in se nič več ne potrudi, da bi jih odgnal."

- Pri veri je nekaj podobnega. V najbolj kočljivem stanju je tisti, ki se nič več ne trudi, da bi se ohranil čistega in se predaja nečistim užitkom, ne da bi se vsaj poskušal kdaj premagati v skušnjavi. Obtičati v nečistem grehu, pomeni skoraj vedno zavreči tudi vero.

5. Nevernim pomagamo priti k veri z zglednim krščanskim življenjem, z bratsko ljubeznijo, z molitvijo in žrtvijo, pa tudi s primernim oznanjevanjem evangelija.

Kaj bi lahko napravil. Vse v krščanstvu je in bi moralo biti vabilo k veri in k Bogu. Ko smo spoznali, zakaj nekateri ne verujejo, premislimo še, kaj bi lahko napravili, da bi naši prijatelji in sošolci oz. sošolke bolje spoznali vero in se oklenili Kristusa.

Na tabli imate nekaj predlogov. V veroučni zvezek si zapišite tistega, ki vam najbolj ugaja in ga boste ta teden tudi lahko izpolnili.

a/ Sošolca N. bom povabil, naj hodi k verouku.

b/ Dvakrat se bom odrekel žvečilnemu gumiju zato, da bi Bog dal milost vere X-u in Y-u.

c/ Po šoli bom šel na obisk Najsvetejšega v cerkev in zmolil vero za prijatelja Z., ki ne veruje.

č/ Sošolcu R., ki ne veruje, bom poklonil kak dar.

d/ Iz Malega svetega pisma bom prebral kako zgodbo in jo ob primernem času povedal sošolcem.

e/ Sestavil bom kratko molitev v zahvalo za prejeto vero in jo bom pri jutranji molitvi ta teden tudi molil.

BERILO

Hudič v ladijski kuhinji

Veseljko Smutje je bil glavni kuhar na prekooceanskem parniku "Sveta Marjeta." Popoldan je kot Turek sedel pri mizi in s sidolom čistil velik bakren kotel. Vmes je prav tako navdušeno kot napačno požvižgaval andaluzijsko ljubavno pesem, in mislil na svojo nevesto Antjo, ki jo je pustil v Bremerhavnu.

Nenadoma je s prestrašenim krikom skočil od mize. Lasje so mu stopili pokonci kakor ježu bodice. S široko odprtimi očmi se je zastrmel v vrata, na katerih se je pojavila črna pošast. Žvenketajoč sta se kotel in steklenica sidola zvalila na tla.

Veseljku res ne moremo zameriti, če mu je strah prešinil kosti. Obiskovalec na vratih je bil na las podoben hudiču, kakršnega vidimo včasih narisanega na veroučnih slikah. Črna pošast se je po vseh štirih počasi plazila v kuhinjo. Ko je odkrila ladijskega kuharja, je spustila iz sebe nerazločen glas in pokazala vrsto belih zob, ki so se Veseljku zdeli kakor zobje roparskega tigra. Ladijski kuhar je bil prepričan, da ga hoče pošast živega požreti. Zgrabil je veliko salamo, ki je ležala na mizi in jo vrgel proti pošasti. Ta jo je spretno zgrabila in z opičjo naglico izginila iz ladijske kuhinje.

Smutje se je napol omotičen opotekel k stenski omari, vzel iz nje steklenico viskija in nekajkrat krepko potegnil iz nje. Nato je v dolgih skokih zbežal po hodniku in stopnicah. Ustavil se je šele pred kapitanovo kabino. Kapitan Larsen je ravno stopil na prag.

"Kapitan, kapitan!" je zasopel iztisnil iz sebe Veseljko. "Hudič je na ladji. Bil je v ladijski kuhinji in me je hotel požreti."

"Naj ga Bog udari!" je zarobantil kapitan. "Smutje, ti si že sredi dneva pijan?"

"Naj se pogreznem v žareči pekel, če sem popil več kakor dva požirka viskija in še to samo zaradi strahu," je zagotavljal Veseljko.

"Daj mir s takimi neumnostmi!" se je zresnil kapitan.

"Če le ne bi še enkrat prišel!" je stokal ladijski kuhar in odšel s povešenimi uhlji. Nenadoma mu je prišlo razsvetljenje. S tresočo se roko je potrkal na neko kabino gostov in vstopil.

"Kaj bo dobrega,Smutje?" je vprašal potnik, ki je sedel v dolgem črnem duhovniškem talarju ob mizi in pogledal izza zlato obrezane knjige."

"Kaj bo dobrega?" je zastokal kuhar. "Hudič je, gospod misijonar, pravi hudič. Vzemite blagoslovljene vode in poiščite kakšen močen blagoslov v vaši knjigi. Preženite pošast iz ladje!"

"To me pa res zanima," se je nasmehnil misijonar in stopil za njim proti ladijski kuhinji.

"Res je malopridnež zapustil pravo hudičevo sled," je rekel misijonar, ko sta stala pred kuhinjskimi vrati.

"Tu se vidijo stopinje njegovih tac!" je kazal kuhar na tla. Potem je pogumno stopil za misijonarjem, ki je šel po sledi.

"Pošast sedi v bunkerju za premog," je zastokal Veseljko, ki pa v nasprotju s svojim imenom tokrat ni bil prav nič vesel. Začelo ga je celo nekaj črvičiti po želodcu. Zahrepenel je po steklenici viskija, ki ga je imel za najhujšo silo v ladijski kuhinji.

Misijonar je odprl vrata v bunker za premog in posvetil v temo. Veseljko je imel kaj videti. Na premogu je sedel hudič in žvečil salamo, ki mu jo je malo prej vrgel.

"Tu je peklenski strah!" se je namrdnil duhovnik. "Pridi ven, sinko!" Zaman se je hudič oziral po zatočišču. S pol použito salamo je prišel skesano iz bunkerja.

"Tu ne pomaga dosti blagoslovljena voda,Smutje!" se je zasmejal duhovnik. "Dobiti bomo morali gasilno brizgalno."

Tako hudo vendar ni bilo. Z veliko zabavo so zlili mornarji dvanajst veder in končno od peklenskega strahu ni ostalo nič drugega kakor petnajstleten fant v črnem kožuhu.

Smutje je klel. "Tak paglavec! In še celo salamo sem mu dal. To bi ga..."

"Ne bo nič, Smutje," se je smejal misijonar. "Raje takoj prinesi toplo odejo in zavij vanjo ubogega hudiča, kakor da bi bil tvoj lastni sin. Pripravi mu ležišče. Skuhaj dobrega čaja in daj vanj precejšno merico viskija. Ravnaj z njim kakor mati!"

"In še kaj?" je zamrmral kuhar, prijel za roko razkrinkanega hudiča in ga odpeljal v kuhinjo. Končno pa je imel dobro srce in ni mogel misijonarju, ki se je večkrat vozil s "Sveto Marjeto," ničesar odkloniti. Kdo ve, če se nekoč res ne pojavi pravi hudič na ladji in v takem primeru bi bila pomoč učenega in dobrega misijonarja nad vse pomembna.

Naslednji dan je šla preko glave ubogega grešnika huda nevihta. Treskalo je in grmelo, a fant si je mislil:"Le govorite! Imam dvoje ušes. Pri enem gre notri, pri drugem ven. Na visokem morju me pa tudi ne boste vrgli čez ograjo v morje.

To se tudi ni zgodila. Pita Gerstinga, tako se je imenoval utihotapljeni fant, so dali v pomoč kuharju. Od tedaj naprej sta sedela skupaj v ladijski kuhinji in dvoglasno požvižgavala andaluzijsko pesem. Ko je čez dva dni Pit prinesel misijonarju v kabino toplo vodo za britje, je bil drugi izpit.

Fant je priznal, da je ušel svojemu gospodarju, čevljarskemu mojstru, pri katerem je bil večkrat bit kakor sit. Utihotapil se je kot slepi potnik na ladjo, da bi si kje v velikem svetu uredil bolj srečno življenje.

"Imaš starše?" ga je vprašal duhovnik sočutno. Fant je povesil glavo in rekel, da ju sploh ni poznal, ker sta mu že zgodaj umrla. Živel je pri sorodnikih in pri tujih ljudeh. Čevljar, pri katerem je bil nazadnje, je bil nasilen pijanec in je vedno preklinjal.

"In kaj boš sedaj?" je vprašal misijonar.

"Hočem priti v Ameriko. Čistil bom čevlje ali pomival posodo. Se bom že kako preživel. Z delavnimi rokami in z marljivostjo lahko postanem tudi milijonar."

Misijonar se je zazrl v njegove oči. Bil je prevzet do dna srca, ko je videl, kako si je fant kljub težkim otroškim letom ohranil še toliko svežosti in poguma. Poslej ga je večkrat povabil v svojo kabino. Mladi ubežnik se je pri njem dobro počutil. Posebno so ga zanimale zgodbe in doživljaji, ki mu jih je misijonar pripovedoval iz svojega misijonskega življenja.

"Kaj hočete pri Indijancih?" je rekel živahno. "Lahko se zgodi, da vas nekega dne ocvrejo na mučeniškem kolu."

"Ne bom prvi, ki bi se mu kaj takega zgodilo," se je nasmehnil misijonar. "Že več mojih sobratov je umrlo za vero in za svoje poslanstvo. Dali so svoje življenje za Boga."

Pit je dolgo gledal pred se, potem pa tiho rekel:"Nič ne vem o Bogu. Vem samo to, da sem bil krščen v katoliški Cerkvi. Nekoč sem našel svoj krstni list. O Bogu pa mi ni nikoli nihče pripovedoval."

"Ali nisi nič hodil v cerkev in k verouku?"

"To so mi povsod, kjer sem bil, prepovedovali," je priznal fant.

"Potem si še mnogo večji revež, kakor sem slutil," je vzdihnil duhovnik.

"Pripovedujte mi o Bogu!" je prosil Pit Gersting.

"Ne sedaj!" je odvrnil misijonar. "On ti bo sam govoril."

Pit je često mislil na te misijonarjeve besede. Sam Bog naj mi govori. Govorili so samo kapitan, Smutje, mornarji, duhovnik in drugi potniki. Kakor koli je poslušal, Boga ni slišal, da bi mu govoril.

Nekega večera, ko je zopet sedel pri misijonarju, ga je ta povabil:"Pojdi, greva malo na krov!" Bil je zadnji adventni večer. Morje je bilo mirno. Ladja je rezala svetlo brazde v temno vodovje.

"Poglej proti nebu!" je rekel duhovnik, ko sta nekaj časa stala ob ograji. Na nebu je migljalo na milijone zvezd. Nebo je zgledalo mnogo večje in svetlejše kot nad velikim mestom z ozkimi ulicami, kjer je Pit bil nekoč doma.

"Kako je to lepo!" je vzdihnil Pit. "Ali poznate vsa imena zvezd?"

"Vseh ne poznam. Pa tudi nobene ti ne bom imenoval. Molčala bova in pustila, da nama sijejo v srce."

Zopet sta stala tiho in občudovala krasoto zvezdnatega neba. Pit je čutil nekaj posebnega in čudovitega, kar doslej še ni odkril v sebi. V njem je bilo tako tiho, svetlo in jasno. Bilo mu je, kakor da bi se ga nekaj dotaknilo globoko v prsih. Tega ne bi mogel nikoli izraziti z besedami. Čudovito dobro se je počutil.

"Ne vem, kaj je bilo to," je rekel duhovniku, ko sta se po stopnicah spuščala proti kabini. "Mislim, da sem danes prvikrat v življenju začutil, da imam dušo."

"Bog se je oglasil v tebi," je resno odgovoril misijonar. "Zdaj mu moraš ti odgovoriti. Preden zaspiš, zmoli počasi tole molitev."

Ko je bil Pit na svojem ležišču, je izvlekel iz žepa listič, ki mu ga je dal duhovnik. Počasi, besedo za besedo, je čital:"Oče naš, kateri si v nebesih...Čutil je, da ne govori v temo, temveč da je tu v tišini uho, ki z veliko ljubeznijo prisluškuje vsaki njegovi besedi. Pričel je premišljevati o svojem življenju. Marsikaj, kar mu do tedaj ni delalo skrbi, mu je leglo na srce. Misliti je moral na reči, ki jih je do sedaj delal brez vsakega pomisleka. Kradel je, lagal, bil je hudoben proti ljudem in proti živalim, zahrbten. Delal je hudobije, kakor jih je videl pri drugih. Zdelo se mu je, da mu neki glas iz notranjosti govori:"To ni bilo dobro in prav. Tega bi se moral sramovati, če bi stal pod božjim nebom, ki ti tako čudovito govori. Čutil je, kakor da bi Bog sam govoril, a ne več pod zvezdnatim nebom, ampak v njegovem lastnem srcu, tu na njegovem ležišču, ki se je gugalo sem in tja.

Ko je drugi dan o tem pripovedoval duhovniku, mu je ta rekel: "Zopet si slišal glas božji. Zdaj v svojem srcu. To je bila vest, po kateri ti je Bog govoril."

"Vest?!" je ponovil Pit počasi, kakor bi govoril o čisto tuji besedi prvikrat.

Prišel je dan pred svetim večerom. V ladijski kuhinji je bilo veliko dela. Smutje je spekel celo goro kalačev in potic. Ko je med delom ginjeno in seveda pogrešno prepeval svojo andaluzijsko ljubavno pesem, mu je kanila solza iz oči in padla v testo. Pit mu je rekel:"Samo da ne bodo kolači tako slani, kakor morska voda!"

Smutje je jezno zamrmral:"Kaj ti veš, krastača, kako je človeku pri srcu, kadar mora daleč od domačih, sam in zapuščen praznovati božič?"

"Jaz nisem še nikoli praznoval božičnih praznikov," je odgovoril fant zamišljeno.

"Saj prav zato," je rekel kuhar.

Drugi večer je Pit zopet sedel pri misijonarju v kabini, Na mizi so bile lepe jaslice in nad njimi se je v lučkah blestelo božično drevesce. Potniki, ki se jim je mali ubežnik smilil, so zanj prinesli v misijonarjevo kabino vse polno lepih darov. Zato se je Pit čutil srečnega kot še nikoli prej v življenju. Potem je misijonar vzel v roko lepo okrašeno knjigo in pričel iz nje brati s svečanim glasom poročilo o rojstvu našega Gospoda. Po angelovem veselem oznanilu pastirjem je zaprl knjigo in ni spregovoril nobene besede več.

Pitu se je zdelo, kakor da bi poslušal glasove, ki prihajajo iz daljnega, čudovitega sveta. "Kakšna knjiga je to?" je vprašal misijonarja.

"To je božja knjiga. Imenuje se sveto pismo. Iz svetega pisma je Bog v tej uri zopet govoril tebi," je odgovoril duhovnik z veliko resnobo.

Pit je umolknil. V očeh so mu zablestele solze. Njegovo srce je prvikrat občutilo veliko, sveto veselje dneva, v katerem je božja ljubezen obiskala ljudi in jim prinesla mir.

Nekaj dni pozneje je Pit stopil na kopno. Ni postal pomivalec krožnikov ali čistilec čevljev, ampak je šel z misijonarjem na misijonsko postajo. Ni postal milijonar, pač pa vesel in srečen apostol v božjem kraljestvu. Kasneje je mnogim ljudem pomagal k veri in k svetemu življenju.

(Hünermann, Zlati svečnik).

5. učna enota

VERUJEM V BOGA, STVARNIKA NEBES IN ZEMLJE

V PREMISLEK

Otroci v 5. razredu osnovne šole že marsikaj vedo o vesoljstvu, o razvoju sveta in o življenju na njem. Ko vse to opazujejo, se jim nehote zbudi vprašanje: Od kod svet in zakaj so vse stvari? Dvanajstletniki se ne zadovoljivjo več samo z znanstvenimi odgovori na vprašanje, kako je svet nastal, ampak gredo še dalje in hočejo vedeti za zadnji razlog in cilj sveta ter človeka. O tem jih more poučiti samo vera. Iz svetopisemskega poročila o stvarjenju sveta je treba otrokom izluščiti tiste verske resnice, ki jih je sveti pisatelj po navdihnjenju Svetega Duha hotel zapisati kot odgovor na vprašanje: Od kod svet in čemu je vse ustvarjeno? Te resnice so: Svet ni večen, ampak ima svoj začetek; Bog ga je ustvaril iz nič. Bog je vse ustvaril zato, ker je dober in hoče stvarem dobro. Vse, kar biva, na nek način slavi Boga. Te resnice naj otroke dvignejo iz sveta znanosti v svet vere. Kar vedo iz šole o tem, kako je svet nastal, je treba pri verouku dopolniti še z božjim razodetjem o prvem vzroku, o najvišjem razlogu in o zadnjem cilju vseh stvari, o Bogu Stvarniku.

Didaktični cilj: Iz Stvarstva naj se otroci nauče spoznavati veličino Stvarnika.

Pedagoški cilj: Otrokom pomagati, da bodo Stvarnika priznali, častili, ljubili, se mu zahvaljevali in da bodo vse stvari pravilno uporabljali.

Pripomočki: Slika o božjem stvarstvu, Vd/9 - Stvarnik nebes in zemlje, razni albumi z barvnimi slikami iz narave.

Pomni! Uporabljaš tablo? Tudi kaj narišeš? Nekdo je rekel: "Risanje na tablo je za veroučno uro kakor kino." Ne gre samo za to, da "vzamemo in predelamo" lekcijo, ampak da otroke zamika evangelij, ki ga pri lekciji oznanjamo.

UVOD

Triminuten molk. Vsak zase naj prečita iz veroučne knjige na str. 18, kar je pisano s poševno pisavo.

Tekst. Ko so se prvi vesoljci srečno vrnili na zemljo, so nekateri rekli, da nikjer v vesolju niso srečali Boga.

Dijaki so vprašali razgledanega in vernega profesorja, kaj misli o teh vesoljcih. Poučil jih je: "Če niso našli Boga na zemlji, ga tudi v vesolju ne bodo našli. Ni treba v vesolje, da spoznamo, da je Bog stvarnik."

Mnogi znanstveniki in fiziki danes trdijo, da je mogoče razložiti svet le, če priznamo Boga stvarnika.

Vodja centra za vesoljska raziskovanja Wernher von Braun je zapisal: "Mislim, da se ni bati, da bi bodoči vesoljci na svojih raziskovalnih poletih izgubili ponižnost. Neizmerno zvezdnato nebo, ki jih v vesolju obdaja, jih neprestano opominja: je MOČ, ki je silnejša kot moč njihovih strojev;

je MODROST, ki je globlja kot matematika njihovih elektronskih računalnikov;

je OBLAST, ki je večja kakor oblast njihove lastne države.

Razgovor.

Zakaj vesoljci niso našli Boga v vesolju? - Ker je Bog duhovno bitje in ga nihče ne more videti takšnega, kakršen je.

Kaj je profesor odgovoril dijakom? - "Če niso našli Boga na zemlji, ga tudi v vesolju ne bodo našli." Isto misel je lepo izrazil ameriški vesoljec James Mc Divitt (Džems Mek Dvajt):"Ko gledam vrt, poln cvetja, ga opazujem kot božje delo. Podobno opazujem tudi druga božja dela v vsemirju, posebno zvezde, tiste, ki so bližje in one, ki so bolj daleč. Če človek hodi na zemlji v božji pričujočnosti, more z Bogom leteti tudi po vsemirskih prostranstvih. Če pa z Bogom ne živimo in ne hodimo po zemlji, potem ga tudi v vesoljstvu ni mogoče srečati" (Reader`s Digest).

Iz česa spoznamo, da je Bog in kakšen je Bog? - Iz stvari, ki so okoli nas in v nas. Iz kipa lahko spoznamo, da je kipar, ki ga je naredil, in celo nekatere lastnosti, ki jih ima.

Kaj sili znanstvenike in vesoljce k ponižnosti? - Moč, modrost in oblast, ki se razodevajo v vesoljstvu in neizmerno presegajo vse, kar zmore največji človeški um in najmogočnejši človeški oblastnik.

Kadar ljudje odkrijejo kaj novega, so srečni in ponosni. Ko pa vidijo, koliko je še stvari, ki bodo morda za vedno ostale skrivnost, jih prevzame čustvo spoštovanja in majhnosti do tistega, ki je vse tako modro in veličastno priklical v bivanje in uredil. Ob trpljenju, ob smrti in ob raznih navideznih nesmotrnostih v naravi, ki jih ni mogoče razložiti, se človek poln zaupanja obrača do neskončno dobrega in vsevednega Stvarnika:"Ti, Gospod, že veš, zakaj si vse to dopustil in tako uredil. Tebi čast in slava na veke!"

Pesem. Vse vesoljstvo in vsa zemlja sta polna božje slave. Tudi mi se pridružimo mogočnemu zboru ustvarjenih bitij in zapojmo na čast Stvarniku tretjo kitico pesmi: Zvonček k darovanju...

Gospodar narave, kralj nebesnih čet,
polna tvoje slave sta nebo in svet.
Svet, svet, svet ti poje ves človeški rod,
vse je delo tvoje, slava ti, Gospod!

RAZLAGA

V ZAČETKU JE BOG USTVARIL NEBO IN ZEMLJO

Prvi stavek naše veroizpovedi se glasi:"Verujem v Boga Očeta, vsemogočnega stvarnika nebes in zemlje."

Ta stavek je naš odgovor na prvi stavek svetega pisma,ki se glasi:"V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo."

Iz svetega pisma vemo, da svet ni večen, da ni nastal slučajno, ampak da ga je ustvaril Bog. Bog je svet ustvaril, naredil iz nič. Bog je samo hotel, samo rekel in svet je začel bivati ter se razvijati. Nastopil je svojo pot skozi čas in prostor: stvari so nastale in začele vršiti svoje poslanstvo: oznanjati božjo slavo in služiti človeku, ki je krona vsega stvarstva.

Poročilo o stvarjenju. Prečitajmo iz Malega sv. pisma prvo poglavje, ki poroča o stvarjenju (26/1).

- V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Bog je rekel: "Bodi svetloba!" In bila je svetloba.

Bog je rekel:"Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti; naj gospoduje ribam morja in pticam neba, živini in vsem zverem zemlje in vsej laznini, ki lazi po zemlji!" In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po božji podobi ga je ustvaril, moža in ženo ju je ustvaril. Bog ju je blagoslovil in jima rekel:"Plodita se in množita ter napolnita zemljo; podvrzita si jo in gospodujta ribam morja in pticam neba in vsem živim bitjem, ki se gibljejo na zemlji."

Bog je videl vse, kar je naredil, in glej, bilo je prav dobro.

- Poročilo o stvarjenju je v 1. Mojzesovi knjigi napisano v obliki šesterodnevja. Navdihnjeni pisatelj je s to obliko hotel poudariti, da se je stvarjenje razvijalo po nekem redu in da je Bog stvari klical v bivanje po nekem zaporedju ter po posebni pripravi. Človeka je n.pr. ustvaril šele potem, ko mu je pripravil vse pogoje za bivanje in življenje, t.j. v zadnjem dnevu, oz. v zadnji razvojni dobi nastanka sveta.

"V začetku" - Svet ima svoj začetek. Ni večen. Večen je samo Bog, ki je bil prej ko svet. "V začetku" pomeni tudi, da sta čas in prostor ustvarjena s svetom. Takrat ko se je začel čas, se je začel tudi svet in ko se je začel svet,se je razširil v prostor. Pred časom, izven prostora in nad svetom je bil in je samo Bog, od sveta različen, vzvišen, vsemogočen, navzoč vedno in povsod. Čeprav je Bog povsod in je večen, ni svet isto kot Bog, tudi ni svet potekel iz njega. Bog je svet ustvaril.

"Bog je ustvaril nebo in zemljo" - Bog je svet naredil iz nič. Kadar pravimo, da je človek kaj ustvaril, hočemo reči, da je preoblikoval že obstoječo snov. Stvari in svetovi pa so začeli bivati in se razvijati v času ter prostoru, ko jih je Bog s svojo vsemogočno besedo priklical v bivanje, jih naredil iz nič. Poleg večnega in povsod pričujočega Boga so po njegovi volji in dobroti začele bivati še stvari v času in prostoru, odvisno od Boga in obdane od Boga. Vse ustvarjeno živi, se giblje in biva v Bogu (Prim. Apd 17,28).

"Bog je rekel: Bodi svetloba!" In bila je svetloba. Vse, kar je Bog ustvaril, je ustvaril po svoji Besedi. "Zakaj on je rekel in je nastalo, on je ukazal in je bilo" pravi psalmist (Ps 32,9).

Kaj vse je nastalo na božji ukaz? V skromni obliki nam hoče to prikazati slika na 19. strani. Če jo dobro pogledamo, bomo videli, da ima dva ločena dela. Zgoraj je krog s trikotnikom, križem in golobčkom, ki predstavlja troedinega Boga stvarnika, spodaj pa so različne stopnje božjih stvari in bitij. Bog ni samo najvišje bitje med vsemi bitji, ampak je od sveta in vseh drugih bitij različen, vzvišen. Svet ni istoveten z Bogom in ni iz njega potekel. Stvari so same na sebi dobre, vendar pa niso božanstva in jim zato ne gre malikovalsko češčenje. Češčenje gre samo Bogu, ker je vsemogočen, neskončno moder in dober in je svet ter vse stvari ustvaril za človeka in v svojo slavo.

"Gospod, naš Bog, kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji" (Ps 8,1). Tako je vzklikal psalmist pred približno tri tisoč leti, ko ljudje še niso Bog ve koliko vedeli o čudesih zemlje in vesoljstva. Ni jim bila še znana skrivnost ogromnega kraljestva nebesnih teles, niso še poznali ne elektrike ne atomov ne jedrskih sil.

Zgled. Pogumna makabejska mati je takole spodbujala svojega zadnjega sina k stanovitnosti v mučeništvu:"Prosim te, otrok, ozri se v nebo in na zemljo in poglej vse, kar je na njih,in pomisli, da jih je Bog iz nič ustvaril in da je tudi človeški rod tako nastal!" Vsem sedmim sinovom, ki jih je izgubila zaradi tega, ker so hoteli ostati zvesti Bogu, je govorila:"Ne vem, kako ste zaživeli v mojem telesu; tudi vam nisem jaz dala duha in življenja in slehernemu prvin nisem jaz sklenila. Potemtakem je stvarnik sveta ustvaril človeka, kakor je začetnik vsega, kar je. V svojem usmiljenju vam bo zopet dal duha in življenje, ker zdaj sami sebe prezirate zaradi njegovih postav" (2 Mkb 7,28 in 22-23).

Kljub mnogim stvarem, ki jih je človek že razvozljal in odkril, še danes znanost ne ve, kako človek po spočetju zaživi in kako se oblikujejo njegove prvine. Tudi povezava duha in materije in način njunega medsebojnega vplivanja sta še danes nedostopni in povsem neraziskani področji človekovega nastanka. Vemo samo, da vse nastaja in se razvija zaradi tega, ker Bog to hoče. Ne vemo pa, kako vse nastaja in se razvija in kako bi lahko po božji volji in zamisli tudi mi lahko vplivali na nastanek in razvoj stvari. Zakaj ne vemo? Ker smo preleni, da bi izpolnjevali prvi božji ukaz: Podvrzite si zemljo in ji gospodujte! Ker smo preveč sebični, koristolovski, ozkosrčni, omejeni. Ker se gremo raje vojske in raje uničujemo drug drugega, kot da bi si drug drugemu pomagali pri podjarmljanju in obvladovanju stvarstva. Ni mogoče obvladati stvari, če človek samega sebe ne obvlada.Znanost more odkrivati sile in zakone narave v človekovo korist le tedaj, če je človek res človek, res tak, kakršnega je zamislil in ga hoče imeti Bog. Kakor hitro pa se človek preda sebičnosti, strastem in se razčloveči, pa so mu tudi vsi dosežki znanosti le v nesrečo in pogubo. Če človek služi Bogu, tudi vse stvari služijo človeku.

Primera. Stari svet se je ponašal s sedmerimi svetovnimi čudesi: s piramidami, z visečimi Semiramisovimi vrtovi, z Babilonskim stolpom,z Zevsovim kipom na Olimpu, z Dianinim templjem v Efezu, z mavzolejem v Halikarnasu in s Kolosom na Rodosu.

Moderni svet se ponaša s sedmerimi umetnostmi, ki spreminjajo obličje zemlje: s kiparstvom, s slikarstvom, s stavbarstvom, z glasbo, z zdravilstvom, s tehniko in s filmsko umetnostjo.

Toda kaj so sedmera svetovna čuda stare dobe in sedmere umetnosti modernega časa v primeri s čudesi, ki jih je Bog naredil v sedmerih dneh, oziroma dobah stvarjenja, o katerih nam v pesniškem zanosu govori od Boga navdahnjeni pisatelj v prvi svetopisemski knjigi, v knjigi začetkov! To so čuda lepote in popolnosti, velikosti in majhnosti, urejenosti in vsakovrstnosti, moči in trajnosti, ki jih že stoletja in stoletja odkrivajo in preizkujejo največji znanstveniki človeštva in pravijo, da niso prišli niti do praga božje snovalnice in delavnice, kaj šele, da bi kdo mogel vstopiti v njene posvečene prostore. Kdo, povejte mi, more vsaj malo slutiti, kaj je luč, kaj je duh, kaj je življenje?

Bog kliče stvari iz nebivanja v bivanje. "To, kar ne biva, kliče, da biva" (Rimlj 4,17). "V davnini si zemljo utemeljil in delo tvojih rok je nebo" (Ps 101,26), je vedel psalmist že pred tri tisoč leti. Poglejmo, kaj je o božjem delu v davnini dognala današnja znanost in njene izsledke primerjajmo s svetopisemskim poročilom. Svetopisemsko poročilo je vzeto iz knjige začetkov, 1 Mojz 1,1 - 2,3; znanstveni izsledki pa so povzeti po "Sodobni ilustrirani enciklopediji" iz knjige "Narava," ki smo jo pred kratkim dobili tudi v slovenskem jeziku (1967). Na koncu primerjave bomo povezli verske resnice, ki jih izpovedujemo, kadar v veri molimo: Verujem v Stvarnika nebes in zemlje.

SVETO PISMO	ZNANOST
V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo..	Kdaj in kakšen je bil začetek neba, oz. vesolja, nihče ne ve in verjetno tudi nikdar ne bo vedel. Za Rimsko cesto, v katere sestavu je tudi sonce in naša zemlja, mislijo astrofiziki, da je nastala pred približno 10.000 milijoni let. Starost zemlje cenijo na 4500 milijonov let.
Zemlja pa je bila pusta in prazna.	Naš sončni sistem je nastal verjetno iz velikanskega oblaka kozmičnih plinov in prahu. Iz tega oblaka so se izluščili sonce in planeti, med katerimi je tudi zemlja. V prvi tretjini svojega razvoja je bila zemlja plinasto in nato tekoče telo. Bila je pusta in povsem brez življenja.
Tema je bila nad vrezdanjim vodovjem; in duh božji je vel nad vodami	Zelo verjetno je, da so bili planeti, ko so se slednjič zbirali, razmeroma hladni. Če je bila zemlja, ko se je stisnila v trdo kroglo iz materinskega oblaka kozmične snovi, hladna v začetku, ni ostala takšna dolgo.
Bog je rekel:"Bodi svetloba." In bila je svetloba.	Zaradi zgoščevalnih sil in radioaktivnosti je zemlja postala vroča, žareča krogla. Morda se je stalila vsa ali vsaj pod površjem.
Bog je ločil svetlobo od teme. In Bog je imenoval svetlobo dan in temo je imenoval noč.	Zemlja kroži okoli sonca in okoli svoje osi. To povzroča dan in noč.

Bog je ločil vode, ki so bile pod oblakom,od voda, ki so bile nad oblakom.	Zaradi toplinskih razlik nastajajo vetrovi in oblaki. Oblaki so vodni hlapi, ki so se zgostili v kapljice ali kristale ledu. Dež, ki pada iz oblakov, je izredno pomemben za naš planet in njegovo življenje.
Bog je rekel: "Zberejo naj se vode, ki so pod nebom na enem kraju in naj se prikaže kopno.	Zgradba zemlje je rezultat sil, ki nenehno delujejo na njo in spreminjajo naš planet. Zemljo oblikujejo globinske sile, ki dvigajo gore, in površinske sile, kot so deževje, vetrovi in led.
Nato je rekel Bog:"Naj požene zemlja zelenino, bilje, ki rodi seme."	Daleč smo še od tega, da bi točno določili, kako in kdaj se je začelo življenje na zemlji. Zemeljska atmosfera je postala dokaj stalna mešanica plinov pred približno tri tisoč milijoni let. Najbrž je nastalo v tem času ali kmalu za tem tudi prvo živo bitje. Med prvimi oblikami življenja so bile alge, preproste rastline, katerih mnoge vrste še danes žive.
Bog je rekel:"Naj bodo luči na nebesnem oboku, da bodo ločile dan od noči in naj služijo za znamenja in čase, za dneve in leta.	Letni časi se vrstijo zato, ker je zemeljska os nagnjena za 23,5 stopinje. Nagnjenost zemeljske osi je tudi vzrok, da se menja dolžina dneva in noči. Zemlja napravi pot okoli sonca v 365 dneh, okoli svoje osi pa se zavrti v 24 urah.
Bog je rekel:"Naj mrgole v vodah živa bitja in ptice naj letajo nad zemljo.	Znanstveniki, ki primerjajo zgodovino zemlje 12 urni budilki, pravijo, da skoraj do desete ure ni nobenega sledu o živem bitju na zemlji.
Zemlja naj rodi živa bitja po njih vrstah.	Okrog pol 11 so se pojavile prve rastline v vodi, okrog 11 živali v vodi. Okrog pol dvanajstih rastline na kopnem in eno sekundo pred dvanajsto se je pojavil človek.
Bog je rekel:"Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti. In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, moža in ženo ju je ustvaril.Bog ju je blagoslovil in jima rekel:"Plodita se in množita ter napolnita zemljo; podvrzita si jo!"	Človek se je pojavil na zemlji pred približno milijon leti. Mnoge živalske oblike in skupine so gospodovale na zemlji v preteklih geoloških obdobjih in nadvladovale druga živa bitja. Človek pa se je povzpel najvišje. Podjarmil si je živi in neživi svet naše zemlje. Človek je tako kot vsa druga bitja del narave. Loči pa se od drugih bitij po tem, da s svojim razumom

spoznava svet in obvladuje naravo. Zanimivo je opazovati, kako na tej ali oni vzpetini raste mnogo raznovrstnih rastlin, v grmovju prepevajo ptički, različne žuželke letajo naokoli in črvi rijejo skozi vlažno zemljo, pri tem pa razmišljati, da so vse te popolne oblike, tako različne in na tako zamotan način odvisne druga od druge, nastale po zakonih, ki še vedno delujejo okoli nas" (Charles Darwin: Nastanek vrst. Uvodni moto v knjigo "Narava."

Bog je videl vse, kar je naredil, in glej, bilo je prav dobro.

Iz primerjave med svetim pismom in sodobno znanstveno enciklopedijo vidimo, da je danes človek že marsikaj dognal in odkril o tem, kako je Bog svet ustvarjal. Vsaj približno je dognal, kdaj je Bog ustvaril zemljo. Ve tudi, kako je zemlja zgledala v raznih dobah razvoja in kako je Bog hotel, da se je oblikovala in preoblikovala skozi dolga tisočletja. Danes tudi vemo, kako je Bog modro uredil gibanje zemlje in naklon njene osi proti soncu, da imamo dan in noč ter različne letne dobe. Mnogo bolj natančno, kot je mogel vedeti psalmist pred 3000 leti, vemo, kako čudovit mehanizem je Bog naredil, da imamo oblake, vetrove in dež, ki so življenjskega pomena za naš planet. Vemo tudi pred približno koliko leti je po božjem načrtu bila zemlja toliko razvita in pripravljena, da je Bog lahko rekel: "Naredimo človeka po svoji podobi," in lahko ustvaril prvo človeško bitje. Vsak dan bolj spoznavamo in odkrivamo razne skrivnosti, sposobnosti, lepoto in moč, ki jih je Bog položil v svoje stvari. V mnogočem si je človek s svojimi zmožnostmi, ki mu jih je dal Bog, že podvrgel zemljo in stvari, da mu služijo.

Sveto pismo primerja Boga lončarju, ki iz gline oblikuje svoja dela. "Glej, kakor je glina v lončarjevi roki, tako ste vi v moji roki" (Jer 18,6). Ves svet kakor tudi človek sam je neprestano na lončarski mizi in med prsti Stvarnika. Bog še vedno ustvarja in kliče v bivanje nove stvari. Stvari ustvarja tako, da se morejo razvijati in na nek način rasti v njegovi roki. V svojem raziskovanju in študiranju božjih stvari, ustvarjanja sveta in življenja na zemlji, se more človek včasih tudi motiti, bodisi ker je njegov razum zelo omejen ali ker so stvari tako polne raznih skrivnosti. Vendar pa

BOG NOČE, DA BI SE LJUDJE MOTILI O NAJVAŽNEJŠEM: da je on Stvarnik vsega. Končno za nas res ni važno, kako je Bog ustvaril svet, ampak zakaj ga je ustvaril. Če vemo, kako smo ustvarjeni in kako deluje naše telo, nam to lahko veliko koristi za naše življenje na zemlji. Če pa vemo, zakaj smo ustvarjeni, imamo od tega koristi za časno in večno življenje. Kaj nam pomaga, če bi si pridobili vso znanost sveta in bi do pičice natančno vedeli, kako je Bog svet ustvaril in uredil stvari, da delujejo, se gibljejo, živijo, množijo, če pa bi v vsej tej znanosti in vednosti pozabili na najvažnejše: na svoj odkod in zakaj, skratka na svoje poslanstvo, ki ga imamo spričo časnosti in večnosti svojega bitja.

"Božji duh - pravi koncil - v čudoviti previdnosti vodi tok časov in prenavlja obličje zemlje" (CS 26,4). Zato je Bog v zgodovini sveta, življenja na njem in človekovega razvoja, ko je prišel čas, tudi sam razodel ljudem, da je On začetnik, ustvarjalec in najvišji gibalec vsega. Ni hotel, da bi se človek pri raziskovanju stvari motil v tem, od kod so in zakaj so ustvarjene. Še posebej pa v svoji dobroti ni mogel pustiti človeka, da bi ugibal ali bil negotov glede svojega poslanstva, svojega izvora in svojega cilja. Čeprav je razodetje o stvarjenju sveta in človeka napisano v preprosti in pesniški obliki že pred 3000 leti in za ljudi, ki so tedaj živeli, more vendar tudi današnji človek z malo dobre volje iz njega razbrati, da je Bog začetnik vseh stvari, da so vse stvari odvisne od njega, da nastajajo, rastejo, se razvijajo in izpopolnjujejo po zakonih, ki jih je on položil v njihovo naravo in ki, kakor pravi Darwin, še vedno delujejo okrog nas.

BOG JE DOBER IN HOČE LJUDEM DOBRO

Vemo, od kod je svet. Svet je od Boga. Zanima nas še: Zakaj je Bog svet ustvaril? Čemu vsa množica nastajajočih in minevajočih stvari? Čemu razvoj bitij, njihova rast in teženje k popolnosti?

a/ Stvari so ustvarjene zato, da razodevajo božjo slavo in popolnost. "Bog, ki z Besedo vse ustvarja in ohranjuje, daje ljudem po ustvarjenih stvareh trajno pričevanje o sebi" (BR 3,1).

Vse, kar je ustvarjeno, je ustvarjeno najprej zato, da oznanja božjo dobroto in veličino. Najvišji in zadnji cilj vseh stvari in tudi človeka je, da dajejo Bogu slavo.

Stvari, ki nimajo pameti, dajejo Bogu slavo že s svojim bivanjem in s tem, da se ravnajo po zakonih, ki jih je Bog položil v njihovo naravo. Vzrok ima svoj odsev v dejanju, modrost umetnika pa se razodeva v njegovem delu.

Če je kdo rekel Koperniku:"To je pa vaš sistem," ga je učenjak takoj popravil:"Ne, to ni moj sistem, ampak božji red, ki se razodeva v svetu in sem ga jaz slučajno odkril v stvareh." Vsak korak, ki ga človek naredi v spoznanju stvari, ni nič drugega kot korak naprej v odkrivanju božjih popolnosti, ki odsevajo v ustvarjenih bitjih.

Stvari, ki imajo pamet, božjo dobroto svobodno priznavajo in tako Boga slavijo. Ljudje priznavamo Boga predvsem z molitvijo in daritvijo.

Bog je svet ustvaril, ker je dober in hoče stvarem dobro. "Ker je Bog dober, smo. Iz prekipevajoče božje dobrote biva in živi vse stvarstvo" (Avguštin).

Zgled. Henry Beston, ki je eno leto preživel v majhni kolibi na peščeni sipini Cape Coda v Massachusettu, je svoje doživljaje popisal v posebni knjigi. Med drugim piše:"Nekateri so me spraševali, ali sem prišel do kakšnega globljega in večjega spoznanja o naravi, ko celo leto preživel sredi nje. Reči moram, da sem spoznal važno stvar: da so namreč stvariteljske sile še vedno na delu. Bog danes še prav tako ustvarja, kakor je ustvarjal v začetku časov. Zato se mi zdi, da je prav tako nemogoče živeti brez spoštovanja in občudovanja kakor brez veselja in sreče" (Holt: Rinehart e Winston).

b/ Bog je svet ustvaril za človeka in v blagor stvarem samim. "Dal si mu oblast nad deli svojih rok in vse si podvrgel njegovim nogam" (Ps 8,7).

Vse, kar je ustvarjeno, je ustvarjeno za človeka. Človek pa je ustvarjen za svojo dopolnitev in srečo v Bogu.

Vendar pa stvari niso človekov cilj, marveč vidna znamenja božjih popolnosti, ki naj človeka dvigajo in usmerjajo k Bogu ne pa k sebi. Po božjem stvariteljskem načrtu bi morale stvari po kroni stvarstva, to je po človeku zavestno in svobodno hvaliti Boga. Zato je zgrešeno početje nekaterih ljudi, ki hočejo najti svojo srečo in popolnost v stvareh. Stvari ne morejo človeku nikdar dati tega, po čemer hrepeni. Zakaj? Človekove želje so brezmejne, a stvari so omejene in začasne. Nesmiselno je od minljivih stvari pričakovati večnega življenja. Materialne stvari ne morejo nikdar zadovoljiti bitja, ki ima v sebi duhovno in neumrljivo dušo. To je ljudem odkril že navdihnjeni pisatelj knjige Modrosti,ko je zapisal:"Govore namreč med seboj, napačno sodeč: Dajte torej, uživajmo pričujoče dobrine, vneto rabimo stvari kakor v mladosti. Venčajmo se s cvetnimi popki, preden zvenejo! Zakaj to je naš delež in naša usoda! Tako mislijo, pa se motijo, ker jih je zaslepila njih hudobija. Zakaj Bog je človeka ustvaril za neminljivost in ga naredil za podobo svojega lastnega bitja" (Modr 2,1.6.8-9.21.23).

Bog je stvari dal človeku pod noge, da bi mu služile pri zasledovanju cilja in pri izvrševanju poslanstva, ki ga ima na zemlji, ne pa na ramena ali celo na glavo, da bi ga usužnjevale in pritiskale k tlom. "Glej," pravi svet človeku, "kako te je Bog ljubil. Zaradi tebe me je ustvaril. Služiti ti hočem, ker sem zate ustvarjen, da bi ti laž je služil Njemu, ki je ustvaril tebe in mene: mene zaradi tebe in tebe zaradi svoje slave" (Hugo od sv. Viktorja).

c/ Bog je dal človeku svet in stvari na razpolago pod pogojem, da vse rabi po njegovi volji in ne po svojih kapricah. Pisatelj knjige Modrosti pravi, da je Bog človeka obdaril s svojo modrostjo, da bi gospodoval stvarem, ki jih je naredil in "upravljal svet v svetosti in pravičnosti ter v srčni poštenosti" (Modr 9,3).

Stvari nam lahko služijo na različne načine, da se moremo posvetiti in doseči svoj cilj:

aa/ Ko opazujemo stvarstvo, moremo iz njega spoznati Stvarnika in njegove popolnosti. "Kar je v njem nevidno,se od stvarjenja sveta po delih spoznano vidi, njegova večna moč in božanstvo" (Rimlj 1,20).

bb/ Ko uporabljamo stvari v skladu s ciljem, ki ga imajo, urimo svoje duševne in telesne sposobnosti. Stvari nam nudijo možnost za pametno in dostojno zaposlitev. Ko jih oblikujemo in obdelujemo, se tudi sami izpopolnjujemo in čutimo zadoščenje.

cc/ Ko se prostovoljno in iz ljubezni do Boga odrečemo nekaterim stvarem, utrjujemo svoj značaj in krepimo voljo, obenem pa si zagotovimo božjo naklonjenost in pomoč. Že v ze meljskem raju sta se Adam in Eva morala odreči drevesu spoznanja dobrega in hudega. Toliko bolj je potrebna odpoved nam, ker smo nagnjeni k slabemu. Ker smo razumna in svobodna bitja, moramo izbirati in se odpovedovati. Gorje, če bi hoteli vse videti, vse slišati, vse doživeti in se ne bi znali ničemur odreči. Kmalu bi padli "v skušnjavo in zanko in v mnoge nespametne in škodljive želje, ki pogrezajo ljudi v pogubo in pokončanje" (1 Tim 6,9).

čč/ Ko vdano in potrpežljivo prenašamo nadležne stvari, se očiščujemo grehov in vadimo v krepostih. Nadležne stvari nam služijo, da laže odtrgamo svoje srce od neurejenih poželenj in se utrjujemo v veri. "V zgolj veselje si štejte, bratje moji, - pravi apostol Jakob - če pridete v razne preizkušnje, ker veste, da preskušnja vaše vere rodi stanovitnost" (Jak 1,2-3). Nadležne stvari kristjani obračamo tako, da iz njih črpamo korist za večnost. Sprejemamo jih kot božji opomin in pozdrav, da sredi vsakdanje zaposlenosti in razmišljenosti ne pozabimo na Stvarnika.

Zgled. Mlad, lepo oblečen fant je šel nekega zimskega dne zamišljen po ulici. Kar na lepem mu od zgoraj prileti na glavo velika kepa snega. Vsi, ki so to videli, so se zasmejali. Prvi hip je fanta zgrabila jeza, toda, ko je pogledal, odkod je kepa priletela, se je pomiril in srce se mu je napolnilo z veseljem. Na oknu je zagledal svojo zaročenko, ki se je ljubeznivo smehljala. Na pozdrav, ki mu ga je poslala s kepo, je odgovoril tako, da ji je z roko poslal poljub. (Koch).

Naš odgovor na nadležne stvari, s katerimi nas hoče Bog opozoriti nase, je, ljubezniv vzdihljaj, iskren pozdrav, ki ga pošljemo nebeškemu Očetu.

HVALA VEČNEMU BOGU

Ako je ves svet ustvarjen v božjo slavo in v blagor ljudem, potem je naša naloga, da se pridružimo zboru božjih častivcev in z jutranjo ter večerno molitvijo, z molitvijo pred jedjo in po jedi, priznavamo Boga in slavimo njegovo dobroto.

Molitev. Zmolimo pobožno 148. psalm, v katerem vabi pesnik nebo in zemljo, naj hvalita Stvarnika. Jaz bom molil naprej, vi pa odgovarjajte s prvimi besedami "Slave," ki jo molimo pri maši: "Slava Bogu na višavah."

Aleluja! Hvalite Gospoda z nebes, hvalite ga na višavah!
Slava Bogu na višavah!
Hvalite ga vsi njegovi angeli, hvalite ga vse njegove nebesne vojske!
Slava...
Hvalite ga, sonce in luna, hvalite ga vse svetle zvezde!
Slava...
Hvalite ga, nebes nebesa, postavil jih je za vedno, na veke!
Slava...
In vode, ki so nad nebom, naj hvalijo ime Gospodovo.
Slava...
Zakaj on je ukazal, in stvari so bile ustvarjene; dal je zakon, ki ne preide.
Slava...

Hvalite Gospoda na zemlji: velike morske živali in vse globine morja!

Slava...

Ogenj in toča, sneg in megla, viharni veter, ki izpolnjuje njegovo besedo!

Slava...

Gore in vsi griči, sadno drevje in vse cedre, zveri in vsa živina, laznina in krilate ptice!

Slava...

Kralji zemlje in vsa ljudstva, knezi in vsi sodniki zemlje, mladeniči in mladenke, starčki in otroci!

Slava...

Naj hvalijo ime Gospodovo, ker le njegovo ime je vzvišeno, njegovo veličastvo sega nad zemljo in nebo!

Slava...

Nedelja. Zlasti obrnemo svoje misli k Bogu Stvarniku, ko posvečujemo nedeljo. Svetopisemsko poročilo o stvarjenju sveta se konča s stavkom:"In Bog je blagoslovil sedmi dan in ga posvetil, ker je ta dan počival po vsem svojem delu, ki ga je ustvaril in naredil" (1 Mojz 2,3). Ta stavek je skozi vse vekove trajajoč klic, da se človek v svojem delu ne sme izgubiti. Izgubil pa bi se, če ne bi svojega dela prekinjal s počitkom, ki je potreben njegovemu duhu in njegovemu telesu, če ne bi ob nedeljah na poseben način dajal Bogu slavo. Kako?

Nedelja je Gospodov dan, zato jo posvetimo Bogu tako,da gremo k sveti maši, da počivamo in da izvršujemo bogoljubna dela. Pri maši poveličujemo Boga zaradi njegovih velikih del in njegove velike slave, priznavamo ga kot Stvarnika nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih stvari. Pri mašni daritvi mu po Jezusu Kristusu dajemo najpopolnejšo čast, hvalo in zahvalo.

Zgled. Abraham Lincoln je 11. febr. 1861 prišel ves utrujen v Springfield. Pričakala ga je velika množica. Mestni župan ga je sprejel pred mestno hišo z dobrodošlico:"Naš dobri, zaslužni,modri gospod predsednik!"

"Dodajte še: utrujeni," ga je takoj v začetku prekinil predsednik "in dovolj!" Ni čakal na govoranco, pač pa se je hitro umaknil v privatno sobo, da bi se odpočil. (Reader`s Digest).

Današnji čas človeku izreka vsemogoče dobrodošlice in napitnice:"Tehnično na višku, visoko štandardni, napredni, delavni človek." Bolj kot kdaj koli pa bi bilo treba danes dodati še "utrujeni človek." Ljudje smo danes telesno in duhovno vedno bolj utrujeni in je zato nujno potrebno, da vsaj nedeljo posvečujemo s počitkom.

Nedelje ni brez nedeljske maše. Nedeljska maša je mogočno svetišče, v katerem človek v imenu vsega stvarstva po Jezusu Kristusu slavi Stvarnika. Je sonce življenja in jo človek ne smo z ničemer zamenjavati.

Zgled. Učitelj je vprašal prvošolca:"Povej mi, katero nebesno telo je važnejše: sonce ali luna?

"Luna," je odgovoril otrok brez pomisleka.

"Zakaj luna?"

"Zato, ker nam luna sveti ponoči, ko je tema, sonce pa podnevi, ko se že itak vidi."

Naivno kakor ta prvošolec bi sodili tudi mi, ako bi mislili, da je za našo srečo in zveličanje dovolj medla svetloba stvari, in ne bi od časa do časa, vsaj ob nedeljah pustili, da nas ogreje sonce svete maše. Ni se mogoče zveličati, ako Bogu ne damo slave in priznanja, ki mu gre. Najpopolnejšo slavo in najvišje priznanje pa dajemo Bogu prav pri sveti maši.

Pesem. Ena najlepših pesmi, s katero se Bogu zahvaljujemo za vse, kar je ustvaril, je:"Hvala večnemu Bogu." Kdo je napravil njeno besedilo, ni znano. Gotovo je to moral biti človek, ki je znal opazovati stvarstvo, občudovati in ljubiti Stvarnika. Uglazbil jo je 1779 avstrijski komponist Jožef Haydn, ki je skomponiral tudi veličasten oratorij "Stvarjenja." Besedilo tega oratorija je povzeto iz svetopisemskega poročila o stvarjenju. Že skoraj 200 let se Haydnova pesem prepeva v naših cerkvah ob slovesni zahvali na zahvalno nedeljo.

Pesem povzema dve resnici, ki smo jih pri tej učni enoti spoznali: a/ da je Bog stvarnik vseh stvari,
b/ da je vse stvarstvo polno njegove slave.

Zahvalimo se s to pesmijo tudi mi Stvarniku za vse prejete dobrote, predvsem pa zato, da nas je ustvaril in namenil za večno srečo pri sebi.

Hvala večnemu Bogu! Vse stvari ga zdaj molite.
Stvarniku, dobrotniku večno slavo zadonite.
Zbori angelski pojo, hvali zemlja in nebo.
Sveti, sveti, sveti Bog, vse je polno tvoje slave!
Tebe moli zemlje krog, molijo nebes višave.
Vsi svetniki te časte, vsi pravični te slave.

Primera. Če bi zaročenec dal svoji zaročenki prstan in bi se ta bolj veselila zlata ko pa darovanca, bi njena ljubezen in hvaležnost bila napačna. Ljubila bi okrasek namesto človeka, prstan namesto zaročenca.

Bog nam daje lepo darilo: vse stvarstvo je naše. Preiskujmo ga, študirajmo ga, občudujmo ga, veselimo se ga, uživajmo ga. Vendar pa zahteva v zameno našo ljubezen. Če bi se naša ljubezen ustavila pri njegovih darovih in pri stvareh, bi bili izdajalci in nehvaležni.

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori

1. S stavkom: "V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo," je Bog povedal, da svet ni večen, da ni nastal slučajno, marveč ga je on ustvaril. -

Zgled. Zanimiv je razgovor, ki sta ga imela raziskovalec Trilles in neki Gabun-Pigmejec iz centralne Afrike.

"So vedno prebivali ljudje v gozdu?"

"Ne, pred davnimi časi ni bilo nobenega človeka v gozdu."

"Pa so bili morda kje drugje?"

"Ne, na začetku ni bilo ljudi. Bil je samo Kmvum, čisto sam."

"Kdo je naredil drevesa, katerih sadeže uživaš? Kdo je naredil živali in ribe, ki jih loviš?"

"Kmvum je vse to naredil. On je naredil drevesa, živali, ribe, vse, vse. In ko je vse to naredil, je dal našim očetom, našim prvim staršem in rekel: "Vzemite vse te stvari so vaše, vam jih dam, za vas so."

"In pred drevesi, pred živalmi in pred ribami, kaj je bilo?"

"Pred drevesi, pred živalmi in pred ribami je bil samo Kmvum."

"Kako je on vse to naredil?"

"On je samo rekel in je bilo narejeno."

"Toda povej mi, kako se je Kmvum tedaj, ko je te stvari delal, vedel?"

"Tega ne vem. Nihče tega ne ve. Tudi naši očetje tega niso vedeli. Kmvum je Kmvum" (Koch).

- Kar je preprost in neuk Pigmejec nekako čutil po naravi, so učenjaki danes dognali tudi z znanstvenimi metodami: Vesoljstvu se pozna, da ima svoj začetek. Na vprašanje: Kakšen je bil ta začetek in kako se je odigral, pa nam daje odgovor samo vera, sveto pismo, ko pravi: "V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo."

2. Iz nič more kaj narediti samo Bog. -

Svet, kakor ga vidimo danes, ni bil vedno tak. Z njim je bilo tako kot z vami in z menoj. Pred dvajsetimi leti še ni bilo nikogar izmed vas. Pred 200 leti ni bilo na zemlji ne mene ne nobenega človeka, ki danes živi. Pred več milijoni morda celo milijardami let ni bilo ne ljudi ne živali ne rastlin, ni bilo sveta. Kakor mi, je imel tudi svet svoj začetek. Je nastal sam od sebe? Ne. Nobena stvar ne more narediti sama sebe. Stvar, ki je ni, tudi ne more delovati. Iz nič se tudi nobena stvar ne more razviti. Svet je ustvaril Bog. Nastal je, ker ga je Bog naredil.

Kako je Bog svet naredil? To bi radi vedeli? Gotovo ste že opazovali, kako se dela hiša. Mnogo reči je potrebnih: načrt, kopanje temeljev, gradbeni material. Vsega ni mogoče narediti z rokami, zato je potrebno orodje. Vsega človek tudi sam ne more narediti. Zato so potrebni pomočniki: zidarji, mizarji, elektroinštalaterji, vodni inštalaterji itd.

Tudi Bog je imel zamisel in načrt, ko je ustvarjal svet. Vendar mu tega načrt ni bilo treba narisati na papir. Rabil ni ne gradbenega materiala ne orodja ne pomočnikov. Pred nastankom sveta ni bilo nobene reči. Bival je samo Bog. On je samo rekel in je vse nastalo. S svojo vsemogočno voljo je Bog svet priklical v bivanje in pustil, da se je dolga dolga tisočletja razvijal do današnje oblike. Kako mogočna volja! Kako nepojmljiva moč!

Vse stvari, ki jih je Bog ustvaril, so dobre. Nič se mu ni ponesrečilo. Ustvarjene so tako, kakor si jih je zamislil.

3. Bog noče, da bi se motili v tem, da je on stvarnik vsega.-

Iz dveh knjig lahko razberemo, da je Bog ustvaril svet: iz knjige narave in iz svetega pisma.

Kaj pripoveduje knjiga narave? Bog je dal ljudem sposobnosti in nalogo, da sami raziskujejo, kaj je naredil in kako je naredil svet. Iz knjige narave smo do danes spoznali: da zemlja ni bila vedno takšna, kakršna je danes, da nekoč ni bilo življenja na njej, da je Bog ustvaril bitja v nekem zaporedju in po določenem razvoju: najprej najpreprostejša, potem bolj popolna in nazadnje človeka. Tudi zemlje nekoč ni bilo. Zemlja je otrok sonca. Bog je vse tako uredil, da se je v določenem času ločila od sonca in začela samostojno bivati in krožiti okoli njega. Učenjaki so razbrali iz knjige narave, da bi na zemlji ne moglo živeti nobeno bitje, če bi Bog postavil zemeljsko os v kakšnem drugačnem kotu proti soncu, kot stoji sedaj.

Marsikaj je v svetu in v božjem stvarstvu ljudem še prikrito. Nekatere reči tudi še napačno razumemo in spoznamo. Tudi znanost se v mnogih stvareh moti. V enem pa smo povsem gotovi in se ne moremo motiti: v tem namreč, da je Bog stvarnih vseh stvari. Čeprav že iz knjige narave lahko razberemo, da mora biti začetnik sveta, nam je Bog sam potrdil, da je ustvaril nebo in zemljo. To potrdilo imamo v svetem pismu.

4. Boga priznavamo z molitvijo.

Zgled. Kralj Nabuhodonozor je dal v pokrajini Duri napraviti veliko zlato podobo. Nato je ukazal vsem ljudem, naj padejo pred njo in jo molijo. "Kdor ne pade na obraz in je ne moli, bo še isto uro vržen v gorečo, razbeljeno peč!" (Dan 2,6). Ljudje so na dano znamenja padali na kolena in molili zlato podobo. Le trije judovski možje, ki so imeli v kraljestvu visoko službo in bili upravniki babilonske pokrajine, Sidrah, Misah in Abdenago, niso hoteli moliti zlate podobe in služiti bogu, ki je bil narejen z rokami. Kralj jih je poklical na odgovornost.

"Je res, da mojemu bogu ne služite in ne molite zlate podobe, ki sem jo postavil?"

"Mi molimo in slavimo Gospoda, Boga nad vsemi bogovi, ne bomo pa častili ne tvojega boga, ne molili zlate podobe, ki si jo postavil."

Kralj se je tedaj razsrdil. Ukazal je vse tri vreči v ognjeno peč. Ogenj pa se jih sploh ni dotaknil in jim ni prizadel nič hudega. Vsi trije so v peči kakor iz enih ust zapeli Bogu hvalospev, podoben našim litanijam z vzkliki in odgovorom: "Hvalite in poveličujte ga na veke!" Takole so hvalili in častili Boga.

Slavljen si, Gospod, Bog naših očetov,
hvalevreden in prevzvišen na veke.
Slavite Gospoda, vsa gospodova dela,
hvalite in poveličujte ga na veke!
Slavite Gospoda, angeli Gospodovi, hvalite...
Slavite Gospoda,nebesa, hvalite...
Slavite Gospoda,vse vode nad nebom, hvalite...
Slavite Gospoda, vse moči Gospodove, hvalite...
Slavite Gospoda, sonce in luna, hvalite...
Slavite Gospoda, zvezde na nebu, hvalite...
Slavita Gospoda, dež in rosa, hvalita...
Slavite Gospoda, vsi vetrovi, hvalite...
Slavita Gospoda, ogenj in vročina, hvalita...
Slavita Gospoda, mraz in pripeka, hvalita...
Slavita Gospoda, led in sneg, hvalita...
Slavite Gospoda, noči in dnevi, hvalita...
Slavita Gospoda, svetloba in tema, hvalita...

Slavite Gospoda, bliski in oblaki, hvalite...
Slavite Gospoda, gore in hribi, hvalite...
Slavite Gospoda, vse rastline na zemlji, hvalite...
Slavite Gospoda, vse ptice pod nebom, hvalite...
Slavite Gospoda, vse zveri in živina...
Slavite Gospoda, človeški sinovi, hvalite...
Slavite Gospoda, duhovniki Gospodovi, hvalite...
Slavite Gospoda, duhovi in duše pravičnih, hvalite...
Slavite Gospoda, sveti in v srcu ponižni, hvalite...
Slavite Gospoda, Ananije, Azarija, Misael, hvalite...
Zahvaljujte Gospoda, ker je dober,
ker vekomaj traja njegovo usmiljenje!
Slavite vsi, ki se Gospoda bojite, Boga nad vsemi bogovi, hvalite ga in zahvaljujte,
ker vekomaj traja njegovo usmiljenje.

Ko je kralju Nabuhodonozor videl, da ogenj možem ni škodoval in slišal, kako so prepevali pesem Stvarniku nebes in zemlje, je vzkliknil:"Slavljen bodi Bog Sidrahov, Misahov in Abdenagov, ki je poslal svojega angela in osvobodil svoje služabnike, ki so se zanesli nanj, prestopili kraljev ukaz in žrtvovali svoja telesa, da ne bi častili nobenega drugega boga in ga ne molili razen svojega Boga." Nato je tri može zopet osrečil v babilonski pokrajini in ukazal, naj bo vsakdo, ki bi nespoštljivo govoril zoper pravega Boga, hudo kaznovan. Znamenja in čudeže, ki jih je najvišji Bog storil, je oznanil vsem narodom v svojem kraljestvu, želeč, naj bo "njegovo kraljestvo večno kraljestvo in njegovo gospodstvo od roda do roda" (Prim. Dan 3,33).

5. Pri nedeljski maši še posebej priznavamo Boga stvarnika.

a/ pri slavi: Hvalimo te, slavimo te, molimo te, poveličujemo te, zahvaljujemo se ti zaradi tvoje velike slave. Gospod Bog, nebeški Kralj, Bog Oče vsemogočni.

b/ pri veri: Verujem v enega Boga, Očeta, vsemogočnega Stvarnika nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih stvari.

c/ pri hvalospevu: Res se spodobi in je pravično, primerno in zveličavno, da se ti vedno in povsod zahvaljujemo Gospod, sveti Oče, vsemogočni večni Bog, po Kristusu, Gospodu našem.

č/ pri svet: Svet, svet, svet si ti, Gospod, Bog nebesnih čet. Polna so nebesa in zemlja tvoje slave. Hozana na višavah.

d/ pri sklepnem slavospevu: Po njem, z njim in v njem je tebi, Bogu Očetu vsemogočnemu v edinosti Svetega Duha vsa čast in slava, na vse veke vekov.

e/ pri očenašu: Posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.

DA ali NE

1. Znanost preprečuje, da bi verovali v Boga stvarnika. NE.

Znanost je Einsteina privedla do praga velike skrivnosti, do zamaknjenega strmenja nad skladnostjo naravne zakonitosti, v kateri se razodeva tako vzvišen razum, da je vse, kar je v človeškem življenju in urejevanju smiselnega, v primeri s tem docela ničev odsev. V svojem delu:"Mein Weltbild" je občudoval vero Keplerja in Newtona:"Kako globoka vera v razumno zgradbo svetov in kako hrepenenje, da bi doumela vsaj neznaten odsvit v tem svetu razodetega razuma, je morala živeti v Keplerju in Newtonu, da sta mehanizem nebesne mehanike odkrila v samotnem delu mnogih let" (42).

Znanost je Linneju iztrgala iz njegove najglobljе notranjosti priznanje:"Večni, neskončni, modri in vsemogočni Bog je šel mimo mene...Nisem ga videl v obraz, toda odsev njegove luči je napolnil z občudovanjem mojo dušo. Tu in tam v stvareh sem našel sledi njegovega mimohoda: kakšna moč, kakšna modrost in kakšna neprekosljiva popolnost je v vseh njegovih stvareh, tudi najmanjših" (Uvod v System der Natur).

Znanost je pomagala Pasteurju k globoki veri. Ko so ga učenci vprašali, kako more po tolikem študiju in znanstvenem delu še verovati v Boga, je odgovoril:"Prav zato, ker sem študiral, sem ohranil vero Bretonca. Če bi pa še bolj študiral, bi bil gotovo danes vsaj tako veren kot Bretonka."

2. Tudi ljudje morejo kaj narediti iz nič. - NE!

Neka šala pravi, da samo Bog in otroci lahko kaj narede iz nič. Bog je iz nič naredil svet, otroci pa iz nič naredijo prepir med seboj. Vendar pa tudi otroški prepir ni iz nič. Vedno je vsaj majhen povod zanj: kaka igrača, zavist, nagajivost itd. Iz nič človek ne more ničesar narediti. More kdo ugovarjati?

3. Ustvariti pomeni, narediti iz nič. - DA.

Bog je tisti, ki "to, kar ne biva, kliče, da biva" (Rimlj 4,17). Ni dovolj, da o božji vsemogočnosti samo razmišljamo in jo občudujemo, pač pa nam mora duša neprestano peti, peti! Če je Bog hotel vse stvari priklicati iz nič v bivanje, je potem človek, ki spoznava dobrotljivo stvariteljsko kretnjo Vsemogočnega, dolžan v imenu vseh stvari reči "hvala." Zato pri jutranji molitvi, ko se spominjamo jutra stvarjenja vseh stvari, molimo:"Molim te, moj Bog, in se ti zahvaljujem, da si me ustvaril, me poklical k sveti veri in me ohranil to noč!" Bog nas je ustvaril iz nič, da bi na veke živeli z njim. Kako veličastna misel!

4. Svet je nastal sam od sebe in slučajno. NE.

"Po naključju smo nastali in za tem bomo, kakor da bi nas ne bilo," govore brezbožni v knjigi Modrosti (2,2) in trpin Job jim odgovarja:"Vprašaj vendar živino, in te pouči, ptice pod nebom, in ti naznanijo! Ali ogovori zemljo, in te bo učila, in ribe v morju ti bodo pripovedovale! Kdo ne spozna iz vsega tega, da je to naredila roka Gospodova" (Job 12,7-9).

Slučaj je malik brezbožnežev. Kdor noče priznati in častiti Boga, časti naključje.

"Samo eno morem reči," je zapisal Darwin, "že to, da si ne moremo predstavljati, kako naj bi vse to ogromno in čudovito vesolje skupaj z vsemi razumnimi bitji noglo nastati slučajno, je zame dovolj velik dokaz, da mora bivati Bog." (Koch).

Zgled. Francoski slikar, navdušen naravoslovec in veren mož, Franc Achard, je moral v družbi poslušati, kako je neki profesor filozofije pobijal božje bivanje in poveličeval naključje kot zadnji vzrok in razlog vsega sveta in vseh stvari. Končno se ni mogel več vzdržati in je vzkliknil: "Gospod, vi govorite, kakor da bi se vam mešalo."

Profesor je izbruhnil:"Ali sploh veste, komu ugovarjate? Jaz sem doktor in profesor filozofije. Za svoje zadnje delo sem dobil nagrado od Francoske akademije znanosti in umetnosti."

"To pa rad verjamem, da se je zgodilo zgolj po naključju," je mirno in ob splošnem smehu odgovoril slikar. (Virtù in esempi).

5. Dovolj je, da se Boga zahvalimo na zahvalno nedeljo in ob koncu leta. NE.

Za svoje življenje in bivanje in za vse prejete dobrote se moramo Bogu zahvaljevati vsak dan pri jutranji in večerni molitvi, pri molitvi pred jedjo in po jedi. Kako? "Zahvalimo te, vsemogočni Bog za vse tvoje dobrote, ki živiš in kraljuješ na veke vekov." Ali:"Bogu hvala!" Ali:"Hvala tebi, Kristus!"

Bogu se zahvaljujemo tudi pri vsaki maši. "Kaj naj povrnem Gospodu za vse, kar mi je dal?" se vprašuje mašnik po svetem obhajilu in takoj nato z zanosom odgovarja:"Kelih zveličanja bom vzel in klical Gospodovo ime. Hvalil in klical bom Gospoda." Kaj naj mi povrnemo Gospodu za vse, kar nam je dal? Za to, ker nam je dal življenje, starše, toliko talentov...? Pri maši pojmo njemu na čast in ga slavimo, pobožno prejemajmo sveto obhajilo in, kar je najvažnejše, iz tega, kar smo pri maši slišali, doživeli in prejeli, živimo vse dni.

Akcija tedna. Kaj bomo ta teden storili iz hvaložnosti do Boga, ki nas je ustvaril in obdaril s tolikerimi stvarmi? Šli se bomo vladarje. Tu so štirje predlogi, kako bi lahko vladali stvarem. Enega naj si vsakdo izbere za akcijo tedna: 1. Moje telo je božja stvar. Včasih bi se rado polenilo in pomehkužilo. Ta teden moram biti jaz gospodar in ne telo. Zjutraj bom točno ob uri vstal in se najprej Bogu zahvalil z jutranjo molitvijo:"Tebe ljubim, Stvarnik moj, ki si ohranil me nocoj. Tebi delo posvetim, dušo in telo izročim."

2. Natančno si bom ogledal kako cvetlico in jo narisal v veroučni zvezek. Spodaj bom napisal, čemu vse lahko služi.

3. Veroučni zvezek mi uri telesne in duševne sposobnosti. Zato hočem kar najbolj natančno odgovoriti na vprašanja na 15. strani in narediti vaje.

4. Moji sošolci so božje stvari, ki mi pomagajo klesati značaj. Na dve stvari bom ta teden še posebej pozoren: Rad jim bom po svojih močeh pomagal, nikomur ne bom zameril.

Geslo tega tedna: Hočem biti gospodar božjih stvari in ne njihov suženj!

BERILO

Ptiči pevci in uporniki

"Rečem vam, častihlepni in nori glavi se moramo zahvaliti, da smo na robu pogube!" je kričal rdeči Pedro, eden najbolj divjih mornarjev na Kolumbovi ladji "Santa Maria." "Že pet tednov se vozimo po od Boga zapuščenem morju in še vedno od nikoder suhe zemlje. Vrag naj vzame vse skupaj. Nič več ni mogoče zdržati."

"Prav imaš, Pedro!" je pritrjeval Juan, ki je sedel na vrečah ob jamboru. "Če bi vedel, da bo tako, bi nikdar ne šel na pot."

"O ko bi poslušali tiste, ki so nas svarili pred nevarnostmi potovanja v neznano," je vzdihnil vročekrvni tesar Amigo in zaklel, kakor znajo kleti le mornarji. "Gotovo nekje na zapadu preži na nas Leviatan, morska pošast. Spraviti nas hoče v pogubo. Ali se vam ne zdi, da nas s svojimi kremplji že vleče v morsko globino?"

"Ali pa nas bo ptič Rok pograbil s svojim velikanskim kljunom in nas treščil v brezno?" je blebetal praznoverni kuhar. "Ponoči sem sanjal o njem in obšla me je kurja polt."

"Nikdar več se ne vrnemo domov!" je ob ladijski ograji stokal Jágo, izkušen krmar in klical k nebu po usmiljenju.

"Kaj naj naredimo?" je hkrati zaklicalo pet ali šest mornarjev in se pridružilo ujedljivemu Pedru, ki je stal pri jamboru.

"Kaj naj naredimo?" je povzel rdeči Pedro. "Kaj? Admirala bomo postavili pred izbiro: Ali nam pusti, da obrnemo ladjo nazaj proti vzhodu, ali..."

"Ali?" je nekdo prekinil grozeči glas upornika. Bil je admiral Krištof Kolumb, ki se je nenadoma pojavil pred njimi. "Ali kaj, Pedro? Odgovori!"

V Pedrovih očeh se je nevarno zabliskalo. S stisnjenimi pestmi je skočil proti poveljniku ladje. "Ali pa vas vržemo v morje in bomo sami obrnili ladjo. Kaj mislite, tovariši?"

"Tako je!" so zavpili nahujskani mornarji in se z vseh strani bližali admiralu.

Mirno in s prekrižanima rokama je gledal admiral uporne mornarje. Bil je že navajen uporov, viharjev in nevarnih položajev.

"Napravite z menoj, kar hočete," je rekel z bridkim nasmehom na licu. "Za moje življenje mi ni. Tudi ne iščem svoje časti, ampak božjo čast in blagor ljudi. Povedati pa vam moram, da imamo na ladji hrane le še za teden dni. Kako bi se s tako zalogo mogli vrniti v domovino?"

"Rajši umrjemo od lakote, kakor da bi padli v kremplje Leviatana!" je zaškrtal tesar.

"Leviatan je pravljica," je mirno odgovoril Kolumb. "Vsa zemlja je božja. Bog je ustvaril svet. Brez njega ni nič nastalo in nič ne premine. V njegovih rokah smo."

"Naše roke vas bodo pa vrgle v morje, če ne obrnete ladje proti domu," je togotno rohnel Pedro.

"Nikdar več se ne vrnemo domov," je zastokal kuhar. "Ptič rok nas bo požrl!"

"V strahove in pošasti verujete!" je odgovoril Kolumb grenko. "Verujte v Boga, ki nas vodi in nas bo tudi rešil. Česa se bojite? Ali nam ne sije vsak dan znova njegovo sonce in njegove zvezde nam ponoči kažejo pot. Naša pot gre na zahod in ne na vzhod. Pri tem naj ostane. Jaz ne obrnem! V božjem imenu gremo naprej!"

Mornarji so začeli škrtati z zobmi in zmerjati admirala. V stisnjenih pesteh so se zabliskali noži. Umazane roke so že hotele seči po admiralu. Mornarji so bili obupani in pripravljeni na vse. Tedaj je pogumni poveljnik dvignil svoje roke proti nebu in zaklical z glasom, ki je prevpil razgrajajoče upornike:

"Gospod Bog, Stvarnik in Gospodar vsega sveta! Ti si bil moje upanje in varstvo že od otroških let. Tvoje je vesoljstvo, tvoje nebo, tvoja sta zemlja in morje. Ti si vse stvari priklical iz nič. Zato poslušaj moj glas v puščavi morja. Prosim te, pokaži malovernim svojo dobroto in svojo moč! Daj jim znamenje, da si pri nas, da nas vodiš in da nočeš naše pogube!"

"Prosi za čudež!" se je rogal rdeči Pedro. "Lahko bo še dolgo klical in prosil. Za nas se nihče več ne zmeni ne Bog ne hudič!"

Toda nihče od moštva tokrat ni soglašal z njim. Hrupu in viku je sledila pričakovanja polna tišina. Zdelo se je, da utrujeni in grobi možje res čakajo na čudež, ki ga je admiral klical z neba. Slišati je bilo le zadržano dihanje in šumenje vode, ki je udarjala ob ladijske boke.

Nenadoma je krmar skočil pokonci in pokazal z roko na jambor.Na najvišjem jadru je sedel majhen ptič in drobil svojo jutranjo pesem. Kmalu se je spustil niže. Pridružila se mu je še jata pisano pernatih muzikantov. Spreletavali so se po krovu in pobirali krušne drobtine.

"Tu imate božji odgovor, maloverni," je rekel Kolumb notranje prevzet. "Kjer pojejo ptički, ne more biti daleč kopna zemlja. Vidite, da Bog, ki je vse ustvaril, tudi za vse skrbi. Če nam je poslal te znanilce kopne zemlje, ne bo več dolgo, ko nam bo tudi dal, da bomo lahko stopili na trdna tla."

Tedaj je vsa posadka, ki je še malo prej hotela umoriti svojega poveljnika, padla na kolena in se Bogu zahvaljevala za znamenje njegovega usmiljenja.

Nekaj dni kasneje je s sosednje ladje "Pinta" počil topovski strel in kmalu nato je mornar v jamboru zavpil, kar so mu dala pljuča:"Tiera, tiera!" - "Zemlja, zemlja!" V jutranji svetlobi je ležal pred njimi krasen otok, porasčen z zelenim drevjem in grmičevjem. Spustili so sidro in se vkrcali v čolne. V slovesni admiralski uniformi je stopil Krištof Kolumb prvi na kopno dolgo zaželene zemlje. Poljubil je tla in se s solzami v očeh zahvalil Bogu za vse dobrote. V tla je zasadil križ in rekel:"Tudi ta zemlja je božja!" Iz grl preizkušenih in trdih mornarjev se je oglasila pesem:"Tebe Boga hvalimo, tebe Gospoda poveličujemo. Tebe večnega Očeta časti vsa zemlja. Dan na dan tebe slavimo. In hvalimo tvoje ime vekomaj in na vekov veke."

Otok,na katerega so stopili, je Krištof Kolumb imenoval San Salvador - Sveti Odrešenik. (Hünermann, Zlati svečnik).

6. učna enota

ČUDOVIT BOŽJI NAČRT S ČLOVEKOM

V PREMISLEK

Otroci slišijo mnogo različnih in včasih celo nasprotujočih si mnenj o človeku. Nekateri človeka poveličujejo do nerazsodnosti, drugi ga ponižujejo do obupa. Ob primerjavi teh različnih mnenj in znanstvenih izsledkov o človeku z božjim razodetjem, je otrokom treba dati odgovor, v katerem je očrtan resničen človekov položaj in dana razlaga njegovih prednosti in slabosti. Le tako bodo mogli prav spoznati človekovo dostojanstvo in poklicanost ter odkriti čudovit načrt, ki ga ima Bog s človekom.

Didaktični cilj: Otroci naj spoznajo, kaj je Bog razodel o človeku.

Pedagoški cilj: Privzgojiti čut spoštovanja do vsakega človeka, ker je vsak človek ustvarjen po božji podobi.

Pripomočki: Nekaj lepih barvnih slik o človeku: otrok, oče, mati, družina, delavec, alpinist itd. Vd/10-Naredimo človeka po svoji podobi.

Pomni! Tvoje katehetsko delo bo zelo olajšano in bolj učinkovito, če boš kdaj obiskal starše svojih učencev. Najbolje je, da si za obiske določil dve ali tri ure na teden. Te ure vzemi prav tako resno kot ure pouka.

UVOD

Zgled. Ivica pride vsa nesrečna k verouku in pove:"V šoli sem slišala, da imamo ljudje in opice skupnega prednika."

"In kaj zdaj misliš? Ali smo zato ljudje kaj manj božji otroci?" jo je miril katehet.

"Seveda mislim!" je začudeno povedala Ivica, ki je še dodala:"Potem ni Bog tisti, ki je ustvaril Adama in Evo, kot smo se učili!"

Katehet je pojasnil:"To pa ne. Znanost lahko ugotavlja telesne podobnosti med človekom in živaljo. Človek pa ni človek samo ker ima telo, ampak predvsem, ker ima dušo. Poglej dobro v božje razodetje in boš videla, kaj nam hoče povedati glede nastanka prvega človeka."

Poglejmo, kaj pravi sveto pismo o nastanku človeka in primerjajmo njegovo poročilo s tem, kar o nastanku človeka izveste iz šolskih knjig.

RAZLAGA

BOŽJI NAČRT S ČLOVEKOM

SVETO PISMO	ZNANOST
Tedaj, ko je Gospod Bog naredil zemljo in nebo, še ni bilo nobenega poljskega bilja na zemlji...in ni bilo človeka, ki bi bil polje obdeloval.	Človekovo mesto v naravi je zelo dobro proučeno z biološkega stališča. Še veliko neznanega pa je v časovnem pojavu človeka v naravi.
Bog je rekel:"Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti!" In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, moža in ženo ju je ustvaril.	Kljub temu, da je človek še vedno del narave, podobno kot vsa druga živa bitja, ima le on v rokah moč razuma, s katero lahko odloča o svoji prihodnosti. Takšne sile ni razvila doslej v zgodovini zemlje nobena druga vrsta živih bitij.
Tedaj je naredil Gospod Bog človeka iz prahu zemlje in mu vdahnil v obličje oživljajočega duha. Tako je človek postal živo bitje.(1 Mojz 2,5-25).	Vsako razmišljanje o tem, da bi bile današnje opice prednice človeka, odpade. Mejo med človekom in živaljo moremo potegniti šele tedaj, ko najdemo dokaze, da je človek uporabljal razum, da je izdeloval orodje. Orodje pa je začel človek izdelovati šele pred približno deset tisoč leti.
"Vzel je torej Gospod Bog	Clovekova moč je velikanska in ved-

človeka in ga postavil v edenski vrt, da bi ga obdeloval in varoval" (1 Mojz 2,15). "Oblekel ga je s primerno močjo...Položil je v vsako živo bitje strah pred njim, da bi gospodoval zverem in pticam. Razsodnost, jezik in oči jima je dal, ušesa in srce za mišljenje. Napolnil ju je z razumno uvidevnostjo ter jima pokazal dobro in hudo. Položil je svoje oko (luč razuma) v njih srca, da jim pokaže veličino svojih del, da slavé krasoto njegovih del in hvalijo njegovo sveto ime" (Sir 17, 3 sl).

Človekova moč je velikanska in vedno bolj raste. Človek vedno bolj obvladuje naravo. S spoznanjem samega sebe pa bolj in bolj kroji tuti svojo usodo. Razum, govor in jezik so bila orodja, ki so človeku omogočila zavojevati naravo. Človeško delo se loči od živalskega po tem, da ima vnaprejšen cilj in da se v njem kopiči tudi izkustvo pokolenj. Človek je od vsega početka socialno, družbeno bitje. Predstava osebnega jaza se je razvila precej pozneje. Človek je v svoji kratki zgodovini presenetljivo spremenil podobo zemlje. Prihodnost človeštva ni odvisna samo od naseljevanja drugih planetov, ampak še bolj od gospodarjenja na naši zemlji. (Sodobna ilustr. encikl. - Narava).

"Bog je človeka ustvaril za neminljivost in ga naredil za podobo svojega lastnega bitja"(Modr 2, 23). Nekaj dni in določen čas mu je podaril in mu dal oblast nad vsem, kar je na njej (Sir 17,2). "Pridal jim je spoznanje in jim podelil postavo življenja" (Sir 17,11). In rekel jim je: "Varujte se vsake krivice!" In je vsakemu izmed njih predpisal dolžnosti do bližnjega" (Sir 17,14).

Ali bomo spoznali zakone narave, še preden bo prepozno? Največja uganka med vsemi, pa je uganka o naši lastni naravi. To uganko moramo najprej rešiti. Sedaj znamo gojiti čudežne rastline, rušiti gore, potovati hitreje od zvoka, toda še vedno se nismo znebili lakote, revščine, vojn in rasnih preziranj.

"Kaj je človek, da se ga spominjaš, ali sin človekov, da skrbiš zanj? Naredil si ga le malo nižjega od angelov, s slavo in častjo si ga ovenčal, dal si mu oblast nad deli svojih rok. Vse si podvrgel njegovim nogam" (Ps 8,5sl).

Podedovali smo zemljo, še vedno pa nismo gotovi, če si jo bomo ohranili. Odločneje bomo morali vplivati na naš nadaljni razvoj in ga urejevati. Šele polni razumevanja, oboroženi z znanjem, oplemeniteni z umetnostjo in poezijo, poživljenji z odmorom bomo postali resnični dediči naše zemlje in popolnejši gospodarji svoje usode. (Sod. ilustr. encikl., Narava, str. 300).

Kar znanost sluti, išče in ugiba, sveto pismo uči z vso gotovostjo. "Na vrhnji stopnji vseh živečih bitij je človek, ki ga je Bog obdaril z neumrjočo dušo in ga postavil za vladarja nad vsemi živalmi. Raznovrstna raziskovanja na polju paleontologije, biologije in morfologije niso do sedaj v pogledu njegovega izvora, nastaka in njegovih nalog prinesla nobene pozitivne jasnosti in gotovosti" (Pij XII. v govoru 1.12.1944).

Kakšen načrt je imel Bog s človekom, ko ga je ustvaril, nam more pojasniti le on sam. In to je tudi storil po navdihnjenih pisateljih v svetem pismu.

Če svetopisemsko poročilo primerjamo z znanstvenimi izsledki, lahko takoj opazimo, da se oboje lepo dopolnjuje. Človek je po telesu iz istih tvarnih prvin kakor vse druge stvari. Njegovo telo se je mogoče razvijalo tisočletja in tisočletja, da je bil človek sposoben zaživeti kot človek. V človeku je namreč še nekaj, kar se z nobeno kemično razčlenitvijo ne da razložiti in po čemer se človek loči od vseh drugih stvari, živih in neživih: oživljajoči duh, kot pravi sveto pismo, ali razum, kot ugotavlja znanost. Kdaj in kako je človek nastal, nam znanost še ne zna in ne more pojasniti. Vse, kar more glede tega spoznati, so samo ugibanja. O tem, od kod je človek, nam govori le božje razodetje, ki pravi, da je prvi človekov predhodnik postal človek tedaj, ko mu je Bog ustvaril dušo, oziroma mu vdahnil v obličje oživljajočega duha, ko je na nek način postal deležen življenja, ki je lastno Bogu.

Pustimo znanost, naj se ukvarja s človeškimi lobanjami in z vmesnimi členi in si od bliže poglejmo, kaj nam je Bog sam razodel o človekovem nastanku in namenu.

Nazorna predočitev. Zemlja je že več milijonov let krožila po vesolju. Bujno rastlinstvo jo je odelo s svojim zelenim plaščem. Različne živali so se v dolgih tisočletjih pojavljale na njej in zopet izginjale. Nastajale so nove vrste živih bitij, druge pa izumirale. Nobeno bitje pa še ni dvignilo svojega pogleda k Bogu. Nekega dne se je v lepi, cvetoči in rodovitni pokrajini zemlje, ki je bila kakor lep vrt, pojavilo novo bitje. Kakor da bi se prebudilo iz sna, je odprlo oči, se vzravnalo in se z začudenjem ozrlo okoli sebe. To je bilo bitje, za katerega je Bog ustvaril ves pisan svet in vse veličastno vesolje, bitje, ki ima sposobnost, da spoznava stvarstvo in spoznava Stvarnika, gospoduje stvarem in ljubi Boga ter sebi enaka bitja. To je bil prvi človek. Bila sta prvi mož in prva žena.

Zdrava, lepa in polna življenja sta stala sredi božjega stvarstva. Nista bila upognjena k tlom kakor živali, ampak sta stala vzravnano. Pogled jima je plaval k zvezdam. Gibala sta s svojimi udi. Obšel ju je prijeten občutek življenja, moči in zdravja. Opazovala sta stvari in obraz jima je žarel od veselja. Videla sta gore in doline, gozdove in travnike, reke, sinje nebo z oblaki, žareče sonce. Vse to je bilo narejeno za njiju, vse to jima je bilo podarjeno.

Krik radosti in veselja se jima je izvil iz prsi. "Kako je lepo!" To je bila verjetno prva govorica, ki jo je zmogel človek in se je porodila iz srca, ki je začutilo v sebi zmožnost opazovanja, razumevanja, hotenja in čustvovanja. Občudovanje stvari je prva človeka, ki sta v sebi našla luč razuma, po sklepanju vodilo k Stvarniku. In ko jima je Stvarnik sam izročil vso zemljo v posest: "Plodita se in množita ter napolnita zemljo; podvrzita si jo in gospodujta vsem živim bitjem" (1 Mojz 1,28), je prvikrat iz človeških ust privrela hvala in zahvala Stvarniku, dobremu Bogu. Ustvarjen je bil človek, zemeljsko bitje, ki se je zavedalo samega sebe in vseh lepih darov, ki jih je prejelo od Stvarnika, bitje, ki je čutilo, da je popolnoma odvisno od Boga in zaznalo v svoji vesti, da je dolžno Boga spoštovati, ljubiti in mu hvaležno služiti; svobodno bitje, ki mu je vse stvarstvo dano na razpolago, da ga uporablja sebi v dobro in Bogu v čast ali pa sebi v zlo in Bogu v zasmeh.

Kaj je Bog hotel s človekom? Zakaj ga je ustvaril?

a/ Po njegovi podobi ustvarjeni človek naj bi si podvrgel zemljo in ji gospodoval. Bog je "človeka postavil za gospodovalce nad vsemi zemeljskimi stvarmi, da bi vladal nad njimi in jih uporabljal, poveličujoč svojega Stvarnika" (CS 12,3).

b/ Človek naj bi obdeloval edenski vrt in ga varoval. Z delom naj bi "sodeloval pri spopolnjevanju božjega stvarstva" (CS 67,2). In varoval? Pred kom? Ima stvarstvo kakšnega sovražnika? Da. Hudobnega duha, ki je oče zavisti in laži. Že takoj, ko je Bog postavil prva dva človeka v edenski vrt, ju je gotovo tudi opozoril na nevarnost, ki jima preti od sovražnega in zapeljivega bitja, ki "je bil - kakor se je pozneje izrazil Jezus - že od začetka ubijavec in ni obstal v resnici, ker resnice ni v njem" (Jan 8,44). Vse stvari v raju jima je dal na razpolago, le od drevesa spoznanja dobrega in hudega nista smela jesti. Varujeta naj sebe in stvarstvo pred zapeljivcem v zlo in pred zlom samim, pred grehom. Božji načrt je bil, naj se človek kot svobodno bitje varuje greha, stvari pa, ki so mu dane za napredek in izpopolnjevanje, naj varuje pred grešno zlorabo.

c/ Človek naj bi napolnil zemljo, napredoval in se izpopolnjeval v ljubezni do Boga in do bližnjega, ter se že na tem svetu veselil večnega življenja. "Plodita se in množita ter napolnita zemljo" (1 Mojz 1,28). "Bog, ki očetovsko skrbi za vse, je hotel, da bi vsi ljudje sestavljali eno samo družino in ravnali drug z drugim kakor bratje. Vsi so namreč ustvarjeni po podobi Boga, ki je naredil iz enega ves človeški rod, da prebiva po vsej zemlji (Apd 17,26); in poklicani so k enemu in istemu cilju, to se pravi k samemu Bogu" (CS 24,1).

č/ Človek naj bi živel božje, nadnaravno življenje. Ljudje naj bi bili božji otroci in dediči nebes. Zato je Bog že prva dva človeka obdaril s posvečujočo milostjo. Hotel je naj bi bili ljudje deležni božje narave.

Adam se je veselil božjih darov in se za vse, kar je prejel, zahvaljeval Bogu. Pogostokrat je mislil na nebeškega Očeta, ki ga je ustvaril, hvalil ga je, se z njim pogovarjal. Njegovo srce je hrepenelo po Bogu. Želel je ljubiti Boga iz vsega srca in izpolnjevati njegovo voljo. Rad bi ga videl in večno živel pri njem. To hrepenenje po Bogu ni moglo izvirati ne iz telesa ne iz duše. Bog sam mu ga je vsadil v srce, ko mu je iz svojega lastnega nagiba in ljubezni dal posvečujočo milost, del samega sebe. Božje življenje, ki ga je Stvarnik dal Adamovi in Evini duši je prva dva človeka preželo in napolnilo z otroško ljubeznijo do nebeškega Očeta in ju posvetilo. Bila sta sveta, posvečena in še na poseben način podobna Bogu, ki je svet. Po posvečujoči milosti, po božjem življenju, ki ga je zaživela njuna duša, sta postala božja sorodnika, da, božja otroka, božja posinovljenca. Kdor nosi v sebi življenje reveža, je revežev otrok. Kdor je prejel življenje od predsednika države, je otrok predsednika države. Kdor pa nosi v sebi božje življenje, je božji otrok. Zato sedaj razumemo, zakaj je hotel Bog že po telesu in duši ustvariti človeka tako lepega in popolnega, da je na najvišji stopnji vseh bitij na zemlji. Zato, ker je hotel človeka posvojiti in imeti za svojega otroka. Bog je lep, in je hotel, da bi tudi njegovi otroci bili lepi. Biti lep pred Bogom pa je isto kot žareti v dušni in telesni svetosti, živeti božje življenje.

Povzetek. Po vsem tem, kar smo zvedeli do sedaj o božjem načrtu s človekom, lahko rečemo, da je človek nekaj vzvišenega, lepega, čudovitega, res mojstrsko delo božje ljubezni, modrosti in vsemogočnosti. Človek ni samo prežvekujoče in gibajoče se telo, kot je žival; tudi ni samo duh, kot so angeli; tudi ni Bog, čeprav nosi v sebi božje življenje. Bog je hotel, naj bi bil človek res človek, bitje, v katerem je telo skladno povezano z dušo, duša in telo pa prežarjena in prešinjena z božjim življenjem; bitje, ki je sicer iz zemlje, ima pa v sebi nekaj božjega in zato neprestano hrepeni po Bogu.

Prvi človek v edenskem vrtu

Da bi človek lažje bil človek in se neovirano povzpenjal k svoji dopolnitvi in k večni sreči v Bogu, ga je Bog potem, ko ga je ustvaril, obdaril še s posebnimi darovi.

a/ Dal jima je globoko spoznanje, da bi hitreje in z manjšim trudom odkrivala zakone, ki jih je položil v naravo.

Primer: Vi se igrate na dvorišču. Na balkonu zagledate mamo. Tudi če vam mama nič ne reče, se spomnite: "Mama hoče, da najprej naredim nalogo za šolo in se naučim, potem pa se lahko igram." Ko ste zagledali mamo, ste se spomnili na svojo dolžnost. Lahko rečemo, da se vam je "nekaj novega posvetilo v glavi." Mama vam je pomagala, da ste bolje spoznali svoje dolžnosti.

Podobno je bilo pri Adamu in Evi. Bog jima je bil blizu. Misel nanj in pogostni pogovor z njim sta pomagala, da sta lahko hitreje in jasneje spoznala, kaj Bog hoče in kakšne so njune dolžnosti in naloge. Kjer mi dvomimo ali se motimo, sta ona dva z lahkoto in takoj spoznala resnico. Njune misli so bile usmerjene k Bogu, Bog pa je s posebno lučjo razsvetljeval njun razum.

b/ Njuna volja je bila nagnjena k dobremu.

Primer. Poljančev oče in njegov 12 letni sin Vanč sta na vrtu zidala garažo za avto. Vanč je bil z dušo in telesom pri delu. Vse je hotel narediti natančno tako, kakor je želel oče. Znašal je skupaj orodje in material. Niti enkrat se ni uprl očetu, pač pa je s spoštovanjem in občudovanjem gledal, kako je pod modrim očetovim vodstvom rasla iz tal garaža.

Adam in Eva sta ljubila tisto, kar je ljubil Bog. Zato jima nikdar ni prišlo na misel, da bi storila kaj slabega ali grešnega. Želela sta delati samo dobro, samo to, kar je bilo všeč Bogu. Ker je Bog krepil njuno voljo, sta tudi svoja telesna teženja in nagone z lahkoto krotila in uporabljala po božji volji.

c/ Živela sta v božji bližini.

Primer. Ladjo na morju je zajel vihar. Valovi so jo premetavali sem in tja kakor orehovo lupino. Tudi najbolj izkušeni mornarji so bili v skrbeh. Potniki so klicali na pomoč Boga. V splošnem preplahu in zmedi je samo eden ostal miren: kapitanov sinček. V ladijskem salonu se je veselo igral. Ko so ga vprašali, ali se nič ne boji, da bi se ladja potopila, je odgovoril: "Kaj bi se bal, saj jo vodi moj očka." Očetova navzočnost na ladji in zavest, da je oče izkušen kapitan, sta otroku omogočila, da se je mirno igral celo tedaj, ko so vsi drugi bili živčni, kaj bo.

Adam in Eva sta živela v božji bližini. Zavest, da je z njima vsemogočen Oče, jima je olajševala življenje. Božjo bližino sta čutila v lahnem večernem vetriču, v drevesu spoznanja dobrega in hudega, ki je bilo sredi vrta, v toplih sončnih žarkih, ki so kakor mehka roka božali njuno kožo. Z Bogom sta govorila, kakor govori otrok z očetom. Čeprav ga nista mogla videti, ker Boga nihče s telesnimi očmi ne more videti, saj je duh, sta vendar bila srečna v njegovi bližini.

č/ Ni jima bilo treba ne trpeti ne umreti.

Delo jima je bilo v veselje in razvedrilo. Bila sta brez greha in brez slabih nagnjenj in zato nista poznala trpljenja, ki izvira iz zavisti, sovraštva, lakomnosti, hinavščine, nečistosti, jeze itd. V edenskem vrtu ni bilo nobene norišnice, ker sta Adam in Eva imela jasen razum; nobene policije, ker sta imela voljo, ki je odločno hotela le dobro, nobene ječe, ker sta se bala vsakega zločina, nobene bolnišnice, ker sta živela zmerno in krotila svoje nagone. V edenskem vrtu ni bilo pokopališča, ker sta bila Adam in Eva po posebnem božjem daru neumrljiva tudi po telesu. Telesna smrt je prišla na svet šele po grehu in kot kazen za greh.

TE DAROVE JE PRVI ČLOVEK PREJEL ZASE IN ZA SVOJE POTOMCE

Kakršen je bil prvi človek, takšni naj bi bili tudi njegovi potomci. Kar je Bog dal prvemu človeku, to je hotel, naj bi prvi človek posredoval tudi svojim potomcem.

Prvotni božji načrt je bil, naj bi bili vsi potomci prvih staršev božji otroci. Vsi Adamovi in Evini potomci naj bi prišli na svet obdarovani z globokim spoznanjem in z voljo nagnjeno k dobremu. Živeli naj bi v nesebični ljubezni, brez sovraštva, zavisti, lakomnosti. Vojn, ubojev, tatvin, hinavščine ne bi bilo, ker bi se vsak trudil drugemu čimbolj pomagati. Ne bilo bi lenobe, ki nas tolikokrat ovira, da ne delamo dobro. Spolno življenje, ki je zdaj vzrok tolikega nereda, zapeljevanja in nesreč v svetu, bi bilo urejeno in lepo.

Življenja na tem svetu nam ne bi grenile bolezni. Človeštvo bi se že na tem svetu veselilo večnega življenja, saj se ne bi bilo treba bati smrti. Ko bi prišel čas, bi se brez smrti združili z Bogom.

Vsak človek naj bi se rodil na svet v milosti božji, kot božji otrok. Z naravnim življenjem naj bi podedovali tudi božje življenje, posvečujočo milost.

BOG JE USTVARIL ČLOVEKA PO SVOJI PODOBI

Sveto pismo pravi: Bog je rekel: "Naredimo človeka po svoji podobi" (1 Mojz 1,26). "Tedaj je naredil Bog človeka iz prahu zemlje in mu vdahnil v obličje oživljajočega duha" (1 Mojz 2,7).

Kako je Bog ustvaril človeka? O tem Bog sam ni dosti povedal, ker hoče, naj bi človek sam s študiranjem razvoja vseh stvari, s spoznavanjem samega sebe, s poglabljanjem v svojo psihično in fizično naravo počasi odkrival. Dve stvari pa sta gotovi.

a/ Bog je človeku pripravil telo iz že prej ustvarjene snovi. Iz kakšne snovi in kako je pripravil človeško telo, ne vemo. Mogoče se je telo prvega človeka razvijalo dolga tisočletja. Tu kličemo na pomoč znanost, da nam razjasni,ali je človeško telo bilo oblikovano iz prsti, kakor so oblikovane rastline, ali iz rastlin, kakor so oblikovane živali, ali iz kakšne živali, lahko tudi opice. Eno je znanost že ugotovila: da namreč nobena vrsta današnjih opic ni mogla biti primerna, da bi se iz nje razvilo ali oblikovalo telo prvega človeka. Morda se je človek razvil iz opici podobne živali, ki je že zdavnaj izumrla in jo znanstveniki imenujejo Proconsul. Nekateri antropologi menijo, da se je prokonzul zaradi podnebnih sprememb umikal v gozdove, in da so iz njega nastale današnje opice. Drugi pa so ostali v odprti travnati pokrajini in iz njih so se razvili predniki človeka. (Prim. Sodobna ilustr. encikl., Narava, str 272-273). Naj bo kakor koli že in naj znanost odkrije vse mogoče poti pri nastajanju človeškega telesa, to, kar nam je Bog razodel, bo vedno držalo: da je namreč človeško telo nastalo iz že prej ustvarjene snovi po načrtu in načinu, kakor je hotel Bog in da je človek nastal šele takrat, ko mu je Bog dal dušo.

b/ Telo ni ves človek in človek ni samo telo. Prvi človek Adam, kar bi se po naše reklo "mož iz zemlje" ali "zemljak" je po svojem telesu bil slaboten, nebogljen, dihajoča gruda prsti, gibajoča se peščica prahu in utripajoče srce. Poleg vsega tega pa je bil v njem še "oživljajoči duh," ki ga je prejel neposredno od Boga. Ta oživljajoči duh ni nič drugega kot tisto, kar še danes imenujemo "duša." Človek je nastal šele takrat, ko je Bog v že pripravljeno telo ustvaril dušo. Če hočemo vedeti, kaj je duša, moramo samo pogledati, kaj je prvi človek delal potem, ko mu je"Bog vdahnil v obličje oživljajočega duha."

Adam je hodil okrog po krasnem zemeljskem vrtu, opazoval sončni vzhod, cvetoče livade, plodno drevje, poslušal petje ptičev, žuborenje potočkov, užival vonj duhtečih rož,okušal žlahtne drevesne sadeže, božal živali in jim dajal imena. Bil je srečen in se je veselil življenja. Vse je opazoval, vse je občudoval. Videl je, kako srna doji mladiče, kako ptice znašajo gnezda. Nad vsem se je navduševal in užival, da more vse tako hitro umevati in z vsem gospodariti. Še posebno pa se je razveselil, ko mu je Bog ustvaril ženo. Bila je lepa in o vsem se je mogel z njo pogovoriti. Mogel jo je ljubiti in ona mu je vračala ljubezen. Skupaj sta obdelovala zemljo in v veselju uživala sadove svojega dela.

Duša

Človek ni le snov, ampak ima tudi dušo. Duše ne vidimo, ampak jo spoznavamo po njenih lastnostih in učinkih:

a/ po čutnih sposobnostih. Duša oživlja telo in omogoča, da človek lahko sliši, vidi, okuša, vonja,tipa,se giblje, raste,dela itd.

b/ po duhovnih sposobnostih, zlasti po razumu in svobodni volji. Adam se je čudil, je opazoval, je razmišljal, je izbiral sadeže, je preudarjal, kako bi imenoval živali. Veselil se je, zahvaljeval Boga, se pogovarjal z Evo, jo ljubil.

Duša more spoznavati, ker ima razum. Zaradi duše, ki ima svobodno voljo, se človek lahko svobodno odloča, dela sklepe in načrte ter jih izvršuje. Adama je prevzela lepota stvari. Ljubil je Evo. To je mogel, ker je imel dušo, ki lahko čustvuje, ljubi. Tudi spomin in vest sta sposobnosti duše. Končno je Adam mislil na Boga in se mu zahvaljeval za prejete dobrote. Najlepša in najvzvišenejša sposobnost duše je, da se lahko dviga k Bogu, da lahko Boga spoznava, ljubi in časti. Vse te sile in sposobnosti so duhovne. Zato je tudi duša duhovno bitje.

Povzetek. Morda bo človeštvo za vedno ostalo samo pri ugibanjih po kakšni poti in na kakšen način je hotel Bog,da se je iz prahu zemlje oblikovalo in razvilo telo, kako in kdaj je Bog temu telesu dal oživljajočega duha, ustvaril dušo. Toda to končno za nas tudi ni tako važno. Če bi to vedeli, bi bilo zadoščeno le naši radovednosti. Bolj važno je za nas, da vemo, da smo bitja z dušo in telesom in kaj naj naredimo s svojim življenjem, ki nam je bilo darovano.

Zgled. Mira se je dala fotografirati. Fotograf je naredil res lepo sliko. Ko je sliko pokazala materi, je ta veselo vzkliknila:"Lep človek si!" Tudi oče je izrazil navdušenje, da je fotografija lepo uspela. Vzel je pero in na hrbtno stran fotografije zapisal:"To, kar si in kar imaš,Mira, ti je daroval Bog. Kar pa moraš postati in si še pridobiti, pa ti daruj Bogu."

Od kod je človek? Od Boga. Bog ga je ustvaril. Vse, kar smo in kar imamo, smo in imamo od Boga.

Zakaj je človek ustvarjen? Za Boga. Vse, kar mora postati in si s svojimi sposobnostmi pridobiti, naj bo za Boga in naj ga vodi k Bogu.

Intervju z Adamom.

Vsi ga imenujejo prvi človek: ne prvi človek na Mount Everestu, ne prvi človek na severnem tečaju, ne prvi človek na skakalnici velikanki v Planici, ne prvi človek v vesolju, ampak prvi človek na zemlji. Pred njim še ni bilo na zemlji bitja, ki bi se zavedalo samega sebe, ki bi razumevalo in se svobodno odločalo, ki bi čustvovalo. Nekateri ga poveličujejo kot resničnega človeka, kot dovršen človeški ideal, a drugi ga obsojajo zaradi klavrno prestale preizkušnje,po kateri je zlo vdrlo na svet, kot slabiča, propalico, zločinca. Skušajmo se mu po svetopisemskih poročilih čimbolj približati in prisluhniti, kaj nam sam pripoveduje o sebi.

Vaše ime in priimek: - Adam Zemljak.

Rojen? - Nisem bil rojen, ampak ustvarjen.

Kdaj ste bil ustvarjen? - Bil je večer in bilo je jutro, šesti dan, potem, ko je bilo že vse drugo ustvarjeno.

Oče? - Troedini Bog.

Mati? - Zemlja.

Spočet? - Ko je bilo rečeno:"Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti."

Zibelka vam je tekla? - Nisem imel zibelke. Ko sem zaživel, me je stvarnik postavil v rodoviten vrt obdan s puščavo.

Kako ste zaživeli? - Iz zemeljskih snovi mi je Bog pripravil telo in vanj vdahnil oživljajočega duha.

Kako ste spoznali, da ste človek? - Razumeval sem stvari, odločal, kako se bo ta ali ona imenovala, spominjal sem se doživetih reči, z ženo Evo sva se ljubila in bila eno, čutil sem, čustvoval in se zavedal samega sebe. Vsega tega vsaj na tak način kot sem jaz doživljal, ni moglo doživljati nobeno drugo bitje okoli mene.

Šolska izobrazba? - Samouk, lastna izkustva, neposredno notranje spoznanje, ki sem ga prejel od Stvarnika.

Vaši učitelji? - Narava in stvari okoli mene. Poljske živali in ptice neba, ki jih je Bog postavil predme, da bi videl, kako jih bom imenoval. Bog sam, ki ga rad poslušam in žena Eva, ki ji včasih morda preveč verjamem.

Vaše knjige? - Sem polpismen. Pisati ne znam. Čitam pa le iz knjige narave. Bog mi je dal globoko spoznanje, da lahko hitro in z majhnim trudom odkrivam zakone, ki jih je položil v naravo.

Odnos do žene? - Eva je kost iz mojih kosti in meso iz mojega mesa. Je meni primerna in nepogrešljiva pomočnica. Rada se imava.

Kaj počnete? - Varujem in obdelujem vrt.

Kakšen cilj imate pred seboj? - Napolniti moram zemljo s sebi enakimi potomci in si podvreči njene sile. Veselim se večnega življenja.

Imate kako posebno strast? - Ljubiti Boga in biti dober ter svet,kakor je dober in svet On.

Imate kakšen strah? - Bojim se jesti od drevesa spoznanja dobrega in hudega. Če bi jedel od njega, bi moral umreti.

Vaše kvalitete? - Neumrljivost, posvečujoča milost.

Vaše posebne ugodnosti? - Da sem brez trpljenja in tudi telesno neumrljiv.

Vaša največja želja? - Da bi v preizkušnji življenja,ki jo moram prestati na tem svetu, ostal zvest Bogu in si tako z darovi, katere sem prejel od Stvarnika, zaslužil večno življenje.

Ali mislite, da ste srečen človek? - Če vzamete v poštev vse, kar sem do sedaj povedal, lahko zaključite, da sem popolnoma srečen.

Aplikacija. Kako dober je Bog! Kako veličasten načrt je imel s človekom! Med tolikerimi rečmi, ki jih je ustvaril, je hotel imeti tudi bitja, ki naj ga spoznavajo, se veselijo njegovih del, uživajo njegovo dobroto. Ta bitja, ki se imenujejo ljudje, je obdaril z razumom, svobodno voljo, z neumrjočimi dušami in z življenjem milosti. Zakaj? Zato, da bi lahko ljubila, bila v ljubezni sveta in se tako po dokončanem zemeljskem teku življenja z njim združila v večnem življenju.

Iz vsega, kar je Bog dal prvemu človeku in o čemer je z njim govoril, vidimo, da je Bog Bog napredka in hoče, naj človek svoje sposobnosti in darove uporablja za svoje izpopolnjevanje. Podvrže naj si zemljo in njene sile. Kako? Tako da se trudi, da bi bil čimbolj podoben Bogu: Stvarem naj gospoduje z razumnostjo in modrostjo, kot je Bog razumen in moder; dela naj dobro, da bo tako vedno bolj svet in popoln, kakor je svet in popoln njegov nebeški Oče; vedno bolj naj ljubi Boga in bližnjega, ker bo le tako mogel biti srečen na tem svetu in doseči večno blaženost, ki je v Bogu, kajti Bog je ljubezen.

Človek je tisto, kar ljubi. Če ljubi Boga in bližnjega, je v njem božje življenje, če pa ljubi zemljo, denar, uživanje, izživljanje, se telesno in duhovno vedno bolj izmozgava in umira. Živeti po božjem načrtu pomeni, rasti v Boga, odmirati minljivosti in se že na tem svetu vpeljevati v srečo blaženega in večnega življenja. Živeti brez ljubezni do Boga, brez misli nanj, brez spoštovanja do njega in hvaležnosti do njega, samo za minljive stvari tega sveta in v skrbi, kako bi čimbolj zadostili svojim poželenjem, pomeni z minljivimi stvarmi in poželenji vedno bolj umirati in drveti v večno pogubo nekoristnega hlapca, v kateri bo po Jezusovih besedah "vnanja tema, jok in škripanje z zobmi."

Bog je kakor prvemu človeku dal tudi vsakemu izmed nas velike darove. Kaj naj s temi darovi počnemo? Z njimi si lahko osvojimo nebesa ali zaslužimo pekel. Odvisno od tega, kako jih uporabljamo. V sebi čutimo dve sili, ki hočeta vpreči vsaka v svojo službo naše sposobnosti in darove. Prva taka sila je naše teženje po dobrem, po luči, po svetosti, da bi čimbolj napredovali in se razvijali v poštene ljudi in dobre božje otroke. So otroci in odrasli ljudje, ki si vse življenje prizadevajo, da bi svoje darove: razum, svobodno voljo, sposobnosti za delo, denar, prosti čas, telesne sposobnosti, strasti in nagone kakor tudi darove milosti: zakramente, zakramentale, bogoslužna opravila itd. čimbolj marljivo uporabljali za to, da bi bili vedno boljši in vedno bolj podobni Bogu.Te darove neprestano izkoriščajo,se jih veselijo, načrtujejo, kako bi jih čimbolje obrnili in obrestovali. Lahko rečemo, da so razumni in pametni oskrbniki svojih kapitalov, s katerimi si gradijo mirno in srečno življenje na tem svetu in odkupujejo večno blaženost.

Druga sila v nas, ki hoče vpreči v svojo službo naše sposobnosti in darove, je naše teženje po slabem, po temi, po grešnem izživljanju, da bi čimveč izželi iz svojega življenja ne oziraje se ne na Boga ne na bližnjega. So nekateri otroci in tudi odrasli ljudje, ki svoj razum, svoje sposobnosti, svoje imetje, prosti čas in celo darove milosti: zakramente in zakramentale uporabljajo za dela teme kot so: ponašanje, sovraštvo, pijančevanje, nečistovanje, pohlepnost itd. Taki prav gotovo niso razumni in pametni oskrbniki svojih kapitalov, ampak si v svoji nespameti kratijo življenje, povzročajo prepire in celo vojske. S svojimi zločini zorijo za večno pogubljenje.

Človek mora vse življenje premagovati svoja teženja po slabem in se truditi za dobro. Resnični napredek, ki ga Bog zahteva od ljudi ni v tem, da bi si čimveč pridobili, da bi se čim hitreje vozili, da bi čim bolje jedli, ampak v tem, da bi vsakdo bil čimboljši, da bi si stvari in svoja teženja znali vedno tako pokoriti, da bi kot res svobodni božji otroci lahko vedno bolj ljubili Boga, živeli v njem, po njem in z njim.

PO DUŠI JE ČLOVEK PODOBEN BOGU

Vse človekovo dostojanstvo obstoji bistveno v tem, da iz njega kakor iz zrcala odsevajo božje popolnosti. Bog je original, človek pa naj bi bil čimbolj verna kopija. Kar Bog dela, to naj bi človek po svojih močeh in sposobnostih posnemal. Kar Bog hoče, to naj bi človek hotel in z njegovo pomočjo izvrševal. "Bodite sveti, ker sem jaz svet" (3 Mojz 11,4). "Bog je ljubezen" (1 Jan 4,16). Kadar človek ljubi, je podoben Bogu, "ostane v Bogu in Bog v njem" (1 Jan 4,16). Bog ustvarja in dela. Človek mu je podoben, kadar dela,"kar vidi, da dela Oče" (Jan 5,19).

Bog s svojim neprestanim ustvarjanjem in delom vzdržuje in oblikuje svet. Človek mu je podoben, kadar s svojim delom vzdržuje svoje življenje in življenje domačih. Tedaj izvršuje resnično ljubezen in sodeluje pri spopolnjevanju božjega stvarstva. Človek je podoba božja po svoji duši in po življenju milosti. Dolžan pa se je truditi, da bi bil Bogu čimbolj podoben tudi po svojem življenju in delovanju. "Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče nebeški."

Zgled. Češki kralj Boleslav je nosil v obesku na prsih sliko svojega očeta. Kadar je moral odločati o kaki važnejši stvari, je vedno prej pogledal na očetovo podobo. Ta pogled ga je spomnil na sklep, katerega se je zvesto držal:"Nikdar ne bom storil kaj takega, kar bi bilo v sramoto imenu mojega očeta." Tako bi morali ravnati tudi mi. Vedno znova bi se morali vpraševati, ali je to, kar počenjamo, hočemo ali odločamo v skladu z božjo voljo in v čast nebeškemu Očetu, čigar življenje je v nas, čigar podobo nosimo v sebi in čigar otroci smo.

V svoji najglobļji notranjosti človek vedno najde luč, iskro božanstva, ki jo predstavlja sleherna človeška duša. Prav po tej iskri, po bistvu samega sebe, je človek soroden Bogu in se more dvigniti do božanstva. Na žalost se ljudje včasih tako neradi poglabljamo vase, izogibamo sami sebi. Redkokdaj smo "doma", sami pri sebi. Če se le da, uidemo sami pred seboj v zunanji svet, s ukvarjamo s čim zunaj sebe, s tehniko, ekonomiko, družbeno dejavnostjo. Če se kdaj le moramo ukvarjati s seboj, se dotaknemo kvečjemu svojega površja: občutkov in predstav in podobnih pojavov, za katere se zanima psihologija. A kdo se je že pogledal iz oči v oči, sam s seboj, sam v svoje najbolj notranje jedro, v svoje najbolj bistveno bistvo? Skorajda se zdi: Izmikamo se sebi, ker se bojimo, da bomo nad seboj razočarani. V jedru vsakega izmed nas je nekaj božjega. Človek je ustvarjen po božji podobi. Pustimo torej včasih vse svoje skrbi, misli in načrte, želje, domišljije. Poglobimo se vase, v svojo zavest, v svojo osebnost. V to, da smo in mislimo, da hočemo in ljubimo. Začutili bomo, da smo tako sorodni Tistemu, ki nam daje, da živimo, se gibljemo in smo. In da nam je On tako blizu. V nas, v naših najbolj skritih vzgibih.

Človek ima neumrljivo dušo. Po njej se razlikuje od živali in je podoben Bogu. Živali nimajo neumrljive duše, zato ne napredujejo v svojem znanju. Živali nimajo človeške duše, zato tudi nimajo svobodne volje, ampak se ravnajo po svojih nagonih.

Človek ima razum. Čeprav je njegov razum le iskrica v primeri z božjim umom, smo po tej iskrici Bogu podobni. Bogu smo podobni tudi po svobodni volji.

Največji dar, ki ga Bog daje človeku je posvečujoča milost, življenje milosti. Najbolj je bil prvi človek Bogu podoben, ker mu je Bog dal posvečujočo milost. Po njej je človek postal božji otrok. Zaradi življenja milosti, ki je v nas, hrepenimo po tem, kar je božjega, smo sveti, smo božji otroci in dediči nebes. Po daru posvečujoče milosti Bog sam prebiva v nas, nosimo Boga v svoji duši.

Nekateri se na žalost tako malo zmenijo za ta dar in ga tudi kmalu zapravijo z grešnim življenjem. Mislijo, da živijo polno življenje pa so le mrtvaki, ki jih življenje zanaša sem in tja.

Zgled. V Sarajevu so leta 1959 ustavili konja, ki je prišel iz hribov. Na hrbtu je nosil jezdeca, ki je zaradi togosti zbudil pozornost. Ko so natančneje pogledali, so videli, da je jezdec mrtev in hladen. To je bil Huso Ildizović iz Kobilje glave. Odjezdil je od doma, da bi v Sarajevu poiskal zdravniško pomoč, pa je na poti umrl. (Vjesnik u srijedu).

Mnogi otroci in tudi odrasli so podobni temu mrtvemu jezdecu. Čeprav pustijo, da jih življenje nosi sem in tja in se na vse mogoče načine izživljajo, so vendar že mrtvi, ker v njih ni življenja milosti. Živijo v grehu in so zato mrtvi za Boga. Biti mrtev za Boga pa pomeni isto kot ne spoznati in ne uresničiti načrta, ki ga ima Bog s človekom, ne izpolniti svojega poslanstva, zapraviti svojo srečo in se obsoditi na večno propast.

Že Mark Avrelij je zapisal: "Nič ni sirotnejšega kot človek, ki pohaja okoli vsega, kakor v krogu preiskujoč globine zemlje, skušajoč z ugibanjem dognati, kaj je v duši njegovega bližnjega, pri tem pa ne vidi, da bi mu zadostovalo, ako bi samo z Bogom v sebi občeval in njemu edinemu spodobno služil."

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Sveto pismo hoče s poročilom o stvarjenju človeka poudariti, da je telo prvega človeka nastalo iz že prej ustvarjene snovi. Človek pa je nastal šele takrat, ko mu je Bog dal dušo.

Človek ima neumrljivo dušo. Po neumrljivi duši se razlikuje od živali in je podoben Bogu.

Zgled. Marjetka je hodila že tretje leto k verouku. Ko so se v drugi lekciji učili, da je Bog stvarnik vsega in da ja človek odličnejši kot vse stvari na zemlji, ker ima dušo, se je pri ponavljanju lekcije doma močno zamislila. "Ker ima dušo? Duša? Kaj pa je duša?" Dolgo je razmišljala, a ker ji ni hotelo nič zadovoljivega pasti v glavo, je šla k materi v kuhinjo in jo vprašala:"Mama, kaj je duša?" Mama je hotela, naj bi Marjetka sama s svojo brihtnostjo prišla do tega, kaj je duša. Zato ji je rekla:"Pojdi nazaj v sobo, daj glavico med roke in malo premišljuj. Morda se ti bo pa le posvetilo, kaj je duša."

Marjetka je ubogala. Šla je v sobo, dala glavo med roke in premišljevala. Kmalu se je vrnila k materi. "Mama, že vem, kaj je duša." "No, kaj?" je bila mama zelo radovedna. "Kajne mama," je rekla Marjetka, "duša je tisto v meni, s čimer jaz tebe ljubim?"

Da, duša je tisto v nas, s čimer moremo ljubiti Boga in se ljubiti med seboj. Zaradi neumrljive duše, ki jo imamo v sebi, lahko napredujemo v znanju in se svobodno odločamo. Zaradi duše lahko zavestno poveličujemo Boga, ga častimo in se mu zahvaljujemo.

2. Glavni lastnosti duše sta razum in svobodna volja. - Z razumom lahko spoznavamo Boga, svojega Stvarnika, sebe, svoje odlike in sposobnosti in čuda božjega stvarstva okoli sebe.

Različne luči nam svetijo na poti življenja: sonce, luna, zvezde, starši, učitelji, Kristus, znanost, modroslovje.Vse te luči pa nam sijejo zato, ker imamo sposobnost, da jih vidimo, ker imamo dušo, ki more razumevati, ker imamo duha, ki se more dvigati k Bogu. Zato vzklika naš pesnik Oton Župančič:"Naša zadnja luč je duh: vse je mračno, duh nam seva, k Bogu pota razodeva."

Druga lastnost duše, prav tako odlična kot razum, vendar pa bolj nevarna za nas, je svobodna volja. Z njo se odločamo za dobro ali slabo in si tako kujemo časno in večno usodo.

Slikar Hans Toma je zapisal v svoji visoki starosti: Če človek prepotuje vse življenjske uganke in išče, kar je sredi sprememb življenja stalnega, se mora nehote ustaviti ob Kristusovih besedah:"Kaj namreč pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi." Ali:"Kaj bo dal človek v zameno za svojo dušo?" S temi Jezusovimi besedami je duša dobila tisto vzvišeno mesto, ki ji gre. Pokoravati se ji mora ves svet, vse življenje in tudi smrt. Vendar pa se more tudi duša zaradi svoje svobodne volje pokvariti. Če ne pazimo nase, se lahko kaj hitro začnemo navduševati za grešne reči in drveti v pogubo. Zato nas Jezus svari: "Ne bojte se tistih, ki umoré telo, duše pa ne morejo umoriti; bojte se marveč tistega, ki more dušo in telo pogubiti v pekel!" (Mt 10,28).

Zgled. Dva turška paša sta se med seboj hudo sprla. Da bi prišla na čisto bodisi z vojno ali pa z mirnim pogajanjem, se je eden odločil poslati k drugemu poslanca. "Če ti bodo storili kaj žalega," je zagotavljal poslancu, "bo tisoč sovražnikovih podložnikov ob glavo."

"Že dobro," je odgovoril poslanec, "toda na žalost se nobena od teh tisoč glav ne prilega tako dobro na tale vrat

- in je pokazal na svoj vrat - kot le moja."

Paša je razumel, kaj je poslanec hotel povedati: da ima samo eno glavo in to si hoče za vsako ceno obvarovati.

Ko bi le vedno tudi mi tako mislili o svoji duši. Samo eno dušo imam in ne smem pustiti njeni svobodni volji, da mi jo ugonobi v grehu ali celo za večnost pogubi.

3. Duša je podobna Bogu po razumu, svobodni volji in predvsem po življenju milosti. -

Evangelij. Farizeji so skušali ujeti Jezusa v besedi. Zato so poslali k njemu svoje učence skupaj s Herodovci. Učenci so mu rekli:"Učenik, vemo, da si resnicoljuben in v resnici učiš pot božjo in se ne meniš za nikogar, ker ne gledaš na osebo. Povej nam torej, kaj se ti zdi: ali se sme dajati cesarju davek ali ne?" Iz narodnega ponosa so se Judje branili plačevati rimski državi davek, ker jih je to spominjalo na izgubljeno neodvisnost. Če bi Jezus na vprašanje odgovoril pritrdilno, bi se zameril ljudstvu; ako bi pa zanikal, bi padel v nemilost pri politični oblasti, kateri bi ga farizeji hitro šli tožit. Jezus je spoznal zlobnost zastavljenega vprašanja in rekel:"Kaj me skušate, hinavci? Pokažite mi davčni novec!" Prinesli so mu denar. In reče jim:"Čigava je ta podoba in napis?" Reko mu:"Cesarjeva." Tedaj jim pravi:"Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega." (Mt 22,15-22).

Po svojem razumu, svobodni volji in po življenju milosti je naša duša podoba božja. V njej je vgraviran napis: Božji sem!" Zato smo dolžni vse življenje skrbeti, da jo bomo tudi vrnili Bogu, da bomo tudi mi ob smrti lahko rekli kakor Kristus nebeškemu Očetu:"Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!" Kako naj skrbimo za rešitev duše? Tako, da se varujemo greha, da izvršujemo dobra dela, da izpolnjujemo zapovedi, da prejemamo zakramente, se radi udeležujemo bogoslužja itd.

4. Z globokim spoznanjem bi človek hitreje in z manjšim trudom odkril in podvrgel zakone, ki jih je Bog položil v naravo. -

Kaj vse bi človek do danes že lahko odkril, če bi imel globlje spoznanje. Gotovo bi že hodil po drugih svetovih, odkril povzročitelje raka in zbrisal to bolezen z zemlje. Mnogih računalnikov in raznih elektronskih možganov sploh ne bi rabil, če pa bi jih rabil, bi bili mnogo popolnejši kot so danes. Hitreje bi napredoval in si pokoraval sile zemlje. Toda to, da človek napreduje hitreje ali počasneje in si pokorava zemljo končno ni tako važno. Mnogo bolj važno je, da bi z globljim spoznanjem stvari tudi bolj spoznaval Boga, svojo povezavo z njim in svoj odnos do njega. Čim bolj bi spoznaval Boga, tem bolj bi ga občudoval. Čim bolj bi ga občudoval, tem bolj bi ga ljubil. Čim bolj bi ga ljubil, tem bolj bi se mu hotel priličiti, tem bolj bi bil svet in popoln. In čim bolj bi bil človek popoln, tem bolj mirno, lepo in srečno življenje bi imel na svetu in tem večje bi bilo njegovo upanje na večno življenje in blaženost.

Zgled. "Jožko, ali kaj moliš zame?" je mati vprašala svojega najstarejšega sinčka."

"Vsak večer, mamica," je odgovoril Jožko.

"In kaj prosiš ljubega Boga, naj mi da?"

"Prosim ga, naj ti sa poznanja."

"Kakšnega spoznanja?"

"Da bi spoznala, da moraš biti sveta."

"Zakaj?"

"Zato, ker če ti ne boš sveta, tudi jaz ne bom mogel postati svet" (Virtù in esempi).

5. Volja, nagnjena k dobremu, bi ljudem pomagala, da bi živeli v nesebični ljubezni, brez sovraštva, zavisti in lakomnosti. -

Vojn, ubojev, tatvin, hinavščine, zahrbtnosti ne bi bilo, ker bi se vsak trudil drugemu čimbolj pomagati. Ne bi bilo lenobe, ki nas tolikokrat ovira, da ne delamo dobro. Spolno življenje, ki je zdaj vzrok tolikega nereda, zapeljevanja in nesreč v svetu, bi bilo urejeno in lepo. Še več! Z voljo, nagnjeno k dobremu, bi mnogo hitreje napredovali v svetosti, v popolnosti in v ljubezni do Boga in do bližnjega. Otroci bi od staršev podedovali samo dobre lastnosti. Ljudje bi bili geniji in svetniki.

Zgled. Napoleon je opazil, da ga neki župnik ogleduje s posebno radovednostjo. Obrnil se je in vprašal starca:"Kdo je dobri mož, ki me gleda?"

"Sire," je odvrnil gospod Myriel, "vi gledate dobrega moža, jaz pa velikega moža. To utegne obema koristiti."

Zvečer je cesar vprašal kardinala po župnikovem imenu in kmalu potem je bil župnik imenovan za škofa v Digne.

Velik mož gleda dobrega moža in dober mož gleda velikega moža. Kjer se srečata veličina in dobrota, tam v zgodovini beležimo zlate čase miru in procvita. In če se ti dve lastnosti najdeta v eni osebi, imamo svetnika. Velik mož je genij, in če je genij še dober po vrhu, je svetnik. (Victor Hugo: Nesrečniki).

Pred zapomni si naj vsakdo napiše enega izmed sklepov, ki vam jih bom sedaj prečital. (Še bolje bo, če so sklepi napisani na tabli). Sklepi se nanašajo na vašo skrb za dušo in so zelo važni. Zato se bo vsak potrudil, da bo izbrani sklep ta teden tudi izpolnil.

1. Opravil bom dobro sveto spoved.
2. Vsak večer si bom izprašal vest in obudil kesanje.
3. Začel bom štediti denar, da bom lahko čimprej naročil eno sveto mašo za vztrajnost v dobrem.
4. Želja in ukaz staršev mi bosta božja beseda, ki jo hočem takoj in veselo izpolniti.
5. Najbolj nevšečno dolžnost bom vestno izpolnil.

Pesem. Vsi smo božji obdarovanci. Kar smo in kar imamo, vse nam je dal Bog: življenje, luč razuma, svobodno voljo, posvečujočo milost, zdravje, lepo naravo itd. Zato bomo tudi z radostnim in hvaležnim srcem skupaj zapeli 2. kitico mašne pesmi "Zvonovi so zapeli."

Življenje si podaril, prižgal razuma luč,
vse z milostjo obdaril, nam dal življenja ključ.
V krasoto vso naravo odel si, Večni ti,
nebo ti poje slavo, vsa zemlja te slavi.

Molitev. O Bog, daj svojim služabnikom in služabnicam dušno in telesno zdravje, da te bomo ljubili z vso močjo in z vso ljubeznijo vršili, kar je tebi všeč. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

BERILO

Prvi človek

Michelangelo je ležal na hrbtu na visokem odru in delal mogočno slikarijo v Sikstinski kapeli v Rimu. Zaključeval je tisti del, ki predstavlja stvarjenje prvega človeka. Služabnik mu je prinesel jedi in pijače. Ko je videl, da mojster še prejšnjega obroka ni pospravil, je rekel:"Že zopet niste nič jedli. Če se ne boste hranili, boste opešali."

"Nisem na svetu zato, da bi samo jedel, marveč da ustvarjam!" je zamrmral umetnik skozi zobe, v katerih je tičal čopič. "Pusti vse in mi pripravi vijolično ter sivo barvo za božji plašč, kakor sem ti že prej naročil."

Služabnik se ni dal tako zlahka odgnati.

"Privoščite si vsaj malo oddiha in poštenega spanja. Kolikokrat ste že kar tu na deskah prebili noč in zaspali šele potem, ko vam je od utrujenosti padel čopič iz rok in so vam veke zlezle skupaj."

"Spanje mi vedno hodi odveč," je zamrmral Michelangelo."Pojdi no, in mi pripravi barve!"

Zmajujoč z glavo je stari služabnik splezal po lestvi z odra in odšel na delo. Kakšno življenje je to! Že stokrat je sklenil, da si bo poiskal drugega gospodarja, s katerim bi laže shajal, a vsakokrat se je premislil. Srce mu ni dalo, da bi zapustil umetnika, ki ga je v resnici potreboval. Začel je pripravljati barve.

V kapelskih vratih je nenadoma zaškrtal ključ. Vrata so se odprla in skozi nje se je privlekel oprt na palico starec z belo brado.

" Le sedi, le sedi!" je rekel služabniku, ki je prestrašen skočil od svojega dela. "Le mešaj barve in pomagaj mojstru!" Izročil mu je palico in se začel z živahnostjo, ki bi je nihče ne pripisal njegovim letom vzpenjati po lestvi, ki je peljala na oder.

"Ali si me prišel zopet mučit?" je vzkipel mojster, ko je slišal bližajoče se korake. "Ali naj že zopet jem? Poberi se stran, ker ne čutim nobene potrebe ne lakote."

"Kar tako nalahko me pa že ne boš odgnal, Michelangelo," je smeje se odgovoril starček. "Služabnike lahko odsloviš, s papežem boš pa že malo potrpel."

"Sveti oče!" je zajecljal umetnik in se hotel dvigniti.

Toda Julij II. mu je položil uvelo roko na ramena in ga zadržal. "Ne daj se motiti! Niti minute ti ne bom vzel. Rad bi le videl končano umetnino, preden zatisnem oči. Star sem že in vsak dan pričakujem smrt."

Potem se je zamaknil v krasno slikarijo, ki je vsa žarela v svežih barvah.

Na temnozeleni vzpetini je ležal Adam, prvi človek. Njegovo telo je sijalo v plemeniti lepoti. Obraz je imel kakor tisti, ki se prebuja iz globokega spanja. Oči so bile polne tajnega hrepenenja po življenju. Še vedno leži oprt na komolec na zemlji in se ne more dvigniti. S prosečim izrazom stega svojo roko proti Stvarniku, ki obdan od nebeških prebivalcev z razprostrtim plaščem plava nad njim. Iz Stvarnikovega obličja odseva moč, volja, modrost in dobrota. Iztegnil je svojo desnico in njegov prst se skoraj dotika prsta prosečega prvega človeka.

"Imenitno! Zelo imenitno delo!" je hvalil papež. "To je božje razodetje iz umetniške roke. Hvala Bogu, da mi je dal videti to lepoto."

"Hvala tudi vam, sveti Oče. Vaša pohvala mi je v veliko zadoščenje."

"Pusti to, pusti," se je branil papež. "Če se mora kdo zahvaliti, sem to jaz. Jaz prejemam in ti daješ. Hvala ti v mojem imenu in v imenu vse Cerkve za to čudovito umetnino!"

Julij II. se je zopet zamaknil v slikarijo. Pričel je sam zase tiho govoriti: "Da, to je človek. Vzet iz prahu zemlje in se ga ne more rešiti. Slaboten, brez moči, brez zagona in poleta. Toda z božjega prsta mu prihaja duh življenja, ki ga drami. Oči zažare v poduhovljenem sijaju in poteze obličja se spremenijo ter poplemenitijo. Obraz postane podoben Stvarnikovemu, kakor je sinov obraz podoben očetovemu. To je ubogo bitje, oblikovano iz zemeljskega prahu, a vendar čudovito lepo, ker ga oživlja dih življenja, ki mu ga je v obličje vdahnil Stvarnik sam. Prvi človek - čudovita podoba večnega Boga."

Michelangelov čopič je delal neutrudno naprej. Julij II. se ni upal motiti mojstra. Tiho, kakor je prišel, se je brez pomoči zopet spustil po lestvi in odšel iz kapele.

Še isti večer je govoril z enim izmed svojih kardinalov. "To je kakor čudež. S svojim koščenim obrazom, z vnetimi očmi, s povaljanim nosom in z barvami popacano brado je Michelangelo kakor prapodoba grdega in vendar prihajajo izpod njegove roke in iz njegovega čopiča dela nenadkriljive lepote in popolnosti."

"Ne smemo pozabiti, da se tudi v grdih telesih lahko skriva lepa duša," je odgovoril kardinal zamišljeno.

"Res je tako," je prikimal Julij II. "Njegova umetnina odkriva njegovo dušo. Nevidno nam postaja vidno po umetnosti. Umetnost posnema Stvarnika in je dokaz, da je Bog človeku ustvaril dušo po svoji podobi." (Hünermann: Zlati svečnik).

7. učna enota

ČLOVEK POKVARI BOŽJI NAČRT

V PREMISLEK

"Spričo današnjega svetovnega razvoja - pravi koncil - vedno bolj raste število tistih, ki postavljajo ali z novo ostrino občutijo najbolj temeljna vprašanja: Kaj je človek? Kaj je smisel trpljenja, zla in smrti? Vse to so namreč stvari, ki kljub tolikemu napredku obstajajo še dalje"(CS 10,1).

Odgovor na vprašanje trpljenja, zla in smrti more dati samo vera. In vera pravi, da je vzrok trpljenja, zla in smrti greh. Človek zlorablja svojo svobodno voljo in greši. Z grehom je že od vsega začetka pokvaril božji načrt.

Otrokom je treba v tej učni enoti prikazati tragedijo izvirnega greha. Pojasniti jim je treba, kako je zlo vdrlo na svet in kako je človek že na začetku svojega bivanja sprožil atomsko bombo zla in greha, katere smrtonosno žarčenje se vleče skozi vso zgodovino ter povzroča v vsakem človeku, ki se rodi na svet opekline trpljenja, zla in smrti.

Pod prvim grehom si otroci do dvanajstega leta predstavljajo krajo in uživanje prepovedanega sadu. Zato jim je treba sedaj jasno razložiti, da je šlo za preizkušnjo ljubezni do Stvarnika, ki jo prva dva človeka nista dobro prestala, ker sta bolj zaupala vase in verjela zapeljivcu. Obrnila sta se od Boga in se oklenila stvari, ki pa jim niso mogle dati tistega, kar sta pričakovala. S tem sta pokvarila načrt, ki ga je Bog imel s človeštvom in zapravila veliko premoženje darov, ki sta jih prejela zase in za vse svoje potomce.

Didaktični cilj: Otroke poučiti o izvirnem grehu, o njegovih žalostnih posledicah in o obljubi Odrešenika.

Pedagoški cilj: Otrok privzgojiti strah in stud pred grehom.

Pripomočki: Slika o drevesu spoznanja dobrega in hudega, slika o posledicah izvirnega greha, Vd/11 - Žaloigra prvega greha, Vd/12 - Žena, obdana s soncem, Vd/13 - Judita, predpodoba Brezmadežne.

Pomni! V evangeliju stojita besedi "Spreobrnenje" in "vesela vest" tesno skupaj. "Spreobrnite se in verujte evangeliju!" Mk 1,15). Tudi vsaka veroučna ura mora združevati obadva elementa: veselje in spreobrnenje. Veselje nad srečo, da nas Bog ljubi, iz katerega sledi samo po sebi naše spreobrnenje k Bogu. Iz resničnega spreobrnenja k Bogu pa zopet izvira veselje.

UVOD

Na začetku današnje učne enote je zapisanih devet najbolj bridkih in težkih "zakaj", ki mučijo človeka, odkar je na svetu. Na vseh devet "zakaj" je en sam odgovor:"Greh!"

Peter, prečitaj vprašanja, vsi pa bomo skupaj prebrali odgovor, ki je napisan z velikimi črkami.

Peter:

Zakaj ni na svetu vse lepo in prav?

Zakaj niso na svetu samo dobri ljudje, ki bi se med seboj ljubili in si pomagali?

Zakaj je na svetu toliko hudega, toliko bolezni, nesreč, vojn,lakote, izkoriščanja, krivic?

Zakaj je na svetu toliko pohabljenih otrok in zmedenih ljudi?

Zakaj ni nič manj bolezni, čeprav znanost tako zelo napreduje?

Zakaj ni nič manj hudobije, čeprav se kultura tako zelo širi?

Zakaj so vojne, čeprav vsi hočemo mir?

Zakaj moramo umreti?

Zakaj mi sami dostikrat nismo taki, kot bi morali biti? Se neradi učimo, ne ljubi se nam ubogati, čeprav vemo, da bi bilo prav?

Zakaj, zakaj vse to?

Vsi:

Vsega tega je kriv človek, ki je z grehom pokvaril božji načrt.

"Bog je človeka ustvaril za neminljivost in ga naredil za podobo lastnega bitja; po hudičevi nevoščljivosti pa je prišla smrt na svet" (Modr 2,23).

RAZLAGA

HUDOBIJA PRVEGA GREHA

Na podlagi vere v enega Boga, ki je vsemogočen in dober in ob razmišljanju, kakšno je dejansko stanje človeštva, so sveti pisatelji po božjem navdihu in razodetju spoznali, da je vzrok duhovnega in moralnega zla na svetu človekov greh na začetku in greh, ki se ponavlja v zgodovini človeštva.

Slika. Bodeča žica trpljenja in hudobije, v katero je zapleten fant na sliki na 24. strani, ima svoj začetek že v grehu prvih staršev. Od tedaj naprej se razpleta na vsa področja človeške dejavnosti, kvari načrt, ki ga je Bog imel s človekom in zapira človeku pot do časne in večne sreče.

Skušal vam bom s svojimi besedami in na vam razumljiv način povedati, kako se je zgodila največja nesreča v človeški zgodovini, kako sta na svet vdrla zlo in hudobija, kako je eksplodirala atomska bomba duhovnega zla, ki s svojim nevarnim žarčenjem še vedno povzroča hude duhovne levkemije, rane in smrt slehernemu človeškemu bitju, ki se rodi na svet.

Drevo spoznanja dobrega in hudega. Preden se je prvi človek ob koncu "šestega dne" stvarjenja sprehodil po edenskem vrtu, na svetu ni bilo ne greha ne zla, ki bi iz greha izviralo. Stvari so nastajale in se razvijale po božjem načrtu. Kljub temu, da so ta razvoj spremljala razna fizična zla: potresi, borba za obstanek, razkrajanje itd., ki so pač nujno povezana z nastajanjem, razvijanjem in preminevanjem stvari, je v svetu vladala harmonija miru. Svet je skladno napredoval in se izpopolnjeval po od Boga začrtani poti, tako da se je Bog sam tega veselil. "Bog je videl vse, kar je naredil, in glej, bilo je prav dobro" (1 Mojz 1,31). Naravni zakoni, ki jih je položil v stvari, so dovršeno delovali. Ves ustvarjeni svet je skladno težil k svojemu cilju: da namreč s svojim bivanjem, življenjem in razvijanjem proslavi Stvarnika in razodene njegove popolnosti. Celo razna fizična zla, ki so izvirala iz nepopolnosti sveta, so pripomogla k izpopolnjevanju stvarstva. Pred človekom ni bilo na svetu stvari, ki bi ne bila všeč Bogu, razen očeta laži in razdvajalca hudobnega duha.

Potem je Bog ustvaril človeka. Ustvaril ga je po svoji podobi in sličnosti z neumrljivo dušo. Z bogupodobnima sposobnostima razuma in volje je lahko spoznaval stvari in se svobodno odločal. Bog je hotel, naj bi človek kot najvišje in odgovorno bitje vidnega sveta ne igral svoje vloge prisiljeno, po nuji naravnih zakonov, ampak v prostovoljni podreditvi njegovi volji in njegovim načrtom. Ta prostovoljnost in svoboda pa je nujno vključevala tudi možnost nepokorščine. Človek se je s svojo svobodno voljo mogel upreti Bogu.

Na to ga je Bog sam takoj ob stvarjenju, ko mu je predstavil vse stvari in ga postavil v edenski vrt, opozoril. Rekel je Adamu in Evi:"Glejta, dal sem vama vse bilje s semenom vred na vsej zemlji in vse drevje, na katerem je sad s semenom: naj vama bo v živež." Tu imata tudi drevo življenja, življenje milosti. Lahko bosta večno živela, toda le pod pogojem, ako bosta hodila v moji bližini, živela sveto kot se spodobi za božja otroka. Bodita sveta, ker sem jaz svet. Svobodna sta in zato mi tudi lahko odrečeta soglasje svoje volje, prekrižata moje načrte.

Razen tega vedita, da imata v svetu nevidnih in duhovnih bitij nasprotnika, satana, ki bo vaju hotel oddvojiti od mene. Še več! Hujskal bo vaju zoper mene in vaju hotel zapeljati v greh in k uporu, da bi tako porušil moj red in načrt v stvarstvu. Po vsej svoji miselnosti je usmerjen v zlo in se protivi, da bi vidva in vajini potomci imeli urejene odnose z menoj. Skušal vaju bo duhovno uničiti, fizično in moralno podjarmiti, zato da bi sam zagospodoval nad vama in svetom in bil kakor jaz. Skriva se za drevesom spoznanja dobrega in hudega sredi vrta. Zato, čuj, Adam! "Od vseh dreves v vrtu smeš jesti; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej! Zakaj, brž ko bi jedel od njega, boš moral umreti" (1 Mojz 2,16-17).

Ko je Bog Adamu in Evi rekel, naj ne jesta od drevesa spoznanja dobrega in hudega, ju je opozoril, naj nikar ne skušata spoznati razliko med dobrim in hudim s tem, da bi se uprla njegovi volji, da bi hotela sama odločati, kaj je moralno dobro in hudo, kaj je prav in kaj ni. Kaj takega Bog ne bi mogel trpeti. Če bi dopustil, da bi se človek odvrnil od njega in rušil moralni red, ki ga je on, Stvarnik sveta, postavil, ne bi bil edini, sveti, pravi Bog. Satan bi tedaj povsod lahko podtikal svojo "svetost" (lažnjivo seveda) in slavil zmago nad Bogom in človekom. Zato je Bog tudi zagrozil z najhujšo kaznijo, s smrtjo. Če bi človek zlorabil svojo svobodno voljo in se hotel postaviti onstran dobrega in hudega, če bi se hotel otresti božjega načrta, vzeti svojo usodo sam v roke in postati od Boga neodvisen, postati kakor Bog, ga čaka smrt. Kdor se dela Boga ali bi se hotel postaviti na božje mesto, zasluži smrt. Cigar življenje ne obrodi sadu, ki ga Bog pričakuje, bo pokončano. "Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo" (Mt 7,19), je rekel pozneje Jezus.

O Adamu in Evi v raju bi lahko rekli, da sta bila "ko drevo, zasajeno ob potokih voda, ki daje ob svojem času svoj sad in njegovo listje ne ovene" (Ps 1,3). Če bi ostala zvesta Bogu in tudi ob preizkušnji obrodila sad ljubezni, ponižnosti, pokorščine, zaupanja v Boga, ne bi ovenela, ampak večno živela. Če bi pa zavrgla Boga ali se mu uprla, bi tudi njuno življenje osimomašelo. Izgubila bi življenje milosti, globoko spoznanje, k dobremu nagnjeno voljo, telesno nesmrtnost. Drevesu njunega življenja bi bile odsekane veje, listje osmukano in njegov sad raztresen. Živali bi bežale izpod njega in ptice z njegovih vej. (Prim.: Dan 3,11).

Preizkušnja. Iz svetopisemskega poročila o drevesu življenja in o drevesu spoznanja dobrega in hudega spoznamo, da je človeštvo že v prvih dveh starših bilo postavljeno na izbiro: življenje ali smrt, zvestoba Bogu ali odpad od njega, ljubezen do Boga ali sovraštvo do njega, ponižnost ali ošabnost, svetost ali grešnost. Zakaj? Zato, da bi človek lahko razvijal svoje darove: svobodno voljo, razum, darove milosti in živel zavestno in odgovorno kot božja podoba, kot božji otrok in si tako pridobil pravico "jesti od drevesa življenja, ki je v raju božjem" (Raz 2,9), v večnosti.

Adam in Eva sta, obdarovana z globokim spoznanjem, prav dobro vedela, da njuna svobodna volja vključuje tudi možnost nepokorščine, možnost, da namesto Boga izbereta sebe, namesto ljubezni do Stvarnika ljubezen do stvari, namesto dobrega zlo in greh. Jasne so jima bile tudi posledice ene in druge izbire. Zato smo lahko prepričani, da bi sama od sebe skoraj gotovo nikdar ne naredila usodnega dejanja in se uprla Bogu. To nam potrjuje tudi njuno ravnanje po padcu. Adam se je izgovarjal na Evo, Eva pa na kačo, na hudobnega duha, češ da sta bila zapeljana. Hudobnemu duhu se je posrečilo, da je razdvojil Boga in človeka. Zato ga sveto pismo tudi imenuje "diabolos", tisti, ki razdvaja. Prvi človek se je dal preslepiti. Verjel je skušnjavcu,da Bog ni dober, da je tiran, samopašnež, da je red, ki ga je uvedel v vesolju in na zemlji, polomija. Človek bo lahko, če se upre Bogu, s svojimi sposobnostmi vse bolje uredil. Zlo, ki ga Bog zabičuje kot zlo, sploh ni zlo. Sovraštvo, ošabnost, nepokorščina sploh niso greh, ampak samo strašilo, s katerim Bog človeka vara in usužnjuje. Če hoče človek biti v resnici svoboden, mu mora biti vse dovoljeno, tudi greh. Kaj mu je Bog potreben, ko pa je lahko sam Bog? Zakaj bi moral on, kralj vseh stvari, biti odvisen od Boga? Zakaj ne bi smel sam presojati, kaj je prav in kaj ni, kaj je dobro in kaj ni? Zakaj ne bi svojo usodo vzel sam v roke?

Vse te misli je skušnjavec spretno in načrtno vzbujal najprej v Evi in po njej še v Adamu. V njiju je videl pripravno orodje, da izvrši svoj atentat na božjo suverenost in pokvari načrt, ki ga je imel Bog s svetom in človekom.

Skušnjavec. Mnogo današnjih ljudi je mnenja, da bivajo tudi na drugih zvezdah našega vesolja razumna bitja, ljudem podobna bitja. Nekateri so celo prepričani, da so ta bitja mnogo bolj popolna in napredna kot človek. Iz svetega pisma o teh bitjih ne zvemo ničesar. Pač pa nam jasno govori o razumnih, nam nevidnih bitjih, ki niso podvržena zakonom vidne narave. S tega sveta nevidnih bitij je prišlo zlo na naš svet, kjer ga v začetku ni bilo, duhovno in moralno zlo, ki ga kratko imenujemo greh. Njegov povzročitelj satan, ki ga sveto pismo imenuje prekanjeno kačo, je sovražil človeka že od prvega trenutka njegovega bivanja. Bil je človeku zaviden, ker ga je Bog ustvaril po svoji podobi in sličnosti ter mu dal oblast, da si podvrže zemljo in ji gospoduje. Zato je iskal, kako bi ga duhovno uničil ter fizično in moralno podjarmil. Sam po vsej svoji miselnosti in vsem svojem hotenju usmerjen v zlo, upor, ošabnost, prezir, sovraštvo in hudobijo, je hotel, da bi tudi človek postal tak. Sam se je ošabno uprl Bogu in zato je k uporu hotel zvijačno pripraviti tudi človeka. To je satanska hudobija, kateri je človek na žalost odprl pot na svet. Sam se je vpregel v njen voz. ne da bi se potem mogel sam tudi osvoboditi. Satan je nahujskal človeka zoper Boga s tem,da ga je zapeljal v greh. Človek se je svobodno oddvojil od Boga, od dobrega in se oklenil hudobije. Kako se je to moglo zgoditi?

Skušnjava. Kdor čita svetopisemsko poročilo o padcu in grehu prvih staršev, ki je opisano v 1. Mojz. knjigi 3,1-7, mora strmeti nad mojstrovino demonske psihologije. Da bi satan pridobil človeka, ki mu je Bog Stvarnik sveta poveril nalogo, naj si podvrže zemljo in ji gospoduje v sporazumu in prijateljstvu z Bogom, za samostojno in od Boga neodvisno gospodovanje, je zabrenkal na najbolj občutljivo struno: na svobodo, in to ne najprej pri razumnem in previdnem Adamu, pač pa pri čustveni in zaupljivi Evi. Prekanjena kača! Začel je podpihovati Evo in jo notranje vznemirjati. Najprej je bilo treba omajati njeno zaupanje v Boga. Zato je vprašal Evo:"Ali je res Bog rekel, da ne jejta od nobenega drevesa v vrtu?" Hotel ji je reči:"To je nezaslišano! Kaj pa Bog misli? Še žival sme ravnati, kakor ji prija, vidva pa ne bi smela? Nista svobodna, ampak sužnja!"

"Saj nama je vse dovoljeno," se je Eva upirala skušnjavcu, poslušajoč božjega Duha, ki ji je govoril po vesti."Vse lahko delavava. Od sadu vseh dreves v raju jeva. Le od sadu drevesa, ki je v sredi vrta, je rekel Bog: ‚Od tega ne jejta, tudi ne dotikajta se ga, da ne umrjeta!' Če bi grešila, bi morala trpeti in umreti."

"Smešno, strah za otroke ta vajina bojazen pred smrtjo!" je nadaljeval hudobni duh s podpihovanjem in netenjem nezaupanja do Boga. "Bog ni tako radodaren, kakor se vama hoče dozdevati. Najlepšega vama ni dal. Svobode, prave, dokončne svobode vama ni dal. Brani vama, da bi se mu uprla,da bi grešila in spoznala slabo. Zakaj bi samo on odločal, kaj je dobro in kaj slabo? Ali nista sama tega sposobna? Zakaj bi on moral biti gospodar, vidva pa vedno odvisna od njega? Nikakor ne bosta umrla. Ampak Bog ve: Brž, ko bosta jedla od tega drevesa in začela ravnati samostojno, neodvisno od Boga, se vama bodo oči odprle in bosta kakor Bog, ker bosta spoznala dobro in hudo."

Padec. Nihče ne ve, kako dolgo je trajal razgovor med skrivnostnim podpihovalcem in vestjo prve dvojice ljudi. Gotovo je le to, da sta Adam in Eva v trenutku greha in največje nesreče človeštva popolnoma izgubila zaupanje v Boga. Nasedla sta lažnjivcu in se soglasno ter premišljeno odločila: Postati hočeva kakor Bog, spoznati hočeva dobro in hudo. Prav to, kar nama Bog brani, hočeva storiti in okusiti. Hočeva grešiti!

Z zlobno voljo sta storila grešno dejanje, ki jima ga je Bog po vesti in izrecno prepovedal storiti, poželela sta stvar, ki je bila očem prijetna za pogled in je dala zadoščenje njuni domišljiji in njunim čutom, ki pa ju je oddvojila od Boga, od dobrega in ju obrnila v zlo. Kako se je ta notranji obrat od Boga pokazal na zunaj, kakšno je bilo zunanje dejanje in greh, ki sta ga storila, ne vemo. Lahko je bilo to zavestno in premišljeno ošabno vprašanje: Zakaj bi midva ne bila enaka v vsem Bogu? Lahko sta zgolj zato, da bi kljubovala Bogu, Boga preklela in rekla: Raje s satanom kjer koli kot pa z Bogom v tem raju! Lahko sta od kake preproste stvari, ki jima je bila dana v raju ali sta jo sama naredila pričakovala, da jima bo dala moč in enakost s stvarnikom. Morda sta hotela takole:"Obdelujva zemljo,boriva se za napredek pa bova lahko bogova brez Boga." Naj je bilo grešno dejanje že tako ali tako, eno je gotovo: Zunanji greh Adama in Eve je bil v tem, da sta se zavestno, premišljeno in prostovoljno uprla neki božji zapovedi, torej v nepokorščini, notranji pa v napuhu. Neodvisno od Boga sta hotela biti sama gospodarja svoje usode, sama središče in najvišje merilo vsega. S tem usodnim korakom sta pretrgala svojo zvezo z Bogom. Postala sta božja sovražnika. Njun greh je odprl vrata nerednemu poželenju v vseh smereh. Drevo njunega nadnaravnega življenja milosti in prijateljstva z Bogom je bilo posekano. Izgubila sta posvečujočo milost.

ADAM IN EVA STA ZARADI GREHA IZGUBILA POSVEČUJOČO MILOST IN POSEBNE DAROVE.

Veje na drevesu njunega življenja - vsi posebni božji darovi: Globoko spoznanje, nagnjenost volje k dobremu, telesna neumrljivost so bile odsekane. Listje je bilo osmukano in sadovi raztreseni. Spoznanje je otemnelo. Volja se je nagnila k slabemu. Živali so zbežale izpod njunega drevesa življenja in ptice z njegovih vej (prim.: Dan 3,11). Kakor sta se sama uprla Bogu, tako so se jima uprle stvari. Delo je postalo težko in naporno. V potu svojega obraza sta morala jesti kruh. Z grehom sta si nakopala trpljenje, trd boj za duhovni in telesni obstanek ter smrt.

Adam in Eva nista bila povezana z Bogom samo zato, ker ju je Bog ustvaril, ampak sta bila tudi božja prijatelja in božja otroka. Bog ju je obdaril s svojim lastnim življenjem, s posvečujočo milostjo in s posebnimi darovi. Ustvaril ju je po svoji podobi in sličnosti. Ničesar jima ni odrekel in ničesar ni pridržal zase, niti svojega lastnega življenja ne. Po podpihovanju hudobnega duha sta izgubila zaupanje v Boga in postala njegova tekmeca. Njuno prijateljstvo z Bogom se je spremenilo v sovraštvo. Zaradi napuha in objestnosti nista hotela več biti božja otroka, ampak kakor Bog sam. Nič več nista ljubila Boga. Zato tudi nista več hotela biti in živeti v njegovi navzočnosti. Nič več nista hrepenela po njem. Izgubila sta življenje milosti. Zato sta bežala pred njim. Počutila sta se pred njim kakor naga, kakor osmukano drevo. V njiju sta se zbudila zavest in občutek sramu in sramote nad samim seboj. In to povsem upravičeno. Če se človek po svoji krivdi umaže ali onečasti, ga je sram.

Pred padcem je živel človek častno življenje. Ni bil samo kakor žival pogreznjen v gmoto zemlje, ampak je bil na poseben način deležen božjega življenja. Njegov duh je bil sposoben poleteti v višine, k Bogu. Ko sveto pismo pravi, da je Gospod Bog "zasadil vrt v Edenu in postavil tja človeka" (1 Mojz 2,8), hoče reči, da je Bog človeka dvignil k sebi, v svet nadnaravnosti in da je človek živel brezgrajno in častno življenje božjega otroka. Oblečen z oblačilom nadnaravnega plemstva posvečujoče milosti je lahko z Bogom občeval in prijateljeval, bivajoč v Edenu, v božjem vrtu. Ko pa je grešil in zaslišal božji glas: "Kje si?" je bil podoben človeku, ki bi moral na kraljevo svatbo, pa nima svatovskega oblačila (Mt 22,1-14). Zato so bile njegove besede "ker sem nag " najbolj tragične besede, ki so kdaj prišle iz človeških ust. Z njimi je Adam izpovedal, da je po padcu samo človek, hudo ranjen v svoji človeški naravi in duhovno mrtev. S temi besedami je priznal, da ni več ne božji otrok ne dedič nebes.

Izgon iz raja. Med Bogom in človekom se je po grehu vse spremenilo. Prijateljski in domači odnos je bil prekinjen. Adam in Eva sta se ogibala Boga in se skrivala pred njim, ker sta vedela, da ju čaka kazen. Ker se nista več razumela z Bogom, sta se začela prepirati tudi med seboj. Adam je tožil Evo in ji odrekel solidarnost. Ko je Bog po grehu poklical Adama na odgovor, se je začel izgovarjati: "Žena, ki si mi jo dal za družico, ta mi je dala od drevesa in sem jedel" (1 Mojz 3,12). Bog njegovega zagovora ni mogel sprejeti, ker je končno le sam odločal in tudi grešil. Zato ga je obsodil: "Ker si poslušal glas svoje žene in jedel od drevesa, o katerem sem ti dal poveljej: ‚Ne jej od njega!' - bodi prekleta zemlja zaradi tebe! V trudu se boš živil od nje vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila, in vendar boš moral poljsko zelišče jesti. V potu svojega obraza boš užival kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, ker si vzet iz nje; zakaj prah si in v prah se povrneš!"

Prva človeka sta soglašala v hotenju in teženju, da postaneta od Boga neodvisna. Uprla sta se Bogu in se s tem odvrnila od vira življenja. Izgubila sta dar neumrljivosti in postala sta smrtnika. Ali bi Adam in Eva ne umrla, če bi ne grešila? - Ločiti moramo telesno smrt po naravni biološki zakonitosti, ki je v razpadu telesa in človekov prehod iz časnega, naravnega življenja v večno in višjo obliko življenja v Bogu. Po telesu bi Adam in Eva in tudi vsi ljudje, če bi Adam in Eva ne grešila, odmirali prav tako kot odmiramo danes. Telesna smrt, telesno trpljenje in bolečine ob smrti, so pojavi naravne biološke zakonitosti in sami na sebi niso nič hudega. Drugačen pa bi bil prehod iz časnega življenja v večnega, iz zemeljskega življenja k Bogu. Če bi ne bilo greha, bi se človeku ob smrti ne bilo treba bati Boga kot sodnika. Hrepenenje po Bogu bi ga tako prevzelo, da bi bolečin ob razpadanju telesa sploh ne občutil. Tako je umrla Marija, ki je bila brez izvirnega greha in brez osebnega greha. Umrla je od hrepenenja po Bogu, po združitvi z Bogom. Če bi ne bilo greha, bi Bog človekovo telo ob smrti takoj poveličal in z dušo vred vzel v nebesa. Iz tega življenja bi prešli v večno življenje tako, kakor je prešla Marija: z dušo in poduhovljenim telesom.

Nesmrtnost, ki jo je Bog dal prvima staršema, ko ju je ustvaril, je bila prav v tem, da sta imela zagotovljeno večno življenje. Po prehodu iz tega sveta v večnost bi kar nadaljevala tisto nadnaravno življenje in prijateljevanje z Bogom, kot sta ga imela tu po posvečujoči milosti. Ko pa sta z grehom izgubila življenje milosti, sta umrla že prej, preden je prišel čas njune telesne, biološke smrti. Ko je prišel čas prehoda iz življenja v večnost, čas smrti, je kot kazen za greh, njuno telo moralo v zemljo do vstajenja mrtvih, oba pa sta s strahom in trepetom pričakovala, kako bosta sprejeta pri Bogu in to kljub temu, da jima je Bog greh odpustil zaradi bodočega odrešenika.

Med smrtjo pred grehom prvih staršev in smrtjo po grehu prvih staršev je torej bistvena razlika. Takrat bi bila smrt neposreden prehod celega človeka iz časnega življenja v večno življenje, sedaj pa je smrt prehod duše iz časnega v večno življenje, telo pa mora do sodnega dne čakati na vstajenje in prehod v večno življenje. Če bi Adam in Eva in mi sami ne grešili, bi se ob smrti duši ne bilo treba ločiti od telesa. Z dušo in telesom bi prešli v večno življenje. Ker pa je človek grešil, mu je Bog odvzel dar nesmrtnosti telesa. Začasna in boleča ločitev duše od telesa ob smrti je kazen za greh. To je dolg, ki ga zaradi greha prvih staršev in zaradi svojih osebnih grehov moramo vsi plačati.

"Nikakor ne bosta umrla," je hudobni duh zatrjeval Evi. To je bila slepiva laž. Ko se je človek uprl Bogu, se je v njem zbudilo neredno poželenje, ki vleče in vabi človeka, da spočne in rodi greh. "Greh pa, ko je storjen, rodi smrt" (Jak 1,15). Izgon iz edenskega vrta je pomenil smrt za Adama in njegove potomce.

Bog je človeka ustvaril v stanju pravičnosti. Toda "zapeljan od hudobnega duha - pravi koncil - je človek takoj od začetka zgodovine zlorabil svojo svobodo s tem, da se je dvignil zoper Boga in hotel doseči svoj cilj zunaj Boga. Čeprav so ljudje Boga spoznali, ga niso kot Boga slavili, ampak je otemnelo njih nespametno srce in so služili rajši stvarem ko Stvarniku" (CS 13,1). Služiti stvarem in ne Stvarniku pomeni, skupaj s stvarmi odmirati in končno umreti.

MILOST STA IZGUBILA ZA VSE LJUDI

Adam in Eva sta posvečujočo milost in vse posebne darove prejela zase in za svoje potomce. Ti darovi bi se z rojstvom dedovali od človeka do človeka. Ker pa sta grešila, sta izgubila posvečujočo milost in posebne darove zase in za svoje potmee. Posvečujoča milost je bila bogata dediščina božjega otroštva in nadnaravnega življenja, ki naj bi jo Adam in Eva posredovala svojim potomcem. Ker pa sta to dediščino z grehom zapravila, so njuni potomci prihajali na svet brez nje.

Iz prejšne učne enote vemo, da Bog človeka ni ustvaril samo kot razumno in svobodno bitje, ampak mu je dal poleg naravnega življenja še življenje milosti. Po daru posvečujoče milosti je človek postal božji posinovljenec, otrok Boga Očeta, brat ali sestra Boga Sina in ljubljenec Svetega Duha. Postal je deležen božjega življenja in je kot tak imel pravico do večnega življenja v Bogu in z Bogom. Razen prvih staršev, ki jih je Bog že ustvaril v stanju milosti, je Bog hotel, naj bi se tudi njuni potomci rodili na svet kot božji otroci in imeli pravico do večnega življenja. Z grehom sta Adam in Eva izgubila življenje milosti zase in za svoje potomce, toda božji načrt in poklic k temu življenju je še vedno ostal v ljudeh. Zato vsak človek čuti neko domotožje po izgubljenem božjem življenju. Zaveda se, da ni tak, kot bi moral biti in da mu manjka nekaj, kar bi lahko imel, manjka mu prav božje prijateljstvo, življenje milosti in to, ko se rodi na svet ali kadar s svojim osebnim grehom zavrže Boga.

Izvirni greh. Izvirni greh ni nič drugega kot zapravljena dediščina posvečujoče milosti, ki sta jo Adam in Eva zaradi greha izgubila tudi za svoje potomce. Človek se ne rodi na svet kot božji prijatelj in kot božji otrok z življenjem milosti, ampak brez tega življenja in v satanovi oblasti. S seboj prinese ranjeno in k slabemu nagnjeno naravo. O tem nam govori razodetje pa tudi lastna izkušnja. Če gledamo v notranjost svojega srca, odkrijemo, da smo pogreznjeni v mnogotero zlo, ki ne more izvirati od dobrega stvarnika. V sebi slišimo klic k svetosti in k življenju milosti, klic k božjemu prijateljstvu, z druge strani pa se čutimo kakor zvezane z verigami in nesposobne, da bi se iz svojih sil uspešno borili zoper napade zla. Ta notranja razklanost je v najtesnejši zvezi z izvirnim grehom, to je s tistim grehom, ki sta ga naredila Adam in Eva in nam z njim zapravila dediščino posvečujoče milosti.

Zaradi Adamovega greha smo vsi njegovi potomci brez posebnih darov. Namesto globokega spoznanja imamo vsi ljudje otemneli razum. Zato tudi znanost počasi in preko mnogih zmot prihaja do resnice. Namesto, da bi bila volja nagnjena k dobremu, je nagnjena k slabemu. Imamo tudi grešna nagnjenja: napuh, lakomnost, nečistost, nevoščljivost, požrešnost, jezo, lenobo. Namesto da bi živeli brez trpljenja in smrti, moramo trpeti, nazadnje pa umreti. In to zlo se kopiči iz roda v rod. Grehu prvih staršev se pridružujejo še osebni grehi vsakega človeka. Tako je žalostno stanje, ki smo ga podedovali s prvim grehom in z grehi naših prednikov vedno hujše in slabše. Nihče ni varen pred njim. Če ne bi bilo Kristusovega odrešenja in naše spokornosti, bi nas greh že zdavnaj ugonobil.

Brezmadežna: Žalostnega stanja, v katerega smo zapadli po izvirnem grehu in mnogih osebnih grehih, je bila rešena in obvarovana Marija, ker je bila izbrana za mater božjemu Sinu. Zaradi zasluženja svojega sina, je bila odrešena na odličnejši način, tako da senca izvirnega greha ni niti za trenutek legla na njeno dušo. Poglejmo njeno podobo na 26. strani. Marija Brezmadežna je uresničena božja zamisel o človeku. Melodijo svojega življenja je odigrala do pičice tako, kakor je že pred njenim ustvarjenjem Bog zapisal partituro. Marija je in ima vse tisto, kar je Bog hotel, da bi bili in imeli mi vsi. Slikar jo je upodobil tako, kakor gleda nanjo Vstopni spev iz mašne liturgije na praznik Vnebovzete preblažene Device Marije. Vstopni spev se glasi: "Prikazalo se je veliko znamenje na nebu: Žena obdana s soncem in pod njenimi nogami mesec in na njeni glavi venec iz dvanajstih zvezd."

Marija je vsa v belem. Zakaj? Ker se po svoji brezmadežnosti daleč odlikuje pred vsemi drugimi stvarmi, nebeškimi in zemeljskimi. "Ti bela obleka obdaja telo, spočetje brezmadežno znači lepo. Ave, ave Marija." Tako poje znana lurška pesem.

Marija je obdana s soncem. Sonce predstavlja polnost luči. Marija je bila od prvega trenutka življenja polna božje luči, božje milosti, žareče svetišče Svetega Duha. Zato jo je tudi angel ob oznanjenju pozdravil kot "milosti polno" /Lk 1,28/. Zato tudi mi vsak dan pri zdravamariji za njim ponavljamo isti pozdrav: "Zdrava Marija, milosti polna,

Gospod je s teboj."

Pod Marijinimi nogami je mesec. Mesec ima svetlobo od sonca. "Luna mila je uklonila se globoko pred teboj," poje naša ljudska nabožna pesem. "Te lepote, te čistote kot je tvoja, nima svet." Marija ima svojo svetost in brezmadežnost od Boga. Kot hčerka večnega Očeta in nevesta Svetega Duha je prejela od Boga vse tiste darove, ki so ji bili potrebni, da je lahko postala mati božjega Sina in zgled popolnega človeka in božjega otroka.

Okrog Marijine glave je venec iz dvanajstih zvezd. Dvanajst zvezd pomeni dvanajst duhovnih Izraelovih rodov, ki tvorijo božje kraljestvo na zemlji in o katerih je Marija sama napovedala v magnifikatu:"Glej, blagrovali me bodo odslej vsi rodovi. Zakaj velike reči mi je storil On, ki je mogočen in je njegovo ime sveto" (Lk 1,48). "Vsa si sveta, dvanajst zvezd ti venec spleta. Vsa si lepa, čista vsa, prosta vsega madeža" (Nabožna pesem).

Kača, na kateri stoji Marija, je podoba hudobnega duha in nas spominja na obljubo Odrešenika, ki bo rojen iz žene. Ta obljuba, ki jo je Bog dal že prvemu možu in prvi ženi kmalu potem, ko sta grešila, se imenuje prva vesela vest o odrešenju ali

Protoevangelij. Z grehom prvega človeka, praočeta, je tudi vse človeštvo stopilo onstran dobrega in hudega, spoznalo slabo. Človek se je odpovedal Bogu. Toda Bog se človeku ni odpovedal in tudi satan ne. "Zato se vse človekovo življenje, tako posameznika kakor tudi družbe, izkazuje kot dramatičen boj med dobrim in zlim, med lučjo in temo" (CS 13,1).

Ta boj je kot kazen za greh napovedal Bog že v raju. Mož je hotel biti zadnji in neomejeni gospodar nad zemljo. Zaradi svojega greha pa je postal njen podložnik in tlačan, na koncu pa bo skupaj z ženo celo njen plen. "V trudu se boš živil od zemlje vse dni svojega življenja...V potu svojega obraza boš užival kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, ker si vzet iz nje; zakaj prah si in v prah se povrneš" (1 Mojz 3,18-19).

Žena je hotela do konca spoznati vrednost nesmrtnega življenja, kakor je lastno samo Bogu in biti podobna njemu, pa se je z grehom usužnjila mučnemu posredovanju minljivega življenja v ponavljajočih se rojstvih novih ljudi. "V bolečinah boš rodila otroke; in vendar boš po svojem možu hrepenela, on pa bo tebi gospodoval" (1 Mojz 3,16). V ženi je satan sovražil ves človeški rod, človeško prihodnost. Zato je hotel svetišče in vir življenja spremeniti v malikovalski oltar, na katerem bo človek zažigal kadilo njemu, nečistemu duhu, in ne Bogu. Greh prvih staršev je res na široko odprl vrata vsemu nečistemu malikovanju.

V raju je kača - hudobni duh - pridobila ženo za nepokorščino in nasprotstvo do Boga. Toda po grehu prvih staršev je Bog takoj zamenjal vloge in vrgel sovraštvo kači nazaj na glavo, ko ji je dejal:"Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo in med tvojim in njenim zarodom; ta ti bo glavo strl, ti ga boš ranila na peti" (1 Mojz 3,15).

V boju, ki ga mora človeštvo po prvem grehu bojevati s hudobnim duhom in s svojo k slabemu nagnjeno naravo za zmago dobrega nad zlom že od prvega veselega oznanila naprej imata nad vse važno in nenadomestljivo vlogo žena in sin - Odrešenik in njegova Mati.

Človek je lahko sam grešil in prekinil svojo zvezo ter prijateljstvo z Bogom, ne more pa se sam z Bogom spraviti, če mu Bog ne odpusti in se ne skloni k njemu. V prvem veselem oznanilu, da bo zlo končno premagano in da se bo hudobni duh moral ukloniti Bogu, je Bog dal Adamu in Evi in vsem njunim potomcem upanje, da človeški rod ne bo na veke zavržen. On sam bo zlo premagal z dobrim tako, da bo poslal ženo in po njej svojega lastnega Sina, ki bo izgnal vladarja tega sveta, ljudi osvobodil in jih notranje prenovil. "Glej, devica bo spočela in rodila sina, ki ga bo imenovala Emanuel" (Iz 7,14) t.j. Bog z nami.

Marija je posredovala pri odrešenju človeštva. S svojo pokorščino Bogu je razvozlala vozel Evine nepokorščine in s svojo vero je popravila, kar je Eva zagrešila z nevero. Po Evi je prišla na svet smrt, po Mariji pa življenje. "Ko je Kristusa spočela, rodila - pravi koncil - hranila, ga v templju darovala Očetu in ko je trpela skupaj s svojim na križu umirajočim Sinom, je s pokorščino, vero, upanjem in gorečo ljubeznijo na popolnoma svojevrsten način sedlovala pri Odrešenikovem delu za obnovitev nadnaravnega življenja v dušah. S tem nam je postala mati v redu milosti. To Marijino materinstvo v redu milosti neprestano traja - od časa privolitve, ki jo je v svoji veri dala ob oznanjenju in jo je brez omahovanja ohranila pod križem, pa prav do večne dovršitve vseh izvoljenih. Vzeta namreč v nebesa te zveličavne naloge ni odložila, temveč nam z mnogotero priprošnjo še naprej pridobiva darove večnega zveličanja. V svoji materinski ljubezni se zavzema za brate svojega Sina, ki še potujejo in so v nevarnostih in stiskah, dokler ne bomo prišli v blažno domovino. Zato blaženo Devico kličemo z naslovi priprošnjice, pomočnice, besednice in srednice" (C 61 in 62,1).

Po vsem tem bomo razumeli, zakaj je pod sliko napisana molitev, ki izraža naše občudovanje in zaupanje do Marije: "O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo!" Radi ponavljajmo to molitev še posebno v naši borbi za čisto in sveto mladost.

Molitev. Jaz bom molil naprej lepo molitev v čast Mariji, vi pa boste po vsaki prošnji dodajali vzdihljaj, ki je napisan pod sliko. Tako se ga bomo hitro naučili.

Pod tvoje varstvo pribežimo, o sveta božja Porodnica!
O Marija, brez madeža...
Ne zavrzi naših prošenj v naših potrebah!
O Marija, brez madeža...
Temveč reši nas vselej vseh nevarnosti!
O Marija, brez madeža...
O častitljiva in blagoslovljena devica!
O Marija, brez madeža...
Naša Gospa, naša srednica, naša besednica!
O Marija, brez madeža...
S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči!

O Marija, brez madeža...

V Mariji Brezmadežni je Cerkev že dosegla popolnost. V njej je brez madeža in gube (prim. Ef 5,27). Vsi mi pa si moramo še vedno prizadevati, da bi zmagovali nad grehom in rasli v svetosti. Zato se naše oči dvigajo k Mariji, ki je prvoborilka s satanom, zgled vseh kreposti, veselje in čast božjega ljudstva in po svojem sinu Jezusu Kristusu tudi naša mogočna obramba proti silam zla.

Pesem. Bodi nam pozdravljena, o nebes Kraljica,
nikdar dosti slavljena, Mati in Devica!
Čista,vsa brez madeža, bila si spočeta,
greh in pekel zmagala, v hipu prvem sveta.

ZAKAJ NI BOG PREPREČIL ČLOVEKOVEGA UPORA?

Bog bi mogel preprečiti človekov upor, toda moral bi mu vzeti tisto, kar ga kot človeka odlikuje - svobodo. Zato tega ni storil. Vendar pa tudi po padcu človeka ni hotel pustiti v objemu zla in v satanovi sužnosti. V svoji dobroti in ljubezni mu je hotel pomagati. Zato je obljubil in poslal Odrešenika. Pri božjem odrešitvenem načrtu je Marija odigrala podobno vlogo kot Judita, ki je rešila mesto Betulijo pred Asirci.

Juditina zgodba

N. bo čital Juditino zgodbo, jaz vas bom pa sproti opozarjal na podobnost s tragedijo človeštva po izvirnem grehu in njegovo rešitev.

Asirski kralj Nabuhodonozor se je prevzel v svojem srcu. Poklical je svojega vojskovodja Holoferna in mu rekel:"Pojdi nad vsa kraljestva na zahodu in mi podjarmi sleherno utrjeno mesto."

Holofern je zbral veliko vojsko in odšel na bojni pohod. S strahom in trepetom so se mu predajala mesta in utrdbe. Končno je prišel tudi na Betulijo, utrjeno mesto v Judovskem pogorju, ki je branilo dostop do Jeruzalema. Izraelci so se bali, da bi Holofern razrušil Gospodov tempelj v Jeruzalemu, zato so organizirali obrambo in gorske prehode zastražili. Enodušno so vpili h Gospodu, Izraelovemu Bogu, da bi jim ne bili ugrabljeni otroci, žene zaplenjene, mesta razdejana, svetišča oskrunjena in da bi ne postali v zasmeh narodom.

Ko je Holofern zvedel, da se mu hočejo Izraelci postaviti po robu, je rekel:"Povejte mi, kdo je to ljudstvo, ki je zasedlo gorovje? Zakaj so nas med vsemi ljudstvi na zahodu ti v nič deli in nam niso prišli naproti, da bi nas sprejeli v miru?"

Ahior, vodnik vseh Amonovih sinov, mu je odgovoril:"To ljudstvo je iz rodu Kaldejcev. Kamor koli so šli brez loka in puščice, brez ščita in meča se je zanje bojeval njihov Bog in zmagal. Nihče ni mogel temu ljudstvu kaj hudega storiti, razen kadar je odstopilo od šeščenja Gospoda, svojega Boga. Kadar koli pa so poleg tega svojega Boga častili drugega, so bili izročeni plenu, meču in sramoti. Kadar koli pa so se pokesali, da so odstopili od češčenja svojega Boga, jim je nebeški Bog dal moč k odporu. Dokler niso grešili zoper svojega Boga, je bila sreča z njimi; zakaj njih Bog sovraži krivico. Zato poizvedi, če so zagrešili kako krivico pred svojim Bogom. Tedaj pojdi nadnje, ker jih bo njihov Bog gotovo tebi izročil. Če pa to ljudstvo ni razjezilo svojega Boga, se jim ne bomo mogli ustavljati, ker jih bo branil njihov Bog in bomo v posmeh vsemu svetu."

> Dokler človeštvo ni grešilo, je bila sreča z njim. Adam in Eva sta bila srečna v raju. Po grehu pa je prišlo zlo na svet. Zaradi greha je človek zapadel v satanovo sužnost. Greh je razdejal družine, oskrunil svetišča in človeka oropal mirnega in srečnega življenja. Po grehu je človek postal v zasmeh Stvarniku in stvarstvu.

Ahiorove besede so nadutega Holoferna hudo razjezile:"Kdo je ta, ki pravi, da se morejo Izraelovi sinovi upirati Nabuhodonozorju? Naj ve sleherni narod, da je Nabuhodonozor bog sveta in da razen njega ni drugega." Drugi dan je ukazal svojim vojakom, naj se vzdignejo zoper Betulijo in jo začno oblegati. Mesto se je spočetka junaško branilo. Ko pa so Holofernovi vojaki usahnili vodnjake, se je znašlo v obupnem položaju. Gotovo bi se predalo, da ni tedaj nastopila Judita in rekla starešinam:"Kdo ste vi, da skušate Gospoda? Mi ne poznamo drugega Boga kakor njega. Ponižno pričakujmo, da nas on potolaži! In maščeval bo našo kri na naših sovražnikih, ki nas stiskajo!"

> Človeštvo bi bilo zaradi greha gotovo obsojeno na popoln propad, če bi se ga Bog ne usmilil. Hudobni duh je v boju za človeka dobil prvo rundo. Človek je bolj poslušal njega kot Boga. Zato je zabredel v greh in v hude nesreče. Posušili so se studenci milosti in celo človekov obstoj na zemlji se je zamajal. Tedaj je Bog poslal ženo, ki je zopet dvignila srca in v razočarane duše vlila novega poguma. Judovska devica je postala mati Odrešenika, ki bo rešil ljudi iz satanove sužnosti.

Judita je molila:"Gospod Bog! Vzdigni svojo roko nad te, ki se zanašajo nad svoje vozove, konjenico in množico vojakov in zruši njih moč. Stori, da se z lastnim mečem odseka njegova prevzetnost! Naj se ujame v zanko, kdor pogleda name. Daj mi stanovitnega duha, da ga bom zaničevala in moč, da ga uničim! To bo namreč spomenik tvojega imena, ko ga bo uničila ženska roka. Prevzetni ti od nekdaj niso ugajali. Molitev ponižnih in krotkih ti je bila vedno všeč. Vsa ljudstva naj priznajo, da si ti Bog in da ni drugega poleg tebe!"

Ko je končala molitev, se je ozaljšala in z deklo odšla v Holofernov tabor. Stopila je pred Holoferna. Ta se je takoj ujel s svojimi očmi. Četrti dan je svojim služabnikom napravil večerjo in nanjo povabil Judito. "Pij sedaj in vesela prisedi," ji je rekel, "ker si našla milost pred menoj!" Ko je po večerji pijan obležal v svoji spalnici, mu je Judita z mečem odsekala glavo in velela dekli, naj jo da v svojo torbo. Potem sta obe odšli skozi tabor in se vrnili v Betulijo. Drugi dan so Izraelci iz mesta naredili izpad. Ko so Asirci zvedeli, da so brez poglavarja in spoznali, da je Hebrejka osramotila hišo kralja Nabuhodonozorja, so se zbegani razkropili na vse strani. Izraelovi sinovi so jih podili, dokler niso prišli do meje svojega ozemlja. Betuljčani pa so slavili Judito:"Ti si slava Jeruzalema, ti veselje

Izraelovo, ti čast našega ljudstva. Tvoje srce je bilo pogumno, ker si ljubila čistost. Zato te je tudi Gospodova roka okrepila in boš blagoslovljena na veke."

Judita je predpodoba Brezmadežne, ki je po svojem Sinu Jezusu Kristusu strla glavo satanu. Bog sam jo je ustvaril brezmadežno, da bi tako zadel najsramotnejši udarec hudobnemu duhu, ki je v svoji ošabnosti že bil prepričan, da bo dobil tudi rundo, ki jo je bojeval s Kristusom.

Bog ni preprečil človekovega upora, ker je spoštoval človekovo svobodo. Pač pa je s svojim odrešitvenim načrtom in delom žalostne nasledke greha obrnil v svojo slavo in človekovo korist. Po odrešeniku Jezusu Kristusu je razodel svoje usmiljenje, svojo dobroto in pravičnost, po Brezmadežni pa nam je pokazal, kakšen naj bi bil človek po njegovi zamisli. Brezmadežna je edini ostanek iz raja in človek, ki more z neomadeževano ljubeznijo gledati proti nebeškemu Očetu. Samo ona se od vseh Adamovih potomcev dviga vsa lepa nad povodnijo greha.

Kako dolgo je človeštvo gledalo le dobro, ki je padlo. Greh je človeku polomil peruti, da je zgrmel v blato. Končno pa ima človek pred seboj zmagujoče dobro: Brezmadežno, ki vabi v višine.

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Najhujša nesreča, ki je prišla nad prvega človeka zaradi greha je bila izguba posvečujoče milosti in posebnih darov.

Zgled. Leonarda da Vinci je izgotovil krasno sliko, mojstrsko delo, ki so ga vsi občudovali. Prijatelji so umetniku čestitali. Sliko si je prišel ogledat tudi eden njegovih največjih sovražnikov. Poln zavisti je potegnil izza pasu nož in dragoceno sliko razparal od vrha do tal. Ko je umetnik videl, da je njegovo največje delo žalostno uničeno, se je razjokal. To je bilo najbolj podlo dejanje njegovega sovražnika (Koch).

Najpodlejše dejanje božjega sovražnika satana je bilo, da je s svojim zapeljevanjem strašno zmaličil mojstrsko božje delo: človeka. Bog je človeka ustvaril kot svojo podobo in ga obdaril z življenjem milosti. Le malo pod angele ga je postavil. Z grehom pa je človek izgubil čast božjega otroka in z njo tudi vse pravice in prednosti. V njem ni bilo več življenja milosti. Nič več ni bil ljub Bogu. Bil je samo še človek, nag in razgaljen v svoji bednosti.

2. Adam in Eva sta zapravila posvečujočo milost in posebne darove sebi in svojim potomcem.

Zgled. Bog je po Samuelu mazilil in postavil Savla, Kisovega sina za kralja nad Izraelom. Kraljeva krona naj bi prehajala iz roda v rod na njegove potomce. Ker pa se je Savel odvrnil od Gospoda in ni izvršil njegovih povelj, mu je Bog odvzel kraljestvo in krono. Savlovi potomci so se rodili na svet z žalostno dediščino, da so otroci odstavljenega kralja.

Tudi Adama je Bog že ob stvarjenju odločil za večno srečo v nebesih in ga obdaril s kraljevskimi častmi božjega otroštva. Vse te prednosti in darove naj bi za njim podedovali tudi njegovi potomci. Ker je Adam grešil in se Bogu uprl, je izgubil vse te darove in njegovi potomci se rodimo na svet obubožani. Rojeni smo v duhovni revščini, iz katere nas more potegniti samo eden: Bog, naš Odrešenik.

3. Namesto posebnih darov imamo ljudje otemnelo spoznanje, k slabemu nagnjeno naravo in voljo, grešna nagnjenja, oteženo delo, trpljenje in smrt.

Vse zlo, ki je po grehu zadelo prve starše, je po dedovanju prišlo tudi na nas, ki smo njihovi potomci. Iz bolnega in okuženega studenca se prenašajo klice bolezni tudi na potoke, reke in morja. Zlo je preplavilo zemljo, da je od onega odločilnega in usodnega dne polna trnja, dolina solza in joka.

Ugovor. Adam je grešil. Toda zakaj moram jaz biti kaznovan za njegovo krivdo? Bog je krivičen, ker je meni odrekel svoje prijateljstvo in me oropal raznih darov zaradi Adamovega greha. Če je Adam grešil, naj bo on kaznovan in ne jaz.

Življenje milosti in posebni darovi, ki jih zaradi Adamovega greha nismo prejeli, so bili darovi, ki so bili dodani človekovi naravi, niso pa ji nujno pripadali. Človek jih je lahko svobodno sprejel ali zavrgel. Ko za god ali za božič obdarujemo svoje prijatelje, bi nam mogel kdo reči:"Zakaj mi ne daš tega ali onega daru?" Mi bi lahko upravičeno odgovorili:"Prijatelj, ne delam ti krivice. Ničesar ti nisem dolžan. Tudi če bi ti nič ne dal, se bi ne imel kaj pritoževati. Če pa ti kaj dam, ti dam iz ljubezni. Dar lahko sprejmeš ali ga zavrneš bodisi zase ali za svoje.

Izguba oziroma izostanek posebnih darov zaradi izvirnega greha ni prizadejal človeške narave kot take. Človek je še vedno oseba z vsemi, njemu pripadajočimi zmožnostmi in lastnostmi, le da je bolna oseba. Njegova volja je nagnjena k slabemu, razum pa se moti. Še imamo organ za vid, a gledati moremo le skozi solze. Še imamo organ za sluh, a Boga poslušamo navadno le takrat, ko nas že tepejo posledice naše samovolje in našega greha. Še imamo organ za tip, a se tako težko dotipamo do Boga skozi temo raznih mnenj in zmot. Ohranili smo naravno življenje, a nadnaravnega nismo prejeli. "Vedno moramo imeti pred očmi," pravi sv. Tomaž Akvinski, "da Adamov greh ni le greh enega človeka, ampak greh človeške narave. Človeška narava je bila zastopana v Adamu in osredotočena v njem. Bil je kakor korenina, iz katere naj poženejo mnogotere mladike človeške družine. Iz pokvarjene korenine pa ne morejo pognati zdrave mladike."

Ko nas Cerkev uči, da se vsi rodimo na svet z izvirnim grehom, noče trditi, da smo za ta greh krivi po svoji volji in zlobi. Zato od nas ne zahteva, da ga obžalujemo, pač pa nam daje sredstvo, zakrament sv. krsta, da se ga lahko rešimo in očistimo in da po Kristusovem zasluženju zopet zadobimo nadnaravno življenje božjega otroštva. Z naukom o izvirnem grehu nas hoče Cerkev opomniti, da kakršnikoli bi bili, nismo taki, kot bi morali biti. In če bi vsi ljudje na svetu bili popolnoma dobri, bi še vedno potrebovali Boga, ker vse dobro pride od njega. Koliko bolj ga šele potrebujemo, ker je v našem življenju toliko slabega, ker imamo v sebi možnost, da lahko izbiramo tudi slabo. Izvirni greh nas s svojimi posledicami kliče k Bogu. Če se čutimo razočarane potrte, polne notranjega nemira, če zlo obtežuje našo dušo, če si želimo življenja, ki je višje od živalskega, če vemo, da notranje nismo popolnoma pokvarjeni in da smrt ni banalni incident v našem življenju; če ne moremo zanikati trpljenja ne pri sebi ne pri drugih, če smo prepričani, da bi lahko bili boljši kot smo, če se počutimo kakor mojstrsko delo velikega slikarja, ki se je umazalo in zaprašilo, če se čutimo preveč bedne, da bi se mogli uvrstiti v galerijo svetih mož in žena in če smo prepričani, da nas nihče drugi ne more poboljšati kot samo tisti božji Umetnik, ki nas je ustvaril, smo že naredili prvi korak k Bogu, k veri in k notranjemu miru. Bistvo vse vere, ki jo v Kristusovem imenu oznanja Cerkev je: Božji umetnik je prišel na svet, da popravi, kar je bilo pokvarjenega. To je evangelij, to je vesela vest.

4. Bog ni preprečil človekovega upora, ker ni hotel človeku vzeti svobodne volje.

Bog bi nas mogel ustvariti tako, da bi morali biti nujno dobri, kakor so dobre stvari, ki se nujno ravnajo po zakonih, ki jih je Bog položil v njihovo naravo. Razlog, zakaj nas ni tako ustvaril, je samo eden: Hotel je imeti tudi bitja, ki bi bila zmožna ljubiti, spoznavati in se svobodno odločati. Hotel je imeti tudi moralni svet, v katerem je popolnejše življenje in v katerem rastejo značaji, kreposti in svobodni božji otroci.

Nihče ne hvali ognja, ker greje, ledu,ker hladi. Za te njune lastnosti hvalimo Boga. Hvalimo pa človeka, če je kreposten, če je junak, če je svet. Zakaj? Ker bi mogel biti tudi zloben, slabič in grešnik. Ker je Bog hotel imeti moralni svet, je dal človeku svobodo. Ker pa je dal človeku svobodo, mu je dal možnost, da se lahko odloči za dobro ali za slabo. Ker pa je človeka hotel nagraditi za njegovo zvestobo, zato ni hotel preprečiti njegovega upora s tem, da bi mu blokiral ali pa odvzel svobodno voljo.

5. Bog je napovedal odrešenika z besedami:"Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo, med tvojim zarodom in njenim zarodom. Ta ti bo glavo strl."

Primera. Naj bo umetnik še tako izurjen in spreten, ne bo iz razglašenega in pokvarjenega inštrumenta nikdar izvabil ubrane melodije. Naj bi človek imel še tako dobro voljo, bi s svojo lastno močjo iz pokvarjene narave, ki je v njem ne mogel izvabiti nobenega koristnega dejanja za svoje zveličanje. Bog sam se je moral skloniti k človeku. Obljubil in poslal je odrešenika, ki je s ključem milosti razglašeno in pokvarjeno človeško naravo zopet uglasil nazaj na nadnaravni cilj - na Boga.

Poveži s črto. Ko boste v veroučnem zvezku na str. 19 povezovali reči z njihovim izvorom, primerjajte, kakšne so reči, ki izvirajo od Boga in kakšne so tiste, ki izvirajo iz izvirnega greha. Ob tej primerjavi vam ne bo težko zasovražiti greh. Greh je bil največja nesreča za naše prve starše in je tudi največja nesreča za nas. Sklenimo, kakor je sklenil sv. Dominik Savio:"Rajši umreti ko grešiti."

Kako se bomo ta teden borili proti grehu? Tako, da bomo tiste reči, ki izvirajo od Boga, gojili pri sebi in pospeševali pri drugih, druge, ki izvirajo iz izvirnega greha,pa bomo čimbolj zatirali.

Dve minuti imate časa, da si vsak napiše v zvezek na 19. strani pred "Zapomni si" dva sklepa, ki ju bo ta teden izvrševal. Prvi sklep naj se nanaša na kako krepost, ki si jo še morate pridobiti, da boste bolj ljubi Bogu, drugi pa na kako napako, ki bi se je radi znebili, da bi bilo čimmanj hudega na svetu. Na primer:

"Materina ljubezen" - Mami bom naredil veselje s tem, da ji bom ves teden rad pomagal.

"Vojna" - Vsako žalitev bom takoj odpustil in pozabil.

"Umori" - Pazil bom na svoje besede in obnašanje, da ne bom nikogar pohujšal, umoril na duši.

"Lenoba" - Najprej bom storil, kar je dolžnost, šele potem bom iskal zabavo.

Vsi ta teden mislimo na Marijo Brezmadežno, ki je satanu strla glavo in se ji zjutraj priporočajmo z molitvijo:"Pod tvoje varstvo," ali pa:"O Gospa moja..."

BERILO

Oglarjev sin in svinjska pastirica

Pravljica, ki na žalost ni samo pravljica.

Nekje v daljni deželi je nekoč živel kralj. Bil je mogočnejši kot vsi drugi knezi, pa tudi velik v dobroti in milini.

Nekega dne je hodil po gozdu. Iznenadila ga je huda nevihta. Zatekel se je v bližnjo oglarsko kočo. V koči je našel dečka v razcapanem oblačilu. Bil je ves črn od oglja. Deček mu je ugajal. Vzel ga je na svoj grad in ravnal z njim kot z lastnim sinom.

Ko je deček odrasel, ga je kralj poklical k sebi in mu rekel: "Minilo je deset let, kar si pri meni. Vzel sem te k sebi kakor sina in mislim, da sem ti bil dober oče. Od tebe želim le to, da mi ostaneš zvest, dokler ne zatisnem oči. Ob moji smrti boš vse podedoval, kar imam. Ti boš gospod v tej deželi, moj grad in moje kraljestvo bo tvoja lastnina."

Nekdanji oglarjev sin je padel na kolena in poljubil kralju roko.

Kmalu nato je bila poroka. Kralj je svojemu posinovljencu dovolil, da si je izbral za ženo neko svinsko pastirico. Mislil si je: Uboga je in nizkega porekla in mi bo toliko bolj zvesta in hvaležna. Poroko so praznovali z največjim sijajem. Kralj je rekel novoporočencema:"Gospod Bog naj bo vedno z vama in vama da številno potomstvo, da mi bo na stare dni razveseljevalo srce. Vajini otroci bodo moji otroci in za vama dedeiči mojega kraljestva. Imeli bodo ime po meni in po vama. Vendar pa samo pod enim pogojem: da mi bosta ostala zvesta vse do moje smrti."

Oba sta se kralju lepo zahvalila. Njegov ukaz se jima je zdel sam po sebi razumljiv in ga bosta lahko izpolnila še posebno, kar ju je kralj resno opomnil, naj se ne igrata z nezvestobo.

Leta so tekla. Bog je podaril prestolonasledniku sinove in hčere. Vsi so bili kralju v veselje. Kralj jim je bil dober oče.

Nekega dne je rekla princeza svojemu možu:"Poslušaj, hudo mi je, da nisem prva na dvoru. Vedno živiva v senci prestola. Ali ne misliš, da bi tudi midva lahko nosila kraljevsko krono?

"Kaj vendar govoriš?" je odgovoril prestolonaslednik prestrašen. "Kralj naju je določil za dediča. Po njegovi smrti bom jaz vladal v tem kraljestvu in ti boš vladarica."

"Seveda!" je nejevoljno odgovorila princeza. "Toda kralj živi predolgo. Zdi se mi, kakor da nikoli ne bo umrl. Midva pa postajava stara in kdo ve, če ne bova še pred njim umrla?"

Vedno znova je podpihovala moža, da bi bilo treba vreči starega kralja s prestola, da že mnogim podložnikom preseda, da bi med vitezi in plemenitaši lahko dobila zaveznikov, da bi se hitro lahko zbrala vojska, ki bi stvari pripomogla k uspehu itd. V rožnatih barvah je tako spretno slikala bodočnost, da je mož končno podlegel njenemu prigovarjanju.

Na skrivaj je začel zbirati svoje pristaše. S sijajnimi obljubami jih je pridobil za zaroto. Nekega dne je dal znak za upor. Njegovi privrženci so se borili proti kralju zvestim podanikom, a so bili po kratkem boju poraženi. Prestolonaslednik in njegova žena sta bila ujeta. Uklenjena so pripeljali pred kralja. Kralj se je žalosten obrnil k njima.

"Kako sta se mogla tako spozabiti?" je rekel po dolgem molku. "Ali nista vse prejela od mene? Ali vaju nisem vzel za svoja otroka in naredil za svoja dediča? Ali nisem skrbel za vaju kakor oče?"

Molče in s povešenima glavama sta oba grešnika poslušala kraljeve besede. Nič nista mogla odgovoriti, pač pa sta klela dan, ko jima je prišlo na misel, da hočeta biti enaka kralju.

"Zaslužila sta smrt!" je nadaljeval kralj. "Toda moja ljubezen do vaju, ki sta bila moja posinovljenca, moja otroka, mi brani,da bi vaju popolnoma uničil. Zaradi pravice pa vaju moram kaznovati. Vrnila se bosta nazaj v gozd, od koder sem vaju pripeljal. Postala bosta zopet oglar in svinjska pastirica, kakor sta bila. Razdedinjena sta. Ven z mojega gradu. Mojega imena ne smeta več nositi. Pojdita in se s trdim življenjem in delom spokorita za svojo krivdo."

"Zaslužila sva tvojo kazen," je rekel oglarjev sin zagrenjeno. "Sprejemava jo. Toda usmili se najinih otrok. Oni so brez krivde."

"Ničesar jim nisem dolžan. Njihovo dediščino sem dal vama. Vidva sta s svojim neumnim početjem in zlobnostjo tudi zanje zapravila kraljestvo, ki bi jim ga lahko izročila."

"Ali res ni nobenega upanja vsaj zanje?" je vprašala pretresena bivša svinjska pastirica.

"Vajini otroci in potomci nosijo krivdo in njene posledice z vama," je užaloščeno odgovoril kralj. "Njihova usoda je bila položena v vajine roke in zaupana vajini zvestobi."

Po dolgem premoru pa je kralj kakor sam pri sebi dostavil:"Hočem pa vama in vajinemu potomstvu dati možnost in pokazati način, da si s pokoro in trpljenjem zopet zaslužite mojo naklonjenost in izgubljene predpravice."

Nato je ukazal, naj jih rešijo vezi in odpeljejo v gozd, od koder sta prišla.

Morda smatrate to zgodbo za orientalsko pravljico in mislite, da tak dobrosrčen kralj in tako nehvaležni posinovljenci sploh niso nikoli živeli. In vendar je tako.

V knjigi vseh knjig v svetem pismu je opisana prav taka milina in zloba. Ali ni zgodba o prvem človekovem grehu na las podobna tej zgodbi? Ali ni zgodba o našem trpljenju, iskanju in življenjskem boju, zgodba razdedinjenih božjih otrok, ki hrepeneče iščejo odrešenja in povratka k življenju milosti v hiši Boga Stvarnika?

PO JEZUSU SPET BOŽJI OTROCI

V PREMISLEK

Kristus, "ki je podoba nevidnega Boga, je tisti popolni človek, ki je Adamovim otrokom vrnil bogopodobnost, popačeno začenši s prvim grehom. Kajti on, božji Sin, se je s svojim učlovečenjem na neki način združil z vsakim človekom. Rojen iz Device Marije je v resnici postal eden izmed nas, v vsem nam enak razen v grehu. Kot nedolžno jagnje je svobodno prelil svojo kri in nam s tem zaslužil življenje; v njem nas je Bog spravil s seboj in med nami ter nas iztrgal iz sužnosti hudobnega duha in greha, tako da vsakdo izmed nas more reči z apostolom: Božji Sin me je vzljubil in zame dal sam sebe" (2 Vat CS 22,2.3). V kratkem zgodovinskem prikazu naj otroci spoznajo, kako je Bog pripravljal več tisoč let Odrešenikov prihod in kaj je Odrešenik storil, da bi ljudi rešil greha.

Didaktični cilj: Razložiti najglobljí smisel zgodovine in pokazati, da je Kristus središče vsega dogajanja. Človeška zgodovina se odvija po božjih načrtih in človekovi svobodni volji. Končno se vedno vse tako zasuka, da se izpolnijo božji načrti. Zgodovina ima svoj cilj: da se dovršita zemlja in človeštvo in da si to, kar je vsejano v slabosti in minljivosti, nadene neminljivost. Zgodovina je dosegla svoj vrh v polnosti časov, t.j. ob prihodu Odrešenika. Od tedaj naprej pa se začenja zadnja doba svetovne zgodovine, ki bo trajala do končne dopolnitve ob drugem Kristusovem prihodu.

Pedagoški cilj: Otrokom privzgojiti ljubezen in skrb za božje življenje, ki nam ga je Kristus s toliko muko in s smrtjo zopet pridobil.

Pripomočki: Slika očaka Abrahama, kateremu Bog obljublja, da bo oče izvoljenega ljudstva; slika o Jezusovem rojstvu v Betlehemu; slika o Jezusovi smrti na križu. Diafilmi: Vd/14 - Bog pripravlja pot Odrešeniku, Vd/15 - In začel je z Mojzesom in vsemi preroki, Vd/16 - Kristus središče in dopolnitev zgodovine.

Pomni! Se vsak teden pogovarjaš vsaj četrt ure z božjim Prijateljem otrok o posameznih učencih? Moliš za svoje učence? To ti bo pomagalo k pravi presoji učence in k pravemu zadržanju do njih. Ne gre samo za to, da bi učence kaj naučil, ampak predvsem za to, da bi jim pomagal, da bi postali dobri kristjani.

UVOD

Prečitajmo na 28. strani, kako je svetniški duhovnik Edvard Poppe skušal razložiti božji načrt odrešenja. Ko je premišljeval Pavlove besede v pismu Galačanom: Božji Sin "me je vzljubil in zame dal sam sebe" (2,20), je začel pripovedovati otrokom:

Božji Sin je videl, v kakšno nesrečo so padli ljudje, ko so zavrgli Boga. Nobeden ne bo deležen sreče, ki jim jo je

Bog namenil, nobeden ne bo gledal Boga. Ker bodo sami sebi prepuščeni, jih bo hudobni duh z lahkoto dobil v svoje mreže.

Ponudil se je Očetu:

"Oče, kaj pa če bi jaz šel na zemljo? Če bi jaz postal človek? Privzel bi si človeško telo in dušo, bil bi pravi človek. Kot človek bi popravil, kar so nesrečni ljudje zagrešili. Kot človek bi ti bil do konca pokoren in v vsem izpolnil tvojo voljo. Ljudje se ti neprestano upirajo, jaz pa bi kot človek delal samo tisto, kar je tebi všeč. Nato bi ti kot človek izkazal največjo ljubezen. Za vse ljudi bi se daroval na križu in s svojo pokorščino popravil njihovo nepokorščino. Oče, ali bi potem odpustil ljudem? Ali boš spet odprl nebesa?

Bog Oče je privolil, kajti tudi on zelo ljubi ljudi.

Čeprav je ta razgovor med božjim Sinom in Očetom povedan po človeško, nam vendar odkriva najglobljí smisel vse človeške zgodovine, čudovito božjo dobroto ter ljubezen do človeka.

Že v 5. in 6. lekciji smo spoznali, da je Bog, Večni Oče po docela svobodnem, skrivnostnem načrtu svoje modrosti in dobrote ustvaril vesoljni svet. Hotel je, da bi ljudje bili deležni njegovega božjega življenja.

Vemo, kako je človek ta božji načrt pokvaril in z grehom zapravil božje življenje in dedino nebes. Bog pa ljudi tudi potem, ko so v Adamu padli, ni zapustil, temveč je zaradi Kristusa, Odrešenika, ki je podoba nevidnega Boga, prvorojenec vsega stvarstva, znova ponudil pomoč za zveličanje.

Da bi zopet vzpostavil mir in zvezo med seboj in ljudmi, in da bi ljudi, in to grešnike, združil v bratsko skupnost, je Bog sklenil, da bo stopil v človeško zgodovino na nov in dokončen način tako, da bo poslal svojega Sina v našem mesu. Učlovečeni božji Sin naj bi nas otel iz satanove oblasti in oblasti teme in ves svet spravil z Bogom. Stopil je na pot učlovečenja zato, da bi nas ljudi zopet napravil deležne božje narave. Zaradi nas je postal ubog, dasi je bil bogat,da bi po njegovem uboštvu mi obogateli. Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, ampak da bi sam stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge, to je za vse. Prišel je "iskat in zveličat, kar je izgubljenega" (Lk 19,10).

Poglejmo, kako je Bog pripravil in izvršil ta odrešitveni načrt.

RAZLAGA

BOG NAPOVEDUJE ODREŠENIKA

V človeštvu se je od rodu do rodu ohranjevala obljuba, ki jo je Bog dal Adamu: Nekoč pride žena, ki bo rodila sina; ta bo hudobnemu duhu glavo strl.

S to obljubo odrešenja je Bog že takoj ob padcu prvih staršev zbudil v človeštvu upanje na odrešenje. Nato je nenehno skrbel za človeški rod, da bi podelil večno življenje vsem, ki so vztrajno v dobrih delih iskali zveličanja (prim. Rimlj 2,6-7).

Ob svojem času, to je okoli dva tisoč let pred Odrešenikovim rojstvom je Bog poklical očaka Abrahama, da bi naredil iz njega velik narod, ki bo častil pravega Boga in hranil obljube o Odrešeniku. Po Abrahamu in njegovem potomstvu, po Jezusu Kristusu, ki bo iz tega naroda, je Bog sklenil dati mesijanski blagoslov vsem narodom.

Očak Abraham. Človeštvo se je v svojem razvoju tudi po vesoljnem potopu vedno bolj oddaljevalo od Boga. Zato je Bog poklical moža, z imenom Abraham, doma iz Mezopotamije; da bi po njem obudil narod, ki ga bo poslej vodil in vzgajal, in tako pripravil pot Jezusu Kristusu in njegovemu kraljestvu. Razvojne stopnje te priprave so bile sledeče: Najprej je Bog hotel rešiti in utrditi vero v pravega Boga v Abrahamovi družini, potem v narodu, ki bo izšel iz te družine in nato, po sredniku Kristusu, ki bo izšel iz tega naroda, v vsem človeštvu.

Prečitajmo iz Malega svetega pisma, kako je Bog sklenil zavezo z Abrahamom in kako je preizkušal njegovo vero.

Ko pa je imel Abram devetindevetdeset let, se je Gospod prikazal Abramu in mu rekel:"Jaz sem vsemogočni Bog. Hodi pred menoj in bodi popoln! Svojo zavezo bom sklenil med seboj in teboj in te silno namnožil." Tedaj je Abram padel na svoje obličje in Bog je govoril z njim takole:"Glej, jaz imam svojo zavezo s teboj: postal boš oče množici narodov. Zato se ne boš več imenoval Abram, ampak Abraham ti bodi ime! Kajti za očeta mnogim narodom te postavim. Silno te bom pomnožil in napravil bom iz tebe narode in kralji bodo izšli iz tebe. In sklenem svojo zavezo med seboj in teboj ter tvojim zarodom za teboj od roda do roda kot večno zavezo, da bom Bog tebi in tvojemu zarodu za teboj. In dal bom tebi in tvojemu zarodu za teboj deželo, ki v njej bivaš kot tujec, vso kanaansko deželo, v večno posest in bom njihov Bog!" (1 Mojz 17,1-8).

Po teh dogodkih je Bog skušal Abrahama. Rekel mu je:"Abraham!" Odgovoril je:"Tukaj sem!" Rekel je:"Vzemi svojega sina, svojega edinca, ki ga ljubiš, Izaka, in pojdi v pokrajino Morijo in ga daruj tam v žgalno daritev na eni izmed gora, ki ti jo bom pokazal!"

Abraham je zgodaj zjutraj vsta, osedlal osla, vzel s seboj dva hlapca in sina Izaka. Ko je naklal drv za žgalno daritev, se je vzdignil in šel proti kraju, ki ga mu je Bog omenil. Tretji dan je povzdignil Abraham oči in zagledal tisti kraj od daleč. Abraham je rekel hlapcema:"Ostanita tukaj z oslom! Jaz in deček pa pojdeva tja, da pomoliva; potem se vrneva k vama."

Nato je Abraham vzel drva za žgalno daritev in jih naložil sinu Izaku; v roko pa je vzel ogenj in nož; tako sta šla skupaj. Izak pa je ogovoril očeta Abrahama in rekel:"Oče!" Odgovoril je:"Kaj, moj sin?" In je dejal:"Glej, ogenj in drva; a kje je jagnje za žgalno daritev?" Abraham pa je odgovoril:"Bog si bo poskrbel jagnje za žgalno daritev,moj sin!" Tako sta šla oba skupaj.

Ko sta prišla na kraj, ki mu ga je bil Bog pokazal, je Abraham tam postavil oltar, naložil drva, zvezal sina Izaka in ga položil na oltar na drva. In Abraham je stegnil roko in vzel nož, da bi sina zaklal. Tedaj mu je Angel Gospodov zaklical iz nebes in rekel:"Abraham, Abraham! Ne steguj roke nad dečka in nič mu ne stori! Kajti zdaj vem, da se Boga bojiš in mi nisi odrekel svojega edinega sina." Abraham pa je povzdignil oči in pogledal, in glej, za njim je bil oven, ki se je zapletal v trnje z rogovi. Abraham je šel in vzel ovna ter ga daroval v žgalno daritev namesto sina. Abraham pa je imenoval ta kraj "Gospod poskrbi".

Angel Gospodov je iz nebes drugič zaklical Abrahamu in rekel:"Prisežem pri sebi," govori Gospod. "Ker si to storil in nisi odrekel svojega edinega sina, te bom obilno blagoslovil in silno pomnožil tvoj zarod kakor zvezde na nebu in kakor pesek ob morskem obrežju, in tvoj zarod si bo osvojil vrata svojih sovražnikov. In blagoslovljeni bodo v tvojem zarodu vsi narodi na zemlji zato, ker si slušal moj glas." (1 Mojz 22,1-18).(Malo sv. pismo str. 36/11-12/.

Iz tega, kar smo prečitali, vidimo, da je Bog Abrahamu dal mnoge milosti: Dal mu je sina, ki si ga je tako želel, obljubil mu je, da bo postal oče množici narodov, dal mu je v posest Kanaansko deželo. Vse je bilo nezaslužen dar. Zahteval pa je od njega brezpogojno vero in vdanost, da bo Bog njemu in zarodu za njim. Zato ga je hotel v veri preizkusiti. Preizkušnja je bila v tem: Abraham naj žrtvuje svojega sina Izaka, na katerem so počivale božje obljube. Abraham je na to težko žrtev pristal. To je bilo junaško dejanje vere, ki je pričalo, da hoče hoditi za Gospodom in biti popoln tudi za ceno največjih žrtev. Zato je tudi postal "oče vseh, ki verujejo" (Rimlj 4,11). Njegova vera je izhodišče treh svetovnih religij: judovstva, krščanstva in islama.

Mojzes.Za očaki je Bog vzgajal izvoljeni izraelski narod po Mojzesu in prerokih, da bi priznaval njega, edinega živega Boga, skrbnega očeta in pravičnega sodnika, in da bi pričakoval obljubljenega Odrešenika. Nihče izmed teh budilcev in oznanjevalcev božjih obljub ni bil brez napak. Njihova značilnost je bila, da so se tem bolj oklepali Boga, čim težje so bile preizkušnje. To jih je reševalo in dvigalo narod. V teku zgodovine vidimo, kako so bile preizkušnje, skozi katere je moral iti izvoljeni narod, ki je živel sredi tujega poganskega sveta, šola in potrebni pogoji, da je postal orodje, s katerim je Bog pomaknil odrešenje človeštva bliže k njegovemu uresničenju. Izrael ni bil izvoljeno ljudstvo zato, ker bi bil boljši, kakor so drugi narodi. Njegova izvolitev je delo božje ljubezni, ne plačilo za zasluge; je skrivnost milosti, ne sad človeškega zasluženja. Izvoljeni narod je čudež zgodovine. Bog si ustvarja novo ljudstvo, da po njem odpre vsemu človeštvu pot do nove, popolnejše oblike življenja. Zgodovina izvoljenega ljudstva je zgodovina božjega kraljestva v predpodobah. Njegov boj za obstoj je boj za vrednote božjega kraljestva, ki se je v stari zavezi pripravljalo. Izraelci so med vsemi rodovi na zemlji imeli dolžnost, da hranijo obljube, dokler ne pride, "kateri mora priti" (Mt 11,2).

Mojzes je izpeljal izraelsko ljudstvo iz egiptovske sužnosti. Za Izraelce je bila noč njihovega odhoda - velika noč. Z nočjo odhoda iz Egipta se je začelo za potomce dvanajsterih Jakobovih sinov novo življenje. Prenehali so biti faraonovi hlapci, da bi postali nosilci božjega osvobojenja iz hlapčevstva satanovega za ves svet. Zato je tudi razumljivo, da je Mojzes vzel ta dogodek za izhodišče nove dobe in določil, da se ta noč izhoda iz Egipta kot "velika noč" slovesno praznuje od roda do roda. Na ta način se je vtisnil neizbrisno ljudstvu v spomin, in postal predpodoba tiste velike noči, v kateri bo Kristus s svojim vstajenjem odpravil hlapčevstvo satanu, grehu in smrti.

Po Mojzesu je Bog naučil izvoljeno ljudstvo, kaj se pravi živeti po božji volji. Na gori Sinaj je dal deset zapovedi življenja, v katerih je hierarhija vrednot skladno urejena s človeško naravo. Vogelni kamen vsega nravnega in poštenega življenja je Bog, kateremu je človek dolžan priznati čast, odvisnost in izkazovati vso ljubezen, ker je njegov stvarnik in največji dobrotnik.

Božje zapovedi obvezujejo človeka zato, da ga vodijo v svobodo, urejajo njegovo zunanje življenje, da mu omogočajo ravnotežje v njegovi notranjosti, da se njegov duh razširi in dviga v duhovnost. Božje zapovedi s Sinaja je Kristus sprejel kot sestavni del v zgradbo nove zaveze.

Ko je Mojzes povedal ljudstvu vse zapovedi Gospodove in vse zakone, je ljudstvo odgovorilo z enim glasom:"Vse zapovedi, ki jih je dal Gospod, bomo spolnjevali" (2 Mojz 24,3). Nato je vzel Mojzes kri in z njo pokropil ljudstvo ter rekel:"Glejte, to je kri zaveze, ki jo je Gospod sklenil z vami po vseh teh besedah" (2 Mojz 24,8).

Zaveza na Sinaju, ki jo je med Bogom in Izraelom posredoval Mojzes, je postala osišče izraelske zgodovine vseh naslednjih stoletij. V luči njenih določb so preroki presojali zgodovino in življenje izvoljenega ljudstva in drugih narodov.

Izaija. Mnogokrat in na mnogotere načine je Bog obnavljal obljubo Odrešenika in govoril ljudem po prerokih. Preroki so bili od Boga poslani, da izvoljenemu ljudstvu tolmačijo zgodovinska znamenja božjega odrešitvanega načrta in razvoja. Zgodovinski razvoj Izraelskega naroda so preroki pojmovali kot uresničevanje božjega kraljestva na zemlji in ne kot dialektični proces, v katerem bi odločal zakon slepe brezosebne sile ali usode. Zgodovina jim je bila sredstvo za uresničevanje božjega načrta, je torej božje delo. Vendar pa Bog ni navzoč in dejaven v zgodovini brez človekove sodelavnosti. Človek s svojo svobodno voljo, s katero se lahko odloči za Boga ali proti njemu, odločilno posega v zgodovinska dogajanja: uresničenje božjega načrta pospešuje ali pa zavira! Toda človekova hudobija ne more, niti skupaj s satanom, uničiti božjega načrta. Božje kraljestvo, ki mu je cilj in vsebina resnica, življenje,svetost, milost, pravičnost, ljubezen in mir (prim. Hvalospev na praznik Kristusa Kralja), se bo končno uveljavilo in zmagalo.

Preroki so napovedovali Odrešenika. Opisovali so njegovo delo, pa tudi njegovo trpljenje. Veliko je o Odrešeniku napovedal zlasti prerok Izaija, ki ga imate na sliki na 29. strani.

Šesterodnevje odrešenja. Poznamo šestere dni oz. šestere dolge dobe, v katerih je Bog ustvaril in oblikoval svet. Opisane so v prvem poglavju svetega pisma. Prav tako lahko tudi ločimo šest dni, oz. šest dolgih dob, v katerih je Bog izvršil odrešenje človeštva.

Ko je kaos greha zajel človeštvo, je Bog rekel:"Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ta ti bo glavo strl" (1 Mojz 3,15). Prvi dan zgodovine odrešenja je človeštvo živelo prav od te prve vesele vesti o Odrešeniku.

V drugi dobi, to je v dobi očakov, je Bog obljubo Odrešenika ponovil Abrahamu, Izaku in Jakobu, ki jih je izbral za praočete izvoljenega ljudstva. "Jaz sem vsemogočni Bog. Hodi pred menoj in bodi popoln! V tebi bodo blagoslovljeni vsi rodovi zemlje." Tako je rekel Bog Abrahamu in je začel pripravljati na zemlji novo ljudstvo, ki naj odigra odločilno vlogo pri odrešenju.

V tretjem dnevu oz. dobi,za časa Mojzesa, je Bog sklenil z izvoljenim ljudstvom staro zavezo in mu obljubil:"Preroka iz tvoje srede, izmed tvojih bratov, kakor sem jaz, ti obudi Gospod, tvoj Bog; njega poslušajte" (5 Mojz 18,15).

Četrti dan odrešenja za časa kraljev je Bog govoril kralju Davidu:"Ko se dopolnijo dnevi, bom določil tvojega potomca, enega izmed tvojih sinov, za tvojega naslednika in bom utrdil njegovo kraljestvo. Jaz mu bom oče in on mi bo sin. Postavil ga bom v svoji hiši in v svojem kraljestvu na veke" (1 Kron 17,11-14).

V peti dobi za časa prerokov je podoba obljubljenega odrešenika postajala vedno bolj jasna in določna, koprnenje po njem vedno večje. "Povem vam, da so mnogi preroki in kralji želeli videti, kar vi vidite, pa niso videli; in slišati,kar vi slišite, pa niso slišali" (Lk 10,24).

Končno je prišel dan, ko je dobri Bog spregovoril besedo kakor na šesti dan stvarjenja:"Naredimo človeka." prišla je polnost časov, šesta doba odrešenja, ko je prišel na zemljo Bog sam, odrešenik Jezus Kristus. Nebeški Oče je poslal svojega Sina, "da v njem podredi eni glavi vse, kar je v nebesih in na zemlji. V njem smo postali tudi dediči in bili zaznamovani z obljubljenim Duhom v odrešenje" (Ef 1,10-14).

Kristus je novi človek. "V resnici samo v skrivnosti učlovečene Besede res v jasni luči zažari skrivnost človeka. Prvi človek, Adam, je bil namreč podoba prihodnjega, to je Kristusa Gospoda. Kristus, novi Adam, ravno z razodetjem skrivnosti Očeta in njegove ljubezni človeku v polnosti razodeva človeka in mu odkriva njegovo najvišjo poklicanost" (CS 22,1).

Naša naloga v šesti dobi odrešenja je, da upodobimo svoje življenje po Kristusu, ki je prvorojenec med mnogimi brati. Prvine duha, ki smo jih prejeli od Kristusa, nas usposabljajo za spolnjevanje nove postave ljubezni. Po tem Duhu, ki je "ara za našo dediščino" (Ef 1,14), smo notranje prenovljeni. Čeprav se moramo za ceno mnogih bridkosti bojevati zoper zlo in pretrpeti tudi smrt in si pokoravati zemljo,da nam služi, vendar pridruženi Kristusovi velikonočni skrivnosti hitimo z veselim upanjem vstajenju naproti.

ODREŠENIK PRIDE

Izpolnjene napovedi. Vzemimo v roke Preroške knjige svetega pisma stare zaveze in primerjajmo njihove napovedi s tem, kar nam o Odrešenikovem življenju poročajo evangelisti. Vedno imejmo pred očmi, da je zadnja preroška knjiga bila napisana nekako 500 let pred Kristusom.

Preroki	Evangelij
Mihej: A ti, Betlehem-Efrata, majhen si med Judovimi tisočnijami, iz tebe mi izide on, ki naj vlada v Izraelu: njegov izhod je od nekdaj, iz dni starodvanosti (5,1).	Odrešenik se je rodil v Betlehemu. "Tiste dni je od cesarja Avgusta izšlo povelje, naj se popiše ves svet. Šel je torej tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nazareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem - bil je namreč iz hiše in rodovine Davidove - da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, se ji je dopolnil čas poroda. In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jasli, ker zanju ni bilo prostora v prenočišču" (Lk 2,1 in 4-7). Kot človek je bil Jezus Kristus iz Davidovega rodu, kot Sin božji pa je od vekomaj. "V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog. Vse je po njej nastalo, kar je nastalega. In Beseda je meso postala in se je naselila med nami; in videli smo njeno slavo, slavo kakor edinorojenega od Očeta, polna milosti in resnice" (Jan 1,1-3.14).
Izaija: "Glej, devica bo spočela in rodila sina, ki ga bo imenovala Emanuel" (7,14).	Odrešenikova mati je bila Devica Marija. "Z rojstvom Jezusa Kristusa pa je bilo tako: Ko je bila njegova mati Marija zaročena z Jožefom, je bila, preden sta prišla skupaj, noseča od Svetega Duha. Vse to se je pa zgodilo, da se je spolnilo, kar je bil Gospod napovedal po preroku, ki pravi: "Glej, devica bo spočela in rodila sina, ki se bo imenoval Emanuel, kar pomeni: Bog z nami" (Mt 1,18.22-23).
"Glej, moj služabnik bo imel uspeh, se povzpne in povzdigne in silno zviša. Tako spravi v strmenje mnogo narodov. Zakaj, kar jim ni bilo povedano, bodo videli, in česar še niso čuli, bodo zaznali" (52,1.15).	Odrešenik je bil na zunaj kot vsak človek, toda v njem je bila božja modrost in moč, kajti bil je pravi božji Sin. Ko je bil okoli trideset let star, je začel javno učiti. Ljudem je veliko povedal povedal o Bogu in o večnem življenju, ki jih čaka. "Ko je končal Jezus ta svoj govor (govor na gori blagrov), so množice strmele nad njegovim naukom. Kajti učil jih je, kakor kdor ima oblast in ne kakor njih pismouki in farizeji" (Mt 7, 28-29).

"Dete nam je rojeno in Sin nam je dan, oblast je na njegovih ramah, in imenuje se: Čudoviti svetovalec, močni Bog, Oče na veke, knez miru"(9,5). "Tedaj spregledajo slepim oči in gluhim se odpro ušesa....V puščavi začno izvirati vode" (35,5-6).

O Bogu je Jezus zlasti učil, da je dober in usmiljen oče. S svojo ljubeznijo do ubogih, bolnikov in grešnikov je pokazal neskončno božjo ljubezen in usmiljenje. "Ko se je pa zvečerilo, so mu privedli mnogo obsedenih, in izgnal je z besedo duhove in ozdravil bolnike" (Mt 8,16). Resničnost svojega nauka je Jezus potrdil s čudeži in prerokbami. Mrtvoudnemu je rekel: "Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom." In vstal je ter odšel na svoj dom. Ko so pa množice to videle, so se zbale in slavile Boga, ki je dal ljudem tako oblast" (Mt 9,6-8). Ozdravljal je bolezni z besedo in obujal mrtve. Na sliki na str. 30 je upodobljen čudež, ko je Jezus obudil od mrtvih Lazarja. Evangelist Janez je v 11. poglavju ves dogodek natančno popisal.

S SVOJO SMRTJO JE UNIČIL KRISTUS NAŠO SMRT

Izaija: "Zaničevan je bil in zadnji med ljudmi, mož bolečin, izkušen v trpljenju. Zaradi naših grehov je bil ranjen,potrt zaradi naših hudobij. Za naše zveličanje ga je zadela kazen, po njegovih ranah smo ozdraveli. Mi vsi smo tavali kakor ovce, vsak je krenil po svojem potu, Gospod pa je naložil nanj nas vseh pregrehe. Odrezan je bil iz dežele živih, zaradi hudobije mojega ljudstva zadet na smrt. Dali so mu pri brezbožnih grob, čeprav ni storil nobene krivice. S svojim trpljenjem bo moj pravični služabnik prinesel pravičnost mnogim" (53, 1sl).

Najvažnejše Odrešenikovo delo pa je njegova daritev na križu. Z njo je vse ljudi rešil greha in večnega pogubljenja in nam zaslužil vse milosti. "Glejte, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta" (Jan 1,29).. Na Oljski gori je Jezus trepetal in rekel učencem:"Moja duša je žalostna do smrti" (Mt 26,38). "Bila je tretja ura, ko so ga pribili na križ" (Mk 15,25). In ob deveti uri je zaklical Jezus z močnim glasom:"Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!" In ko je to rekel, je izdihnil (Lk 23,46). "In Jožef je telo vzel, zavil v čisto tančico in ga položil v svoj novi grob, ki ga je bil vsekal v skalo" (Mt 27, 59).

S SVOJIM VSTAJENJEM NAM JE OBNOVIL ŽIVLJENJE

Izaija: "Vsemogočni Gospod obriše solze z vseh obrazov, sramoto svojega ljudstva odpravi z vse zemlje" (25,8).

"Če da svoje življenje

Zaradi Jezusovega zasluženja,trpljenja, smrti in slavnega vstajenja, so nebesa za vse ljudi odprta. "Bog je svet tako ljubil,da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj vekot daritev za krivdo, bo videl potomce, bo dolgo živel in Gospodova volja se bo po njem spolnila" (53,10). "Jaz, Gospod, sem te dal v zavezo ljudstvu in v luč narodom, da odpreš slepe oči, da pripelješ jetnike iz zapora, iz ječe one, ki sedijo v temi" (42,6-7).

Malahija: "Od sončnega vzhoda do zahoda je moje ime veliko med narodi, in na vseh krajih se bo mojemu imenu zažigalo kadilo in se bo darovala čista daritev" (1,11).

ruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje" (Jan 3,16).

Kristus, križani in vstali, hoče vse ljudi napraviti deležne svoje neumrljivosti in poveličanja. Kakor morajo zaradi Adama vsi ljudje umreti, tako naj bi bili po Kristusu vsi ljudje deležni vstajenja in večnega življenja. "Kakor je Kristus vstal od mrtvih... tako hodimo tudi mi v novem življenju" (Riml 6,4). "Ako z njim umrjemo, bomo z njim tudi živeli; ako z njim trpimo, bomo z njim tudi kraljevali" (2 Tim 2,11-12).

Svoje odrešilno delo Kristus nadaljuje do konca časov po daritvi svete maše. "Ponižal se je in bil pokoren do smrti, smrti na križu. Zato ga je tudi Bog povišal in mu dal ime, ki je čez vsa imena, da se v imenu Jezusovem pripogne vsako koleno, teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik prizna, da je Jezus Kristus Gospod, v slavo Boga Očeta" (Flp 2,8-11). "Če ste vstali s Kristusom, iščite, kar je zgoraj, kjer je Kristus, ki sedi na desnici božji" (Kol 3,1).

KDOR BO VEROVAL IN BO KRŠČEN, BO ZVELIČAN

Primera. Vsako nedeljo in vsako mašno bogoslužje nam naznanjajo zvonovi. Ste jih že kdaj poslušali. Ti ne začno zvoniti vsi naenkrat, marveč se najprej oglasi eden, temu se pridruži drugi, obema tretji in nazadnje v lepem in polnem soglasju zvone vsi in naznanjajo prihod Gospodovega dne ali prihod Odrešenika na oltar.

Bog ni poslal odrešenika takoj, ko ga je obljubil, ampak šele mnogo tisoč let po grehu prvih staršev. Dolgo je pustil zvoniti starozaveznim zvonovom, očakom in prerokom, da so naznanjali njegov prihod. Oglašali so se eden za drugim in nazadnje se tik pred polnostjo časov, pred praznikom Odrešenikovega prihoda združili v mogočen zbor. Zadonel je zadnji zvon - zadnji prerok: Janez Krstnik. Oznanjal je: "Pripravite pot Gospodovo, izravnajte njegove steze in vse človeštvo bo videlo zveličanje božje" (Lk 3,4.6).

Zgled. V italijanskih alpah je lepa dolina s prijazno vasico Varallo, ki je znana po štiridesetih kapelicah, ki predstavljajo Jezusovo življenje. Razvrščene so po pobočju okoliških hribov in v njih je s kipi naravne velikosti upodobljeno štirideset prizorov iz Jezusovega življenja od zibelke do groba. Zadnja postaja je v cerkvi na vrhu hriba in predstavlja Kristusov vnebohod. Na stropu te cerkve je narisan veličasten prizor, kako se Gospod dviga z Oljske gore v nebo. Oko li po stenah so narisani očaki, Mojzes, preroki in apostoli, ki vsi z rokami kažejo na Gospoda. Pod njimi pa je z velikimi črkami napisan v latinščini vzklik apostola Filipa:"Njega, o katerem so pisali Mojzes v postavi in preroki, smo našli" (Jan 1,45).

Tudi mi smo danes našli Jezusa in iz prerokb ter evangelijev spoznali, da je on Odrešenik sveta, pričakovanje narodov in središče vse zgodovine. Naša naloga je, da mu verujemo,da se mu pridružimo in da postanemo deležni vsega, kar je za nas storil. Pri svetem krstu nam je nebeški Oče odpustil izvirni greh in nam zaradi Kristusovega zasluženja zopet podelil posvečujočo milost ter nas sprejel za svoje otroke in dediče večne sreče. Živimo v šesti dobi zgodovine odrešenja, ko moramo po veri v Kristusa in z vztrajno hojo za njim izpričati, da smo bili v njem zaznamovani z obljubljenim Duhom v odrešenje.

Molitev. Če človek pozabi na Boga in se ne zmeni za Kristusa - Odrešenika, lahko kaj kmalu zaide v hude pregrehe. V zgodovini odrešenja, ki jo popisuje sveto pismo, najdemo mnoge posameznike in narode, ki so se popačili in postali malikovalci. Bog je to dopustil, da bi ljudje bolje spoznali nesrečo greha in se z večjo ljubeznijo oklepali njega. Apostol Pavel podaja v pismu Rimljanom žalostno podobo tistih, ki so odpadli od Boga. "Čeprav so namreč Boga spoznali,- pravi - ga niso kot Boga slavili ali ga zahvalili, ampak so postali v svojih mislih prazni in je otemnelo njih nespametno srce. Imenovali so se modre, pa so se poneumnili in so zamenili veličastvo neminljivega Boga s podobo, slično minljivemu človeku in pticam četveronožcem in plazilcem. Zaradi tega jih je Bog v željah njih src prepustil nečistosti, da so sami skrunili svoja telesa, oni, ki so zamenili božjo resnico z lažjo ter molili rajši stvari ko Stvarnika, ki je slavljen na veke. Zaradi tega jih je Bog prepustil nesramnim strastem...in sprijenemu mišljenju, da so počeli, kar se ne spodobi, polni vsake krivičnosti, hudobnosti, lakomnosti, zlobnosti, polni zavisti, ubijanja, prepira, zvijače, malopridnosti, podpihovalci, klevetniki, Bogu sovražni, nasilniki, ošabneži, bahači, izmišljevalci hudobij, staršem nepokorni, brez pameti, brez zvestobe, brez ljubezni, brez usmiljenja" (Rimlj 1,21-31).

Da se nam kaj takega ne zgodi, se zvesto oklepajmo Kristusa. Ker smo krščeni v njegovo ime, tudi živimo, kakor nam je on dal zgled. Spoznali smo skrivnost odrešenja in čudoviti božji načrt, da po Jezusu lahko zopet postanemo božji otroci. Pri krstu smo to postali. Božje življenje je bilo položeno v nas kot klica. Razvijajmo ga in živimo, kot se spodobi za božje otroke. Obnovimo skupaj svoje krstne obljube.

Ali se odpoveste hudemu duhu?
Se odpovemo.
In vsem njegovim delom?
Se odpovemo.
In vsemu njegovemu napuhu?
Se odpovemo.
Verujete v Boga Očeta, vsemogočnega stvarnika nebes in zemlje?
Verujemo.
Verujete v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinorojenega, Gospoda našega, kateri je bil rojen in je trpel?
Verujemo.

Verujete tudi v Svetega Duha, sveto katoliško Cerkev, občestvo svetnikov, odpuščenje grehov, vstajenje mesa in večno življenje?

Verujemo.

Molimo. O Bog, ki si s ponižanjem svojega Sina dvignil padli svet, podeli svojim vernikom trajno veselje ter jim daj uživati večno radost, ko si jih otel padca v večno smrt. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen. (Prošnja na 2. povel. ned.).

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Bog je obljubil Abrahamu, da bo oče izvoljenega ljudstva, iz katerega bo prišel Odrešenik.

Abrahama je Bog najprej izbral in pritegnil k sebi, potem ga je preizkusil in po dobro prestani preizkušnji ga proti vsem pričakovanjem postavil za očeta izvoljenemu ljudstvu, iz katerega je hotel poslati svetu Odrešenika.

Vsi tisti, ki verujejo v Kristusa, so deležni obljub, ki jih je Bog dal Abrahamu. Abraham je "oče vseh tistih, ki verujejo" (Rimlj 4,11). "Vsi vi ste eno v Kristusu Jezusu. Če pa ste vi Kristusovi, ste torej Abrahamov zarod, po obljubi dediči" (Gal 3,28sl). Dokončna in resnična domovina vseh vernih je "naročje Abrahamovo" (Lk 16,22).

Z Adamovo nevero in nezvestobo je bil porušen božji načrt s človekom, z Abrahamovo vero in zvestobo, pa se je to, kar je bilo porušeno, začelo obnavljati. Kakor je bil Adam začetnik nevernega rodu, tako je Abraham začetnik vernega ljudstva, ki se zbira v Kristusu - Odrešeniku.

2. Jezus je o Bogu učil, da je dober in usmiljen oče. - Kristus nam je razodel, da je Bog naš oče. Prav ta vzvišena resnica vliva v naša srca največ zaupanja. Pogani služijo svojim bogovom z najrazličnejšimi zunanjimi znamenji, Izraelci so služili svojemu Bogu v strahu in trepetu, mi pa po Kristusovi zaslugi lahko služimo Bogu kot očetu v veselju in z ljuveznijo. "Oče naš, kateri si v nebesih."

Zgled. Ko je Dostojevski prvikrat bruhnil kri in spoznal, da so njegove ure štete, je prosil za evangelij. Odprl ga je in dal čitati svoji ženi. Odprlo se mu je tretje poglavje Matejevega evangelija. Žena je čitala: "Janez pa mu je branil in rekel: ‚Meni je treba, da me ti krstiš, pa hodiš ti k meni.' Jezus mu je odgovoril: ‚Pusti zdaj; zakaj spodobi se nama, da tako spolniva vso pravico.' Tedaj mu je pustil."

"Si slišala?" je rekel Dostojevski svoji ženi. "Ne zadržuj me! Moja ura je prišla! Prišel je čas, ko se tudi nama spodobi, da spolniva vso pravico."

Prosil je za duhovnika. Prejel je zakramente za umirajoče. Ko je duhovnik odšel, je poklical k sebi družino in prosil ženo, naj mu čita iz svetega pisma zgodbo o izgubljenem sinu. Poslušal jo je z zaprtimi očmi in na koncu rekel s tihim glasom: "Dragi otroci, ne pozabite, kar ste pravkar slišali. Imejte neomajno zaupanje v Boga in nikdar ne dvomite nad božjim odpuščanjem. Bodite njegovi otroci, ponižajte se pred njim in ga prosite vedno znova odpuščanja in on se bo veselil nad vašim kesanjem in vašo spokornostjo, kakor se oče veseli izgubljenega sina, ki se je vrnil" (Barth).

3. Odrešenik nas je s svojo smrtjo na križu rešil greha in večnega pogubljenja. -

Zgled. Škof Jožef Gouyon je daroval kri za bolnega duhovnika svoje škofije Ksaverija Diona. Papež Janez XXIII. mu je za to izrekel posebno pohvalo. Rešil je življenje duhovniku. (Selection 1963). Lep zgled pastirja, ki se žrtvuje za svoje ovce.

Kristus je "umrl za vse, da bi tisti, ki žive, ne živeli več sebi, ampak njemu, ki je zanje umrl in vstal" (2 Kor 5,1). "On je sprava za naše grehe, pa ne samo za naše, marveč tudi za ves svet" (1 Jan 2,2).

4. Kristusovega odrešenja postanemo deležni, če verujemo in smo krščeni. -

Zgled. Bruce Marshall, znani romanopisec, je v mlajših letih bil zelo plitev človek. Med vojsko leta 1917 mu je prišla v roke knjižica s križevim potom. Na naslovni strani je bila podoba Križanega. Z zanimanjem je knjižico prebral. Na zadnji strani pa je bil napis:"Glej, to sem storil zate. Kaj si pa ti storil zame?" - Te besede so ga globoko pretresle. Bile so žarek milosti, ki ga je zadel. Hotel je postati deležen Kristusovega odrešenja s tem, da je začel bolj zvesto živeti po veri.

5. Kdor je bil krščen kot otrok mora obuditi vero pred prejemom zakramentov, ob važnih življenjskih prilikah in pogostokrat v življenju. Dobri kristjani molijo vero ne samo pri maši, ampak vsak dan pri jutranjih ali večernih molitvah.

Vero lahko obudimo na različne načine. Pri maši molimo ob nedeljah in praznikih nicejsko-carigrajsko veroizpoved. Krajša je apostolska veroizpoved. Lahko obudimo vero tudi s kratkim vzdihljajem: Jezus, verujem vse, kar si nam razodel in nam po sveti katoliški Cerkvi zapoveduješ verovati.

Postavi jih v časovni red. Več tisoč let je moralo človeštvo moliti "Gospod,usmili se," preden je prišel čas, da so angeli na Betlehemskih poljanah zapeli "Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem!" Kadar pri maši molimo "Gospod, usmili se" in "Slavo", mislimo na to koliko ljudi in koliko časa je Bog uporabil, da se je načrt božjega odrešenja uresničil in da je milost odrešenja prišla do nas. Ko boste v veroučnem zvezku postavljali v pravilni časovni red vse tamkaj naštete osebe, ki so nam posredovale odrešenje in spodaj podpisali svoje ime, ne pozabite, da ste v času zgodovine tudi vi sami posredniki odrešenja. Tudi vi ste poklicani in poslani kot nekoč očaki in preroki, da v božjem ljudstvu nove zaveze budite vero in z zglednim krščanskim življenjem poveličujete Boga. Vsak, kdor je krščen in veruje, je že s tem samim poklican tudi k apostolatu.

Tedenska akcija. Tu nekaj predlogov. Če komu nobeden ni všeč, naj si ga izbere po lastnem premisleku. Izbrani predlog naj bo naš sklep, ki ga bomo zapisali v zvezek pred "Zapomni si" in ga za gotovo izvršili.

1. Če mi kaka stvar ne bo šla po volji, se ne bom jezil in razburjal, ampak jo bom skušal mirno dovršiti.
2. Vsaki stvari oz. dolžnosti bom dal čas in pozornost, ki ji gre.
3. Temeljito si moram izprašati vest glede moje glavne na-

pake in se tudi truditi, da ji ta teden ne podležem.

4. Iz Malega svetega pisma bom prečital kako Jezusovo priliko in jo povedal sošolcem.

5. Pri vsakem pogovoru z bližnjim bom nevsiljivo vpletel kako Jezusovo misel ali sodbo.

6. Skušal bom gledati na stvari tudi s stališča drugih.

BERILO

Iskalci prenočišča

"Prihajajo, prihajajo!" je zaklicala Barbka, ko je na prvi adventni večer potrkalo na hišna vrata. "Ali slišiš, mama, že prihajajo!"

"Že prav, že prav!" je odgovorila gospa Reisinger, ki je stala pri kuhinjski mizi in gnetla testo. "Moram si najprej obrisati roke in si opasati nov predpasnik. Tako jih vendar ne morem sprejeti v hišo. Barbka, ti ta čas prižgi sveče pri hišnem oltarčku."

"Skoraj bi pozabile!" je rekla deklica in hitro prinesla ogenj z ognjišča ter prižgala sveči v Bogkovem kotu. Zopet je potrkalo na vrata. Tedaj je Barbka odprla.

Zunaj je stal čevljar Mosler in s slovesnim glasom rekel:

Sveta Devica stoji pred vrati
in s svetim Jožefom prosi za prenočišče.
Sprejmite jo pod svojo streho!
Prinaša vam vir vseh milosti!

Mati je odgovorila s starodavnimi besedami:

Bodi pozdravljena, sveta Devica.
Z veseljem te sprejmem pod svojo streho.
Iz vsega srca te hočem počastiti.
Ne zapusti nas ob smrtni uri!

Tedaj je stopil čevljar z odločnim korakom preko praga in izročil ženi stekleno skrinjico, v kateri sta bila upodobljena iz voska iskalca prenočišča, Marija in Jožef in še osliček. Z žarečimi očmi je Barbka opazovala svetinjo, ki so jo v adventu nosili od hiše do hiše. Pri vsaki hiši je bila gost en dan in eno noč.

"Bodite tako dobri in jo jutri nesite dalje!" se je poslavljal stari čevljar.

"Prav rada!" je pokimala gospa Reisinger.

Čevljar je malo okleval na vratih. "K tesarju Hentschelu jo ni treba nositi. Posebnež je. Ogiblje se ljudi in celo za božič ne pride nič v cerkev."

"Njegova hiša je vse leto zaprta!" je potrdila gospa.

"Svetinjo potem nesite k Brudermanu. Zbogom!"

"Bog z vami!" je odzdravila žena. Spoštljivo je odnesla svetinjo v Bogkov kot in postavila pred njo prižgani sveči.

"Mislim, da ni prav, če bi Hentschela obšli," je rekla Barbka po večerni molitvi, ki jo je ta večer pred svetinjo še posebno pobožno opravila. "Tako slab pa vendar ne more biti, da bi ne dal prenočišča Jožefu in Mariji. In če je v resnici tako slab, je Odrešenika še posebno potreben."

"Ne vem!" je odgovorila mati. "Pravijo, da je Hentschel nekoga pobil s sekiro in je več let sedel v ječi."

"Misliš, da bi zato šel Zveličar mimo njegovih vrat? Ali naj se ravno grešniki ne veselijo Odrešenikovega prihoda?"

"Nihče si ne upa k njemu!" je zmajala mati z glavo. "Sam živi med svojimi stenami. Ljudje se na daleč izognejo njegove hiše."

Barbka je nekaj časa premišljevala, potem pa odločno rekla: "Jutri grem k njemu in mu bom nesla svetinjo, iskalca prenočišča."

"Ne vem, če bi ti to dovolila," je odgovorila oklevajoče gospa Reisinger. "V svoji jezi lahko razbije svetinjo in še tebe napade."

"Kaj takega gotovo ne bo storil!" je odgovorila Barbka odločno.

Ponoči je deklica zelo nemirno spala. Vedno znova je videla pred seboj zagrizeni in trdi obraz tesarja Hentschela. Izpod sršečih obrvi so jo gledale prodirajoče oči. Že od prvih otroških let se ga je bala. Kadar se je vračal iz gozda s sekiro na rami, se mu je hitro umaknila s poti. Večkrat je sanjala o njem. To noč se ji je zdelo, kako je s sekiro zamahnil po svetinji in jo razbil.

Ko se je zjutraj spomnila, da hoče s svetinjo iti k mračnemu tesarju, jo je stisnilo pri srcu. Najraje bi svetinjo odnesla takoj k mizarju Brudermanu. Kdo ve, mogoče jo bo pa Hentschel res razbil v svoji jezi. Neki notranji glas jo je opominjal:"Ne smeš iti mimo njegove hiše. On bolj potrebuje Odrešenika kot vsi drugi. Vsakemu grešniku se v adventu oznanja odrešenje."

Zvečer je deklica zbrala ves svoj pogum, vzela stekleno skrinjico in jo odnesla k razpadajoči sosedovi hiši. Pogumno je potrkala na vrata. Srce ji je močno utripalo od strahu.

Dolgo je morala čakati, da so se od znotraj zaslišali težki koraki. Nato je zaškrtal zapah, vrata so zacvilila v tečajih in rezek glas je rekel:"Kdo je? Nikogar ne pustim notri!"

Barbka je vsa tresoča se zbrala toliko poguma, da je zdeklamirala, kar je že več let zaporedoma slišala od starega čevljarja:

Sveta Devica stoji pred vrati
in s svetim Jožefom prosi za prenočišče.
Sprejmite jo pod svojo streho!
Prinaša vam vir vseh milosti.

"Čemu ta komedija?" je zamrmral tesar zamerljivo. "Zgrešila si številko. Pojdi eno hišo dalje!"

"Svete Device ne smete odganjati od vrat!" je rekla Barbka malo bolj odločno. "Če to storite, ne boste nikoli veseli. Razen tega pa vam je Zveličar zelo potreben."

"Tako? Kdo ti je to natvezel, punčara?" je vprašal z nevarno grožnjo v svojem glasu tesar. "Gotovo so že tudi tvoja mlada ušesa napolnili z govoricami o morilcu in priporniku Hentschelu?"

"Slišala sem marsikaj, a jaz ne verjamem."

"In če ti rečem, da je vse resnično, kar ljudje govorijo, da sem res ubil človeka in da sem zaradi tega sedel v zaporu deset let, kaj boš storila?"

Strah je za nekaj trenutkov vzel deklici glas. Potem je pogumno rekla:"Mislim, da bi božja Mati vseeno hotela pri vas prenočevati. Gospod je na križu odpustil razbojniku in morilcu."

"Pojdi za menoj!" je zamrmral tesar in stopil naprej v izbo.

"Na steni imate križ?" se je začudila Barbka, ko se je ozrla po sobi. "Kar zdelo se mi je in slutila sem, da ne morete biti tako slabi."

"Križ je od moje matere," je odgovoril Hentschel. "Pozabil sem ga odstraniti."

"To ni res," se je razvnela dvanajstletna Barbka. "Vzemite tole svetinjo in jo postavite na mizo. Pred njo prižgite svečo. Videli boste, da vam bosta Marija in Jožef prinesla mir in srečo v dušo."

Ko je Barbka prišla domov, je pripovedovala materi, da je tesar lepo in pobožno sprejel svetinjo. Postavil jo je na mizo pod križ. Gotovo ne more biti tako slab, kakor ljudje govorijo o njem.

Med tem je Hentschel sedel pred podobo iskalcev prenočišča, pred katero je gorela svečka. Pogreznjen v globoke misli je opazoval malo vaško svetinjo.

Bila je še vedno ista in prav takšna, kakoršno je pred leti še kot otrok s tolikim veseljem pričakoval v adventnem času. Mati jo je sprejela s pobožnim pozdravom in ji na pragu izrekla dobrodošlico. Pred njo je prižgala lučko. Ko je bil večji, jo je sam odnesel dalje k davno umrlemu starejšemu bratu. Še dobro zna izrek, ki ga je Barbka malo prej zdeklamirala:

Sveta Devica stoji pred vrati
in s svetim Jožefom prosi za prenočišče.
Sprejmite jo pod svojo streho!
Prinaša vam vir vseh milosti.

Da, to je bilo pred davnimi časi. Kako lepo in srečno smo tedaj živeli. Mati je tako hitro umrla. Nova sreča je prišla v hišo, ko se je poročil z Elizabeto, z najlepšim in najbolj veselim dekletom v vasi. Nihče ni tedaj mogel biti srečnejši od njega.

Toda Bog ve, zakaj se je pozneje vse tako žalostno obrnilo. Elizabeta je bila lahkoživa in je imela nemirno kri. Marsikaj mu je prišlo na uho. Sprva ni hotel ničesar verjeti. Nekega dne pa so se mu odprle oči. Tedaj je rušilca svoje sreče pobil s sekiro.

Ko se je po desetih letih zapora vrnil v vas, je bil tujec. Povsod so mu zapirali vrata. Nihče mu na pozdrav ni odzdravil. Celo otroci so se mu umikali s poti, tudi mala Barbka, kar ga je še posebno bolelo. Nič ni torej čudnega, da se je zaprl pred ljudmi in da je tudi svoje srce obrnil proč od Boga.

Toda danes je po dolgih dolgih letih nedolžen otrok prestopil prag njegove hiše. Z njim sta prišla iskalca prenočišča, Jožef in Marija, ki sta pri njem kot morilcu in dolgoletnemu priporniku poiskala streho.

"...in prinesla vir vseh milosti!" Hentscher je začutil, da je danes milost potrkala na njegova vrata. Prišla je rešitev! Še ni vse izgubljeno!

Hentschel je tedaj vstal, vzel iz omare staro zaprašeno knjigo. Dolgo je listal po njej in končno začel polglasno brati:"Ljudstvo, ki je hodilo v temi, gleda veliko luč; nad prebivalci v deželi smrtne sence zasije luč. Zakaj dete nam je rojeno, sin nam je dan, oblast je na njegovih ramah, in imenuje se:,Čudoviti svetovalec, močni Bog, Oče na veke, knez miru"(Iz 9,1.5).

Počasi je tesar zaprl sveto pismo, ki ga je imel še iz otroških let in strmel pred se, dokler je gorela sveča pred iskalci prenočišča.

Naslednje dni so govorili po vasi, da se je zgodil čudež. Morilec in pripornik Hentschel je sam prinesel iskalca prenočišča v hišo mizarja Brudermana in brez stokanja zdeklamiral spremni izrek. Verjetno ni tako slab. Kdo ve, zakaj je zagrešil tako zločin. Vaščani so ga začeli zopet pozdravljati, ko se je s svojo sekiro vračal iz gozda in otroci se mu niso več umikali s poti.

Ko se je vse župnijsko občestvo zbralo v skupnem farnem domu na božično noč k polnočnici, je stal tudi tesar Hentschel med njimi. Tudi v njegovi duši je bilo svetlo. Po dolgih dolgih letih je v sveti božični noči zopet občutil mir, ki ga je Gospod obljubil vsem, ki so blage volje.

BOŽJI OTROCI IN DEDIČI KRALJESTVA

V PREMISLEK

Bog hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli k spoznanju resnice. Zato je ob polnosti časov poslal svojega Sina, učlovečeno Besedo. Njegova človeška narava, združena v eni osebi z Besedo, je bila sredstvo našega odrešenja. Delo odrešenja je Kristus izvršil predvsem s svojim blaženim trpljenjem, vstajenjem od mrtvih in slavnim vnebohodom. S svojo smrtjo je uničil našo smrt in nam s svojim vstajenjem obnovil življenje. Iztrgal nas je iz satanove oblasti in smrti ter nas prestavil v Očetovo kraljestvo, napravil nas je za božje otroke in dediče nebes. Vsi, ki smo po veri in po krstu združeni s Kristusom v njegovi Cerkvi, smo božje ljudstvo nove zaveze. V Kristusovi Cerkvi potujemo skozi puščavo življenja h končni dopolnitvi in prenovitvi v nebeški slavi. Ta prenovitev, katera nam je obljubljena, se je začela v Kristusu, napreduje s pošiljanjem Svetega Duha, izvršuje pa se v Cerkvi. "Združeni s Kristusom v Cerkvi in zaznamovani s Svetim Duhom, ki je ara za našo dediščino, se v resnici imenujemo in smo božji otroci, a se še nismo prikazali s Kristusom v slavi, v kateri bomo podobni Bogu, ker ga bomo gledali kakršen je. Ker pa ne vemo ne dneva ne ure, moramo biti stalno čuječi, da bi bili po dovršitvi le enkratnega teka našega zemeljskega življenja vredni stopiti z njim na ženitnino in biti prišteti med blagoslovljene" (2 Vat C 48,4).

Didaktični cilj: Otrokom razložiti, da po krstu pripadajo božjemu ljudstvu nove zaveze, ki se zbira v Kristusovi Cerkvi.

Pedagoški cilj: Otrokom privzgojiti čut, da bodo kot žive mladike na trti Kristusu in koristni udje Kristusovega skrivnostnega telesa močni v veri pričakovali novih nebes in nove zemlje ter ztrajno sodelovali s Kristusovo odrešilno milostjo za svoje in vsega sveta zveličanje.

Pripomočki: Slike v veroučnem učbeniku, Stenska slika o Jezusu, ki pošilja apostole po vsem svetu, Vd/17 - Cerkev, božje kraljestvo na zemlji, Vd/18 - Potujoča Cerkev.

Pomni! Ne trudi se samo za to, da bi otrokom vtepel v glavo čimveč verskega znanja. Znanje je sicer potrebno, toda bolj važno je, da jim posreduješ prepričanja, ki jih bodo navajala h krščanskemu presojanju in ravnanju!

UVOD

Zgled. Kiwanuko je začel boleti zob. Bil je veren fant in navdušen laiški apostol, doma iz Masake v Ungandi. Šel je iskat pomoči k sestri zobozdravnici na misijonsko postajo.

"Sestra, zakaj moram ravno jaz toliko trpeti? Pa sem veren in imam rad Boga?"

"Nespametno vprašanje, Kiwanuka," je rekla sestra zobozdravnica, "nespametno vprašanje, ki prihaja iz srca brez ljubezni. Zakaj se ne bi raje vprašal: Kako da sem do sedaj samo jaz bil brez trpljenja? Vsi trpijo, vse človeštvo trpi, in samo ti, Kiwanuka naj bi bil prost tega davka, ki ga moramo vsi plačevati zaradi Evinega, Adamovega in našega osebnega greha."

- Presneta Eva," je skoraj istočasno godel na drugem koncu sveta Janez, ko se je ves moker vrnil v šotor. Vihar z nalivom je šotor skoraj podrl in voda je začela vdirati vanj.

"Saj res," mu je pomagal Jože. "Zakaj ni Bog tiste, ki ga imajo radi, napravil tako, da bi ne bilo nič več gorja, da bi bilo vse prav?"

"Saj bo nekoč tako," se je vmešal katehet, ki je na drugem koncu šotora poslušal njuno godrnjanje. "Tudi mi gremo vstajenju naproti. Ko bo Bog ustvaril novo nebo in novo zemljo, takrat bo šele vse prav. Zdaj je treba tudi kaj potrpeti, saj je tudi Kristus potrpel."

"Ali vi zares verjamete, da bo Bog ustvaril novo zemljo in bomo na njej po vstajenju srečno živeli?" je začel debato Janez, ki se je zmočil in mu je prešel spanec.

"Tako verjamem, da prav gotovo ne bi bil duhovnik, če ne bi veroval v večno življenje, ki ga bomo dobili tisti, ki smo Kristusu pridruženi in mu ostanemo zvesti."

Kiwanuka, ki ga imate na sliki na strani 32 in Janez, kateremu je pomagal godrnjati Jože - vsi trije niso bili zadovoljni s stvarmi kakor so. Radi bi videli, da bi bil svet bolje urejen in da bi na njem ne bilo trpljenja. Želeli so si to, kar je Bog na začetku stvarjenja tudi predvidel za človeka: Človek naj živi na zemlji srečen in brez trpljenja in naj nikdar ne spozna hudega ter zla. Morda smo že tudi mi kdaj pogodrnjali nad Adamom in Evo, ki sta nam pripravila tako nesrečo. Tako godrnjanje nič ne pomaga, ker je pač trpljenje tu. Bodimo raje Bogu hvaležni, da se nam ne godi še slabše in da nam je po Kristusu dal možnost, da si s trpljenjem kot božji otroci lahko zagotovimo nebesa. Na naši poti skozi puščavo življenja nas je Kristus pridružil božjemu ljudstvu. V njegovi Cerkvi moremo doseči večno življenje. Pot k veliki noči našega poveličanja nas vodi preko Kalvarije trpljenja. Le če bomo s Kristusom trpeli in umrli, bomo z njim tudi živeli. "Veselite se," piše apostol Peter, "kolikor s Kristusom trpite, da se boste tudi v razodetju njegovega veličastva veselili in radovali" (1 Petr 4,13).

RAZLAGA

CERKEV JE BOŽJE LJUDSTVO NOVE ZAVEZE

V stari zavezi so bili Izraelci božje ljudstvo. V novi zavezi pa smo božje ljudstvo tisti, ki smo po veri in po krstu s Kristusom združeni v njegovi Cerkvi.

V vsakem času in v vsakem narodu je Bogu všeč, kdor se ga boji in dela po pravici. Vendar je Bog hotel, da bi ga ljudje priznavali in častili tudi v skupnosti. Zato si je v stari zavezi izvolil izraelski narod, kateremu je razodel sebe in sklep svoje volje. S tem ljudstvom je sklenil zavezo in ga še na poseben način posvečeval. Vse to pa se je zgodilo kot priprava in podoba tiste nove zaveze, popolne zaveze, ki naj bi se sklenila v Kristusu, in popolnejšega razodetja, kateregna naj bi izročil po sami božji Besedi, ki je meso postala. "Glejte, pridejo dnevi, govori Gospod, ko sklenem s hišo Izraelovo in s hišo Judovo novo zavezo... Svojo postavo položim v njihovo notranjost in jo zapišem v njih srce; jaz bom njihov Bog in oni bodo moje ljudstvo... Vsi me bodo spoznali, od najmanjšega do največjega, govori Gospod" (Jer 31,31-34).

To novo zavezo je ustanovil Kristus, namreč novo zavezo v svoji krvi. Izmed Judov in poganov je sklical ljudstvo,ki naj bi zraslo v enoto ne po mesu, ampak v Duhu in naj bi bilo novo božje ljudstvo. Kakor pa se že tisti Izrael po mesu, ki je potoval skozi puščavo, imenuje božja Cerkev,tako se tudi novi Izrael, ki potuje v sedanjem veku in išče prihodnje, stalno mesto, imenuje Kristusova Cerkev, saj si jo je Kristus pridobil z lastno krvjo, jo napolnil s svojim Duhom in jo oskrbel s sredstvi, pripravnimi za vidno in družbeno edinost.

Kdo pripada božjemu ljudstvu nove zaveze, oziroma Kristusovi Cerkvi? - Vsi tisti, ki verujejo v Kristusa in so prerojeni iz vode in Svetega Duha. Da pa je kdo koristen ud v Skrivnostnem telesu Kristusove Cerkve, ni dovolj, da samo veruje in da je krščen, ampak mora po svojih močeh prispevati k rasti telesa z neprenehnim prenavljanjem samega sebe k čim večji svetosti božjega ljudstva. Le tako bo mogel v božjem ljudstvu po križu priti do luči, katera ne pozna zatona.

Prilika. Jezus je to nazorno povedal v priliki o vinski trti in mladikah, ki jo imate predstavljeno na sliki na 33. strani. Učencem, ki jih je zbiral okrog sebe in ki so verovali vanj, je rekel:"Jaz sem prava vinska trta in moj Oče je vinogradnik. Vsako mladiko na meni, katera ne rodi sadu, odstrani; in vsako, katera rodi sad, otrebi, da rodi še več sadu. Vi ste že čisti zaradi besed, ki sem vam jih govoril. Ostanite v meni in jaz v vas. Kakor mladika sama od sebe ne more roditi sadu, če ne ostane na trti, tako tudi vi ne, če ne ostanete v meni. Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu; zakaj brez mene ne morete ničesar storiti. Če kdo ne ostane v meni, se vrže ven kakor mladika, in usahne; in jih poberejo, vržejo v ogenj in zgore. Če ostanete v meni in moje besede ostanejo v vas, prosite, kar koli hočete, in se vam bo zgodilo. V tem je poveličanje mojega Očeta, da obrodite obilo sadu in postanete moji učenci" (Jan 15,1-8).

Sad skrivnostne povezave s Kristusom, ki so jo vsi, kateri verujejo in so krščeni, deležni po posvečujoči milosti, je svetost in čednostno življenje. Brez tega čednostnega življenja, do katerega se človek ne more povzpeti, ako ne ostane trajno po milosti združen s Kristusom v božjem ljudstvu, ni mogoče storiti nič zaslužnega za nebesa. Kdor ne ostane v Kristusu po veri in milosti, bo pogubljen. Kdor pa se trudi, da bi z milostjo, ki mu prihaja od Kristusa po Cerkvi, zvesto sodeloval, bo lahko dosegel od Boga vse, kar bo prosil, tudi večno življenje. Zaradi skrivnostne zveze s Kristusom so njegove prošnje tudi Kristusove prošnje.

Božje ljudstvo nove zaveze je odlikovano z dostojanstvom in svobodo božjih otrok. Za postavo ima novo zapoved ljubezni: ljubiti tako, kakor je Kristus sam ljubil ljudi. Za cilj ima božje kraljestvo, katerega je sam Bog na zemlji začel in ki naj se dalje razširja, dokler ga on tudi ne dovrši ob koncu vekov. Kristus je namreč hotel, da bi božje ljudstvo postali vsi ljudje vseh časov in krajev in da bi se čimveč ljudi rešilo iz suženjstva pokvarjenosti v svobodo božjih otrok. Tako ima božje ljudstvo zbrano v Kristusovi Cerkvi, čeprav je neredko videti kot majhna čreda, vendar veliko nalogo: za ves človeški rod je najmočnejša kal edinosti, upanja in rešitve. Kristus si ga je hotel kot občestvo življenja, ljubezni in resnice privzeti za orodje odrešenja vseh ljudi in ga pošilja kot luč sveta in sol zemlje po vsem svetu. Apostolom je pred vnebohodom naročil: "Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu" (Mk 16,15).

CERKEV JE BOŽJE KRALJESTVO NA ZEMLJI

Ker po svetem krstu in po veri v Kristusa vsi pripadamo božjemu kraljestvu na zemlji, premislimo, kaj je prav za prav to božje kraljestvo in kakšno je.

a/ Kaj je božje kraljestvo na zemlji?

Pri svojem oznanjevanju se je Jezus pogostokrat vračal k božjemu kraljestvu in ga skušal pojasniti z raznimi prilikami. Govoril je o božjem kraljestvu med ljudmi. V svojem bistvu je to kraljestvo skrivnost. Zato se ne smemo čuditi, če njegove notranje narave ne moremo opisati z ubogo človeško besedo. Božje kraljestvo je enostavno kakor Bog, a obenem globoko in bogato kakor Bog.

Božje kraljestvo je kraljestvo na tem svetu in vendar ni od tega sveta. Ja na tem svetu: zato je vidno, sestavljeno iz ljudi in namenjeno ljudem. Ni od tega sveta: ker išče človeka tam, kjer ni od tega sveta, v njegovem večnem, neumrljivem delu: duši. Od tod Jezusova slovesna izjava pred Pilatom: "Moje kraljestvo ni od tega sveta" (Jan 18,36), kar pomeni: je božjega izvora in nadnaravno.

Kaj je bistvo božjega kraljestva? To, da je najbolj skrito od vseh skritih stvari in obenem najdragocenejše v nebesih in na zemlji. Najbolj skrito: ker je duhovne, božje narave, ker ni mogoče določiti njegovih mėja. Nekateri, ki so izven Cerkve pripadajo božjemu kraljestvu in nekateri, ki so v Cerkvi, so izven njega, o čemer nam priča Jezusova prilika o ljulki med pšenico. Na zemlji se začenja in v nebesih bo dopolnjeno.

Božje kraljestvo je božje življenje v ljudeh. Svojo moč in postavo ima od božje ljubezni. Zato tudi pravi Jezus tistim, ki so pričakovali, da bo božje kraljestvo hrupno in svetno: "Božje kraljestvo ne pride tako, da bi vzbujalo pozornost" (Lk 17,20), z velikim sijajem in bleskom in z izrednimi znamenji. Cerkev, ki je kal in začetek tega božjega kraljestva, sicer nastopa z različnimi znamenji in je vidna, kakor je bil viden Kristus, ko je hodil po zemlji, vendar božje kraljestvo, ki ga oznanja, ostane do zadnje dopolnitve najtišja skrivnost v ljudeh. Zato Jezus pravi, da ni mogoče reči o božjem kraljestvu: "Glejte, tukaj je! ali: Tam je! Zakaj, glejte, kraljestvo božje je med vami" (Lk 17,21).

Božje kraljestvo je najdragocenejše, kar imamo. To je smisel Jezusovih prilik o biseru in zakladu na njivi. "Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skritemu na njivi, ki ga je človek našel in skril; in od veselja nad njim gre in proda vse, kar ima, ter kupi tisto njivo. Tudi je nebeško kraljestvo podobno trgovcu, ki je iskal lepih biserov. Ko je našel dragocen biser, je šel in prodal vse, kar je imel, in ga je kupil" (Mt 13,44-46). Zakaj je božje kraljestvo tako dragoceno? Ker je vse, kar je v tem kraljestvu,božje: Njegov gospod in kralj je Bog sam, od Boga pride poklic v to kraljestvo, božje so dobrine: odpuščenje grehov, novo in večno življenje, resnica in milost. Kako že poje hvalospev na praznik Kristusa Kralja? To kraljestvo je "večno in vesoljno, kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravičnosti, ljubezni in miru." V resnici je božje kraljestvo biser, zaklad, ki presega vse dragocenosti zemlje. Je pa skrit zaklad in po svoji vrednosti poznan le veri. Zato je vera prvi korak v božje kraljestvo, a še zdaleka ne zadnji, ker božje kraljestvo ni nobena dovršena, dopolnjena dobrina. Je nekaj, kar raste in se izpopolnjuje v zgodovini človeštva in v zgodovini posameznih src.

Kako počasna in potrpežljiva je v zgodovini rast božjega kraljestva od prvega semena, ki ga je vrgel Kristus, pa do danes. Prilike o rastočem žitu, o gorčičnem zrnu in kvasu nam odkrivajo rast božjega kraljestva v svetu in v srcih. Prečitajmo jih iz Malega svetega pisma str. 268-269.

Podobno kakor seme, vsejano v zemljo, ima tudi božje kraljestvo samo v sebi vse pogoje za rast in razvoj do "žetve", t.j. do poslednje sodbe. V njem je vedno delujoča božja moč in modrost, ki nevidno privzema in podreja naravne činitelje svojemu načrtu in smotru.

Podobno kakor gorčično zrno, se mora božje kraljestvo iz majhnih začetkov razviti v mogočno duhovno gibanje, ki bo moglo sprejeti v svoje okrilje vse narode sveta. Potem šele pride konec, ki pa je vedno blizu, ker živimo v polnosti časov, v kateri je "en dan pri Gospodu kakor tisoč let in tisoč let kakor en dan" (2 Petr 3,8).

Testo, ki naj ga moč božjega kraljestva prekvasi, ni le človeštvo, ampak vse stvarstvo, ki vzdihuje v porodnih bolečinah in pričakuje razodetja božjih otrok,

Ni mogoče kar od danes do jutri postaviti Kristusa za vladarja svetu in človeškim srcem. Preveč imamo napak in preveč ovir se stavi njegovemu kraljevanju. In vendar mora nekoč priti tako daleč, da bo Kristus popolnoma zavladal v našem srcu in da bo človeštvo zrelo za zadnjo dopolnitev božjega kraljestva v sebi. Drugače nas ne bi Jezus učil v molitvi očenaša, naj prosimo:"Pridi k nam tvoje kraljestvo!" Rast in razširjanje božjega kraljestva med človeštvom je odvisna od božje milosti in od tega, kolikor se ljudje hočejo temu kraljestvu pridružiti po veri, po spokornem življenju,po velikodušnem sprejemanju božjega evangelija in odločni odpovedi vsemu, kar je v njih nasprotnega božji volji.

"Božje kraljestvo sije ljudem iz Kristusove besede, njegovih dejanj in njegove navzočnosti. Gospodova beseda se nam reč primerja semenu, vsejanemu na njivi: tisti, ki jo poslušajo z vero in se uvrstijo v Kristusovo malo čredo, so sprejeli božje kraljestvo. Potem seme z lastno močjo klije in raste do časa žetve. Predvsem pa se božje kraljestvo razodeva v osebi Jezusa Kristusa, božjega Sina in Sina človekovega, ki je prišel, "da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge" (Mr 10,45; 2 Vat C 5,1).

b/ Kakšno je božje kraljestvo na zemlji?

Je duhovno, večno, vseobsegajoče, ki je že tu in vendar šele pride v polnosti. Sedaj gre kakor ribiška mreža skozi človeštvo in zbira v sebi dobre in slabe, ki pa bodo ločeni šele ob končni sodbi. Na zemlji je podobno njivi, na kateri rasteta skupaj pšenica in ljulka in gumnu, na katerem je pomešano žito s plevami. Po vesoljni sodbi pa bo velika žitnica za kleno zrno.

Trdni in neomajni temelj božjega kraljestva je dejstvo, da je Bog naš stvarnik in Gospod in da popolnoma pripadamo njemu. Kjer ljudje to pripadnost Bogu izvršujejo, priznavajo in izpolnjujejo s svobodno ljubeznijo, tam je božje kraljestvo. Zato so državljani božjega kraljestva tisti, ki z ljubečim in vdanim srcem izpolnjujejo božjo voljo. Božjega kraljestva ni tam, kjer kraljuje greh. Kdor greši in v grehu vztraja zakrknjen do konca, bo izključen iz božjega kraljestva. Jasne so Jezusove besede:"Ne vsak, kdor pravi: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo, temveč kdor spolnjuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo" (Mt 7,21).

Program božjega kraljestva je angelsko oznanilo na božično noč: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje! Ustava božjega kraljestva je Kristusova pridiga na gori. Molitev državljanov božjega kraljestva pa je očenaš.

V priliki o delavcih v vinogradu je Jezus povedal, da se moramo za božje kraljestvo truditi. Prečitajmo jo iz Malega svetega pisma str. 270.

In še govori Jezus o božjem kraljestvu na zemlji. Božje kraljestvo se bori proti satanu. Peklenska vrata ga ne bodo premagala. Člani božjega kraljestva bodo različno razpoloženi za Kristusov evangelij in za božje navdihe. Zato je božje kraljestvo podobno dobri zemlji, skali, poti, trnju. Vsi so povabljeni, da vstopijo v božje kraljestvo, vendar se bodo mnogi izgovarjali. Blagor pa tistim, ki bodo prišli na večerjo v večnem božjem kraljestvu!

V Cerkvi se nam je božje kraljestvo že zdaj približalo. Vendar pa se še ni pokazalo v vsem svojem sijaju. Je še skrito. Na zemlji ima božje kraljestvo oznanjevalce, obrede in vidnega Kristusovega namestnika.

Katoliška Cerkev je kal in začetek božjega kraljestva na na zemlji. Medtem ko polagoma raste, hrepeni po dovršenem božjem kraljestvu in z vsemi močmi upa in želi biti zedinjena s svojim Kraljem v slavi. Nekaj je že to, da po krstu neizbrisno pripadamo temu kraljestvu. Toda to še ni vse. Božje kraljestvo je hiša, ki si jo mora vsak sam postaviti na trdno skalo. Gradbeni mojster velikega nebeškega kraljestva - Kristus - nam je dal nalogo, temelj, vzor in material, tudi spretnost, duha in moči: a graditev moramo voditi sami. Prosimo Boga in našega Odrešenika Jezusa Kristusa, da bi bili uspešni graditelji božjega kraljestva v svojih dušah in tako nekoč tudi vredni, da se pridružimo kot dragoceni živi kamni vogelnemu kamnu v stavbi večnega božjega kraljestva, to je Kristusu.

BOŽJE KRALJESTVO V SLAVI

Božje kraljestvo se bo v vsem svojem sijaju pokazalo šele ob Jezusovem drugem prihodu. "Srečen, kdor bo obedoval v božjem kraljestvu (Lk 14,15).

"Cerkev, v katero smo v Kristusu Jezusu poklicani vsi in v kateri po božji milosti dosegamo svetost, bo dosegla popolnost šele v nebeški slavi, ko bo prišel čas prenovitve vsega. Tedaj bo s človeškim rodom v Kristusu prenovljen tudi ves svet, ki je tesno zvezan s človekom in se po njem približuje svojemu namenu" (C 48,1).

Kristjani pričakujemo "blaženega upanja in veličastnega prihoda velikega Boga" (Tit 2,13), ki bo "preobrazil naše borno telo, da bo podobno njegovemu poveličanemu telesu" (Flp 3,21). Takrat bomo videli, da se "trpljenje sedanjega časa ne da primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami" (Rimlj 8,18).

Primera. Neka Calderonova igra predstavlja človeka, ki si je zgradil ladjo in šel iskat z njo otok sreče. Jadral je na zahod in obredel nešteto otokov, toda otoka sreče ni našel. Našel je le divjino, divje zveri, vulkanske otoke, ki so se jim majala tla ali pa so bili opustošeni od lave. Prebivalce na teh otokih so prav tako mučile razne bolezni, težave in nadloge kot tiste, ki jih je zapustil na Škotskem. Po sedmih letih iskanja je prišel do prepričanja, da otoka sreče na tem svetu sploh ni. Utrujen in razočaran se je vrnil domov.

Kristjani ne iščemo otoka sreče na tem svetu. Končna in popolna naša sreča nas čaka, ko bomo s Kristusom in v Kristusu vstali k novemu življenju in k večnemu življenju ob prenovljenju sveta.

Učenci, ki so na gori Tabor gledali Kristusovo spremenenje in doživeli nekakšen predokus večne blaženosti, so ponavljali: "Gospod, dobro nam je tukaj biti" (Mt 17,4). Tudi mi bomo tedaj, ko se nam bo razodelo božje kraljestvo v slavi, vzklikali: Gospod, dobro nam je tukaj biti. Ostali bomo na veke.

Medel odsev večne sreče in nebeškega bogoslužja vnaprej okušamo pri zemeljskem bogoslužju. Z vso množico nebeške "vojske pojemo hvalospev Gospodu. Častimo spomin svetnikov in upamo na delež in družbo z njimi. Pričakujemo Odrešenika, našega Gospoda Jezusa Kristusa, dokler se ne prikaže kot naše življenje in se mi z njim ne prikažemo v slavi" (B 8). Po prerojenju ob koncu sveta bomo deležni nebeškega bogoslužja, ki se obhaja v svetem mestu Jeruzalemu, h kateremu romamo in kjer na desnici božji sedi Kristus, služabnik svetišča in pravega šotora.

Sedaj razumemo, zakaj nam apostol Pavel želi s tolikim žarom svoje ljubezni, da bi nam Bog "našega Gospoda Jezusa Kristusa, Oče veličastva, dal duha modrosti in razodetja, da bi ga spoznali," in našemu srcu razsvetljene oči, "da bi videli, kakšno je upanje, v katero nas je poklical, kakšno bogastvo veličastne njegove njegove dediščine pri svetih in kako neizmerna velikost njegove moči do nas vernikov" (Prim. Ef 1,17-18).

Slika na 34. strani nam nekoliko ponazarja našo srečo v Bogu. Bog bo z nami in mi bomo njegovo ljudstvo. Nič več se nam ne bo treba bati, da bi nas še kdo mogel ločiti od njega. Skupaj z angeli in svetniki bomo uživali njegovo navzočnost in ga gledali iz obličja v obličje.

Zgled. Victor Hugo je bil genialen človek. Nekoč ga je obiskal prijatelj Leconte de Lisle. Našel ga je na vrtu za hišo.

"Kaj premišljuješ?" ga je vprašal.

"Mislim na smrt in na to, kaj bom rekel Bogu, ko si bova stopila drug drugemu naproti in si pogledala iz oči v oči."

"To je čisto preprosta stvar," je rekel Leconte de Lisle. Nič si ne beli glave. Rekel mu boš: "Moj dragi Oče!"

Da, Bog bo naš Oče v večnosti, toda le tedaj, če je bil naš oče na zemlji, če smo si na zemlji prizadevali, da bi bili vedno njegovi dobri otroci.

Pesem. Bog želi, da bi bili vsi ljudje deležni odrešenja in se vsi pridružili božjemu kraljestvu že na zemlji. Vse ljudi vabi v sveto Cerkev, kjer jim nudi za nevarno potovanje skozi življenje vse pripomočke, da se morejo posvetiti in zveličati. Na to nas spominja tudi tretja kitica pesmi: "Zvonovi so zapeli," ki se glasi:

Gospod, besede tvoje nas kličejo domov,
kjer na otroke svoje razlivaš blagoslov.
Sovražnik nas napada, vihar strasti divja;
žari le svetla nada plačila tvojega.

Zapojmo jo!

Upanje na plačilo v večnem božjem kraljestvu nam daje poguma, da si vsak dan nadevamo božjo bojno opravo in se ustavljamo hudičevim zankam in zvijačam, da smo čuječi in delamo dobro, zavedajoč se, da se bomo, preden bomo zakraljevali s poveličanim Kristusom, vsi morali prikazati pred njegovim "sodnim stolom, da sleherni prjme po tem, kar je v telesu delal, dobro ali hudo" (2 Kor 2,11-12).

NOVO NEBO IN NOVA ZEMLJA

Bog, ki je svet ustvaril, ga ne bo uničil, ampak čudovito prenovil. To prenovljenje vesoljstva bo nastopilo ob poslednji sodbi.

Kakšen bo novi svet in nova zemlja, ne vemo. Z medlimi človeškimi izrazi nam ju opisuje apostol Janez v Skrivnem razodetju. Prečitajmo iz Malega svetega pisma na strani 366 odstavek 293, kaj piše o novem Jeruzalemu.

Novo nebo in novo zemljo primerja apostol Janez svetemu mestu, novemu Jeruzalemu. Bog sam bo prebival med ljudmi. Napolnjeval jih bo s svojim življenjem. Oče jim bo in oni mu bodo otroci. Prebivalci novega neba in nove zemlje bodo božje ljudstvo. Po prenovljenju vesoljstva ne bo več ne žalovanja ne vpitja ne bolečine. Bog bo obrisal vse solze s človeških oči in tudi smrti ne bo več. Vse, kar je bilo na stari zemlji, bo minilo. Kar je človek moral pretrpeti na zemlji, bo le daljni spomin. V prenovljenem vesolju ne bo nič omadeževanega. Novo nebo in novo zemljo bodo posedli le tisti, ki so zapisani v Jagnjetovi knjigi življenja.

Kdo bo zapisan v Jagnjetovi knjigi življenja? "Kdor bo zmagal" (Raz 21,7). Pogoj za vstop v večno božje kraljestvo je samo eden: zmaga nad zlom in grehom. "Kdor bo do konca vztrajal v dobrem in v milosti božji, bo na veke živel v svetlobi novega neba in nove zemlje. "Bojazljivci (to je tisti, ki si ne upajo svoje vere pred svetom pokazati), neverniki in ognušenci in morivci in nečistniki in čarovniki in malikovalci in vsi lažniki pa bodo imeli svoj delež v jezeru, kjer gori žveplen ogenj; to je druga smrt" (Raz 21,8).

Božji otroci bomo v Kristusu vstali k novemu in večnemu življenju. Začelo se bo večno velikonočno jutro za vse, ki smo v Kristusu verovali in po njegovem nauku živeli. V novih nebesih in novi zemlji bo sreča obilo presegla vse želje naših src. Vse odrešeno stvarstvo bo ena sama božja hiša in družina. Vsi bomo živeli od božje večnosti in uživali praznik, ki ga je Bog pripravil od začetka sveta.

Kako bo izgledala sreča, ki nam je pripravljena po prerojenju vesoljstva? Kaj iščemo, kadar iščemo srečo? Veselje, mir in večno posest obojega. Bog sam bo na veke naše veselje in naš mir. Doma bomo in v hiši dobrega Očeta, ki nas ljubi.

Zgled. Znani fizik Ampères je prosil, naj bi mu na njegov nagrobni spomenik zapisali besede:"Tandem felix - Končno srečen." Zakaj? V življenju je vendar dosegel zavidanja vredne uspehe in veliko srečo. To je res. Vendar je kljub temu čutil, da je prava sreča le v večnem združenju z Bogom. V odrešenem stvarstvu bo tudi naše telo poveličano. "Seje se v minljivosti," pravi apostol Pavel, "vstaja v neminljivosti. Seje se v nečasti, vstaja v časti. Seje se v slabosti, vstaja v moči. Seje se v duševno telo /čutno telo, ki potrebuje hrane in pijače ter je duhovnemu delovanju duše mnogokrat v oviro/, vstaja v duhovno telo /ki ga bo oživljal poveličan duh" (1 Kor 15,42-44).

Utrjeni bomo v dobrem. Ne bo se nam več treba bati greha, ne bo več skušnjav ne bojev. Vse naše sile in sposobnosti bodo v lepem soglasju. V vsej polnosti bomo spoznavali Boga in stvari. Potopljeni v neskončno božjo ljubezen bomo uživali skupaj z angeli in svetniki popolno srečo.

Molitev. Ko vse to vemo, ali ne bomo radi hvalili Boga, da nas je "od začetka izvolil za zveličanje s posvečevanjem Duha in z vero v resnico" in nas po evangeliju poklical, da dosežemo "slavo našega Gospoda Jezusa Kristusa"? /2 Tes 2, 13-14). Zmolimo kratke litanije v zahvalo Bogu, ki nam ob prerojenju sveta pripravlja večno srečo in ga prosimo, da bi si mogli z dobrimi deli to večno srečo tudi zagotoviti. Jaz bom molil naprej, vi pa boste najprej odgovarjali: "Hvala tebi, Kristus!" v drugi polovici molitve pa:"Prosimo te, usliši nas!"

Pravični se v večni blaženosti nasičujejo z najboljšimi dobrotami tvoje hiše. - Hvala tebi, Kristus.

Večno veselje bo nad njihovo glavo, žalost in zdihovanje pobegneta. - Hvala tebi, Kristus.

Bog bo obrisal vse solze z njih oči in smrti ne bo več. - Hvala tebi, Kristus.

Ne bodo več lačni ne žejni, zakaj Gospod sam jih bo vodil k virom živih voda. - Hvala tebi, Kristus.

Slava in čast in mir bo nad vsakim, kateri je delal dobro. - Hvala tebi, Kristus!

"Tudi vi zdaj žalujete; a vas bom zopet videl in veselilo se bo vaše srce in vašega veselja vam ne bo nihče vzel" (Jan 16,22). - Hvala tebi, Kristus!

Sinovi svetih smo "in pričakujemo ono življenje, ki ga Bog daje tem, ki mu nikdar ne odtegnejo svoje zvestobe" (Tob 2,18). - Hvala tebi, Kristus!

Daj nam uživati večno radost, ko si nas otel padca v večno smrt. - Prosimo te, sliši nas!

Podeli milostljivo vsem vernim kristjanom, živim in mrtvim, v nebeškem kraljestvu večno življenje, mir in pokoj. - Prosimo te, sliši nas!

Povzdigni naše misli k nebeškim željam. - Prosimo te, sliši nas.

Potrdi in ohrani nas vse v svoji sveti službi in nam nakloni večno življenje. - Prosimo te, sliši nas!

Molimo. Podeli nam, svojim slučabnikom, prosimo, Gospod Bog, da se bomo vedno veselili zdravja na duši in telesu, in da bomo po častitih prošnjah blažene Marije, vedno Device, sedanje žalosti rešeni in večnega veselja deležni. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VKLJUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Božje ljudstvo v novi zavezi smo vsi tisti, ki smo po veri in po krstu združeni s Kristusom v njegovi Cerkvi.

Zgled. V svojem testamentu je veliki Montalembert zapustil zapisane tele vrstice:"Umreti hočem, kakor sem živel. Priznavam katoliško, apostolsko veroizpoved in želim pripadati božjemu ljudstvu katoliške Cerkve, ki sem ji vedno hotel zvesto služiti".

V večnosti bomo pridruženi zmagoslavni Cerkvi in poveličanemu božjemu ljudstvu le tedaj, če bomo na zemlji ostali zvesti krstnim obljubam in se s Kristusom vztrajno borili za svetost in popolnost.

2. V prilikah o gorčičnem zrnu in o kvasu je Jezus napovedal, kako bo Cerkev rasla.

Cerkev je živ tempelj. Zgrajena je iz živih kamnov. Na vogelni kamen, Kristusa, se skozi vsa stoletja človeške zgodovine vzidavajo novi živi kmani. Zato Cerkev raste. K njeni rasti smo dolžni po svojih močeh prispevati tudi mi: da bo rasla v nas samih in rasla tudi vidno po svojih članih v soseki in okolju in župniji, v kateri živimo.

Zgled. Škof je poslal mladega duhovnika v malo cerkev župnije Stroud v Oklahomi (ZDA). Versko življenje v tej župniji je bilo tako na tleh, da so župnijo imenovali "mrtva Cerkev." Mladi duhovnik se je zaman trudil, da bi ljudi pripravil do tega, da bi zopet postali živi in rastoči kamni v Gospodovem templju. Končno se je odločil za zadnji poizkus. Oznanil je župljanom, da jih prihodnjo nedeljo vabi na pogreb mrtve cerkve. Nabrala se je velika gruča radovednežev. Župnik je imel kratek nagovor, nato pa povabil vse, naj se poslovijo od mrtve cerkve na mrtvaškem odru. Vsakdo jo lahko še enkrat vidi skozi okence na pokrovu krste. Res so se ljudje začeli pomikati v vrsti okoli krste in vsak je pogledal skozi okence v notranjost krste. In kaj so videli? V ogledalu, ki je bilo v krsti, je vsak videl svoj lastni obraz - mrtvo cerkev. (Iz "Oggi" 1950). Kakšen je bil uspeh tega zadnjega poizkusa, časopis ne poroča. Dogodek nam da vseeno misliti. Če Cerkev tudi pri nas na tolikih krajih umira, ali ni to zato, ker je mrtva v nas, ker je prenehala rasti v nas, ker nas njen nauk in njena milost, ki sta Kristusov nauk in Kristusova milost, nič več ne prešinjata in prekvašata?

3. V priliki o ljulki in pšenici je Jezus povedal, da bodo med božjim ljudstvom tudi hudobni.

Primera: Ce imamo v rokah ponarejen bankovec za pet tisoč din, iz tega ne bomo naredili zaključka, da je ves denar nekaj slabega in brez vrednosti. Astronomi morejo videti madeže na soncu in pege, a še od nikogar nismo slišali, da bi trdil, da zaradi tega sonce ni luč sveta. Mnogokrat pa lahko slišimo, kako se nekateri pohujšujejo nad hudobnimi in slabimi pripadniki božjega ljudstva v Kristusovi Cerkvi. Tako pohujšanje je popolnoma odveč, ker je Jezus že vnaprej napovedal, da bodo v božjem kraljestvu do sodnega dne živeli skupaj dobri in slabi, pravični in krivični, svetniki in zločinci oz. grešniki.

4. Šele ko bo Bog ustvaril novo nebo in novo zemljo bo vse prav in dobro.

Ta lepi svet, ki ga zdaj gledamo, bo nekoč še mnogo lepši. Bog ga bo preoblikoval in prenovil po Kristusu, svojem Sinu. V preoblikovanem svetu bo troedini Bog med nami prebival in nam vladal. Dal se nam bo v vsej svoji ljubezni in nas napravil blažene.

5. V novem stvarstvu ne bo več skušnjav, bojev, trpljenja, smrti, ločitev in prepirov.

Vse, kar je bilo lastno staremu svetu, bo minilo. Vera bo prešla v gledanje, upanje v uživanje. Ne bo več božjih hiš, ker bo ves svet hiša božja. Ne bo več dni in let. Božji otroci bodo obhajali večni praznik, ki jim ga je Oče pripravil od začetka sveta.

Telo in duša, oči in srce, vse naše misli in želje bodo v novem stvarstvu napolnjene z božjim veličastvom. Radovali se bomo v nepopisnem veselju združeni s troedinim Bogom, njegovimi angeli in svetniki.

Spodbuda. Kardinal Newman piše: Naša zemlja, ki se vsako pomlad odpre v novih listih in cvetovih, se bo nekega dne odprla in razvila v nov svet luči in veličastva. Takrat bo nastopila večna pomlad. Prišla bo, čeprav se tako dolgo obotavlja. Zato molimo dan za dnem: Pridi k nam tvoje kraljestvo!

Srečolov življenja. Ko boste v veroučnem zvezku odgovorili z "da" ali z "ne" na deset reči, ki jih je treba storiti oziroma opustiti, da moremo priti v božje kraljestvo, napišite na prazno mesto še nekaj številk, na katere hočete v srečolovu življenja igrati, da boste dobili večno življenje. Pri vsaki številki napišite, kaj pomeni in kaj boste storili, da si v srečolovu življenja osvojite nebesa. Nekaj primerov: Številka 1 pomeni enega Boga. Sklep: Verujem v enega Boga. Številka 3 pomeni tri božje osebe. Sklep: Verujem, da me je Bog Oče ustvaril, Bog Sin odrešil, in da me Bog Sveti Duh posvečuje. Številka 10 pomeni deset božjih zapovedi. Sklep: Spolnjeval bom vse, kar Bog od mene zahteva v božjih zapovedih.

Vsak naj v veroučni zvezek napiše vsaj tri številke, kaj pomenijo in tri sklepe, kako bo ta teden nanje igral, da bo prišel v božje kraljestvo.

Še nekaj primerov: 6 pomeni šest resnic, 2 dve glavni zapovedi, 4 štiri evangeliste, 5 pet za spoved potrebnih reči, 7 sedem glavnih grehov, 8 osem blagrov, 14 je sedem duhovnih in sedem telesnih del ljubezni do bližnjega, 25 pomeni 25 vprašanj na 24. strani veroučnega zvezka, ki naj preizkusijo, kako poznaš božje razodetje o stvarjenju in grehu človeka ter o odrešenju po Kristusu. Na ta vprašanja naj vsak odgovori pismeno na poseben list. Iz teh vprašanj bo tudi ponavljanje prihodnjo uro.

BERILO

Nebeški poslanec v človeški deželi

Ko je angel Ariel prvikrat prestopil prag človeške dežele, se je zgrozil kakor tisti, ki so ga iz razsvetljene božične cerkve poslali v temno noč. Prebivalec svetlih nebes se je počutil kot tujec in brezdomec v deželi senc in minljivosti. Srce mu je prevevalo globoko domotožje in hrepenenje po Stvarniku, ki ga je poslal na zemljo.

Kljub temu je potoval dalje, da izpolni svoje poslanstvo, ki mu ga je dal Bog. Kakor je edinorojeni Sin božji zapustil krasoto nebes, da bi grešnim ljudem prinesel zveličanje, tako so tudi dobri angeli božji poslanci, ki prihajajo na zemljo, da bi svojim varovancem kazali pot v večno domovino.

Končno je Ariel prišel na cilj. Stopil je v hišo in se sklonil nad zibelko pravkar rojenega otroka. To nebogljeno bitje je torej moj varovanec. V malem telesu je uzrl otrokovo dušo. Zgrozil se je. Videl je, da je prav tako netelesna in duhovna, kakor on sam, vendar je pogreznjena v temo globoke, Bogu tuje noči izvirnega zadolženja. Zdelo se mu je, kakor da bi gledal v slepe oči, ki niso sposobne dojemati svetlobe.

Angel Ariel je zmolil prvo molitev v zemeljski deželi:"Oče, podeli luč svojega življenja otroku, ki naj ga vodim domov!" Čudež, ki ga je prosil, se je zgodil. Ko je duhovnik pri krstu novorojenca oblil z vodo, je njegovo dušo preplavila čudovita svetloba. Tema je izginila iz nje kakor noč pred vzhajajočim soncem. Ariel je gledal sebi sorodno blagoslovljeno dušo. V svetem veselju jo je imenoval "sestro." Globoko se je sklonil, da bi v molitvi častil Boga, ki je kakor v svetlem zrcalu odseval v njej.

Nikoli več ni angel zapustil tega bitja, s katerim se je čutil bratovsko povezanega in ga je po božjem naročilu moral voditi in varovati.

Za njega, ki je bil rojen v svetlobi, je bilo zelo težko privaditi se temi, v katero je pogreznjen svet. S strahom je opazil, da je tudi njegovega varovanca spremljala temna postava, ki so jo ljudje imenovali senco. Zemljanom se to ni zdelo nič posebnega, ker jih je ta senca spremljala na vsakem koraku. Ariel pa je v njej videl znak temne moči, ki hoče podjarmiti vse smrtnike.

Ariel je spoznal, da se mora s to močjo teme boriti, kakor so se nekoč Bogu zvesti angeli borili z Luciferjem.

Leta so minevala. Ariel je vedno bolj dojemal, da zemlja končno le ni tako daleč od Boga, ker je na njej mogoče najti čudovite odseve božje lepote. Večnega Boga lepoto in krasoto je odkrival v pomladnem cvetju, na zvezdnatem nebu in v svetli globini čistih otroških duš.

Videl je ljudi, ki so s čudovito požrtvovalnostjo in dobroto obdajali njegovega varovanca. Mali zemljan jih je imenoval očeta in mater in brate in sestre. Ariel je v njihovi ljubezni odkrival lepo podobo božje ljubezni.

"Hvala ti, dobri nebeški Oče," je molil Ariel, "da si mi dal v tuji deželi spoznati in odkriti sledove domovine."

Na zemlji se je Ariel srečaval z mnogimi duhovi luči. Vsak človek je imel spremljevalca iz nebeške dežele. Nekatere svoje brate je angel našel zelo žalostne. Zemljani, katerim so bili dodeljeni za varuhe in vodnike, so bili gluhi za njihove opomine. Izgubili so življenje milosti, ki so ga prejeli pri krstu.

Ariel je bil v tem oziru bolj srečen. Njegov mali zemljan je rasel v ljubezni do staršev in je rad poslušal njegove opomine. Res mu tudi težke ure niso bile prihranjene. Včasih je bil hrup vabljivega sveta tako močan, da njegov varovanec ni mogel dojeti svaril. Mrak otroških krivd in zadolžitev je zajel njegovo dušo in zameglil v njej Stvarnikovo podobo.

Medtem je prišel dan, ko je Odrešenik spremenil temo v svetlobo. To je bil dan, ko je duhovnik prvikrat izrekel nad dušo njegovega varovanca besede odveze. Malo pozneje je prišla ura, ko je Ariel videl, kako se je nebo preselilo v dušo njegovega varovanca. Tisto uro si je Ariel prvikrat zaželel, da bi se rodil kot zemljan. Pri prvem svetem obhajilu je Bog prišel v goste k njegovemu varovancu. Ariel je molil:"Gospod, zdaj je čas. Glej, nedolžno dušo mojega varovanca! Dovoli, da se danes skupaj vrneva k tebi!"

Nikoli pa še starši niso tako ljubili njegovega varovanca kot prav ta dan. Ariel je spoznal, da bi bila oče in mati zelo nesrečna, če bi jima Bog vzel otroka. Zato je žrtvoval svoje najbolj notranje hrepenenje in prosil Boga, naj bi njegovega varovanca še ne vzel k sebi.

Svetli dan prvega svetega obhajila je zbledel. Viharji so začeli pretresati srce doraščajočega fanta. Moč teme je vedno bolj objemala njegovo dušo. Bogu tuja strast je hotela zadušiti v njej vse, kar je plemenitega in dobrega. Fant se je boril, padal, toda vedno znova je vstajal in se vračal nazaj na svetlo pot. Ariel mu je podajal roko in on se mu je pustil voditi.

Prišla je strašna vojna. Ljubezen je na svetu omrznila. Začelo je zmagovati sovraštvo. Tudi Arielov varovanec je moral na bojno polje. Ariel je prosil Gospodarja življenja, naj ohrani njegovega varovanca, ki je imel komaj 18 let, družini in Cerkvi. Vendar je Bog v svoji neskončni ljubezni že odločil, da njegovo dušo preseli iz zemeljske teme v deželo božjih otrok. Na bojnem polju je bil ranjen. Zdravniki so se več tednov borili za mlado življenje. Starši so upali in prosili Boga, naj jim ohrani sina. Duhovnik je bolniku prinesel popotnico. Čim bolj je teló odmiralo toliko bolj je živela in sijala fantova duša. Dan pred božičem je umrl za ta svet in zaživel za Boga. Starši niso mogli razumeti, zakaj je moral oditi. Fantova duša pa je bila pijana od Stvarnikovega poljuba. Vse, kar je bilo plemenitega in dobrega v njej, se je spremenilo v blaženost.

Globoka sreča je prevzela tudi angela Ariela, ki je srečno pripeljal svojega varovanca nazaj k Stvarniku. Prosil je nebeškega Očeta za dopust. Vrnil se je v temo sveta in stopil v hišo žalosti. Staršem je dal okusiti v sanjah vsaj malo sreče, ki jo uživa njihov sin. Ko sta se drugo jutro zbudila, sta našla odprto sveto pismo. Pogled se jima je ustavil na besedah:"Kar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v človeško srce ni prišlo, je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo" (1 Kor 2,9). Iz njunih duš je prešla vsa tegoba, ker sta spoznala, da se je njun sin vrnil domov. (Hünermann: Zlati svečnik).

10. učna enota

CERKEV V SVETU

V PREMISLEK

Naslednje štiri učne enote govore o Cerkvi: Kakšna je naloga Cerkve v svetu, zgodovinski razvoj in razširjenost Cerkve v Jugoslaviji, zgodovinski pregled in današnje stanje Cerkve v Sloveniji, ustroj in delovanje cerkvenega organizma.

Učna enota "Cerkev v svetu" predstavlja Cerkev kot luč narodov. Simbolika luči je malo tažka za dvanajstletnike.Vendar je prav, da se že otroci kolikor je mogoče razsvetle s "Kristusovo lučjo, žarečo na obrazu Cerkve" (C 1) in da spoznajo znamenje in orodje, ki ga je Kristus sam postavil za človekovo notranjo zvezo z Bogom in za edinost vsega človeškega rodu.

Didaktični cilj: Pojasniti vlogo in nalogo Cerkve v zgodovini človeštva in še posebno v današnjem svetu.

Pedagoški cilj: Privzgojiti otrokom čut, da bodo vrednote, ki jih od Cerkve prejemajo, radi posredovali tudi drugim in pomagali današnjemu svetu iz njegovih žalosti in skrbi do radosti in upanja.

Pripomočki: Vd/19 - Kristus je luč narodov, Vd/20 - Cerkev je luč današnjemu svetu. Revija s slikami, ki ponazarjajo, kako Cerkev pomaga današnjemu svetu.

Pomni! Ne samo razgovor in tudi same vaje ne. Otroci morajo nekaj časa tudi tiho poslušati tvoje pripovedovanje in razlaganje. Od časa do časa jim daj, da tudi samostojno kaj prečitajo ali narišejo. Pri vsaki učni uri pa je treba moliti, ali na začetku ali na koncu ali kdaj v sredi. Po molitvi prihajajo otroci najbolj v stik z Bogom in pozabljajo na nas.

UVOD

Edi iz pobožnosti, Evgen pa iz radovednosti sta mimogrede stopila v skromno vaško cerkev. Pri maši, ki je bila prav tedaj, so bili duhovnik, strežnik in dve ženski.

Evgen je potem zaničljivo rekel:"Zanemarjena cerkev, zlasti pa udeležba pri sveti maši - duhovnik, ki vrši svojo službo, strežnik, ki ne ve, kaj dela in ženske, ki nimajo drugega opravila - to je podoba in znak Cerkve v svetu!"

Edi se je takoj postavil:"Ni res! Cerkev smo: milijoni otrok, ki vemo, kaj se pravi biti udje Cerkve;

milijoni fantov in deklet, ki v vsej svoji mladosti ostanejo zvesti Cerkvi;

milijoni mož in žena, ki so delavni udje Cerkve;

stotisoči duhovnikov, ki vse življenje posvetijo Cerkvi;

več tisoč škofov, ki s papežem na čelu, kot Kristusovi namestniki vodijo Cerkev."

Edi je imel prav. Če pogledamo sliko na 36. strani, lahko takoj opazimo, da je Cerkev ogromno božje ljudstvo, ki ga sestavljajo vsi tisti, ki verujejo v Kristusa in hočejo, da Bog kraljuje v njihovih srcih, v njihovem življenju in na vsem svetu. Cerkev je božje kraljestvo na zemlji. Člani tega kraljestva so ljudje različnih ras, obeh spolov in vseh stanov. Cerkev je velika božja družina, ki se zbira ob Kristusovih namestnikih, papežu in škofih, k bogoslužju in se, okrepljena s Kristusovim naukom ter njegovo milostjo, razširja po svetu, da bi ga poboljšala in posvetila. Cerkev je znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom in za edinost vsega človeškega rodu. Vse ljudi želi pripeljati h Kristusu, ki je luč sveta: od njega izhajamo, po njem živimo, k njemu gremo.

Fant na levi strani slike drži v roki križ. Križ je znamenje, zastava, razpoznavni znak božjega ljudstva. S križem nas je Kristus odrešil. S svojo smrtjo na križu nas je odkupil iz satanove sužnosti. Vsi, ki po krstu pripadamo Cerkvi, smo bili zaznamovani z znamenjem križa. Ena izmed himen božjega ljudstva je tudi:"Kraljevo znamnje križ stoji." Zapojmo jo, da se že od začetka navdušimo za Kristusa, ki nas je pod tem znamenjem zbral v šeststo milijonsko ljudstvo.

Pesem: Kraljevo znamnje, križ, stoji,
bandero glej vihrati;
na križu Jezus nas uči
srčno se vojskovati.
O sveti križ, življenja luč! O sveti križ, nebeški ključ. Ponižno te častimo, zvestobo obljubimo.

Statistika. Na svetu je približno 3 milijarde in 170 milijonov ljudi (konec leta 1967). Od teh ljudi jih 485 milijonov pripada katoliški Cerkvi. Preštejte, koliko ljudi je na sliki! - 44. Za vsakim izmed njih si mislite še približno 15 milijonov ljudi. Toliko je katoličanov na svetu. Tri redovnice na sliki zastopajo 1 milijon in 130 tisoč redovnic, ki so članice 2416 različnih ženskih redovnih družb. Dva duhovnika predstavljata približno 403 tisoč duhovnikov, dva redovnika pa 355 tisoč redovnikov, ki pripadajo 350 različnim družbam. 6 škofov na sliki zastopa malo manj kot 3000 višjih pastirjev Cerkve. Cerkev je res milijonsko ljudstvo. (Podatki iz"Družine", 19.5.1968).

Škofij je na svetu 2006. Na sliki na strani 37 vidite del božjega ljudstva, ki se je zbral okoli svojega škofa dr. Jožefa Pogačnika v Ljubljanski stolnici. V vsakem času in v vsakem narodu je Bogu všeč, kdor se ga boji in dela po pravici. Vendar je Bog hotel, da bi se ljudje posvečevali in zveličevali po skupnostih. Škofije so večje verske skupnosti, na katere je razdeljena Cerkev, da more uspešno in urejeno vršiti svoje poslanstvo.

Najvišji poglavar Cerkve je papež. Sedanji papež je Pavel VI. Papež je vidni Kristusov namestnik na zemlji.

RAZLAGA

KRISTUS JE LUČ NARODOV

Bogoslužje velike sobote obsega pomenljiv obred, ki ponazarja, da je Kristus luč narodov. Kristusa predstavlja goreča velikonočna sveča, ki jo diakon nese skozi temno cerkev. Čim bolj se pomika od vrat proti oltarju, tem bolj se ob prodirajoči luči loni tema. Temna cerkev predstavlja nemirno človeštvo, ki tiči v zablodah, strasteh in razprtijah. Na poti se diakon trikrat ustavi in zapoje vsakokrat z višjim glasom:"Kristusova luč." Ljudstvo z veseljem odpeva:"Bogu hvala."

Ko je Jezus pričel v Kafarnaumu - piše evangelist Matej - učiti, je "ljudstvo, ki je sedelo v temi, zagledalo veliko luč; in njim, ki so sedeli v deželi smrtne sence, je luč zasvetila" (4,16).

Zaharijev in Simeonov hvalospev slavita Kristusovo luč,ki je prišla iz nebes, kot duhovno sonce. "Obiskal nas je Vzhajajoči z višave, da razsvetli te, ki sedé v temi in smrtni senci, da naravna naše noge na pot miru" (Lk 1,78-79). Kristus je "Luč v razsvetljenje poganov in slavo Izraela" (Lk 2, 32).

Kristus se je razodel kot luč sveta s svojim naukom, s svojim zgledom in s svojo milostjo. "Dokler sem na svetu, sem luč sveta" (Jan 9,5). "Kdor gre za menoj, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja" (Jan 8,12). "Jaz sem prišel na svet kot luč, da nihče, kdor v mene veruje, ne ostane v temi" (Jan 12,46).

Zgled. V bolnici je ležal 22 leten fant. Pretepal se je s tovariši in dobil nekaj globokih ubodov z nožem. Bil je operiran. Operacija je dobro uspela. Med okrevanjem imajo bolniki navadno veliko časa za razgovor. Na sosednji postelji je ležal neki trgovec. Kmalu sta se zapletla v razgovor o veri.

"Jaz Boga sploh ne potrebujem," je rekel fant. Po njegovem bi moral že pred nekaj dnevi umreti, ker so mi njegovi pobožni verniki prerešetali vse drobovje. Ozdravel sem in čez dva dni bom šel domov. Ni mi pomagal Bog, marveč znanost. Znanost je luč in upanje ljudi. Znanost je moj Bog."

Trgovec, ki je bil globoko veren, ga je hotel opozoriti, da se moti in da je človeštvo kljub velikemu napredku znanosti še vedno v veliki temi. Tedaj se je vmešal v razgovor zdravnik, ki je stal ob postelji. Pred nekaj meseci je dovršil svoje študije. Opogumil je bolnika:

"Tako, Peter, takó. Znanost in nič drugega! Kakšen Bog? Kaj rabiš Boga, če ti znanost lahko pomaga."

Trgovec je utihnil. Vzel je v roke rožni venec in začel moliti. Prosil je za oba mlada človeku, naj bi ju Kristus razsvetlil z lučjo svoje milosti. Kaj drugega mu tudi ni preostalo.

Ni minil niti en dan, ko se je fantu stanje močno poslabšalo. Štirje zdravniki - trije mladi in stari primarij - so stali ob Petrovi postelji. Fantu je srce oslabelo. V bolečini je klical na pomoč Boga in večkrat zaprosil za duhovnika. Šele ko je duhovnik prišel, se je pomiril. Opravil je spoved in prejel zakramente. Kmalu nato je padel v nezavest in izdihnil. Zadnje njegove besede, ki jih je slišal trgovec, so bile:"Moj Bog, usmiljenje!"

Ko so ga odnesli v mrtvašnico, se je trgovec obrnil k mlademu zdravniku:"Budno ste pazili na njega in vendar je umrl. Luč znanosti mu je svetila le nekaj dni."

"To so primeri, v katerih je znanost brez moči," je odgovoril mladi zdravnik.

"Ali naj v takih primerih človek ostane v temi?" je postal trgovec malo bolj drzen. "Ali ste videli, kako je Bog pomagal Petru tam, kjer je vaša znanost odpovedala. Kristus ga je iz teme tega sveta vzel v svojo večno luč, po kateri je zahrepenel v zadnjih in najbolj bolečih trenutkih svojega življenja. Spoštujem vašo znanost, še bolj pa spoštujem Kristusovo vero, ki more tudi napake in pomanjkljivosti človeške znanosti obrniti v luč in tolažbo."

Kristus razsvetljuje človeka in narode zato, ker je Beseda, ker je Bog. Nadnaravno življenje, ki je v Besedi, je bilo po svoji naravi vedno luč ljudi. Ta luč se razliva na ljudi predvsem po glasu vesti in po učlovečenju. "Prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, je prihajala na svet" (Jan 1,9). Lepo pravi božični hvalospev: "Po skrivnosti učlovečene Besede je nova luč božje slave zasvetila očem naše duše, da bi se, ko Boga vidno spoznavamo, po njem vneli v ljubezni do nevidnih stvari."

Dogmatična konstitucija o Cerkvi nam predstavlja Kristusa kot luč narodov. S Kristusovo lučjo Cerkev goreče želi razsvetliti vse ljudi. Od Kristusa namreč izhajamo, po njem živimo in k njemu gremo. On nas je iz teme poklical v svojo čudovito luč, in hoče, da smo stanovitni v molitvi, da skupno hvalimo Boga ter dajemo sebe v živo, sveto, Bogu prijetno daritev. Vsak v svojem okolju moramo pričati za Kristusa. Razsvetljeni s Kristusovo lučjo radi dajajmo odgovor tistim, ki hočejo vedeti za razlog našega upanja v večno življenje. Karkoli najdemo pri ljudeh dobrega in resničnega, cenimo kot pripravo na evangelij in kot dar tistega, ki razsvetljuje vsakega človeka, da bi končno imel življenje.

Kristus je podoba nevidnega Boga, prvorojenec vsega stvarstva. Njegova luč nam najpopolneje osvetljuje skrivnost človeka in učinkovito pomaga pri reševanju najvažnejših vprašanj našega časa. Po Kristusu in v Kristusu je osvetljena tudi uganka bolečine in smrti, tista uganka, ki zunaj njegovega evangelija pogreza v potrtost.

CERKEV JE LUČ NARODOV

Cerkev je v vseh dobah svoje skoraj dvatisočletne zgodovine vsem ljudem bila "luč." Svetila jim je s Kristusovim naukom in jih bogatila s Kristusovo odrešilno milostjo.

Poganski zdravnik Galen, verjetno največji učenjak starega veka, ki je začel znanstveno preučevati človeško telo in razne bolezni, piše o Cerkvi v prvi dobi njene zgodovine: "So ljudje, ki ne razumejo dokazovanja. Zato je potrebno, da jih poučiš v prilikah, kakor to delajo kristjani. Vso svojo vero imajo v zgledih in prilikah. In vendar imajo včasih večje uspehe kot pravi učenjaki in filozofi. Na primer: S svojimi očmi lahko vidimo, kako prezirajo smrt. Sramežljivi so in dostojni. Nekateri tako obvladajo svojega duha, da niti malo ne zaostajajo za filozofi."

V starem veku je Cerkev z naukom in zlasti z ljubeznijo prenovila propadajočo pogansko družbo ter jo pokristjanila.

Zgled. Od Napolija proti Rimu vodi danes široka cesta. Po njej je leta 42 prišel v Rim apostol Peter, ubog, star, neuk. Neki zgodovinar takole popisuje njegov prihod v Rim:

"Kam se ti mudi, starec? Zakaj ne sedeš in se ne odpočiješ?" je vprašal Petra stražar pri mestnih vratih.

"Mudi se mi," je odvrnil Peter.

"Kaj hočeš v Rimu?"

"Osvojiti ga hočem in spremeniti v prestolnico novega kraljestva ljubezni, pravice in miru."

"Ti si norec! Še psa ni mogoče premagati z golimi rokami, ti pa hočeš star in onemogel ter brez orožja osvojiti Rimsko cesarstvo..."

Peter je šel v Rim. 70 let po njegovem prihodu, leta 112 že poroča Plinij cesarju Trajanu, da je krščanstvo v Mali Aziji preplavilo mesta in vasi. Približno sedemdeset let pozneje, leta 180, se je razpravljalo med kristjani, kdaj naj se slavi velika noč. Ob tej priliki se je ugotovilo, da ima krščanstvo svoje vernike od Liona v Franciji do Edese v Perziji in da so vse krščanske občine povezane v veliko družino, ki ima svojega očeta in poglavarja v Rimu.

Leta 250, to je zopet 70 let pozneje, je Cesar Dioklecijan izjavil, da bi v Rimu laže trpel še enega cesarja kot pa papeža. In še sedemdeset let pozneje, leta 313, je cesar Konstantin postal kristjan ter postavil križ na rimske zastave in ščite. V dobrih štirih generacijah je Cerkev premagala poganstvo in začela zmagoslavno prenovo narodov s Kristusovim naukom in s Kristusovo milostjo.

Brž ko je krščanstvo dobilo svobodo, so se v Cerkvi pojavili velikani učenosti in svetosti kot sv. Atanazij, sv. Janez Krizostom, sv. Ambrozij, sv. Avguštin, sv. Leon I. in sv. Gregor Veliki, ki so s Kristusovim naukom prepojili narode, in veliki misijonarji kot sv. Martin, sv. Gregor Prosvetitelj, sv. Severin, sv. Remigij, sv. Leander, ki so s Kristusovo milostjo prenovili barbarske narode.

Leta 482 je prišel sveti Patrik v Irsko. Okoli leta 600 je bila že "polna svetnikov." Na stotine in tisoče menihov se je od tam razkropilo po Evropi. Oznanjali so Kristusov evangelij po mestih in vaseh. Okoli 610. leta se je pojavil sv. Kolumban v Galiji. Leta 596 je Gregor Veliki poslal sv. Avguština v Anglijo. Sveti Gal je misijonaril v Švici in sveti Bonifacij v današnji Nemčiji. Sveti Ansgar je prinesel luč krščanstva v Dansko in Švedsko, sveta brata Ciril in Metod pa med slovanske narode. Cerkev je v Kristusu postajala vedno vidnejše znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom, vedno mogočnejša božja stavba, ki se je zidala na vogelnem kamnu - Kristusu in na temelju - na apostolih. Že v starem veku je bil jasno viden njen poklic in njeno poslanstvo: vzgajala je svetnike.

V srednjem veku je Cerkev bila duša vsega zgodovinskega dogajanja. Če stari vek Cerkve do leta 900 primerjamo otroški dobi, potem je srednji vek od leta 900 do 1300 mladostna doba Cerkve. To je bila doba velikih preobraževalcev kot so bili papež Gregor VII., sv. Frančišek Asiški, sv. Dominik, sv. Anton Padovanski; doba največjih učenjakov - bogoslovcev: sv. Tomaž Akvinski, sv. Bonaventura, sv. Albert Veliki; doba križarskih vojn, ko so sebični evropski plemiči postali nesebični borci za osvoboditev svetih krajev. Križarske vojske so znova zanetile med kristjani misijonarskega duha.

Prilika. Danes je v biologiji znana beseda "asimilacija - priličevanje." Hrano, ki jo zaužijemo, želodec prebavi, telo pa asimilira, priliči sebi. Neživa tvar postane živa. Na podoben način je Cerkev od začetka do danes priličevala poganske narode in običaje. Vse, kar je bilo v njih vrednega je izkoristila za božje kraljestvo.

V novem veku Cerkev spremlja in vzgaja ljudi, da ne bi z odkritji in iznajdbami napredovali le v standardu in tehniki, ampak zlasti v ljubezni, miru in bratstvu.

Novi vek ali moška doba Cerkve traja od 1300 do 1789. Leta 1492 je Kolumb odkril Ameriko. On sam kakor tudi drugi raziskovalci in odkrivači novega sveta so s seboj jemali misijonarje, ki so domače prebivalce zbirali v vaseh, jih učili čitati in pisati, obenem pa so jih razsvetljevali z lučjo Kristusovega evangelija. Ko je Lutrovo gibanje odtrgalo od Cerkve polovico Evrope, so frančiškani in dominikanci osvojili za Kristusa "novi svet", Ameriko.

Leta 1542 je sv. Frančišek Ksaverij zanesel luč evangelija v Indijo in na Japonsko.

Zgled. Neki budist v Siamu je rekel misijonarju:"Kaj vi hočete? Radi bi, da bi naša zemlja postala katoliška? Veste, kaj to pomeni? To bi se reklo, naj povsod postavimo vaše hladne cerkve namesto naših lepih pagod!"

Misijonar mu je odgovoril:"Lahko mi verujete! Če bi Siam zaradi evangelija moral izgubiti samo eno starino in kulturno vrednost, bi takoj vzel kovček in se vrnil, od koder sem prišel!"

Zakaj si Cerkev toliko prizadeva, da bi s Kristusovo lučjo in milostjo obogatila narode? Zato, ker ve, da ljudje ne živijo samo od kruha, ampak tudi od božje besede. Zato, ker ima naročilo:"Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu!" Zato, ker brez ljubezni, miru in bratstva, ki ga je prinesel Kristus, ljudje ne morejo živeti človeka vrednega in svetega življenja. Zato, "da bi vsi ljudje, ki so danes povezani z družbenimi, tehničnimi in kulturnimi vezmi, mogli doseči tudi popolno edinost v Kristusu" (C 1).

Ker smo udje Cerkve ljudje, ki smo nagnjeni k slabemu, imamo v cerkveni zgodovini tudi temne strani. Teh ne moremo odobravati, moremo jih pa razumeti.

Rast Cerkve v zgodovini lahko primerjamo Jezusovemu življenju od rojstva v Betlehemu do vnebohoda. Kristus je preživel štiri razdobja: otroštvo v Betlehemu, mladost v Nazaretu, moško dobo v Galileji, zrelost in večnost pa na Kalvariji in na Oljski gori. Vsako razdobje v Jezusovem življenju začenja s krizo in se nadaljuje z bujnim razcvetom. Tako je bilo tudi v zgodovini Cerkve. Kritične in zlate dobe so se vrstile vse do danes.

Jezusova otroška doba se je začela z uboštvom v betlehemskem hlevu, s Herodovim preganjanjem in begom v Egipt. Nadaljevala pa se je v Nazaretu, kjer je Jezus "napredoval v modrosti in starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh" (Lk 2, 52). Tudi otroška doba Cerkve se je začela s preganjanjem in trpljenjem, ki je trajalo vse do leta 313. Ko je Konstantin Veliki dal krščanstvu svobodo, je nastala prva zlata doba: doba velikih učiteljev in velikih misijonarjev. V 9. stoletju se je zdelo, da je Skrivnostno Kristusovo telo doraslo. Vsa Evropa je bila Kristusova. Vzhod so branili "krščanski cesarji" v Carigradu, na zapadu pa je bilo sveto Rimsko cesarstvo Karla Velikega. Tedaj je nastopila nova kriza, znak, da

Cerkev prehaja v novo dobo svojega razvoja.

Jezusova mladost se je začela takrat, ko sta ga Jožef in Marija izgubila v Jeruzalemu. To je bila huda nesreča za Nazareško družino. Našla sta ga v templju. Šel je z njima in se v Nazareški tihoti pripravljal na svoje poslanstvo. Podobno je bilo tudi pri razvoju Cerkve. Na začetku srednjega veka, okoli leta 900 je izgledalo, kakor da se je Kristus izgubil iz božjega ljudstva ne zemlji. Mračna doba papeštva je bila v 10. stoletju za Cerkev huda kriza. Neznanje, neresnost, nedostojnost in uživaštvo so se vrinili celo med duhovnike in škofe. Potem pa naenkrat, kakor da se je Jezus zopet našel. Iz tihih samostanov, ki so bili razsejani po vsem krščanskem svetu, se je razbohotela nova, druga zlata doba Cerkve. To je bila doba duhovnih reformatorjev, velikih papežev, krščanskih vladarjev, velikih bogoslovcev in svetnikov. Zgledalo je, da je iz gnilega desetega stoletja pognala v božjem vrtu nova pomlad, ki ne bo nikdar zatonila.

Jezusova moška doba se je začela s tremi velikimi skušnjavami. Hudobni duh je hotel gladnega Jezusa zapeljati s kosom kruha, ponižnega Jezusa spremeniti v cirkuškega klovna, ko mu je rekel, naj skoči z vrha templja, ubogega Jezusa premamiti z bogastvom, če se mu pokloni. Jezus je premagal to krizo in postal velik učitelj ter čudodelnik v Izraelu. Tudi Cerkev je svojo moško dobo začela s hudimi preizkušnjami, ki so trajale kar 250 let. Papeži so bili v Avignonski sužnosti, poganski duh je zajel celo škofe in Luter je zanetil ogenj reformacije. Na papeškem prestolu so sedeli možje, ki so bili zaslužni za kulturo, humanizem, veliki kot državniki in vladarji, a v moralnem pogledu slabiči. Po Tridentinskem zboru leta 1545 pa se je začela tretja zlata doba Cerkve. Na papeški prestol so prišli sveti možje, razvili so se novi redovi: jezuiti in kapucini in velika misijonska delavnost po novoodkritih deželah. V tej dobi imamo velike učitelje: Robert Belarminski, Frančišek Saleški, Janez od Križa, Terezija Velika; velike ustanovitelje redov: Ignacij Lojolski, Filip Neri, Janez de la Salle, Peter Alkantarski, Vincencij Pavelski. Cerkev je oznanjala Kristusa s tisoč usti in delala čudeže svetosti ter človekoljubja s tisoč rokami. V Franciji so vladali "najbolj krščanski vladarji" in v Avstriji je nosila krono "apostolska cesarica" Marija Terezija. In zopet je prišla kriza, znamenje novega razvoja.

Kristusova moška zrelost se je začela v vrtu Getzemani. Potem je prišel križev pot vsakovrstnih bolečin, smrt na križu in končno zmaga na veliko noč ter večno kraljevanje. Malo pred svojim trpljenjem je Kristus napovedal:"Ko bom povzdignjen z zemlje, bom vse pritegnil k sebi."

Danes se zdi, kakor da Cerkev preživlja Kristusovo agonijo. Od Francoske revolucije sem je morala pretrpeti že mnogotera ponižanja. Napoleon je odvedel papeža Pija VII. v suženjstvo, Jožef II. je zaprl mnoge samostane, papežu so vzeli državo. Vendar upravičeno upamo, da se je s 1. Vatikanskim koncilom leta 1870 začela svitati četrta zlata doba Cerkve, ki se je na 2. Vatikanskem koncilu razodela kot resnična luč današnjemu svetu. (Povzeto po "Dobrem pastirju" iz leta 1962).

Primera. V biologiji velja pravilo izbora, da namreč v tekmi za obstanek morejo rasti in zmagati le življenjsko močna bitja, slabiči pa odmrejo. V svoji pestri zgodovini in borbi za obstanek je Cerkev pokazala silno življenjsko moč. Doživela je mnogo razočaranj in bila mnogokrat tudi kaznovana zaradi grehov njenih lastnih udov. Vendar pa je skozi vsa stoletja vzgajala svetnike, ki so ponos človeškega rodu. Zato ji vsi dobri in trezno misleči tudi danes zaupajo. Prepričani so, da bo luč in rešitev tudi današnjemu svetu, ki sicer močno napreduje v znanosti, tehniki, zdravstvu, standartu, a zaostaja pa v ljubezni, dobroti, poštenosti, miru in bratstvu. Prav tu pa čuti Cerkev, da je današnjemu svetu še posebno potrebna. Bolj kot kdaj teži ljudi danes ostrina temnih vprašanj: Kaj je človek? Kaj je smisel trpljenja? Zakaj moramo umreti? Ali je s smrtjo vsega konec? Kaj bo prišlo za tem življenjem? Na taka in podobna vprašanja more odgovoriti ali jih vsaj osvetliti samo Cerkev.

V današnjem svetu je še mnogo revščine in pomanjkanja. Poglejte otroke na sliki, ki jo imate na 38. strani, in jih primerjajte s seboj. Medtem ko imamo mi vsega v izobilju, je na svetu skoraj milijarda ljudi, ki včasih nimajo niti potrebne hrane. S temi reveži se čuti Cerkev še posebej povezana in jim skuša lajšati trpljenje. To je izrazila tudi na 2. Vatikanskem koncilu, kjer so koncilski očetje v predgovoru k Pastoralni konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu, zapisali: "Veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost današnjih ljudi, posebno ubogih in vseh kakor koli trpečih - to je hkrati veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost Kristusovih učencev; in ničesar resnično človeškega ni, kar ne bi našlo odmeva v njihovih srcih" (CS 1).

Cerkev se čuti resnično in na notranji način povezano z vsem človeškim rodom in njegovo zgodovino. Služiti hoče človeku in vsej človeški družini.

Zgled. V Japonskem mestu Fukuoka je "Društvo bolnikov," v katerem je 20 tisoč gluhonemih, slepih in hromih. Društvo se je obrnilo na vse vere in na brezverske ustanove, naj mu sporočijo, s kakšnimi sredstvi morejo tolažiti bolnike in jim pomagati. Ko so prejeli odgovore, so jih preštudirali in se odločili, da bodo poklicali katoliškega škofa iz tega mesta, naj bi imel za bolnike nekoliko govorov. Ugotovili so, da je edino katoliška Cerkev zmožna potolažiti bolnike in dati najbolj zadovoljiv odgovor na vprašanje trpljenja.

Cerkev osvetljuje najtežja vprašanja življenja z lučjo, ki jo zajema iz evangelija. Človeškemu rodu prinaša moči odrešenja, ki jih sama ob vodstvu Svetega Duha neprestano prejema od svojega Ustanovitelja.

V Združenih državah Amerike ima vsaka država pravico, da v takoimenovani"dvorani kipov" postavi kip svojega najslavnejšega moža. Kalifornija ima v tej dvorani kip frančiškanskega misijonarja Juniperja Serra. Ker ni bil Amerikanec,ga je ameriški kongres po smrti proglasil za ameriškega državljana, da je tako njegov kip mogel priti v dvorano. Brat Juniper se je odlikoval po ljubezni do preganjanih Indijancev. Cerkev ima ljudi, ki so kot verniki svetniki in kot člani človeške družbe velikani. Nič čudnega, saj ima od Gospoda samega naročilo, naj da Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega.

CERKEV POMAGA DANAŠNJEMU SVETU.

Kljub vsemu napredku je na svetu mnogo žalosti in skrbi. Ljudi vznemirja tesnobno vprašanje, kako se bo svet nadalje razvijal, kakšno mesto in nalogo ima človek v vesolju, kakšen smisel imajo napori človeka kot posameznika in v skupnosti, in končno, kaj je zadnji namen stvari in ljudi. Cerkev pomaga današnjemu človeštvu s svojo neomajno vero, da je svet osnovala in ga ohranja v bivanju Stvarnikova ljubezen. Naglaša, da je človek poklican k časni in večni sreči.

Cerkev ima sicer nadzemeljski namen. Vendar hoče in more pomagati svetu, da bi iz žalosti in skrbi prišel do radosti in upanja. Današnji svet se ne more rešiti žalosti in skrbi, kot so n.pr. vojna, ki divja zdaj tu zdaj tam, lakota, ki muči najmanj eno tretjino človeštva in neenakopravnost, ko še toliko ljudi na svetu nima najosnovnejših pravic. Cerkev ponuja vsemu človeštvu iskreno sodelovanje za vzpostavitev miru, za odpravo bede in za utrditev vesoljnega bratstva vseh ljudi. Pri tem je ne nagiblje nikakršen pohlep po zemeljskih dobrinah, ampak hoče ob vodstvu Duha Tolažnika nadaljevati delo Kristusa samega, ki je prišel na svet zato, da bi spričal resnico; da bi odreševal, ne pa obsojal; da bi stregel, ne pa da bi se mu streglo.

Pod vodstvom zadnjih papežev se Cerkev zelo trudi, da bi pravilno osvetlila najtežja vprašanja, utrdila mir ter lajšala trpljenje. Papež Janez XXIII. je s svojima okrožnicama "Mir na zemlji" in "Mater in učiteljico" pokazal rešitev najbolj perečih vprašanj današnjega časa, ki v polnosti ustreza človeški naravi. Najobsežnejša koncilska konstitucija "Cerkev v sedanjem svetu" odkriva svetu, kaj misli Cerkev o človeku, kaj se ji zdi, da je treba priporočati za graditev današnje družbe, kaj je zadnji smisel človekove dejavnosti v vesolju. Prav ta konstitucija razodeva, kako si božje ljudstvo in človeški rod, v katerega je božje ljudstvo vključeno, medsebojno služita in kako je poslanstvo Cerkve, prav zato ker je versko, tudi globoko človeško.

Okrožnica Pavla VI. "O delu za razvoj narodov" se zavzema za popoln razvoj človeka, za bolj človeške razmere med ljudmi, za človeka vredno pomoč šibkim narodom, za bratsko ljubezen do vseh, za vzajemnost in mir. Konča pa s temle pozivom vsem katoličanom:"Rotimo vse svoje sinove, da po lastni pobudi, ne da bi šele čakali naročil in navodil, začno prekvašati s pravim krščanskim duhom miselnost in nravi, postave in ustroj svoje skupnosti. Potrebne so spremembe, neogibne globoke reforme. Z vso odločnostjo se katoličani morajo truditi, da jim vdihnejo evangeljskega duha. Naše sinove katoličane iz premožnejših dežel pa prosimo, naj svoje znanje in delavnost stavijo na voljo javnim ali zasebnim, državnim ali cerkvenim ustanovam za pomoč v razvoju. Prav gotovo jim bo srčna zadeva, da stoje v prvih vrstah tistih, ki si prizadevajo zato, da se vzpostavi pri vseh narodih red pravičnosti in pravšnosti. Prepričani smo, da bodo vsi kristjani pomnožili svoja skupna in usklajena prizadevanja, da pomagajo svetu, da premaga sebični napuh in nasprotovanje, da ukroti častihlepje in krivičnost, da odpre vsem poti do bolj človeškega življenja, kjer bo vsakdo užival ljubezen in pomoč kot njegov bližnji, njegov brat" (81-82).

Vsi udje Cerkve moramo biti med prvimi, ki pomagajo današnjemu svetu iz njegovih žalosti in skrbi do radosti in upanja.

Zgled. Neki dvanajstletnik je zvečer zapisal v svoj dnevnik: - Danes sem vstal z levo nogo. Prišel sem k zajtrku in užalil mamo. Postala je nervozna. V svoji nervozi je prehitro zbudila oba bratca in sestrico, in so bili tudi oni ves dan nerazpoloženi.

- V avtobusu sem se zaradi mesečne vozovnice spričkal s sprevodnikom. Postal je nervozen in je začel stresati svojo sitnost še na druge potnike.

- V šoli sem razdražil učiteljico, ki se je potem začela znašati še nad mojimi sošolci.

Svoj dnevnik je zaključil tisti večer takole:

"Če bi imel kako oblast, bi učencem prepovedal predpoldne vsako nervozo in slabo voljo. Ukazal bi jim, da se morajo vsako jutro nasmehniti vsaj desetim ljudem, preden bi vznevoljili enega samega."

Ali ne bi bilo bolj koristno, da bi vsem učencem in vsem ljudem priporočili, naj bi vsako jutro vsaj kaj malega molili in obljubili Bogu, da bodo ljubili vse, s katerimi bodo prišli v stik in jim odpustili žalitve? Kratko, da bi iz srca zmolili očenaš? Ta molitev, ki nas jo uči sveta Cerkev, bi prav gotovo mnogim pomagala iz žalosti in skrbi do radosti in upanja.

Zmolimo jo tudi mi sedaj brez drdranja, s premislekom in počasi.

Molitev. Oče naš...

Povzemimo še enkrat tri prošnje, ki zagotavljajo ljudem resničen mir in napredek v pravi človečnosti.

Prošnje bom pel, vi pa boste odgovarjali s "prosimo te, sliši nas!"

Oče naš, pridi k nam tvoje kraljestvo, ki je kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravičnosti, ljubezni in miru! - Prosimo te, sliši nas!

Oče naš, zgodi se tvoja volja! Našo voljo pa, četudi je uporna, milostno k sebi obrni! - Prosimo te, sliši nas!

Oče naš, odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom! - Prosimo te, sliši nas!

Poslušaj, Gospod, naše ponižne prošnje in srečno vodi našo mlado pot, da ti bomo pri vseh menah življenja ostali zvesti in pomagali današnjemu svetu iz njegovih žalosti in skrbi do radosti in upanja. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Da bi oznanjal evangelij ljudem vseh časov in krajev, je Jezus ustanovil Cerkev.

Poslanstvo, ki ga vrši Cerkev, je človeku tako potrebno, kakor je mati potrebna otroku, svetilnik krmarju, rešilni čoln brodolomcu. Vse more človek najti izven Cerkve, le rešitve ne.

Primera. Vlogo Cerkve pri oznanjevanju evangelija in pri izvrševanju Kristusove trojne službe je lepo izrazil Jožef Radowitz, ki je bil svoj čas zunanji minister v Berlinu. Usodo Cerkve in njeno pot skozi čas je predstavil s podobo Petrovega čolna.

Da bi Bog človeštvo privedel k zadnjemu cilju, je po svojem Sinu Jezusu Kristusu poslal na pot skozi morje in valove zgodovine Petrovo ladjo. Po Petru je zbral in zbira v vseh časih posadko te ladje od kapitana do zadnjega mornarja. Skrbi tudi, da voditelji in mornarji te ladje nikdar ne izumrejo. Ladja ima tudi kompas, ki vedno kaže proti večnemu cilju. Kompas je Kristusov evangelij. Posadka je dobro poučena, kako je treba razumeti zakone in delovanje tega kompasa in ohraniti vedno pravo linijo. Vendar pa se tudi na tej ladji dogaja, kar se dogaja povsod, kjer je izvršitev božjih načrtov izročena človeškim rokam. Med posadko in mornarji se večkrat pokažejo razne nevrednosti, ker ne pristopajo k svojim nalogam s čistimi srci in čistimi rokami. S svojim osebnim življenjem dajejo pohujšanje. Zato so mnogi že večkrat imeli pomisleke, ali je varno, da bi se prepustili vodstvu takega moštva in se mu zaupali na življenje in smrt. Zgodilo se je celo, da so nekateri zbrali skupaj nove mornarje in začeli potovanje proti negotovim ciljem z novimi ladjami. Zgradili so si svoje ladje bolj ali manj po vzoru Petrove. Smatrali so, da je dovolj, ako imajo kompas. Toda, ker niso imele enotnega vodstva, nezmotljivega krmarja, si je vsak po svoje razlagal smer, ki jo je nakazovala kompasova igla. Začeli so voziti v različnih smereh. Mnoge teh ladij so postale žrtve valov, so nasedle in niso dosegle cilja. Zgubile so se na morju zgodovine. Medtem pa Petrova ladja nadaljuje svojo pot skozi zgodovino že skoro dva tisoč let, trdno zaupajoč, da bo tisti, ki je med človeštvom in njegovim ciljem postavil viharno morje zgodovine, tudi dal sredstva in pomoč, da bodo srečno premagane vse nevarnosti in pogubonosni miki in da bo ladja s svojo posadko in z vsemi svojimi potniki, ki so se ji z zaupanjem predali, varno dospela do večnega pristana.

2. Današnji svet žal ne napreduje v ljubezni, dobroti, poštenosti, miru in bratstvu.

Zakaj? Ker je premalo krščanski. Paul Bourget pravi: "Če ne bi bil katoličan iz prepričanja, bi želel biti že zato, da bi imel razgledni stolp, od koder bi mogel opazovati te bolne in slabokrvne sodobne ideje."

Ker ljudje ne poznajo in ne ljubijo resnice. "V teh časih," pravi Pascal, "je resnica tako zatemnjena in laž tako utrjena, da moremo resnico spoznati le, če jo ljubimo."

Ker v ljudeh ni vztrajnosti. "Težava ni v tem, da začnemo, ampak da zopet začnemo. Samo tisti dokončajo, ki zopet in zopet začenjajo" (Pirmez).

3. Le Cerkev more odgovoriti na vprašanja: Kaj je človek? Kakšen pomen ima trpljenje? Zakaj moramo vsi umreti? Ali je s smrtjo vsega konec?

Zakaj? Ker ima le Cerkev razodeto božjo resnico.

Pred temi vprašanji nekateri obupano klonejo in govorijo z Littré-jem: "Zakaj trdovratno vztrajate pri tem, da bi izvedeli, odkod prihajate in kam greste? Nikoli ne boste o tem ničesar vedeli. Opustite te blodnje! Ta vprašanja so bolezen. Zdravilo zanjo je, da ne mislite na to!"

In vendar se človek razlikuje od živali prav v tem, da je življenje zanj problem. Lahko rečemo, da postanemo res ljudje šele takrat, ko se ta vprašanja pojavijo pred nami.

Resničen in najpopolnejši odgovor na navedena življenjska vprašanja more dati samo Cerkev, ker samo ona hrani in razlaga, kar je o teh vprašanjih razodel Bog, ki je resnica sama.

Pilatovo vprašanje:"Kaj je resnica?" se je v današnjem času nasprotujočih si mnenj in zmot spremenilo na človekovih ustnicah v neizprosno zahtevo:"Kje je resnica?" Nekoč je stal pred človeštvom nekdo, ki je rekel:"Jaz sem resnica." To je bil Kristus, božji Sin. Da bi tudi po njegovem vnebohodu ostala resnica na svetu, je postavil Cerkev, ki po nezmotljivem učiteljstvu daje zanesljive odgovore na najvažnejša vprašanja življenja in nepogrešljivo vodi ljudi proti končnemu cilju. Ne oddaljujmo se od nje ne na desno ne na levo!

4. Današnji svet mučijo vojna, lakota in neenakopravnost. - "Vsakikrat, ko je naša sijajna človeška narava dajala veliko začetno črko lepim sadovom svojih raziskovanj in naporov, kot da so naenkrat postali smisel življenja, ki se ga je moči okleniti, jo je neki strahoviti notranji razkroj opozoril, da ‚so se zaman trudili'...Doseženi uspehi so se obrnili zoper namene, katerim naj bi služili. Ako mislite rešiti človeka s to ali ono začasno ustvaritvijo njegovega genija: z Znanostjo, s Filozofijo, z Umetnostjo, Mislijo, Državo - ga vodite v smrt" (Masure).

5. Vsi udje Cerkve moramo biti med prvimi, ki pomagajo današnjemu svetu iz njegovih žalosti in skrbi do radosti in upanja.

Zgled. Za časa pokristjanjenja Ircev se je zgodilo, da je neki mož, ko ga je misijonar pri krstu potopil v vodo, držal desno roko iz vode. To roko, ki je vihtela meč, si je hotel pridržati zase in jo ni hotel posvetiti Bogu in dobrim delom do bližnjega. - Zdi se, kakor da bi danes nekateri kristjani kar obe roki obrnili k sebi. Ni jih mogoče navdušiti, da bi tudi drugim pomagali iz žalosti in skrbi. To je grda sebičnost, ki se prav nič ne spodobi za Kristusove učence

Papež Pavel VI. Na 39. strani v Učbeniku imate sliko, ki predstavlja del Cerkve, božje ljudstvo, ki je zbrano okoli papeža v Rimu na trgu sv. Petra. Na desni strani slike za papežem stoji obelisk, na katerem so zapisane besede: "Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat - Kristus kraljuje, Kristus zmaguje, Kristus vlada." Množica okoli obeliska s papežem na čelu je del 500 milijonskega ljudstva,ki tvori Cerkev, v kateri Kristus kraljuje, po kateri Kristus v svetu zmaguje in s katero bo Kristus vladal na veke. Kako srečni smo, da tudi mi pripadamo tej veliki Kristusovi družini, ki je že toliko dobrega storila človeštvu in posameznikom. Naša naloga je, da jo ljubimo, da smo njeni zvesti otroci in da z besedo ter zgledom širimo Kristusovo slavo.

Rodovi Cerkve so kakor štafeta, ki si med seboj podaja štafetno palico. Štafetna palica, ki jo je današnji rod prejel od prednikov in jo mora izročiti naslednjemu rodu, je ljubezen do Kristusa in do bližnjega. Vsi smo odgovorni, da pride ta palica ne samo nepoškodovana, ampak še lepše okrašena v naslednji rod. Cerkev bo sicer trajala do konca sveta, toda kaj bi to koristilo našemu rodu, če bi ljubezen do Kristusa in do bližnjega z nami zamrla.

Ko boste v veroučni zvezek pisali, kaj vse je storil papež Pavel VI. za Cerkev, za človeštvo in za mir med narodi, napišite tudi, kaj hočete vi storiti ta teden, da bi lajšali žalosti in odpravljali skrbi med tistimi, med katerimi živite. Nekaj predlogov:

1. Odrekel se bom kinu in prihranjeni denar dal za kruh sv. Antona, za reveže.
2. Odpustil bom žalitve in krivice.
3. S tovariši se ne bom pretepal in pred drugimi bom pokazal, da hočem biti dober.
4. Obiskal bom bolnega znanca ali prijatelja.
5. Obiskal bom cerkev, v kateri sem bil krščen in se pri krstnem kamnu z molitvijo zahvalil Bogu, da sem lahko član svete Cerkve.

BERILO

Križ v snegu

Na osem metrov visokih drogovih so se dvigale proti nebu malikovalske podobe, poslikane z živalskimi liki. Obrnjene so bile proti beli puščavi Severnega ledenega morja. Pod njimi je taboril rod Eskimov, ki je bil doma v snežnih kočah ob spodnjem toku reke Makenzi.

Neprestano so se oglašale tamburice in bobni. Možje, oblečeni v volčje in kunje kože, so plesali. Po dva in dva sta se prijela za roke in skakala kakor otroci. Drugi so jima kričaje in vriskaje ploskali in vzklikali:"Ojaa, ajaa, ojaa, ajaa!" Ure in ure je trajal peklenski trušč v čast bogovom, ki so dali dober lov severnih jelenov in tjulnov.

Neki mož s pošastno masko je vodil v krogu mladega severnega jelena. Neko dekle je planilo v krog in s spretnim sunkom z nožem zabodlo žival. Zopet se je oglasila hrupna množica:"Ojaa,ajaa,ojaa, ajaa!"

Potem je stopila v krog neka žena in plesala častni ples. "Hitreje, hitreje!" so jo navduševali možje. Ko so ji pošle moči, so jo obrcali in pregnali. Zavedajoč se svoje umetniške sposobnosti, so se možje zopet prijeli za roke in zavrteli pod podabami malikov.

Divji krik je prekinil slavnost. Tolpa pestro poslikanih Indijancev je nenadoma napadla rajajoče Eskime. Preden so se plesalci sploh zavedli, kaj se godi, so že štirje obležali mrtvi. Zaman so potegnili nože izza pasu. Tako hitro, kakor so prišli, so Indijanci zopet izginili na svojih saneh z divjimi jeleni.

Praznovanje se je tragično končalo. Malo prej so se Eskimi še klanjali pred maliki in plesali okoli malikovalskih podob. Sedaj so s svojimi noži togotno planili nanje, da bi se nad njimi maščevali, ker so dopustili tako nesrečo.

Toda kmalu so možje postali zopet pozorni na neko točko v belem snegu, ki se je vedno bolj večala. Nekdo se je bližal s pasjo vprego. Ali je to nov napad Indijancev? Sedaj jih Indijanci ne bodo več iznenadili.

Toda to niso bili Indijanci. Prihajal je neki mož s svojo vprego. Počili so štirje streli in dobro zdresiran trop psov, ki je poznal znak, se je hipoma ustavil tik ob slavnostnem prostoru. Ogrnjen v debel plašč, je stopil iz sani beli mož in v krogu obšel Eskime, ki so še vedno v divji omotici zabadali in razbijali malike.

Tedaj je stopil pred tujca Katiok,poglavar Eskimov, mož z redko belo brado in vprašal:"Ali hočeš kupovati kožuhe ali kopati za zlatom, kakor drugi beli obrazi, ki prihajajo k nam?"

"Nisem prišel zato k vam!" je odgovoril tujec. S pogledom na umorjene, ki so jih pravkar odnašali, je dostavil:"Prinašam vam to, kar vam je najbolj potrebno, prinašam vam mir!"

"Miru nam ne moreš prinesti. Dokler živijo Eskimi in indijanski rod Šilerjev skupaj na tem ozemlju, ne more biti med njimi miru. Kri vpije po krvi. In tudi ta kri, ki je pravkar pordečila sneg, zahteva maščevanje." Z jeznim pogledom na podobe malikov je Katiok pristavil:"Danes so nas bogovi pustili na cedilu. Zato se morajo pokoriti. Ni pa daleč dan, ko bo tudi kri Šilerjev rdečila sneg."

"Jaz vam prinašam Boga, ki ne bo dopustil, da bi se prelivala kri vaših bratov. Za vedno boste imeli mir s Šilerji in nihče ne bo motil vaših praznikov."

"Potem mora biti tvoj Bog mogočnejši, kakor naši bogovi!"

"Njemu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji."

"Ali lahko postaviš njegovo znamenje med nami, kakor so drogovi naših bogov?"

"Postavil ga bom, če me prosiš!"

"Prosim te, prinesi nam Boga, ki bo imel tako moč, da nam bo podelil mir. Postavi njegovo znamenje med nami!"

To se je zgodilo pomladi leta 1860. V jeseni na praznik povišanja svetega križa, 14. septembra, pa je bil ob obali večnega ledu veličasten prizor.

Ob podnožju velikanskega križa, ki je stal na mestu, kjer so bili nekoč malikovalski drogovi, so se zbrali Indijanci iz rodu Šilerjev in Eskimi iz Aljaske. Pater Gollier, "ledeni misijonar", je imel nagovor v obeh jezikih. Spodbujal je k miru. Nato sta stopila naprej Kotiok, poglavar Eskimov in Hitra riba, najpogumnejši Indijanec. V znak sprave sta si podala roki, na kateri je misijonar položil svojo desnico. Končno je dosegel, da sta si po prastari krvni osveti, ki je zahtevala vedno nove žrtve, obljubila za vse čase mir in sporazum.

Silno navdušenje je tedaj zaorilo proti nebu. Oba poglavarja sta pobožno poljubila znamenje odrešenja.

Pater Gollier je v spomin na to slovesno uro podaril poglavarju Eskimov podobo Odrešenika, na katero je napisal:"Vsi kraji zemlje so videli odrešenje našega Gospoda." Hitri ribi je dal sliko žalostne Matere božje z napisom:"Blagrovali me bodo vsi rodovi zemlje."

Sveta slovesnost se je končala s krstom petinšestdesetih Indijancev in štirih Eskimov.

Kristusov glasnik je prinesel Zveličarjev ogenj ljubezni v večni led. Gospod pa je z znamenjem križa prinesel med razdvojena plemena svoje kraljestvo ljubezni in miru, v katerem vsi narodi najdejo srečo in rešitev.

11. učna enota

CERKEV V JUGOSLAVIJI

V PREMISLEK

"Spoznavaj samega sebe." Ta rek, ki je blestel nad durmi poganskega svetišča, ne velja le za posameznike, temveč tudi za narod. Vsak narod mora poznati razmere, v katerih živi in poznati tudi svojo preteklost. Iz nje zajema moč v boju za obstanek in modra navodila, kako si zagotoviti boljšo bodočnost. Zgodovina je učiteljica življenja in narodov.

Otroke vedno zanima, ako jim katehet pripoveduje, kako so si jugoslovanski narodi osvojili svojo sedanjo domačijo; kaj so delali in trpeli, da so vzdržali v hudem boju za obstanek. Zgodovina jugoslovanskih narodov je tesno povezana s krščanstvom.

Didaktični cilj: Otrokom kratko razložiti vlogo, ki jo je Cerkev odigrala v zgodovini jugoslovanskih narodov in prikazati, kako je prišlo do sedanjega stanja krščanstva v Jugoslaviji.

Pedagoški cilj: Navdušiti otroke, da bodo delo za zedinjenje kristjanov pospeševali z zglednim življenjem po veri, z deli krščanske ljubezni in z molitvijo.

Pripomočki: Vd/21 - Stare Slave dedovina, C/97 - Sv. Ciril in Metod, Grudem: Zgodovina slovenskega naroda.

Pomni! Otroci morajo imeti pred seboj kateheta, ki obvlada svoj predmet, ki zna držati disciplino in zanimivo poučevati. Biti mora do njih dober in jih ljubiti, četudi mora kdaj kaznovati. Verovati mora, kar jim pripoveduje in živeti mora tako, kakor uči.

Si na začetku svoje katehetske dejavnosti? Potem samo eno vprašanje: Kolikokrat si že prisostvoval pri verouku, ki ga imajo drugi duhovniki?

UVOD:

Boris je pri verouku rad vpraševal. Zanimalo ga je vse. Ob neki priliki je vprašal: "Koliko je katoliških škofij v Jugoslaviji?" Izvedel je, da jih je štiriindvajset. Če bi pa vzel v roke Zbornik "Leto vere," ki so ga letos (1968) za leto vere izdali slovenski škofje, bi zvedel, da je vseh škofij v Jugoslaviji 23, ker sta se senjska in reška združili v eno. Če bi si ta zbornik še bolj ogledal, bi med počitnicami nekemu turistu, ki se je zanimal za število škofij v Jugoslaviji, postregel lahko tudi z imeni škofov in z imeni mest, v katerih so škofijski sedeži. Na sliki na 41. strani imate zemljevid Jugoslavije, na katerem so vpisana mesta s škofijskimi sedeži škofov katoliške Cerkve. Poleg katoličanov so od kristjanov v Jugoslaviji še pravoslavni in protestanti.

Danes si oglejmo, kako so Jugoslovanski narodi postali krščanski in kako se je krščanstvo na Jugoslovanskih tleh razvijalo skozi zgodovino.

JUGOSLOVANI POSTANEJO KRISTJANI

Prvo srečanje naših prednikov s kraji, na katerih danes prebivajo jugoslovanski narodi, ni bilo lahko. Z mečem v roki so si osvajali zemljo za svoja selišča. Zemlja ni bila pusta in prazna, pač pa je tu živelo še mnogo rimskega ljudstva skupaj s prvotnim ilirskim in keltskim prebivalstvom. Stala so še bogata mesta, kjer so bili škofijski sedeži.

Do preseljevanja narodov, to je nekako do petega stoletja po Kr. so naši predniki prebivali po širnih planjavah južne in vzhodne Rusije. Po razpadu hunske države, po Atilovi smrti leta 453, so začeli preko dolenje Donave prodirati v pokrajine bizantinskega cesarstva. Korak za korakom so si v šestem stoletju osvojili večino balkanskega polotoka, del panonske nižine in vzhodne alpske dežele. V novi domovini so si ustanovili posamezne države. Pokristjanili so se postopoma in na različne načine. Pokristjanjevanje je trajalo od prve polovice sedmega do začetka devetega stoletja. Slika na 42. strani prikazuje, kako se je vršilo.

Najprej so se pokristjanili Slovenci. Blagovest krščanstva so jim oznanili misijonarji iz Salzburga in Ogleja.

Hrvati v Dalmaciji so krščanstvo prejeli iz dalmatinskih mest, kjer so že prej živeli krščanski prebivalci. Goreč misijonar Hrvatov je bil prvi splitski škof Ivan Ravenjanin. Hrvati v notranjosti so prejeli vero iz Ogleja in Salzburga in sicer na prehodu iz 8. v 9. stoletje, ko so prišli pod frankovsko oblast. V težje pristopnih notranjih pokrajinah Bosne in Črne gore so se pokristjanili šele konec 9. stoletja, ko so med nje prišli učenci sv. Metoda, ki so bili izgnani iz Moravske. Prvi znani hrvatski knez, ki je bil že kristjan, je bil Višeslav (okoli l. 800). Zadnji med Hrvati so se pokristjanili Neretljani in sicer šele za Zdeslava (897).

Najpočasneje je prodiralo krščanstvo med Srbe, ki so bili izven frankovske oblasti. Pokristjanili so se deloma pod vplivom Hrvatske, deloma Bolgarije in deloma Carigrada. Krščanstvo je prevladovalo šele v drugi polovici 9. stoletja za vlade Mutimirja, prvega srbskega krščanskega kneza.

Med makedonskimi Slovani so skušali Bizantinci že razmeroma zgodaj razširiti Kristusovo vero. Carigrajski patriarh Nikita (u. 780) je bil Slovan, po rodu iz teh krajev. Tako Srbi kakor makedonski Slovani so zelo težko sprejemali krščansko vero, ker niso razumeli grškega jezika. Šele ko so med nje prišli Metodovi učenci, ki so oznanjali evangelij v domačem jeziku in uvajali slovansko bogoslužje, se je pokristjanjenje močno pospešilo. Prvi organizator cerkve v Makedoniji je bil Metodov učenec Klement, ki je deloval v Ohridu. On je verjetno iznašel cirilico. Njegova škofija je obsegala skoro vso Makedonijo. Trudil se je za kulturni dvig naroda in odpiral šole, v katerih so se vzgajali duhovniški pripravniki.

KRATEK PREGLED ZGODOVINE CERKVE V JUGOSLAVIJI

Cerkev v Jugoslaviji je preživela mnoge viharje.

Vzhodni razkol se je postopoma razširil med vse Južne Slovane, ki so bili pod vplivom Carigrada. Da bi Franki onemogočili vpliv sosedne splitske škofije, ki je bila podrejena carigrajskemu patriarhu, na Hrvate, so ustanovili zanje posebno hrvatsko škofijo v Ninu. Obsegala je vso Dalmatinsko Hrvatsko in je bila podrejena naravnost papežu. Ko se je splitski nadškof v začetku 9. stoletja vrnil v edinstvo z Rimom, je postal "Primas Dalmatiae et Croatiae." Hrvatska je bila pod splitsko metropolijo do leta 1094, ko je bila ustanovljena Zagrebška škofija. Na hrvatskem ozemlju so v srednjem veku živeli samo katoličani. V 16. in 17. stoletju pa so Turki preselili iz srbskih krajev v vzhodne pokrajine (Glina, Vrginmost, Voćina, Pakrac) veliko pravoslavnega življa, da bi utrdili svoje meje.

V Dalmatinski Hrvatski so Metodovi učenci, ki so bili izgnani iz Velikomoravske, uvedli glagolsko bogoslužje v staroslovenskem jeziku. V začetku 10. stoletja so bili glagoljaši že ne samo mnogoštevilni duhovniki in redovniki ninske škofije, ampak tudi sam ninski škof Grgur Ninski. V Dalmatinski Hrvatski se je glagolsko bogoslužje tako močno ukoreninilo, da ga niso mogle iztrebiti najstrožje odredbe Rima in raznih sinod. Vzdržalo je do križarkkih vojsk in vse do leta 1248., ko je papež Inocenc IV. odobril slovansko bogoslužje v zapadnem obredu.

Cerkvene razmere v srbskih pokrajinah poznamo do dobe Nemanjičev le površno. Prvotno so bile škofije le v primorju, tako v Dukljі, Skadru, Drivastu, Ulcinju in Baru, ki je postala l. 1089 nadškofija, podrejena naravnost papežu. V notranjosti se sredi enajstega stoletja omenjajo tri škofije: prva v Trebinju, druga s sedežem ob gornji Bosni in tretja, raška škofija, s sedežem na dvoru velikega župana v Rasu. V vzhodnih pokrajinah so bili Srbi pod oblastjo ohridske arhiepiskopije, ki je imela na čelu po večini same Grke. Dasi so bili Srbi bizantinski nasprotniki, je vendar bizantinski cerkveni vpliv nadkriljeval zapadnega. K temu je največ pripomogel bizantinski obred, v katerem so Srbi sprejeli krščanstvo. Tako je končna ločitev carigrajskega patriarhata od Rima l. 1054 potegnila s seboj tudi Srbe, razen onih v barski škofiji. Takoj po pokristjanjenju se je začelo v Srbiji razvijati tudi meništvo. Ob Ohridskem jezeru stoji še danes samostan sv. Nauma, ki ga je zgradil ta učenec sv. Metoda leta 905. Srbski menihi so se naselili tudi na sv. gori Atos v Grčiji. Srbski veliki župan Štefan Nemanja je zgradil samostane Studenico ob Ibru, sv. Bogorodico in sv. Nikolo ob Toplici ter Djurdjeve Stubove. Po bitki pri Marici (1371) in po porazu Srbov na Kosovem polju (1389) so Turki utrdili svoje gospodstvo na Balkanu in za več stoletij določili usodo srbskih kristjanov.

V Bosni je vsa cerkvena zgodovina kmalu po pokristjanjenju pa vse do padca Bosne pod turško oblast (1463) v znamenju borbe med katoličani in bogomili. Ko je za slabotnega bolgarskega carja Petra (u. 969) bolgarska višja duhovščina živela razuzdano in so velikaši izžemali ljudstvo, je vstal v Bolgariji duhovnik Jeremija, ki si je nadel ime Bogomil. Po njem je nova vera dobila ime bogomilska. S posebno legendo, ki jo objavlja knjiga "Vprašanja Ivana Bogoslovca na Jezusa Kristusa", so skušali bogomili prepričevati vernike, da je ves vidni svet satanovo delo, samo duh in duhovni svet so božje iskre. Zavrgli so duhovno oblast in hujskali tlačane proti gospodarjem. Napadali so Cerkev zaradi razkošja in hoteli vse popraviti in očistiti. Zato so jih Grki imenovali patarene, t.j. čiste. V Bosni so se močno razvili za vlade bana Kulina. Po prihodu Turkov so bogomili prestopili v mohamedanstvo. Katoličani, ki niso zbežali pred Turki, so do konca turške okupacije ostali zvesti papežu.

Na zasedenem ozemlju so Turki najlepše cerkve takoj spremenili v džamije. Kristjanov sprva niso silili v islam, ampak so jih skušali pridobiti za Alaha z raznimi ugodnostmi. Največ uspeha so imeli v Bosni in Hercegovini. Večina prej bogomilskih plemičev se je oprijela nove vere in si tako rešila posestva ter pravice. Ti jugoslovanški muslimani so pozneje z največjo srditostjo razširjali islam proti zapadu in dali turški državi mnogo znamenitih mož. Ko se je število muslimanov radi naseljevanja, poturčevanja in večjih posadk močno dvignilo, se je začela za kristjane doba nasilij, brezpravnosti in preganjanj. Življenje krščankih podložnikov je postalo še težavnejše, ko je osvajanje hrvatskih in ogrskih krajev dalo turški ošabnosti novega poleta. Naravnost neznosem pa je postal položaj kristjanov od 17. stoletja dalje, ko je začela turška moč propadati in se je zato tem laže izživljala samovolja janičarjev in drugih okrutnežev. Nihče ni bil več varen življenja in imetja. Turška vlada je grozovito obdavčila kristjane, ker Turki niso plačevali nikakih davkov. Vsak odrasel kristjan moškega spola je moral plačevati v denarju sramoten davek harač kot odkupnino od smrtne kazni, ki bi ga po koranu morala zadeti, ker ni sprejel islama. Razen tega so kristjani plačevali desetino spahijem ali pa vakufom. Potujočega muslimana so morali brezplačno pogostiti in dati prenočišče njemu in konju. Najhujši pa je bil krvni davek, ispenč. Navadno se je vsakih pet let vršil nabor 10 do 12 letnih fantov. Turški vojaki so nepričakovano obkolili vas in pregledali mladino. Najbolj zdrave in krepke fante so izbrali in jih odpeljali, da nikdar več niso videli svojih staršev. Nekaj so jih prodali v sužnost, nekaj so jih vzeli turški dostojanstveniki za svoje osebne služabnike, večino pa so vzgojili v turške vojake, janičarje, ki so bili najzagrizenejši sovražniki krščanstva.

Ko je postala turška oblast skoraj že neznosna, so se bosanski frančiškani postavili na lojalno stališče do turške vlade in si izposlovali več pravic. Tako so n.pr. smeli popravljati stare cerkve in zidati nove. Ta realna politika je vplivala tudi na srbsko duhovščino, ki je prišla v začetku 16. stol. pod grškega arhiepiskopa v Ohridu. Tudi Turki so bili naklonjeni sporazumu radi velikega vpliva duhovščine. Tako je sultan Sulejman Veličastni obnovil l. 1557 srbski patriarhat na predlog velikega vezirja Mehmeda Sokolovića, ki so ga odvedli Turki iz Hercegovine že v mladosti in ga poturčili. Prvi patriarh obnovljenega patriarhata je postal vezirjev brat Makarij Sokolović, predstojnik samostana Mileševo. Tako so se v duhovnem oziru Srbi zedinili, ker je patriarhat obsegal vse pravoslavne kristjane od Ohrida do Budima.

V šestnajstem stoletju je Cerkev v Jugoslaviji zajel vihar protestantske reformacije. Luteranstvo pomenja v zgodovi ni katoliških slovanskih narodov prelom, Slovencem pa je ustvarilo književni jezik in dvignilo kulturno stanje s knjigo, pridigo, cerkveno pesmijo, tiskarno in šolstvom. Zahtevalo je namreč, naj vsak kristjan sam čita sveto pismo in naj bo bogoslužni jezik vernikom razumljiv.

Med slovenskim ljudstvom se je luteranstvo širilo najbolj po zaslugi Primoža Trubarja. Trubar je pridobil istrskega glagoljaša in verskega begunca Štefana konzula, da je prevajal njegove knjige v hrvaščino. Bivši štajerski deželni glavar in dolgoletni poveljnik Vojne krajine Ivan Ungand je s pomočjo kneza Krištofa za južne Slovane ustanovil biblijski zavod v Urachu. Jurij Zrinjski je vsilil novo vero na svojih posestvih v Medjimurju.

Luteranstvo je ustvarilo med Slovenci in Hrvati tako ozke literarne zveze, kako so bile pozneje smo še za ilirizma. Ker je hotelo poluteraniti ves slovanski Balkan, je Ungandov biblijski zavod tiskal knjige z malenkostnimi slovničnimi razlikami v latinici, v oglati hrvatski glagolici in v bosančici - posebni obliki cirilice. Vendar je imelo protestantstvo drugod manj uspeha kot med Slovenci. V Vojni krajini so njegovo širjenje podpirali kranjski in štajerski plemiči. V primorskih krajih so ovirali njegovo razširjanje Benečani. Na ozemlju glagoljaškega bogoslužja ter med Srbi in Bolgari ni imelo uspešnih vzpodbudnih gesel, ker je bilo bogoslužje ljudstvu v glavnem razumljivo.

Sedemnajsto stoletje so jugoslovanski narodi preživeli v znamenju katoliške obnove. Tridentinski cerkveni zbor in ustanovitev jezuitskega reda sta položila temelje katoliški obnovi, ki je hotela predvsem poživiti versko življenje med katoličani, jih s tem pripraviti za pionirje zedinjenja pravoslavnih s katoličani in tako zrahljati tla za skupno borbo proti turškim okupatorjem. Radi čimuspešnejše vzgoje duhovskega naraščaja kot semena katoliške obnove je bil ustanovljen vRimu Collegium Illyricum, kamor so sprejemali Hrvate in gojence iz Srbije/in Črne gore. Jugoslovanski duhovniki so prišli v Rimu v stike z ostalimi Slovani, zlasti z versko zedinjenimi Ukrajinci. Zato ni čudno, če je v duhu katoliške obnove vzgojena duhovščina osnovala za Hrvate književnost, ki je bila namenjena tudi Srbom. Z verskim zedinjenjem so hoteli združiti tudi vse južne Slovane. Oporo so našli v Rimu, zlasti v Družbi za širjenje vere. Ta družba je v 16. in 17. stoletju izdala v hrvatskem jeziku v latinici, glagolici in cirilici celo vrsto misalov, brevirjev, obrednikov, katekizmov, pridig, molitvenikov in življenjepisov svetnikov. Tudi bosanski frančiškani so izdajali knjige v latinici in cirilici. Ta književnost v živem narodnem jeziku je vplivala tudi na pravoslavne in muslimanske brate. Snovi in motivi katoliške književnosti so prišli tudi v narodne pesmi pravoslavnih Srbov. Tudi izrazito slovanska in protiturška miselnost dubrovniške književnosti 17. stoletja je sad katoliške obnove.

Površno sprejeto luteranstvo med jugoslovani ni pokazalo odporne sile. Ohranilo se je le na posameznih krajih, kjer so bili protestanti pod zaščito ogrskega plemstva ali kjer so Turki preprečili razmah katoliške obnove.

Avstrijski cesar Jožef II. je hotel iz Cerkve napraviti deklo države. Najprej je izdal tolerančni patent (1781), ki je zagotovil svobodo veroizpovedi in enakopravnost vseh ver v državi. Vendar se ga pozneje niti sam ni držal. Ukinil je v naših krajih veliko samostanov, ki se niso bavili z dušnim pastirstvom, šolstvom ali postrežbo bolnikov, in jim zaplenil premoženje. Iz njega je ustanovil verski sklad za ustanavljanje novih župnij in za vzdrževanje bogoslovskih semenišč. Od duhovščine je zahteval, da razglaša v cerkvi vse, tudi gospodarske vladne razglase. Radi varčevanja je prepovedal pokopavanje mrličev v krstah. Z vso silo je podpiral ponemčevanje.

Podobno kot imamo v Jugoslaviji različne narode, imamo tudi različne vere. Zgodovinski razvoj je prinesel, da smo Slovenci in Hrvati danes po večini katoličani, Srbi pa pravoslavni. Med Makedonci, Črnogorci in Bosanci je precej muslimanov.

KATOLIČANI V JUGOSLAVIJI

V Jugoslaviji je okoli 7 milijonov katoličanov, od teh večji del v Sloveniji in na Hrvatskem. Precej katoličanov je tudi v Bosni in Hercegovini, nekaj tudi v Srbiji, Makedoniji in v Črni gori.

V Jugoslaviji je 23 katoliških škofij. V Sloveniji 3 /Ljubljana, Maribo, Koper/. Na Hrvatskem 11 /Zagreb, Split, Poreč, Reka s Senjem, Pulj, Šibenik, Dubrovnik, Zadar, Djakovo, Krk, Hvar in Križevci/. V Bosni in Hercegovini so 3 /Sarajevo, Banja luka in Mostar/. V Srbiji so 3 /Beograd, Subotica in Zrenjanin/. V črni gori sta 2 /Bar in Kotor/. V Makedoniji je 1 /Skopje/.

Vseh katoliških škofov v Jugoslaviji je 28. Med njimi je en kardinal, 5 nadškofov in nekaj pomožnih škofov. Katoliških duhovnikov je v Jugoslaviji približno 3500.

V Jugoslaviji deluje več moških redov in kongregacij: cistercijani, dominikanci, frančiškani, minoriti, kapucini, jezuiti, kartuzijani, križniški red, lazaristi, salezijanci idr. Ženski redovi in kongregacije v Jugoslaviji pa so: benediktinke, baziljanke, karmeličanke, klarise, uršulinke, bolniške sestre sv. Vincenicja Pavlanskega, dominikanke, klanjateljice predragocjene krvi Isusove, Kćeri božje ljubavi, Kćeri milosrdja, družba hčera krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavelskega, Milosrdne sestre sv. Vinka Paulskoga, sestre sv. križa, služavke maloga Isusa, šolske sestre III. reda sv. Frančiška Asiškega, uboge sestre učiteljice de Notre Dame./

Katoličani v Jugoslaviji imajo več časopisov: Glas Koncila, Družina, Glasnik Srca Isusova i Marijina, Vjesnik Djakovačke biskupije, Ognjišče, Svesci - Krščanska sadašnjost, Knjižice, Ministrant, Mali koncil, Blagovest idr.

LOČENI KRISTJANI V JUGOSLAVIJI

Pravoslavnih kristjanov je v Jugoslaviji nad 7 milijonov. Tudi oni so razdeljeni v škofije. Imajo 24 škofov. Nad vsemi je beograjski patriarh, ki je poglavar Srbske pravoslavne Cerkve. Pravoslavni imajo okoli 1500 duhovnikov. Tudi v Ljubljani imajo svojo cerkev (na sliki).

Makedonska pravoslavna Cerkev je leta 1958 dobila avtonomijo v okviru srbskega patriarhata, leta 1967 pa je postala popolnoma samostojna.

Med zadnjo svetovno vojno je bila pravoslavna cerkev v Jugoslaviji v težavnem položaju, razpeta med različnimi strankami. V Bosni in Hercegovini so jo preganjali ustaši. Po vojni je nastopilo pomanjkanje duhovščine, kar je imelo žalostne posledice še posebno pri verski vzgoji ljudstva. V zadnjem času se škofje trudijo, da bi povsod uvedli verski pouk. Zavedajo se namreč, da bi pomanjkljiva verska vzgoja imela lahko v bodočnosti težke posledice. Tudi čudoviti srbski samostani so skoraj prazni. Živo pa se ohranjajo med pravoslavnim ljudstvom stara izročila, zlasti značilna "slava", to je praznovanje svetnika, družinskega zavetnika. To je v veliko oporo delovanju pravoslavne Cerkve. Za bogoslovsko izobrazbo skrbi teološka fakulteta sv. Save v Beogradu.

Od pravoslavnih kristjanov se moremo katoličani marsikaj dobrega naučiti. Splošno je znano, s kakšno ljubeznijo opravljajo sveto bogoslužje in s kakšno gorečnostjo iščejo Boga.

Zgled. Pravoslavni imajo navado, da na sveti večer dajejo jedila na okno, da si jih revnejši lahko poljubno vzamejo in se preskrbijo za praznike. Ko se je neki študent posmehoval temu običaju, češ, kako nespametni so ljudje, da kar tako proč mečejo jedi, ne da bi se prepričali, ali jih res vzame potreben siromak ali pa kak ničvreden potepuh, mu je verni pravoslavec odgovoril:"Morebiti se pa sam Kristus skriva v siromaku, ki se oglasi pri mojem oknu." Pravoslavni nočejo posnemati trdosrčnih betlehemskih prebivalcev, ampak želijo, da bi se Kristus vsaj skozi okno ozrl v njihovo hišo. Verni pravoslavni se ne boje žrtev, samo da bi mogli najti Kristusa in biti z njim.

Pravoslavni zelo cenijo sveto pismo, spise vzhodnih očetov in duhovnih pisateljev in težijo k popolnemu zrenju resnice. Vsa Moskva je poznala in spoštovala Štefana Vasilijeva. Hodil je po mestu in ponujal evangelij:"Bratje, ves smisel vašega življenja je v evangeliju. Vzemite ga in čitajte!"

Poklicali so ga na policijo. Uradnik ga je strogo vprašal: "Kakšen poklic imaš?"

A ta namesto odgovora:"Dovoli, da pomolim." Pokleknil je in na glas molil:"Razsvetli me, o Bog, da bom mogel odgovarjati oblastnikom tega sveta, razsvetli tudi nje..." Molil je tako dolgo, da se je uradnik naveličal. Pogledal je njegove listine in ga odslovil. Štefan Vasilij pa:"Kupi, brat evangelij in ga čitaj!" In uradnik je kupil.

Mnogi katoličani se niti od daleč ne morejo primerjati z dobrimi in vernimi pravoslavnimi, ki so požrtvovalni, goreči in prisrčni.

Njihova molitev za zedinjenje v čast sv. Cirilu in Metodu je tako lepa, da bi jo morali tudi katoličani večkrat ponavljati.

Molitev:"Bogomodra Ciril in Metodij, apostola in učitelja slovanskih dežel, prosita Vladarja vseh, naj utrdi vse slovanske rodove v pravi veri in soglasju, podeli svetu mir in reši naše duše."

Ljubezen do Marije. Ena najlepših odlik pravoslavja je je nežna in otroška pobožnost do Marije. Prav tej goreči ljubezni do Marije se imajo vzhodne Cerkve zahvaliti, da so kljub burni zgodovini ohranile zvestobo Kristusu in da jih mohamedanstvo ni popolnoma použilo in vsrkalo vase.

Znana je Marijina podoba "Bogoljubskaja", ki jo je dal narisati Andrej Bogoljubov leta 1158, in predstavlja Marijo v pogovoru z Jezusom. Marija drži v levici pergament, na katerem je napisana njena prošnja za mir in edinost med vsemi cerkvami, ki časte Bogorodico.

Protestanti. V Jugoslaviji so štiri skupine protestantskih kristjanov: hrvaško-bosenska, slovaška, madžarsko-nemška in prekmurska. Prekmurskih protestantov je okoli 25 tisoč.

Krščansko življenje teh bratov dobiva hrano iz vere v Kristusa, okorišča se z milostjo svetega krsta in s poslušanjem božje besede. Razodeva se v zasebni molitvi, v premišljevanju svetega pisma, v življenju krščanske družine in v bogoslužju občestva. Čut za pravičnost in iskrena ljubezen do bližnjega sta tudi med jugoslovanskimi protestanti prebudila mnogo ustanov za lajšanje duhovne in telesne bede, za vzgojo mladine, za uresničevanje bolj človeka vrednih socialnih življenjskih razmer in za splošno utrditev trajnega miru.

Zgled. V veroučni knjigi imate še zanimiv podatek o tem, kako so se Jugoslovani ob ljudskem štetju leta 1953 izjavili glede vere. 84% Jugoslovanov je izjavilo, da veruje v Boga. Ko so vprašali nekega statistika, kako bi razložil, da je toliko Jugoslovanov vernih, je odgovoril:"Jugoslovani hočejo biti srečni."

"Kaj ima sreča opraviti z vero v Boga?" so ga vprašali dalje.

"To je pa tako," je začel razlagati. "Če ljudje hočejo biti srečni en dan, zakoljejo prašiča. Tisti, ki hočejo biti srečni en teden, si kupijo novo obleko. En mesec, to je medeni mesec, so srečni tisti, ki se poročijo. Tisti, ki želijo biti srečni vsaj eno leto, si poiščejo dobrega prijatelja. Nekateri želijo biti srečni vse življenje. Zato se trudijo, da bi živeli pošteno. 84% Jugoslovanov pa je, ki hočejo biti srečni vso večnost. Zato verujejo v Boga in se trudijo, da bi po veri tudi živeli."

Statistik je imel prav. Zaradi časnih koristi ni treba verovati. Človek mora verovati, če hoče biti večno srečen. Jezus je namreč rekel:"Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan."

POSEBNA NALOGA CERKVE V JUGOSLAVIJI

Jugoslovanski katoličani, ki živimo v skupni domovini s pravoslavnimi in protestantskimi kristjani, imamo dolžnost, pa tudi ugodno priliko, da več storimo za zedinjenje vseh kristjanov.

Zgled. Papež Janez XXIII. je dolga leta deloval med pravoslavnimi v Bolgariji in nam dal najlepši zgled, kako naj živimo skupaj z njimi. Najprej se moramo zavedati, da so naši bratje v Kristusu. V poslovilnem govoru, ki so ga iz cerkve sv. Jožefa v Sofiji prenašali po radiu, je mons. Roncalli takole govoril pravoslavnim Bolgarom:"V katoliških predelih Irske je ohranjen star običaj, po katerem po vseh hišah postavljajo v božični noči na okno gorečo svečo. Pokazala naj bi sv. Jožefu in Devici Mariji, ki iščeta zatočišča v sveti noči, da ju v tisti hiši, ob ognju in po milosti božji obloženi mizi, čaka družina. Kjerkoli bom, četudi na koncu sveta, bo našel izgubljen Bolgar, ki bo šel mimo mojega doma, na oknu gorečo svečo. Potrkal bo na moja vrata in se mu bo odprlo, naj bo katoličan ali pravoslaven. Bolgarski brat: le tako naj se predstavi, dovolj bo, da bo mogel vstopiti in najti v mojem domu najtoplejše in najbolj ljubeznivo gostoljubje."

Spoznavajmo se z ločenimi brati, priznavajmo, kar imajo dobrega in dajajmo jim zgled resničnega krščanskega življenja.

Ko je bil mons. Roncalli delegat v Turčiji, je leta 1937 vprašal, ali bi bil dobrodošel, če bi obiskal zunanje ministerstvo. Čeprav je bila država močno laična in proti vsaki veri, so mu odgovorili, da bi bili njegovega obiska zelo veseli. Sprejel ga je podsekretar Numan Rifat Menemencoglu.

"Ker sem službeno v Ankari, sem vesel, da se morem pokloniti turškim predstavnikom," mu je dejal mons. Roncalli.

"Jaz pa sem vesel, da vas osebno poznam in vam morem povedati, da ima turška vlada do vas in do slavne vere, ki jo predstavljate, največje spoštovanje."

"Zahvaljujem se vam. Upam, da so mogle turške oblasti opaziti, kako katoličani spoštujejo njihove zakone, dasi niso vedno posebno razveseljivi. Cerkev je vesela napredka Turčije in tega, da je našla v vaši ustavi nekaj osnovnih krščanskih načel, tudi če se verskemu duhu, ki ta načela uvaja, zdi, da je cerkev v nesoglasju z njimi."

"Laičnost države je naše osnovno načelo in jamstvo naše svobode."

"Cerkev je ne bo prizadela. Ker pa soglašamo v tem, kar zadeva nravna načela, bomo mogli del poti prehoditi skupaj..."

Da, s pravoslavnimi brati soglašamo skoraj v vseh verskih resnicah in nravnih načelih. Zato lahko velik del poti prehodimo skupaj z njimi.

Ko je Italija v zadnji svetovni vojni napovedala vojno Franciji, je mons. Roncalli, ki je imel pri sebi več francoskih duhovnikov, objel mons. Guilloisa in mu rekel: "Najini deželi sta v vojni, a midva se počutiva brata bolj kot kdajkoli in delava za mir."

In v velikonočnem govoru je dejal: "Vsak izmed nas rad presoja dogodke z vidika tiste peščice zemlje, po kateri hodi; to se pravi, z vidika svoje domovine. To je velika iluzija. Treba se je dvigniti in pogumno zaobjeti celoto; dvigniti se je treba tako visoko, da izginejo pregraje, ki ločijo bojevnike."

- Da. Če hočemo živeti z ločenimi kristjani v bratski ljubezni, se moramo tudi mi dvigniti tako visoko, da bodo izginile pregraje, ki nas ločijo.

Delo za zedinjenje kristjanov pospešujemo z zglednim življenjem po veri, z deli krščanske ljubezni in z molitvijo. Pregraje med nami in ločenimi brati ne bodo izginile, če se ne bomo vedno znova prenavljali v duhu, če se ne bomo znali zatajevati in če ne bomo v ponižnosti in krotkosti služili bližnjemu. Če bomo res živeli kot katoličani v vsej ponižnosti in krotkosti, če bomo drug drugega prenašali v ljubezni, če bomo prosili Boga in ločene brate odpuščanja in jim tudi mi odpustili in če bomo res težili po čistem evangeljskem življenju, bomo tudi v Jugoslaviji, ki je v verskem pogledu tako pestra, z vsemi lahko živeli v miru in si pomagali k skupnemu duhovnemu in snovnemu napredku.

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Jugoslovani so prejeli katoliško vero iz Ogleja, Salzburga, iz dalmatinskih mest in iz Carigrada.

Dediščino vere, ki smo jo prejeli, moramo množiti in dati naprej. Kako naj to storimo, nam daje zgled papež Janez XXIII. Nekaj misli iz njegovega dnevnika za leta 1938-1940.

Dnevnik nadškofa Roncallija. Potrpežljivost in mir sta dve lepi čednosti. Kakor ne smemo ničesar opustiti, tako ni dobro ničesar prehitro storiti. Vljudnost je ena izmed vej na drevesu ljubezni. Spreobrnenje narodov je skrivnost božja: moramo veliko študirati, delati, trpeti in mnogo moliti. Če hočemo vpeljati red, mir in verski napredek, moramo skrbeti, da nas bodo ljudje predhodno ljubili (26.jul.1938).

Kjer ni ljubezni, ni ničesar pričakovati. Gospod, daj nam drobec svojega Duha (9. avg. 1938).

Ko občujemo z dušami, moramo skrbeti, da se jim približamo; celo prodreti moramo v nje, vendar pa z istim duhom, s katerim občuje z njimi Kristus; duh Kristusov je z njimi gotovo bolj prijazen kot pa naš (23. okt. 1938).

Obiskovanje bolnikov je delo usmiljenja, ki vedno koristi tudi dušam (6 marca 1939).

K mojemu ubogemu studencu prihajajo najrazličnejši ljudje. Moja naloga je, da dam vode vsem. Smatram, da je lepo delo ljubezni, če pustim dober vtis v srcu celo kakega razbojnika; ob svojem času bo prinesla blagoslov (24. feb. 1940).

Kjer v osnovi ni božje ljubezni, tam ni mnogo upanja (14. maja 1940).

Lepo pravilo zame: Dati vse, pa ne iz dolžnosti (5. sept. 1940).

Po ljudskem štetju, ki se je izvršilo v nedeljo, šteje Turčija 17.869.901 prebivalca. Tudi moje ubogo ime je med njimi. Naj dodeli Gospod enako milost in usmiljenje vsem tem dušam, ki so bile preštete z menoj vred. Skoraj v vseh 30 mestih Turčije, ki štejejo nad 20.000 prebivalcev, so v starih časih že bili škofijski sedeži. Moja duša se tesno združuje s toliko zgodovino in s tolikim življenjem (25.okt.1940).

Zelo rad delam dobro drugim, ko vidim, koliko dobrega stori meni Gospod (25.dec. 1940).

2. Cerkev v Jugoslaviji sta hudo prizadela vzhodni razkol in turški napadi.

Osmrtnica. Žurnal Moskovskoj Patriarhii piše januarja 1963 na 74. strani v osmrtnici za papežem Janezom XXIII.:

"Čeprav je bila po človeški slabosti pretrgana vez ljubezni med rimsko in pravoslavno Cerkvijo, so pravoslavni ljudje vendarle vedno čutili skupnost med obema apostolskima Cerkvama - členoma enega in istega Kristusovega telesa. Čeprav je bila vez med rimsko in pravoslavno Cerkvijo raztrgana, je ruska cerkev vedno priznavala veljavnost zakramentov rimske Cerkve, ki je ohranila nepokvarjeno apostolsko nasledstvo. V mnogih primerih svetosti in pobožnega življenja med sinovi rimske Cerkve so pravoslavci vedno videli prisotnost

božje milosti in zalog bodočega zbližanja.
Tisoč let smo lepo živeli skupaj, a nesrečen razkol nas je razdelil. Vzroke je treba iskati v grehu, ki živi v človeku. Pa so krive razkola tudi različne zgodovinske razmere, nacionalno sovraštvo, želje po gospostvu mogočnih ljudi, medsebojno nerazumevanje, teritorialne razdelitve, vojne in politika. Papež Janez XXIII. je odstranil mnogo tega, kar bi moglo zagraditi pot k edinstvu."

3. Katoličanov je v Jugoslaviji 7 milijonov. Prav toliko je tudi pravoslavnih.
Sožitje. Papež Janez XXIII. je zbudil v vsem človeštvu žive želje po resničnem, aktivnem in novim razmeram primernem sodelovanju in sožitju za blagor vseh ljudi na osnovi prirodnih vrednot, zdravega človeškega ustvarjanja in, kjer je mogoče, tudi nadnaravnega življenja. Sodelovanje pa zahteva medsebojno spoznanje, spoštovanje, ljubezen. Od tukaj pa ni daleč do bratskega dialoga. Dobri papež je tolikokrat ponavljal: "Prima abbracciamoci, poi discuteremo - najprej se objemimo, potem bomo razpravljali in se razgovarjali."
Vedno je bil proti temu, da bi katoličani nosili med ločene brate svoja politična teženja in svojo narodno kulturo. Hotel je, naj jim prinašamo samo Kristusovo luč in ljubezen, ker to in samo to pričakujejo od nas. Še več. Da bo naše delo za Boga uspešnejše, moramo skrbeti, da njihovo lastno kulturo pospešujemo. V posodo njihove domače kulture polagajmo zaklade Kristusovega nauka in milosti.

4. Ob ljudskem štetju 1953. leta je 84% Jugoslovanov izjavilo, da verujejo v Boga.
Procent brezvercev je torej zelo majhen. Vendar pa je tudi veliko vprašanje, kakšna je vera tistih, ki so izjavili, da verujejo v Boga. Nekateri samo verujejo, da je Bog, v resnici pa živijo tako, kakor da bi ne verovali in da bi ga ne bilo. Seveda je taka vera mrtva. Kaj pomaga, če so krščeni in zapisani v matičnih registrih kot verni, če pa njihova vera ne obrodi sadu dobrih del. So kakor košato figovo drevo, na katerem Kristus ni našel sadu. Zato ga je preklel in se je posušilo.

5. Jugoslovanski kristjani imamo priliko in dolžnost, da več storimo za zedinjenje vseh kristjanov.
Zgled. Angleži in Nemci so igrali svoje zadnje karte v Grčiji, ki se je mučila v smrtnem boju. Potem se je nenadoma razširila strahotna novica: Atene so minirali. Ko bodo vstopale prve angleške kolone, bodo spomeniki, ceste in hiše zletele v zrak ob ponorelem izbruhu zemlje. Mons. Roncalli je tedaj s posredovanjem Vatikana začel spet nova težavna pogajanja z glavnima vodstvoma nemških in ameriških vojnih sil. Atene in Rim sta glavni mesti dveh civilizacij, lastnici neprecenljivih spomenikov umetnosti, ki je skupna dediščina vsega človeštva. Predlagali so, naj ju zategadelj imajo za "Odprti mesti" in zato naj ne bo vojnih spopadov znotraj njunega obzidja. Ko so Angleži nenadoma prenehali bombardirati, je bilo jasno, da je bil sporazum dosežen.
Vsak izmed nas more z molitvijo, z zglednim življenjem po veri in z deli krščanske ljubezni doseči, da bo okolje, v ka-

terem živi, "odprto mesto" brez raznih spopadov, podtikanj, sumničenj, nevoščljivosti, sovraštva, da bodo bratje, četudi so včasih različnega mišljenja, živeli med seboj v miru in ljubezni. Preveliki so spomeniki krščanstva, ki so nam jih ohranila stoletja, da bi jih smeli s svojo nepremišljenostjo, neobvladanostjo in sovražnimi razpoloženji prav v naši dobi uničiti. Naj bo Jugoslavija "odprto mesto" znotraj katerega ne bo nobenih vojnih spopadov ne med njenimi verami ne med njenimi narodi. Za to delajmo in za to tudi molimo!

Podčrtaj številke: 2,3,5,6,9 in 10. Ostale prečrtaj!

Pravoslavni imajo ob koncu jektenije po spremenjenju tole lepo molitev:"Izprosimo si edinstvo vere in zedinjenje s Svetim Duhom ter izročimo sami sebe in drug drugega in vse naše življenje Kristusu Bogu." Prepišimo to molitev v veroučni zvezek pred "Zapomni si".

Tedenska akcija. Izpolnili bomo prvi pogoj za zedinjenje vseh kristjanov: V soboto bomo vsi opravili dobro spoved in se notranje prenovili. Zedinjenja ne bo, če se kristjani notranje ne prenovimo. Začetek notranje prenovitve pa je dobra spoved.

BERILO

Zločin in sprava

Bilo je leta 1945. Lepo majsko dopoldne. Koliko bi mogla biti ura? Deset? Enajst? Nismo točno vedeli. Čutili smo le, da je to izredna ura. Nekaj takega kot začetek novega sveta.

Zadnje mesece vojne je bila v naši vasi četa nemških vojakov. Bili so po večini Bavarci, zreli možje, utrujeni vojščaki, ki so se vrnili iz Stalingrada in ruskih step. Niso nam delali sile. Vedeli so, kaj je lakota, kaj pomeni imeti otroke in kaj se pravi živeti na karte. Skrbeli so za konje, čistili orožje in včasih je nekdo izmed njih tudi zaigral na harmoniko. Čeprav smo takrat živeli z njimi v miru, vendar nismo mogli pozabiti, da na zeleno-sivih uniformah nosijo roparskega orla, ki je storil mnogo krivic našemu narodu. Izogibali smo se jih, kolikor je bilo le mogoče.

Tistega majskega jutra so odšli. Oddahnili smo se, ker smo vedeli, da jih ne bo več nazaj. Čakali smo osvoboditelje, ki so zmagoslavno prodirali od juga. Tedaj se je zgodilo...

Opazili smo človeka v nemški vojaški obleki, brez čelade in orožja. Tekal je med hišami kakor izgubljena ovca. Oziral se je na levo in na desno. Dekleta na vasi so pred njim zbežale v cerkev. Človek je ostal sam sredi vasi, napremičen in kakor ukopan. Janez je dal znamenje:

"Fantje, glejte ga!"

Nekaj kozarcev je padlo na tla. Nekdo je globoko vzdihnil. Vsi so se spogledali. Po dveh ali treh trenutkih tišine je nekdo v kotu sobe zaklical:

"Brez orožja je! Kaj čakamo?"

Nobeden ni ugovarjal. Nobeden ni predlagal, da bi ga ujeli. Kakor da bi tisto majsko jutro izbruhnilo na dan vse sovraštvo, ki je že pet let prikrito tlelo v srcih. Sedaj se lahko maščujejo, sedaj ga lahko ubijejo.

"Brez orožja je!" so vpili razgreti vaščani. "Pojdimo!"

Gruča je planila iz gostilne.

Težko mi je pripovedovati, kaj se je potem zgodilo. Skozi gostilniško okno sem razločno videl in slišal. Človek se je dolgo branil. V bavarskem narečju je rekel napadalcem:"Pustite me. Ničesar vam nisem storil. Doma imam ženo, mater in štiri otroke."

Čimbolj je prosil, da bi ga pustili, tembolj so ga napadali. Tolkli so ga s pestmi in palicami. Pobirali so kamenje in ga lučali vanj. Končno se je človek krvav in mrtev zgrudil ob zidu. Še dolgo so njegove steklene oči gledale podivjane vaščane, kakor da bi vpraševale:

"Zakaj?- Bratje zakaj? Kaj sem vam storil?"

Tri leta so vaščani prikrivali zločin uboja. Bavarčevo truplo so vrgli v reko in si umili roke. Od tistega dne jim nobena stvar ni šla več po sreči. Nalezljive osepnice so prišle nad otroke. Štirje so celo umrli. Suša je uničila skoraj ves pridelek. Svinjska kuga je morila po hlevih. Nesreče so se skrivnostno množile. 7. avg.1947 je sredi noči strašen požar uničil več kot polovico vasi. Ljudje so začeli vedno bolj misliti na zločin ob koncu vojne.

Bilo je na veliko noč 1948. Nič več nisem mogel vzdržati. Ponoči sem večkrat sanjal o človeku, ki so ga moji sovaščani pobili kot psa. Tedaj sem imel enajst let. Toda pri enajstih letih je človek že pri pameti in lahko razmišlja. Ali nisem bil tudi jaz prav tako kakor drugi odgovoren za zločinski umor? Mirno sem gledal nečloveško početje, ne da bi stekel ven in zavpil, naj pustijo človeka živeti. Večkrat sem moral misliti na ženo, na mater in na otroke pokojnega. Morda v neki bavarski vasi, takšni kot je naša, še vedno čakajo, da se bo vrnil. Tisto veliko noč nisem mogel več zdržati. Nalomil sem cvetočih jablanovih vej in jih položil ob zid, kjer se je človek mrtev zgrudil. Vsem, ki so me vprašali, zakaj to počenjam, sem govoril:"Za njega, za onega nedolžnega človeka. Hudo smo grešili!"

Vaščani so se odkrivali in molili. Tudi sami so začeli na kraj zločina prinašati cvetje. Svoje krivde sem se obtožil pri spovedi. Isto so storili skoraj vsi, ki jih je težila vest. Niso mogli več biti morivci. Po treh letih smo zopet občutili in doživeli velikonočni mir". (Janez Zbačnik).

Miru, sprave in zedinjenja ni brez dobre spovedi.

12. učna enota

CERKEV V SLOVENIJI

V PREMISLEK

Brez poznanja zgodovine ni mogoče razumeti sedanjega verskega in kulturnega razvoja našega naroda. Cerkev je tako tesno povezana z zgodovino našega naroda, da se upravičeno sodi, da je budila in ohranila narodno zavest. Če smo Slovenci še Slovenci gre glavna zasluga prav Cerkvi, ki je naš narod obvarovala pred nemškim in italijanskim potujčenjem. Zgodovina Cerkve v Sloveniji utrjuje našo vero, ker kaže, da je katoliška Cerkev kljub vsem spremembam in viharjem , ki so šli čez naš narod, ostala vedno ista, kot je bila za časa apostolov. Še več! Edino ona je v najtežjih urah naše zgodovine stala našim prednikom zvesto ob strani in jim dajala moč, da niso klonili.

Didaktični cilj: Otrokom podati kratek pregled zgodovine Cerkve v Sloveniji in prikazati sedanje stanje Cerkve pri nas.

Pedagoški cilj: Zbuditi in utrditi v otrocih smisel za pobožnost, vernost in srčnost, ker je napredek in obstoj Cerkve med našim narodom, v kolikor je odvisen od ljudi, pogojen prav s temi tremi krepostmi.

Pripomočki: Gruden: Zgodovina slovenskega naroda, Vd/22 - Zgodovina Cerkve v Sloveniji, C/97 - Sv. Ciril in Metod, VS/3,4 - Škof Anton Martin Slomšek, VS/5 - Škof Friderik Baraga.

Pomni! Vsaka kateheza ne zahteva samo priprave, ampak tudi pospravo. Zapomniti si je treba najvažnejše dogodke in doživljaje, preiskati zakaj kaka stvar ni uspela, dopolniti pomanjkljivosti in zabeležiti izkustva za naslednje ure. Vse to lahko narediš v nekaj minutah. Vendar ima taka kratka pospravа zelo koristne izsledke in namigljaje za vedno bolj popolno katehizacijo.

UVOD

Slovenski izseljenec, ki živi v Franciji, je poleti obiskal domovino. V nedeljskem jutru se je z avtom odpravil na Brezje. Začudil se je, ko je videl, da je trg pred cerkvijo poln avtobusov in avtomobilov, v cerkvi in tudi okrog cerkve pa polno romarjev. Izvedel je, da so bili mnogi izmed njih vso noč v cerkvi in so ves čas molili in peli.

Ko je obiskal drugo slovensko božjo pot, Sveto goro pri Novi Gorici, je zagledal podoben prizor.

Slovenskemu duhovniku je pripovedoval:"Nisem vedel, da je versko življenje v Sloveniji tako živo. Toliko cerkva sem videl obnovljenih, kar sem pa doživel na Brezjah in na Sveti gori, me je spravilo čisto iz sebe.

Slovenski izseljenec se je ustavil samo pri enem znamenju, ki kaže, da je Cerkev v Sloveniji živa: pri romarjih. Bistvo krščanskega življenja pa ni samo v romanjih.

Da je Cerkev v Sloveniji živa, kažejo še tale znamenja: S protokolom leta 1966 je bil položen soliden temelj za sožitje oz. koeksistenco Cerkve in države v naši socialistični družbi. Čeprav ne išče nobenih posebnih privilegijev v socialistični družbi, lahko rečemo, da z mnogimi akcijami, ki so lastne le njej, veliko doprinese k rasti svobode in vedno boljših humanih in družbenih odnosov med vsemi Slovenci.

Tudi v Sloveniji si Cerkev prizadeva, da bi čimbolj uveljavila načela 2. Vatikanskega koncila. Kolikor ji to uspe, dobiva tudi priznanje socialističnih oblasti, da vzgaja dobre državljane in opravlja družbeno koristno delo.

Cerkev v Jugoslaviji in še posebno v Sloveniji, ki je pretežno katoliška, daje vsemu svetu zgled, kako je mogoče uskladiti delovanje Cerkve in socialistične družbe v obojestransko korist in v napredek naroda. Da je Cerkev v Sloveniji živa, se vidi tudi iz tega, koliko dela za vzgojo mladine, koliko ur verouka imajo duhovniki, iz obnovljenega bogoslužja, iz verskih publikacij kot so: Družina, Ognjišče, Knjižice, Cerkev v sedanjem svetu, Bogoslovni vestnik in razne verske knjige in brošure.

Da je Cerkev v Sloveniji živa, se vidi tudi iz tega, ker se trudi, da bi liturgične skupnosti bile tudi skupnosti ljubezni in dobrodelnosti, ker veliko pomaga pri ublaževanju trpljenja posameznikov in družin pri elementarnih in drugih nesrečah.

Vsekakor lahko rečemo, da je veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost naših ljudi, posebno ubogih in kakor koli trpečih - obenem tudi veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost katoliške Cerkve v Sloveniji, in ničesar resnično človeškega ni, kar bi ne našlo odmeva tudi v njej. Zato se Cerkev čuti resnično in na notranji način povezana s Slovenskim narodom in z njegovo zgodovino.

RAZLAGA

SLOVENCI POSTANEJO KRISTJANI

Cerkev je živela v naših krajih že pred naselitvijo Slovencev. Zato moramo njeno zgodovino v naši deželi ločiti: na dobo pred prihodom in po prihodu Slovencev. Krščanstvo se je začelo širiti po naših krajih že tedaj, ko so bili pod rimsko oblastjo. Mesto Sirmium, kjer je bil sv. Andronik, učenec sv. Pavla, prvi škof in Akvileja sta pošiljala blagovestnike v naše kraje. Sv. Mohor, prvi akvilejski škof, in sv. Fortunat, njegov diakon, sta bila prva oznanjevalca katoliške vere v naših krajih.

V prvih stoletjih po Kristusu je Cerkev v naših krajih zelo počasi napredovala, ker se je morala boriti s poganstvom, ki je bilo pri vojaškem prebivalstvu močno ukoreninjeno. Vendar se kaže v 4. stoletju velik napredek. To nam pričajo krščanski spomeniki, močno razvito redovništvo, mučenci in precejšnje število škofij. V petem stoletju so bile na našem ozemlju tele škofije: v Emoni (Sv. Maksim), v Petoviju (sv. Viktorin), v Celeji (sv. Maksimiljan), v Tiburniji (škof Pavlin). Na naših tleh se je vršil tudi zadnji odločilni boj med poganstvom in krščanstvom. Bojeval ga je cesar Teodozij s svojim tekmecem Evgenijem leta 394 v Vipavski dolini ob reki Hubelj.

Preseljevanje Slovanov. Lepo obetajoč razvoj Cerkve v naših krajih je popolnoma uničil vpad divjih narodov. Leta 381. so Gotje razdejali Ptuj in zatrli tamošnjo krščansko škofijo. Posebno poguben je bil naval Hunov. Preko naših krajev so drli v Italijo. Takrat je menda padla tudi Emona. Za Huni so prišli germanski rodovi Rugijcev, Herulov, Gepidov in Longobardov. Vsi ti so drli preko naših pokrajin. Zadnji v tej vrsti so bili Slovenci.

Ko so se Slovenci naselili v Karantaniji, Panoniji in ob Soči, so bili pogani. Oboževali so naravo in njene sile. Kar je dobrega na svetu, so verovali, da pride od bogov, kar pa je slabega, od besov. Kakor so sami živeli v zadrugah, tako so si predstavljali, da tudi bogovi žive v zadrugi. Gospodar in skupni oče vseh bogov je bil Svarog ali Perun. Svarog pomeni nebo, nebesni svod, ki oklepa zemljo. Zato so mislili, da iz njega vse izvira. Sonce so nazivali z imenom Daždbog, ker daje blagoslov in rodovitnost. Triglav je bil gospodar morja, zemlje in zraka. Veles je bil bog pastirjev,Vesna boginja pomladi, Lada boginja rodovitnosti. Izmed besov je Morana predstavljala smrt in zimo, Stribog pa pogubonosno nevihto. Božanska bitja nižje vrste so bile Vile, ki so živele v vodah, po gorah in gozdovih. Bile so lepe mlade deklice, zračnih teles, odete v bele tančice, ki so se mnogokrat prikazovale ljudem, jim bile naklonjene in rade pomagale s svetom in dejansko. Njim slične so bile rojenice, tri sestre, ki so bivale v votlinah in določevale novorojencem usodo. Milost dobrih bogov in varstvo pred hudimi besi so si stari Slovani skušali nakloniti z molitvijo in daritvami. Templjev, svetih hramov in duhovnikov niso imeli. Župan je bil hkrati duhovnik, ki je v imenu naroda opravljal daritve. Največji praznik je bil ob času zimskega sončnega prevrata, ko pričenja dan rasti. Imenovali so ga Koleda ali Badnjik. Kres je bil praznik sonca in ognja. Tedaj so prižigali kresove. Naši poganski pradedje so bili prepričani, da je človeška duša neumrljiva in da prične onstran groba novo življenje.

Poganski nazori in običaji so se v novi domovini le počasi umikali krščanstvu. Še tedaj, ko so že stale krščanske cerkve in se je ljudstvo v njih zbiralo k božji službi, so se krčevito obdržali razni poganski obredi. Marsikje je ljudstvo svoje prvotne poganske obrede preneslo na krščanske svetnike in cerkvene praznike. (Prim.. Grudnovo zgodovino slovenskega naroda).

Pokristjanjenje. Krščanska vera se je začela širiti najprej med karantanskimi Slovenci. Med nje so prihajali misijonarji iz Salzburga. Na 46. strani imate sliko, ki prikazuje, kako se je vršilo pokristjanjenje Slovencev. Za pokristjanjenje karantanskih Slovencev ima veliko zaslugo škof Modest, ki je postavil tri glavne cerkve: cerkev pri Gospej Sveti, cerkev sv. Petra na Lurnskem polju blizu Špitala ob Darvi in cerkev sv. Marije ob Ingeringu na Zgornjem Štajerskem. Pri Gospej sveti je imel Modest svoj škofovski sedež in je tam tudi pokopan.

Slovence po Kranjskem in v Primorju so pokristjanjevali misijonarji iz Ogleja. Častni priimek "apostola Slovencev" nosi oglejski patriarh Pavlin II.(u. 802), ki je bil doma blizu Cedada.

Del Panonskih Slovencev je bil deležen širjenja krščanske vere iz središča, ki sta ga ustanovila sv. Ciril in Metod ob Blatnem jezeru.

Splošno so naši pradedi radi sprejeli krščansko vero. Vendar so bili nižji sloji ljudstva dovzetnejši za svete resnice, kakor pa župani, starešine in drugi velmožje. Za vojvoda Hotimira so se celo uprli pokristjanjevanju.

Zgled. Eden izmed Volkunovih naslednikov, ki so vladali v Karantaniji, Inko, se je na vso moč trudil, da bi se njegovi podložniki pokristjanili. Nekoč je povabil na pojedino poganske velikaše in njihove krščanske podložnike. Poganom je odkazal prostor zunaj hiše na prostem ter jim postregel s kruhom, mesom in vinom v umazanih posodah, krščanskim služabnikom pa v pozlačenih kozarcih. Nato so ga poganski velikaši vprašali:"Zakaj nas tako zapostavljaš?" On jim je odgovoril:"Vi, ki še niste očistili telesa pri sv. krstu, niste vredni, da bi se združili z onimi, ki so se že prerodili, temveč morate uživati hrano zunaj hiše." Vsled tega so se tudi velikaši dali poučiti v veri in se podvizali, da bi bili prej krščeni."

Žal je pri pokristjanjevanju Slovencev prišlo večkrat tudi do prelivanja krvi. To pa ne le iz verskih razlogov, ampak zaradi širjenja tuje nadoblasti. Prvi krščanski slovenski knez je bil Gorazd. Zadnji upor poganov je bil leta 772. Tedaj je vdrl v Karantanijo bavarski vojvoda Tasilo, premagal poganske Slovence in utrdil krščanstvo v deželi. Slovenski vojvoda je tedaj postal Volkun, veren kristjan.

Tudi pokristjanjevanje Slovencev v južnih delih naše domovine je v zvezi z vojskami, ki so jih morali bojevati Franki z Obri. Divje in neuko obrsko ljudstvo je bila glavna opora poganstvu. Zato je Karol Veliki začel odločilen boj proti njim. Tako vidimo slovenskega župana Vojnomira, da gre leta 795 skupaj s furlanskim grofom Erikom v boj zoper Obre. Furlansko-slovenska vojska je prekoračila Donavo in razrušila glavni tabor Obrov. Vsi zakladi, ki jih je roparsko ljudstvo v teku dveh sto let tu nakopičilo, so prišli zmagovalcem v pest in vsa slovensko-obrska dežela tja do Donave in Save je postala frankovska provinca. Tedaj je napočil čas, ko se je moglo pričeti redno misijonsko delo v južnih pokrajinah. Leta 811 je frankovski kralj Karel Veliki določil, naj se pokrajine severno od Drave priključijo Solnograški nadškofiji, južno od Drave pa Oglajskemu patriarhatu. Tako je ostalo skoraj tisoč let. Severne slovenske dežele so prišle pod nemški, južne pa pod italijanski vpliv. Čeprav so bili Slovenci maloštevilni, so vendar s krščanstvom vstopili v krog kulturnih narodov. Cerkev ima neprecenljive zasluge, da so se ohranili do danes. Dala je Slovencem prve slovenske pisane besede in postavila temelj slovenski književnosti.

KRATEK PREGLED ZGODOVINE CERKVE V SLOVENIJI

Več stoletij so slovenski verniki pripadali škofijam, ki so imele svoj sedež na narodno tujem ozemlju, zlasti pod Oglej in Salzburg. Veliko vlogo so v srednjem veku na našem ozemlju v verskem pogledu odigrali samostani. Med najstarejše redovne naselbine na slovenski zemlji spada samostan sv. Ivana pri Devinu na Primorskem. Štivanski samostan je bil sloveča božja pot, kamor so Slovenci romali v velikem številu. Vodili so ga benediktinci. Okoli leta 1000 je bil ustanovljen samostan na Koroškem v Osojah. Zadnji benediktinski samostan v naši deželi je bil ustanovljen v Gornjem gradu leta 1140. Že za življenja sv. Bernarda so se naselili v Vetrinju pri Celovcu in v Stični na Dolenjskem cistercijani (1136). Ko Kranjska še ni imela škofije, je bila Stična cerkveno središče. 1234. leta je bil ustanovljen samostan v Kostanjevici na kranjsko-hrvaški meji. Tretji red, ki se je hkrati z benediktinskim in cistercijanskim udomačil v naših krajih in znatno vplival na versko in gospodarsko življenje našega naroda, je bil red kartuzijanov. Prva njihova naselbina na naših tleh je bila kartuzija v Žičah pri Konjicah. Ustanovljena je bila leta 1159. Nekaj let za Žičami je bila ustanovljena kartuzija v Jurjevem pri Laškem trgu, leta 1260 kartuzija v Bistri pri Vrhniki in leta 1407 kartuzija v Pleterjih.

Že iz srednjega veka so znane nekatere božje poti, ki pričajo, da je že od nekdaj naše ljudstvo rado romalo. Začetek Marijine božje poti na Stari gori pri Čedadu sega nazaj v osmo stoletje. Na Koroškem so Slovenci radi romali na grob sv. Heme v Krki, na Kranjskem pa je že iz 11. stoletja znana Marijina božja pot v Lescah na Gorenjskem. Že v 12. stoletju je nemški zgodovinar Helmold zapisal o Slovencih:"Karantanci, sosedje Bavarcev, so zelo pobožni ljudje. Ni ga naroda, ki bi bil tako vdan Bogu in svojim duhovnikom, kakor je ta."

Samostani in župnije so bile v srednjem veku središče vsega kulturnega in gospodarskega življenja. Velike važnosti za srednjeveško trgovino je bila božja služba zlasti ob velikih praznikih ali cerkvenem žegnanju. Čim redkejše so bile tedaj župne cerkve, čim obsežnejše posamezne župnije, tem več ljudstva se je zbiralo k božji službi ob cerkvenih slovesnostih. Trgovce je privabila v obližje cerkve množica ljudi, ki se je tam zbirala, a še bolj varnost svetega kraja. Cerkve, samostani in njihova okolica so uživali pravico božjega miru. Z ostrimi cerkvenimi kaznimi je bil na teh krajih prepovedan vsak rop, umor in sploh vsaka nasilnost. Ob cerkvah so nastale razne ustanove, ki so pospeševale gospodarski in duševni razvoj našega naroda. Cerkev ni učila le večnih resnic in tolažila revno ljudstvo s plačilom v nebesih, temveč mu je bila tudi skrbna vzgojiteljica k časni sreči in vodnica k omiki in napredku.

V prvih dveh stoletjih drugega tisočletja so na slovenskem ozemlju, ki je pripadalo solnograški nadškofiji iz dušnopastirskih potreb nastale tri nove škofije: krška (1071), sekovska (1218) in lavantinska (1228). Prva slovenska škofija na ozemlju oglejskega patriarha pa je nastala šele dvesto let pozneje, leta 1462. To je bila ljubljanska škofija, ki jo je ustanovil cesar Friderik III. s tem, da je izvzel izpod oblasti oglejskega patriarha večje število župnij na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Prvi škof je bil Sigismun Lamberg. Glavna njegova skrb je bila, da odvrne od slovenskih pokrajin turške navale in da utrdi med preplašenim ljudstvom vero in sveto življenje.

Ob mnogoštevilnih turških napadih, ki so se od leta 1469 vrstili skoraj vsako leto, je bilo razrušenih mnogo cerkva in samostanov. Vse to je bilo treba obnoviti. Duhovno življenje Slovencev je poživil z mnogimi bratovščinami, ki jih je ustanovil po raznih krajih. Umrl je v sluhu svetosti leta 1488.

Ko so se po trinajstem stoletju poleg gradov začela razvijati mesta, ki so polagoma potegnila nase vso trgovino in Postala žarišča duhovnega in kulturnega življenja, so se njihovemu dušnemu pastirstvu začeli posvečati novi redovi: minoriti, avguštinci, dominikanci. Duhovni sinovi sv. Frančiška Asiškega so se kmalu po smrti svojega ustanovnika razširili tudi po naši deželi. Prvi minoritski samostan je dobila Gorica (1225). V Ljubljano so prišli minoriti 1242. Skoraj ob istem času so nastale še naselbine v Celju, Ptuju in v Mariboru. S svojim siromaštvom in versko vnemo so ti re dovniki močno vplivali na versko mišljenje in življenje poznega srednjega veka. Po njihovi zaslugi so se med našim narodom udomačile jaslice, križev pot in razne pasijonske igre. Posebno pasijonske igre so za naš narod velikega pomena, ker vidimo v njih prve pojave iger, pri katerih se je uporabljal slovenski jezik.

Red nemških križarjev ima velike zasluge, da je našo deželo branil pred napadi Madžarov. Ti redovniki so strnili viteško hrabrost z meniško vzdržnostjo in so skoraj vse postojanke v naših deželah ohranili do danes. Delovali so stoletja pri Veliki Nedelji, v Ljubljani, v Metliki in v Črnomlju. Tu so imeli v 16. stoletju tudi šolo, na kateri so se poučevala tudi glagolska in cirilska pismena. Križarji so vzdrževali bolnice in šole. Poučevali so ljudstvo v verskih resnicah, pisanju in drugih vednostih.

V 15. in 16. stoletju so se zidale najlepše cerkve po mestih in trgih. Nastale so mnogobrojne podružnice po naših gorah. Več kot polovico vseh naših cerkva je iz 15. stoletja. Zidalo se je največ v romanskem in gotskem slogu. Lepi spomeniki iz te dobe so: Gospa sveta na Koroškem, župnijski cerkvi v Konjicah in Čadramu, samostanska cerkev v Gornjem gradu, samostanska cerkev sv. Trojice v Pleterjah, župne cerkve v Šentrupertu, Kranju, Škofji loki, Radovljici in Novem mestu, podružnice sv. Primož nad Kamnikom, sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Krtina pri Dobu, Crngrob in Dvor pri Polhovem Gradcu. Skoraj vse gotske cerkve so okrasili s slikami, freskami iz Kristusovega in Marijinega življenja ali iz življenja svetnikov, ki jih je ljudstvo častilo kot pomočnike v nezgodah. Slike niso služile le v okras božji hiši, ampak tudi za verski pouk ljudstva. Srednjeveška umetnost je služila predvsem praktičnim namenom. Ob slikah se je ljudstvo učilo vere in kreposti. Cerkev je bila preprostim ljudem slikana biblija.

Pozni srednji vek je bil tudi za Slovence splošno doba živega in plodnega verskega življenja, ki se je javljalo v mnogoštevilnih pobožnih ustanovah, cerkvenih bratovščinah, božjih poteh, raznih socialnih napravah v pomoč revežem, bolnikom in popotnikom. Bratovščine so skrbele za zidavo in opravo cerkva, za razvoj bogoslužja. Vsaka bratovščina je imela svojo kapelo in oltar, večje pa tudi svojega duhovnika. Bratovščina sv. Rešnjega Telesa je v 15. stoletju močno razširila med našim ljudstvom češčenje sv. Rešnjega Telesa.

V poznem srednjem veku so tudi nastale še danes po večini ohranjene božje poti: Višarje (1360), Log na Vipavskem (1445), Šmarna gora (1435), Mati božja na Blejskem otoku (1456), Ptujska gora (1424). Naši predniki so velikokrat romali tudi v Rim, v Loreto, v Alt-Otting na Bavarsko in celo k sv. Jakobu v daljno Kompostelje na Španskem. Najslavnejša srednjeveška božja pot pa je bila k sv. Trem kraljem v Kelmorajn (Kolin ob Renu). Na teh romanjih se je vedno sklenilo tudi nekaj porok. Ženitovanje so obhajali po "navadi slovenskih kmetov," - torej nekake"kmečke ohceti", kakršne se še danes prirejajo vsako leto v Ljubljani. Te ohceti so Kolinski meščani še posebno radi gledali. Tedaj je veljalo za pravilo, da mora vsakdo vsaj enkrat v življenju videti "sveto mesto Kelmorajn." Ta romanja so trajala do leta 1775, ko jih je cesar Jožef II. prepovedal.

Skrb za bolnike in reveže je bila že od prvih stoletij krščanstva del cerkvenega bogočastja. Tako je bilo tudi v srednjem veku. Z miloščino in darovi, ki so se nabirali pri bogoslužju, je Cerkev vzdrževala razne hospitale, sirotišnice in domove za popotnike. Najbolj znani taki hospitali so bili: Meščanski špital v Ljubljani, hospital Malteškega reda v Komendi, hospitali v Kamniku, Kranju in Novem mestu, Slovenjem gradcu, Mariboru in Ptuju. Nemški viteški red je vzdrževal hospital v Metliki. Ti hospitali pričajo, da se je Cerkev tudi na Slovenskem zavzemala za človekoljubna in javno koristna dela.

Protestantska reformacija. Velika preskušnja za Cerkev v Sloveniji je bila protestantska reformacija. Lutrovo vero so zasejali v naše kraje nemški trgovci, vojaki in dijaki, ki so študirali v Jeni, Würtembergu in Tübingenu. Luteranstvo se je začelo širiti med Slovenci še posebno po augsburškem verskem miru (1555),ki je uzakonil načelo, da deželni knez določa vero svojih podložnikov. Luteranstvo je Slovencem ustvarilo književni jezik in dvignilo kulturno stanje s knjigo, pridigo, cerkveno pesmijo, tiskarno in šolstvom.

Slovenski protestanti so nam dali prve slovenske knjige: katekizem in sveto pismo. Prvi dve slovenski knjigi, Abecednik in Katekizem,sta izšli leta 1551 v Tübingenu in sicer v gotici. Napisal ju je Primož Trubar. Napisal je še 24 knjig, ki so izšle v latinici. S Trubarjevim prevodom sv. pisma nove zaveze in z Dalmatinovim celotnim prevodom sv. pisma ter z Bohoričevo slovnico je bil položen temelj slovenskemu književnemu jeziku, ki so ga sprejeli tudi katoliški pisatelji. Med preprostim ljudstvom se je najbolj udomačila cerkvena pesmarica, ki je doživela šest izdaj.

Zaradi katoliške obnove je protestantstvo pri nas kmalu začelo odmirati. Do danes so protestanti v Sloveniji ostali le v Prekmurju. Za katoliški preporod sta v Sloveniji v začetku 17. stoletja največ storila dva nova redova: jezuiti in kapucini. Jezuiti so s svojimi šolami vplivali zlasti ne plemstvo in meščanstvo, kapucini pa so se posvetili preprostemu ljudstvu. Jezuiti so pod škofom Tavčarjem (1599) ustanovili v Ljubljani prvo višjo šolo. Z njihovim delovanjem je v tesni zvezi tudi začetek katoliškega slovenskega slovstva. Leta 1615 so izdali mali slovenski katekizem s slikami. ki je bil natisnjen v Augsburgu. Tri leta pa Kanizijev katekizem.

Cerkev v Sloveniji ima velike zasluge, ker je budila in ohranila narodno zavest. Duhovniki so ustanavljali prve šole, gojili umetnost in slovstvo. Oče Marko Pohlin je že l. 1786 zahteval v svoji Kranjski gramatiki uporabo slovenščine namesto nemščine. Slovnici je dodal "poetiko", ki je vzbudila zanimanje za slovensko umetno pesem. Prvi pravi slovenski pesnik je bil duhovnik Valentin Vodnik. On je začel izdajati tudi Veliko pratiko (1795), ki je ljudi poučevala v gospodarstvu, računstvu, zemljepisu in vremenoznanstvu. Vodnik je bil tudi prvi slovenski časnikar in urednik prvega slovenskega časopisa "Lublanske Novice." Napisal je tudi pet slovenskih učbenikov za šole.

Svetniški škof Anton Martin Slomšek je s prenosom škofijskega sedeža v Maribor rešil štajerske Slovence pred potujčenjem. Ustanovil je Mohorjevo družbo (1852), ki že več kot sto let pošilja med Slovence dobre knjige. Slovencem je priporočal:"Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličavne narodne omike."

Primorska duhovščina je največ pripomogla, da primorski Slovenci niso bili potujčeni. Čeprav so fašisti storili vse, da bi primorske Slovence uničili gospodarsko, narodno in versko, se jim to ni posrečilo, ker so tudi duhovniki storili vse, da bi med ljudmi ohranili narodno in versko zavest. Goriška Mohorjeva družba in tržaška književna družina Luč sta izdajali leposlovno, mladinsko in nabožno čtivo in budili ljubezen do materine besede.

Med slovenskimi duhovniki so priznani pesniki in pisatelji. Naštejmo nekatere: Simon Gregorčič, ki mu pravimo Primorski slavček, Franc Saleški Finžgar, Janez Jalen, Ksaver Meško idr.

Prvo slovensko gimnazijo je ustanovil škof Jeglič v Šent Vidu nad Ljubljano.

CERKEV V SLOVENIJI DANES

Slovenija je danes cerkvena pokrajina - metropolija. Razdeljena je v tri škofije. Sedeži škofij so: Ljubljana (nadškofija in sedež metropolita), Maribor in Koper. Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit je dr. Jožef Pogačnik. Njegov pomožni škof je dr. Stanko Lenič. Mariborski škof je dr. Maksimiljan Držečnik, ki ima za pomožnega škofa dr. Vekoslava Grmiča. Škof Slovenskega Primorja pa je dr. Janez Jenko.

Slovenci, ki živijo onstran državne meje, spadajo v škofije: Trst, Gorica in Videm v Italiji, Celovec v Avstriji in Szombathely na Madžarskem.

Škofje so nasledniki apostolov. Oni vodijo Cerkev v Sloveniji. Skrbeti morajo, da se oznanja Kristusov evangelij, da se pravilno in dostojno vrši bogoslužje in da varno vodijo zaupano jim čredo k zveličanju. Škofje so Kristusovi namestniki med našim narodom. Kdor jih posluša, posluša Kristusa, kdor jih zaničuje, zaničuje Kristusa in tistega, ki je Kristusa poslal, Boga samega.

Zgled. Veliki glasbenik Gounod /Guno/ je nekoč prišel prepozno na koncert. Vsa mesta v dvorani so bila že zasedena. Neki duhovnik, srečen, da more narediti uslugo tako slavnemu možu, je vstal in ponudil prostor.

"Maestro, izvolite sesti!"

"Hvala," je odgovoril glasbenik. "Kar sedite."

"Jaz sem mlajši in lahko stojim..."

"Gospod, spomnite se, kaj je rekel papež Gregor XVI."

Stari glasbenik je tedaj začel pripovedovati mlademu duhovniku, kako je nekdo rekel papežu:

"Sveti Oče, jaz sem starejši od vas."

"Nemogoče! - je rekel papež. Nihče ne more biti starejši od papeža. Jaz imam že 1800 let."

Gounod je nadaljeval:"Gospod, vi ste duhovnik in predstavljate katoliško Cerkev. Tudi vi imate več kot 1800 let. Zato ostanite na svojem mestu!"

Škofje so veliki duhovniki, ki so po svojih prednikih dobili oblast in polnost tistega duhovništva, ki ga je Jezus dal apostolom. Po svoji službi in svojem poslanstvu so stari toliko, kot je stara Cerkev. Na viden način zavzemajo med nami mesto samega Kristusa, učitelja, pastirja in duhovnika ter delujejo kot njegovi namestniki.

Naši škofje opravljajo med našim narodom velike naloge:

1. Posvečujejo nam duhovnike. V Sloveniji je skoraj tisoč duhovnikov. Za duhovniški naraščaj se pripravlja okrog 200 bogoslovcev, ki študirajo na bogoslovni fakulteti v Ljubljani. Večina teh je v velikem semenišču v Ljubljani in v Mariboru. V malih semeniščih v Ljubljani, v Vipavi in v Mariboru je okoli 150 dijakov, ki se tudi pripravljajo na duhovniški stan. Lahko rečemo, da je največja in najtežja skrb naših škofov prav skrb za duhovniški naraščaj. Vsako leto znova nas škofje na nedeljo dobrega Pastirja opominjajo in prosijo, da z njimi sodelujemo za duhovniške poklice, da za duhovniške poklice molimo, jih z darovi podpiramo. Ste že kdaj pomislili, koliko morajo škofje žrtvovati samo zato, da more nekdo doštudirati in biti posvečen. To so težki stotisočaki. Pri tem važnem delu smo dolžni vsi pomagati in sodelovati.

2. Škofje našemu ljudstvu oznanjajo Kristusovo vero, jo osvetljujejo v luči Svetega Duha, odvračajo od našega naroda zmote. Zato jih moramo vsi spoštovati kot pričevalce božje in katoliške resnice. Kar nas učijo v verskih in nravnih stvareh, poslušamo in sprejemamo brez pridržka.

3. Škofje dajejo našemu narodu evharistijo, iz katere more Cerkev med narodom neprestano živeti in rasti. Škofje urejajo sveto bogoslužje in obhajanje evharistije. Vernike posvečujejo z zakramenti. Urejajo podeljevanje krsta, ki daje delež pri Kristusovem kraljevem duhovništvu. Birmujejo in tako mlade kristjane potrjujejo za apostolat. Spodbujajo nas k pobožnosti in poučujejo, naj v bogoslužju in zlasti pri daritvi svete maše izpolnjujemo svojo vlogo.

4. Škofje dajejo vsem, ki pripadajo Cerkvi, zakone in skrbijo, da se ti zakoni tudi izpolnjujejo. Oni urejajo vse,kar zadeva bogoslužni red in način apostolata. Z molitvijo, pridiganjem in z deli ljubezni pa skrbe tudi za tiste med našim narodom, ki še ne pripadajo eni čredi. Vse nas pa, ki verujemo, spodbujajo k apostolski dejavnosti.

Zgled. Ko je bil kardinal Léger še škof v Montrealu,je nekega dne, ko je šel na popoldanski sprehod, opazil gručo ljudi, ki je stala pred dvonadstropno hišo in gledala požar.Iz prvega nadstropja je bilo slišati obupne klice na pomoč. Nihče se ni upal pomagati, ker se je bilo bati, da se bo vsak čas zrušil goreč strop. Škof je prišel bliže in začel spodbujati ljudi:

"Petdeset dolarjev dobi, kdor si upa rešiti mater in hčer iz plamenov."

Nihče se ni ganil. Nevarnost je bila vedno večja in del stropa se je že zrušil.

"Sto dolarjev za rešitelja!" je znova zavpil škof. Nihče se ni odzval. Tedaj je škof sam z dvema moškima prislonil lestev k zidu in se po njej povzpel do okna. Najprej je rešil otroka in potem še mater. Ko sta obe bili na varnem in so ga vsi slavili kot rešitelja, je rekel materi:"Obljubil sem rešitelju sto dolarjev. Zaslužil sem jih sam. Zato jih dam vam kot odškodnino za prestani strah in izgubljeno imetje."

Ko je Rdeči križ pozival na krvodajalsko akcijo in klical na pomoč, ker je v bolnicah primanjkovalo te dragocene tekočine, s katero morejo zdravniki rešiti marsikakšno življenje, je bil škof zopet prvi, ki se je odzval in dal svojo kri. Sedaj tudi moremo razumeti, zakaj se je odpovedal kardinalski časti in odšel v Afriko med gobavce. Trpini so klicali na pomoč, pričakovali rešitelja. Ker se nihče drugi ni odzval, je šel on. Zakaj? Pred očmi je imel zgled dobrega Pastirja, ki ni prišel, da bi se mu streglo, ampak, da bi on stregel in dal svoje življenje za ovce.

Tudi med našim narodom so bili škofje in je bila Cerkev vedno tam, kjer so drugi bodisi zaradi strahu, sebičnosti, neorganiziranosti ali ker se niso znašli, trpečim in preizkušanim odrekli pomoč. Kdo bi mogel prešteti vse dobrodelne akcije, ki so jih zasnovali, izvedli ali podpirali škofje, in jih še danes izvajajo bodisi sami, po svojih duhovnikih ali pa po dobrih laikih. Cerkev je v resnici še danes živa med Slovenci. Prosimo Boga, da bi še naprej mogla svoje darove in prednosti svobodno razvijati v korist našega naroda in v zveličanje naumrljivih duš.

Pesem: Povsod Boga! Cerkev naj sveta
v svobodi narode uči;
naj nosi luč božje ljubezni,
da bomo v njej edini vsi.
Svoj blagoslov, Marija, pošlji iz nebeških dalj.
Povsod Boga, on je naš oče,
povsod Boga, on je naš kralj!

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Krščanstvo se je začelo širiti najprej med karantanskimi Slovenci. -

Po Samovi smrti se je knez Borut povezal s krščanskimi Bavarci in odločil, da njegova država sprejme krščanstvo. Bavarci so Borutu pomagali proti Obrom. Ta povezava je sicer pomenila za Slovence priznanje odvisnosti od nemških Bavarcev, vendar pa jim je prinesla notranjo svobodo in zagotovila narodni obstoj. Borutov sin Gorazd in nečak Hotimir sta postala med Bavarci kristjana. Ko je Hotimir zasedel prestol, je prosil salzburškega škofa Virgila, naj bi osebno prevzel misijon v Karantaniji. Virgil sam ni prišel, pač pa je posvetil v škofa meniha Modseta in mu zaupal nalogo misijonskega dela med Slovenci. Prihod škofa Modesta postavljajo zgodovinarji v čas okoli leta 757. To je bil zadnji odločilni korak, ki je privedel Slovence v krščanstvo. Delo svetniškega škofa Modesta je Bog resnično blagoslovil. Pokopan je v cerkvi pri Gospe Sveti.

2. Razen prave vere so misijonarji dali Slovencem tudi prve slovenske pisane besede.

3. Slovenski protestanti so nam dali prve slovenske knjige: katekizem in sveto pismo.

4. Cerkev v Sloveniji ima velike zasluge, ker je budila in ohranila narodno zavest.

5. Pri delu za duhovniške poklice sodelujemo s škofi in duhovniki tako, da pošiljamo v semenišče nove kandidate, zanje molimo ter jih z darovi podpiramo.

Tedenska akcija. Zberite si jo sami. Predlagam:

a/ Ta teden se bom odrekel kinu, sladoledu, žvečilnemu gumiju in prihranjeni denar dal v nabiralnik za duhovniške poklice, ali pa ga izročil župniku, da ga bo dal škofu, ki mora skrbeti za toliko bogoslovcev.

b/ Svojo vlogo pri nedeljski maši bom skušal odigrati čimbolj popolno.

c/ Pridobil bom vsaj enega naročnika za "Družino" in "Ognjišče".

č/ Razpečal bom 10 Knjižic.

d/ Pred "Zapomni si" bom iz "Družine" prepisal kako škofovo misel ali odlok.

Test. Preden izpolnite test, še en zgled in molitev za škofa.

Mantovski škof mons. Sarto, poznejši papež Pij X. je sklical škofijsko sinodo, na kateri so med drugim določili tudi to, da ni primerno, ako v cerkvi pri slovesnostih igra godba na pihala, ker to ne pospešuje pobožnosti. Določilo se je tudi, naj se ta običaj, če je kje v navadi, odpravi.

V neki župniji je za žegnanje pri slovesni maši igrala godba. Ko je župnik razglasil, da po ukazu škofijske sinode in po škofovi želji godba na praznik ne bo igrala pri službi božji, so se godbeniki uprli. Župnik jih je prepričeval, a zaman. Končno je popustil in jim dovolil, da storijo, kakor se jim zdi prav.

Prišlo je žegnanje. Pred slovesno službo božjo, ko so bili že vsi godbeniki na koru, je nepričakovano stopil na prižnico sam škof. V kratkem govoru je vernikom razložil, v čem je prava pobožnost in zakaj ni primerno, da v cerkvi pri bogoslužju igrajo na glasbila, ki so preveč hrupna. Njegova beseda je zalegla. Od takrat tudi v tisti župniji godba na pihala ni več igrala pri bogoslužju.

Verniki škofove odredbe poslušamo in spolnjujemo. Včasih nekateri godrnjajo in se upirajo, ako škof n.pr. prestavi župnika ali kaplana. To ni prav. Škof vidi potrebe cele škofije, verniki pa le svoje župnije. Škof gleda na ves narod, ljudje pa največkrat le na svoj kraj. Če imamo kake pomisleke in upravičene razloge, jih spoštljivo razložimo škofu, potem pa prepustimo, da on odloči, kakor bo videl, da je v največjo čast božjo in v korist narodu.

Ker je služba škofov težka in odgovorna, bomo radi zanje molili. Pri nedeljski maši se jih v prošnji za vse potrebe spominjamo z vzklikom: "Našemu škofu...blagoslov in uspeh. Odrešenik sveta, pomagaj mu!" Pri vsaki sveti maši se spominjamo škofa v molitvi, s katero priporočamo darove in se spominjamo Cerkve in se glasi: "Dobri Oče, po tvojem Sinu in našem Gospodu Jezusu Kristusu te ponižno prosimo, sprejmi in blagoslovi te svete in čiste darove. Darujemo ti jih predvsem za tvojo sveto vesoljno Cerkev, po vsem svetu ji naklanjaj mir in edinost, jo varuj in vodi s svojim služabnikom našim papežem..., našim škofom... in vsemi pravovernimi, ki si prizadevajo za katoliško in apostolsko vero.

Zmolimo skupaj prošnjo za našega škofa. Jaz bom molil naprej, vi ponavljajte za menoj. "O Bog, pastir in vladar vseh vernikov, - ozri se milostno na svojega služabnika..., ki si ga za pastirji....škofiji postavil, - podeli mu, prosimo, - naj tistim, čez katere je postavljen, koristi z besedo in zgledom - in tako s čredo, ki mu je izročena, dospe v večno življenje. Amen.

BERILO

Dobri pastir

Že v prvih tednih je škof Roncalli kot beneški patriarh osvojil srca Benečanov. Vse svoje življenje si je želel, da bi postal župnik. V Benetkah je mogel župnikovati na veliko. Sklenil je, da si ne bo kupil ne gondole ne osebnega čolna. Dal si je napraviti izkaznico za vožnjo z motornimi čolni občinskega podjetja in od tistega dne se je vozil gor in dol po kanalih svojega mesta, oblečen v črno kot navaden duhovnik in pomešan med svojimi verniki.

Hodil je po mostovih, vstopal v hiše revnih in bolnih, občudoval je moč veslačev ali pa rekel prijazno besedo ženicam, ki so pokukale izza vogalov s košaro jestvin v roki. Turisti, ki so ga srečavali, so se čudili skromnemu duhovniku, ki jim je prijateljsko pokimaval.

Nekega dne je stal neki Amerikanec ob Teodorjevem stebru na Markovem trgu in ves nepotrpežljiv iskal v mestnem načrtu neko cesto. Zaman je s prstom iskal v zmešnjavi ulic in kanalov.

"No, ali se ne znajdeš, moj sin?" ga je vprašal star mož v duhovniški obleki.

"Za vraga! Zgubil sem se!" je zamrmral turist.

"Izgubil? Na Markovem trgu?" se je nasmejal mali okrogli duhovnik.

"Da, oče," je nadaljeval tujec v angleškem jeziku. "Ne morem najti narodne banke. Razumete angleški?"

"Razumem," mu je odgovoril duhovnik angleško. "Toda, če se ne znajdete, vam zato še ni treba klicati vraga."

"Oprostite!"

"Tamle na pomolu stopite v motorni čoln in se peljite k Ponte Bambo. Na desni strani mostu je narodna banka."

"Hvala, oče!"

"Srečno!" Smehljajoč se, je duhovnik odšel.

"Čudovit mož, kajne?" je rekel nekdo za Amerikančevim hrbtom. Bil je policaj.

"Zelo prijeten in vljuden. Ali ga poznate?"

"Kako bi ga ne poznal," se je muzal varnostni organ. "Mož, s katerim ste govorili, je bil kardinal Roncalli, beneški patriarh."

"Za vraga!" je vzkliknil Amerikanec ponovno popolnoma presenečen. "Kdo bi mogel to slutiti. Nositi bi moral rdeč klobuk."

"Vedno hodi tako," se je nasmehnil policaj, čigar trak na rokavu je izdajal, da obvlada angleški jezik.

"Za vra...!" V zadnjem trenutku je tujec požrl tretjo kletvico in odhitel k pomolu. Tam je zopet zagledal patriarha, ki se je v beneškem narečju pogovarjal z nekim gondoljerjem.

"Kako gre posel, Bepo?" je vprašal dobro razpoložen.

"Tako, tako, eminenca! Lahko bi bilo boljše!" je odgovoril gondoljer in potegnil kapuco z glave. Roncalli pa je privelekel iz žepa zavitek cigaret.

"Na, pokadi cigareto in napravi vesel obraz!"

"Človeku ni vedno za to. Hvala lepa, eminenca!"

"Ljubi Bog naj te ne pozabi, Bepo! Verjetno imam eno stranko za tebe." Roncalli je pravkar zagledal Amerikanca, ki se je radovedno bližal.

"Če se ti preveč ne mudi, moj sin,potem vzemi gondolo! Je mnogo prijetnejše kakor v prenapolnjenem motornem čolnu."

"Oprostite, gospod kardinal!" je zajecljal Amerikanec. "Nisem vedel..."

"Vse je v redu! Ne pusti, da bi te gondoljer čakal. Daj mu dostojno napitnino! Ima ženo in šest otrok. Ali ni res, Bepo?"

"Sedem, eminenca! Pred osmimi dnevi smo dobili še enega."

"In to mi šele zdaj poveš? Prisrčno čestitam, moj ljubi! Zdaj pomagaj Američanu v gondolo in napravi vesel obraz. To tujci pričakujejo od vas. Gondoljer je vedno vesel in poje, kadar vesla. Tako čitajo v svojih potovalnih vodičih in slišijo v svojih operetah."

"Hvala, eminenca!" Ko je Bepo odpeljal, se je zaslišala na velikem kanalu njegova pesem:"Sul mare luccica..."

"Priljubljena pesem strica Barbe," se je namuznil patriarh in nekaj časa gledal za gondolo.

Ko je začelo deževati, se je zatekel v neko gostilno.

"Suho grlo, oče?" ga je vprašal gostilničar.

"Ne, mokre noge," je odgovoril Roncalli. S predpasnikom je gostilničar pobrisal mizo in gostu ponudil mesto.

"Prihajate z dežele, gospod župnik?"

"Uganili ste. Iz male vasi blizu Bergama."

"Kakor naš patriarh."

"Prav iz istega gnezda."

"Potem ga greste gotovo obiskat. Je zelo ljubezniv. Za vsakogar ima šas. Vsako jutro med enajsto in eno so vrata odprta za vse. Stemnilo se je. Bom prinesel svečo."

Svečnik bi mu skoraj padel iz rok, ko je v siju svetlobe spoznal svojega gosta.

"Toda vi... vi ste... Oh eminenca,oprostite! Nisem vas spoznal."

"Nič ne de, moj sin," se je nasmehnil kardinal. "Kljub temu bom menda lahko dobil kozarček marsale. Upam, da mi bo dobro storila pri takem vremenu."

"Seveda, eminenca, seveda! Kakšna čast, eminenca. Eno marsalo seveda. To je pil naš dobri kardinal Sarto. Mislim blaženega papeža Pija X. Bil sem še deček, ko je nekega dne stopil v našo gostilno in spil eno marsalo. Pojdite vendar v posebno sobo, eminenca."

"Čemu neki. Tu dobro sedim. Naj vsakdo ve, da je tudi škof človek, ki rad spije eno marsalo."

"Da, eno marsalo, eminenca!"

"Ne lomi si jezika s tvojo večno eminenco! Prinesi mi jo vendar! Mudi se mi. Ob enajstih moram biti doma. Lahko pride kdo, ki bi se rad spovedal."

"Seveda, eminenca! Če prav premislim, bi tudi jaz bil že potreben dobre spovedi. Deset let je že od zadnje. Bilo je pri poroki moje najmlajše hčerke. V Santa Maria della Salute sta se poročila. Imam sliko. Ali naj jo prinesem pokazat?"

"Če mi z njo prineseš marsalo, jo bom rad pogledal. Toda deset let, sveta nebesa! Kaj vse se je ta čas že lahko nabralo v tvoji duši ?"

"Pater Klemen v kapucinski cerkvi je sicer malo trd, a razume grešnika, kakršen sem jaz. V soboto grem k njemu k spovedi. Lahko se zanesete, eminenca!"

"Tako je prav. Toda pusti že končno to eminenco! Reci mi oče. To se sliši mnogo lepše.

"Seveda emi...oče. To pravi vsak v Benetkah, da ste naš oče. Nekateri vas imenujejo celo "il Santo", kakor našega blaženega kardinala Sarta.

"No, prinesi mi hitro marsalo."

"Seveda, seveda. V soboto grem k očetu Klemenu." Po teh besedah je stari gostilničar oddrsal za točilno mizo. Ves tresoč se od razburjenja je nalil v čašo siciljanskega vina in ga prinesel visokemu gostu."

"Na zdravje, oče!" je rkel, da se je slišalo po vsem gostilniškem prostoru.

"Blagoslovljen dež," se je namuznil patriarh, ko je zapustil gostilno in razpel svoj dežnik. "Pomagal si mi, da sem rešil zanemarjeno dušo."

V zvoniku je udarilo enajst, ko je škof prišel domov. Čakalnica je bila polna. Vsi so se spoštljivo dvignili, ko je vstopil.

"Sedite, otroci!" je rekel Roncalli. "Potrpite samo trenutek, da si preobujem nogovice in čevlje. Potem bodite tako dobri, da spustite mamice naprej. Mudi se jim, da bodo pravočasno prinesle polento na mizo."

Posebno ljubezen in skrb je posvečal delavcem iz Margere in Mester. Osebno jih je obiskoval v tovarnah in se zanimal za njihov položaj. Odkril je težko negotovost, ki jih je trla: zlasti v ladjedelnicah je bila brezposelnost nenehno pred vrati. Za božič 1955 so v vseh cerkvah čitali pastirsko pismo, ki se peča s socialnimi vprašanji.

"Obračam se na industrialce in gospodarstvenike," je zaključil svoje pismo, "in jih prosim v božjem imenu, naj svoje inteligence in svojih dobrin ne uporabljajo samo za to, da bi množili blagostanje, temveč naj se potrudijo, da bi omilili splošno stisko. Za dušnega pastirja je zelo težko, ako mora ugotoviti, da mnogi pošteni in odlični duhovi stojijo brezčutno in topo pred socialnimi vprašanji in ne verujejo, da je zgraditev gospodarskega, meščanskega in socialnega reda in resničnega blagostanja možna samo na osnovi Kristusovega evangelija."

Ko so mu nekateri očitali, da se preveč zavzema za komunistične in socialistične delavce, jim je odgovarjal:"Ali mislite, da spadajo samo krščanski demokrati in pobožni obiskovalci cerkvenega bogoslužja k moji čredi? Ali nisem za vse odgovoren pred Bogom? Tudi za komuniste in socialiste? Kako naj bom njihov pastir, če tudi nje ne ljubim?" (Hünermann: Župnik sveta).

13. učna enota

CERKEV V NAŠI ŽUPNIJI

V PREMISLEK

Učna enota obravnava občestveno ureditev in zunanjo zgradbo Cerkve, vidni organizem nevidnega življenja, Cerkev v njenih mnogih občestvih: v škofijah in župnijah, začetek in razvoj različnih služb, ki jih imajo udje Cerkve.

Otroci si kaj radi napačno predstavljajo, da so Cerkev le papež, škofje in duhovniki. Posebej jih je treba poučiti,da ima vsak človek, ki je krščen, v organizmu Cerkve svoje mesto, svoje pravice in naloge. Še bolj važno pa je, da jih počasi in praktično vpeljujemo v življenje Cerkve in jih navajamo k aktivni udeležbi pri življenju župnije, ki je osnovna celica Cerkve. Privzgojiti jim je treba zdrav, pravilen in prijateljski odnos do vseh pastirjev božjega ljudstva. To ne bo težko, če se bomo tudi pred temi najmlajšimi udi imeli za služabnike in če bomo spoštovali škofa in papeža.

Didaktični cilj: Otroci naj spoznajo vidni ustroj Cerkve, njegov razvoj in delovanje.

Pedagoški cilj: privzgojiti otrokom čut spoštovanja in ljubezni do cerkvenih predstojnikov in smisel za sodelovanje z njimi.

Priponočki: Slika, ki predstavlja posredno ureditev Cerkve z različnimi cerkvenimi občestvi (sredi mitra s ključi, okoli pastirske palice med grupami krstnih sveč, ki so različne velikosti in s svetlobnimi krogi, ki se med seboj delno prekrivajo, sredi grup več knjig s kelihi). Slika domače župnije z župno cerkvijo. Vd/23 - Župnija osnovna celica Cerkve, Vd/24 - Vidni organizem nevidnega življenja li zgradba Cerkve. Papeževa in škofova slika. Slika škofov na vesoljnem zboru.

Pomni! Dober pregovor, v katerem so zbrane izkušnje mnogih generacij je včasih učinkovitejši kot še tako dolge in natančne razlage. Iz svetega pisma spoznamo, da se je izraelska domača kateheza vršila mnogokrat prav na podlagi modrih izrekov.

UVOD

Škof je poklical k sebi župnika velike župnije. Že več let je uspešno deloval v župniji. Vsi župljani so ga ljubili zaradi njegove očetovske dobrote.

"Rad bi vas prestavil v predmestje, zato sem vas poklical," mu škof pojasni. "To predmestje nima pravega stika s Cerkvijo. Ljudje niti ne vedo, v katero župnijo spadajo. Treba je ustanoviti novo župnijo."

Župnik si je izprosil nekaj dni za premislek. Šel je pogledat kraj, kjer naj bi bila nova župnija.

Ko je hodil po ulicah, ga nihče ni pozdravil. Mnogi so ga sovražno gledali. Ogledal si je tudi kraj, kjer naj bi stala nova cerkev. Fantje so tam nabijali žogo. Nenadoma je od nekod priletel kamen in duhovnika ranil v glavo.

Župnik se je sklonil, da bi kamen pobral. Ko so fantje to videli, so hoteli zbežati. Zaklical jim je:"Ne bojte se! Kamen sem pobral, da mi bo služil kot temeljni kamen za novo cerkev."

Škofu je sporočil: "Novo službo z veseljem sprejmem."

Čez nekaj let je na istem kraju stala moderna cerkev,kjer se je opravljala Kristusova daritev z vsem sijajem in pobožnostjo. Pri njej so ministrirali tudi tisti, ki so iz nevednosti pred leti duhovnika napadli. Pri verouku se je vrstilo na stotine otrok, fantov in deklet, ki so z veseljem poslušali Kristusovo oznanilo.

To se je zgodilo v Parizu. Župnik, ki je osnoval novo župnijo, se je pisal Machiavelli. Nova župnija se je imenovala Saint-Ouen. Še danes je ena najbolj cvetočih župnij v Pariškem predmestju, čeprav je Machiavelli že med pokojnimi. (Rivista Clero Italiano,1948).

Cerkev živi, deluje in izvršuje svoje poslanstvo po župnijah, škofijah in po vsem svetu. Vsa ta manjša in večja občestva pod vodstvom papeža, škofov in duhovnikov tvorijo eno samo Cerkev, en sam velik in čudovit organizem, ki ga je hotel imeti Jezus, da bi mogel po njem nadaljevati svoje odrešilno delo do konca sveta.

Kristus je glava Cerkve in tudi glava vsake škofije in vsake župnije, vsakega občestva, ki se zbira v njegovem imenu. "Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi" (Mt 18,20). Kristus je v cerkvenih občestvih navzoč po svojih vidnih namestnikih: papežu, škofih, duhovnikih, laiških apostolih, starših, skratka po vseh udih svojega skrivnostnega telesa. Ta občestva so bila ustanovljena zato, da v slavo Boga Očeta širijo Kristusovo kraljestvo po vsej zemlji in s tem vse ljudi napravijo deležne zveličavnega odrešenja. Poglejmo, kako so ta občestva nastala, kako so urejena in kako delujejo, da more vse telo Cerkve skladno rasti in da morejo vsi udje biti deležni njegove dejavnosti.

RAZLAGA

ŠKOFJE SO NASLEDNIKI APOSTOLOV

Če prebiramo evangelij, bomo hitro opazili, da je Jezus ves čas svojega javnega delovanja mislil in delal na to, da bi uredil občestvo vernikov in zbral vse božje ljudstvo v posebni ustanovi, ki jo je imenoval "svojo Cerkev." "Sezidal bom svojo Cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala" (Mt 16,18).

Hodil je po Palestini iz kraja v kraj in zbiral krog sebe vernike. Izmed vernikov je izbral dvanajst apostolov in jim dal nalogo, naj v edinstvu s Petrom opravljajo njegovo trojno službo: učeniško, duhovniško in pastirsko.

Preden je odšel v nebesa, jih je razposlal po vsem svetu, rekoč:"Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode, krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta" (Mt 28,18-20).

Zboru apostolov je postavil za poglavarja Simona - Petra. Potem ko ga je trikrat vprašal:"Simon, ali me ljubiš?" in ko mu je Simon trikrat odgovoril:"Gospod, ti veš, da te ljubim," mu je rekel:"Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce" (Jan 21,15 sl).

Apostoli so začeli opravljati Jezusovo trojno službo po prihodu Svetega Duha, na binkoštni praznik. Ta dan so začeli oznanjati Judom vse, kar je storil in učil Jezus. S svetim krstom so sprejemali vernike v sveto Cerkev. Na prvi binkoštni praznik je Kristusova Cerkev, ki je imela pred seboj veliko nalogo, da se razširi po vsem svetu, že štela okoli tri tisoč duš. Vesela vest:"Gospod je nad nami, Sveti Duh je v nas, poslani smo k vsem ljudem," je v apostolih netila gorečnost, da so vsepovsod začeli ustanavljati občestva vernikov, ki so se zbirali k bogoslužju, se navduševali za Kristusa in živeli po njegovem nauku in zgledu. Verniki v teh cerkvenih občinah so bili enega duha in enega srca, "stanovitni v nauku apostolov in bratski skupnosti, v lomljenju kruha in molitvah" (Apd 2,42). "Obilje milosti je bilo nad vsemi. Nobenega ubogega ni bilo med njimi" (Apd 4,34). Apostoli so z veliko močjo pričevali o vstajenju Gospoda Jezusa Kristusa.

Ko je število Kristusovih učencev že močno naraslo, so dva najsteri sklicali skupaj vse ude Cerkve in rekli:"Ne bi bilo prav, da bi mi opuščali božjo besedo in oskrbovali mize. Izberite si torej, bratje, izmed sebe sedem mož, ki so na dobrem glasu, polni Duha in modrosti; nje bomo postavili za to opravilo, mi pa se bomo posvetili molitvi in oznanjevanju nauka" (Apd 6,2-4).

Cerkev se je vedno bolj urejevala. Z naraščanjem števila udov so naraščale tudi nove službe. Apostolom so se tu pridružili diakoni. Kandidate je izbrala cerkvena občina, oblast pa so jim podelili apostoli s polaganjem rok. Njihova naloga je bila, da so siromašnejšim vernikom, zlasti vdovam, razdeljevali živila in podporo.

Ko je Jeruzalemska cerkvena občina močno narasla in so bili apostoli mnogokrat odsotni, so jim pri vodstvu in upravi cerkve pomagali in jih deloma tudi nadomeščali starešine, prezbiterji. Tako se je zboru apostolov pridružil za pomoč še zbor prezbiterjev.

Cerkev se je začela širiti tudi med pogani. Tedaj so med apostoli in starešinami in verniki nastala nekatera nesoglasja. Zato so se apostoli in starešine zbrali v Jeruzalemu,da bi nastala vprašanja presodili. To je bil prvi koncil Cerkve, na katerem je imel odločilno besedo apostol Peter kot prvi papež in prvi najvišji poglavar vse Cerkve. Pod njegovim predsedstvom in pod vodstvom Svetega Duha, so apostoli skupno odločili, kako naj se rešijo nesoglasja.

Apostolski zbor v Jeruzalemu je bil že leta 49 ali 50. Torej je bila že dobrih 20 let po Jezusovi smrti Cerkev v bistvu urejena tako kakor danes. Cerkvenim občinam so načelovali apostoli, vsej Cerkvi pa poglavar apostolov: Peter. Apostolom so pomagali prezbiterji in diakoni. Vsi verniki pa so z glasovanjem in udeležbo pri učeniški, duhovniški in pastirski službi soodgovorno skrbeli za rast in utrditev Cerkve v posameznih cerkvenih občinah in med pogani.

Jezus je hotel, naj bi njegova Cerkev rasla in se širila po vsem svetu do konca časov, do njegovega drugega prihoda. Do konca časov naj oznanja evangelij vsemu stvarstvu, obhaja naj evharistično slavje, deli zakramente in vodi ljudi in človeška občestva k zveličanju. Do konca časov naj izvršuje Jezusovo trojno službo: učeniško, duhovniško in pastirsko. Zato so apostoli po Jezusovem naročilu že za svojega življenja poskrbeli za naslednike, ki so po njihovi smrti prevzeli to trojno Jezusovo službo. Tako vemo, da je apostol Pavel poveril Timoteju in Titu nalogo, naj v njegovem imenu vodita cerkvene občine v Efezu in na Kreti. Timoteja je postavil za škofa in svojega naslednika v Efezu, Tita pa na Kreti. Obema je tudi pisal pisma, kako naj vodita mlade Cerkve in nastopata proti zmotam, kako naj živita, da bosta dobra škofa in vzorna dušna pastirja. "Zaradi tega sem te pustil na Kreti," je pisal škofu Tidu, "da, kar nedostaje, urediš in postaviš po mestih starešine" (1,5).

Nasledniki apostolov so škofje. Cerkev je številčno tako narasla, da ima danes približno 3000 škofov. Skoraj ga ni več naroda na svetu, ki bi ne imel kakega škofa. Škofje so učitelji, duhovniki in pastirji božjega ljudstva.

Zboru apostolov je Jezus določil za poglavarja svetega Petra, ki je umrl kot rimski škof. Zbor škofov pa ima za poglavarja naslednika sv. Petra, rimskega škofa, kateremu pravimo papež ali sveti oče. Tako lahko vidimo, da Kristus še vedno zida svojo Cerkev na Petru. Po dva tisoč letih njene zgodovine pa tudi lahko ugotovimo, da je peklenska vrata niso mogla premagati. Tako trdno in modro je zgrajena in urejena, tako potrebna in koristna je človeštvu.

Zgled. Slavni učenjak Einstein je zaradi rasističnih preganjanj moral bežati v Francijo. Pozneje je v časopisu "L`Ere Nouvelle" dal tole izjavo o katoliški Cerkvi. "Ko je v Nemčiji prišel na oblast narodni socializem, sem bil eden tistih, ki so takoj spoznali, kako zelo je ta nauk neveren svobodi in dostojanstvu človeka. Da bi poiskal potrebnih zaveznikov, sem se obrnil na univerzo, na velike in vplivne časopisa in razne pisatelje. Toda nemške univerze, ki so se hvalile, da so vdane zaščitnice resnice, časopisi, ki so se proglašali, da se bore za svobodo, pisatelji, ki so se na dolgo in široko razpisovali, kakšno mesto mora v sodobnem življenju zopet zavzeti pravičnost in ljubezen, vsi ti so - molčali. Samo katoliška Cerkev je protestirala proti zatiranju svobode. Do sedaj se nikoli nisem brigal za katoliško Cerkev, toda danes očitno izpovedujem svoje občudovanje in svoje spoštovanje do nje, ki si je v borbi za duhovno resnico in moralno svobodo edina upala vztrajati proti vsakemu krivičnemu nasilju."

Mi ne ljubimo in ne spoštujemo Cerkve samo zato, ker se bori za svobodo in resnico, ampak ker vemo, da v njej živi, deluje in nas ljubi Kristus sam, ker vemo, da je to Kristusova ustanova, ki nam z vsem svojim žitjem in bitjem hoče pomagati k posvetitvi in zveličanju, obenem pa nas brani in varuje pred duhovnimi nevarnostmi in pred zalezovanjem hudobnega duha. Boga ljubimo, ker je naš Oče, Cerke pa, ker je naša mati. Zato ji tudi želimo vse dobro, branimo njeno čast in njene pravice, obenem pa prosimo Boga, naj ji daje moč, svetost, pogum in dovolj potrebne svobode, da bo mogla svoje poslanstvo čimbolje izpolniti.

ŠKOFIJA JE DEL BOŽJEGA LJUDSTVA

Vesoljna Cerkev je vse božje ljudstvo po vsem svetu. Vodi jo zbor škofov, ki je v edinstvu s papežem.

Papež in škofje so predstojniki katoliške Cerkve in so kot nasledniki apostolov prevzeli službo v prid skupnosti. "V božjem imenu predsedujejo čredi, katere pastirji so kot učitelji nauka, duhovniki svetega bogočastja in služabniki vodstva" (C 20,2).

a/ Kakor ima družina svojo glavo in poglavarja - očeta, kakor ima šola svojega predstojnika - ravnatelja, kakor ima država svojega vladarja - predsednika, tako ima tudi vesoljna Cerkev svojega najvišjega poglavarja - papeža, ki mu pravimo tudi sveti Oče. Najvišji poglavar svete Cerkve je vsakokratni rimski škof. Zakaj? Zato, ker je papež naslednik apostola Petra, ki je bil prvak apostolov in je umrl v Rimu kot rimski škof.

Papežu pomagajo pri vodstvu Cerkve kardinali. Ti tudi volijo novega papeža.

Papež ima v Cerkvi v moči svoje službe kot Kristusov namestnik in pastir vse Cerkve polno, vrhovno in vesoljno oblast in more to oblast vedno svobodno izvrševati. Vrhovno oblast nad vso Cerkvijo pa ima tudi celokupni zbor škofov skupaj s svojo glavo, rimskim škofom in nikoli ne brez njega. Vrhovna oblast nad vso Cerkvijo, ki jo ima zbor škofov, se na slovesen način izvršuje na vesoljnem cerkvenem zboru (slika o vesoljnem cerkvenem zboru) in to le takrat, kadar ta zbor skliče, vodi, mu predseduje ali ga vsaj potrdi njegova glava, papež, rimski škof. Kar se na vesoljnem zboru sklene, velja za vso Cerkev šele takrat, ko papež razglasi za polnoveljavno.

Papež Pavel VI. (slika) je 263. naslednik apostola Petra. Papež vodi vso Cerkev, ureja škofije, imenuje škofe, ima svoje poslance pri raznih državah, potrjuje razne verske in redovne ustanove, sprejema vse, ki bi radi z njim govorili. Sveta Terezija Deteta Jezusa je prosila papeža, da je lahko že s petnajstimi leti stopila v samostan.

Kadar uči kot najvišji poglavar Cerkve, kaj je treba verovati in kako je treba živeti, da se bomo zveličali, je nezmotljiv. Uči tudi po svojih okrožnicah, ko govori pri avdijencah ali po radiu. Kadar nas papež uči, ga moramo poslušati. Po papežu nam govori Kristus sam.

Zgled. Papež Pij X. je sprejel skupino prvoobhajancev. Pri nagovoru jih je spodbujal, naj ostanejo zvesti Bogu in naj se pogostokrat hranijo s kruhom življenja. Sredi nagovora je neki deček vzkliknil:"Da, Jezus, tako bom storil." Cutil je, da mu po papežu govori Jezus sam.

Na nagrobnem spomeniku sv. Petra Kanizija v Freiburgu je tale napis:"Christo, Mariae, Petro adhaesit," kar bi se reklo s preprostimi besedami:"Vedno je bil Kristusov, častil je Marijo in se v vsem pokoraval Petrovemu nasledniku, papežu."

Molitev. O Bog, pastir in vladar vseh vernikov, ozri se milostno na svojega služabnika papeža Pavla, ki si ga postavil svoji Cerkvi za pastirja: podeli mu, prosimo, naj tistim, čez katere je postavljen, koristi z besedo in zgledom in tako s čredo, ki mu je izročena, doseže večno življenje.

b/ Delna Cerkev pa je posamezna škofija. Škofija je del božjega ljudstva, ki je izročen pastirski službi posameznega škofa. Naš škof (slika) je... Stanuje v.... Mi pripadamo ....škofiji.

Vsak škof mora skrbeti za svojo škofijo, skupaj z drugimi škofi pa tudi za vso Cerkev.

Po škofu je med božjim ljudstvom v škofiji navzoč Kristus. Po škofu Kristus opravlja učiteljsko, duhovniško in pastirsko službo. Škofu pomagajo voditi škofijo: pomožni škof (v Ljubljani dr. Stanko Lenič, v Mariboru dr. Vekoslav Grmič), generalni vikar in člani stolnega kapitlja, ki se imenujejo kanoniki.

Škofje imajo kot nasledniki apostolov v škofijah, ki so jim izročene, sami po sebi vso redno, lastno in neposredno oblast, ki je potrebna za izvrševanje njihove pastirske službe. To oblast mora vsak škof izvrševati v edinstvu s papežem, priznavajoč njegovo prvenstvo v Cerkvi.

Škofje so v svojih škofijah Kristusove priče in dušni pastirji. Zato se morajo brigati za tiste, ki verujejo in tudi za tiste, ki sta jim Kristusov evangelij in zveličavno usmiljenje nepoznana. Škofje oznanjujejo Kristusov evangelij in z močjo Duha kličejo ljudi k veri ali pa jih v živi veri potrjujejo.

Koncil jim še posebej naroča, naj učijo ljudi vse tiste resnice, ki jih je učil Kristus in "naj jim kažejo pot, ki je od zgoraj razodeta v poveličanje Boga in s tem že tudi v dosego večne blaženosti. Naj učijo, kako veliko vrednost ima po nauku Cerkve človeška oseba s svojo svobodo in s samim telesnim življenjem, kako veliko vrednost ima družina, nje edinstvo in trdnost, rojstvo in vzgoja otrok, kako veliko vrednost ima svetna družba s svojimi zakoni in poklici, kakšno vrednost imata delo in počitek, umetnost in tehnične iznajdbe, kakšno vrednost ima revščina in bogastvo. Končno naj razlagajo, kako bi bilo treba reševati zelo težka vprašanja o posesti snovnih dobrin, o njih večanju in pravilni razdelitvi, o miru in vojni, o bratskem sožitju vseh narodov" (C 12 1 in 3).

Skrbeti morajo, da se redno vrši verouk in oznanja krščanski nauk s pridigo in katehezo, s tiskom in drugimi družbenimi občili.

Naloga škofov je, da skrbijo za duhovniške, redovniške in misijonske poklice in za semenišča, kjer se ti poklici vzgajajo. Duhovnikom morajo pomagati, da bodo mogli sveto in pobožno živeti in svojo službo zvesto in uspešno spolnjevati. Zato prirejajo posebne sestanke, na katerih se duhovniki občasno sestajajo tako k daljšim duhovnim vajam za obnovo svojega življenja kot za poglabljanje znanja cerkvenih ved, predvsem svetega pisma in teologije, važnejših družbenih vprašanj in novih načinov pastoralnega dela.

Skrbeti morajo za vse ljudi v svoji škofiji, naj bodo katere koli starosti, poklica ali narodnosti, tako za domačine kot za priseljence in tujce. Tudi nekrščeni jim morajo biti pri srcu, da bo tudi njim zasvetila ljubezen Jezusa Kristusa, saj so škofje njegove priče pred vsemi ljudmi. Pospeševati morajo vse različne oblike apostolata in k njim pritegovati laike.

Škofje ustanavljajo in urejujejo nove župnije, nastavljajo župnike in kaplane. Od časa do časa obiskujejo župnije in ob tej priliki navadno tudi birmujejo. Pišejo tudi pastirska pisma, ki jih duhovniki berejo vernikom in sprejemajo vsakogar, ki želi z njimi govoriti.

Razen za svojo škofijo morajo škofje skrbeti tudi za blagor celotne Cerkve. Kot zakoniti nasledniki apostolov se zavedajo, da je vsak izmed njih skupno z drugimi škofi odgovoren za Cerkev. Zato se trudijo, da bi verniki goreče vzdrževali in podpirali ustanove za širjenje evangelija in apostolata, pošiljajo v misijone svoje duhovnike in misijone tudi gmotno podpirajo.

Škofje ne smejo pri uporabi cerkvenega premoženja upoštevati samo potrebe svoje škofije, ampak tudi potrebe drugih delnih Cerkva, drugih škofij, ker so tudi te deli ene same Kristusove Cerkve. Zato radi priskočijo na pomoč manj razvitim škofijam. Nekatere škofije imajo svoje misijonske pokrajine, ki jih oskrbujejo z misijonarji in gmotno. Tako si škofje delijo skrb za vso Cerkev.

ŠKOFU POMAGA ZBOR DUHOVNIKOV

Škof ne more biti hkrati navzoč na vseh krajih škofije. Božje ljudstvo se ne more vedno in vse hkrati zbirati okrog škofa, da bi ga učil, opravljal Kristusovo daritev ter ga vodil. Zato škofu stoji ob strani zbor duhovnikov. Vsi duhovniki, škofijski in redovni, so deležni s škofom enega Kristusovega duhovništva in so zato sodelavci škofovskega reda, ter sestavljajo en zbor duhovnikov in eno družino, katere oče je škof.

Duhovniki imajo različne službe. Nekaterim škof poveri pastoralno ali apostolsko delo medžupnijskega značaja, bodisi za določeno ozemlje škofije bodisi za določeno skupino vernikov bodisi za posebno vrsto dela. Tako se nekateri posvečajo verskemu tisku, drugi vzgoji semeniščnikov, zopet drugi raznim stanovom: študentom, delavcem, nekateri pomagajo po župnijah za razne tridnevnice, duhovne obnove in misijone, nekateri skrbijo za bolnike po bolnicah itd.

Največ duhovnikov pa deluje po župnijah kot župniki in kaplani. Župnikom je kot lastnim pastirjem izročena skrb za duše na določenem delu škofije pod škofovo oblastjo. Svojo učiteljsko, posvečevalno in vodstveno službo skušajo tako opravljati, da se morejo tako verniki župnijske skupnosti skupnosti čutiti res člane škofije in vesoljne Cerkve. Zato sodelujejo z drugimi župniki in kličejo na pomoč duhovnike, ki so dodeljeni medžupnijskemu delu.

Kaj dela župnik? Skušajmo skupaj ugotoviti.

1. Mašuje. - Da. Lahko rečemo, da je osrednja duhovnikova in župnikova naloga vsakdanja maša. Pri daritvi svete duhovniki nastopajo v Kristusovi osebi, obnavljajo spomin Kristusovega trpljenja, smrti in vstajenja in ponavzočujejo Kristusovo daritev na križu. Naše molitve prinašajo Bogu, od Boga pa nam izprošajo spravo, polajšanje in milosti.

2. Pridiga in uči verouk. - Učijo, kar so se sami naučili iz svetega pisma in oznanjajo, kar sami verujejo. Božje ljudstvo, odrasle in otroke zbirajo h krščanskemu nauku, kjer z vsemi delijo evangeljsko resnico, katere se sami veselijo v

Gospodu. Ne učijo svoje modrosti, ampak božjo besedo in vse nenehno spodbujejo s svojim zglednim življenjem in s svojo besedo k spreobrnenju in svetosti.

3. Krščuje. - Župnik deli skoraj vse zakramente in s tem posvečuje ljudi v božjem imenu. Po krstu včlenjuje ljudi v božje ljudstvo, v zakramentu svete pokore spravlja grešnike z Bogom in Cerkvijo, z bolniškim oljem krepča bolnike, pri poroki blagoslavlja zakon, zlasti pa z zakramentom sv. Rešnjega Telesa hrani ude svete Cerkve, da morejo rasti in napredovati v življenju milosti.

4. Obhaja. - Evharistična večerja je središče verskega občestva, katero vodi župnik. Zato se vsak župnik trudi, da bi ljudje čimbolj razumeli, kaj je sveta maša in da bi čimpopolneje pri njej sodelovali v božjo slavo in svoje lastno posvečenje. Vsak župnik želi, da bi verniki, kadar so pri maši, prejeli tudi sveto obhajilo. Bolnikom nosi obhajilo tudi na dom.

5. Spoveduje. Župnik je kot Janez Krstnik glas vpijočega v puščavi, ki kliče k pokori:"Spreobrnite se, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo!" V zakramentu svete pokore spravlja ljudi z Bogom in jim vrača izgubljeno življenje milosti. Župniki želijo, da bi se na božične in velikonočne praznike pripravili z dobro spovedjo, ker vedo, da jih moremo resnično veselo praznovati le tedaj, če smo božji prijatelji in očiščeni grehov. Vrata njegove spovednice so vedno odprta in ljubeznivo sprejme vsakogar, ki se želi spraviti z Bogom.

6. "Krega" ljudi. - To je sicer malo trdo povedano. Raje bi rekli: svari in opominja ljudi. Včasih je potrebno, da župnik kot dober oče tudi pokara in posvari svoje duhovne otroke po apostolovih besedah:"Vztrajaj, bodi prilično ali neprilično; prepričuj, svari, opominjaj z vsem potrpljenjem in učenjem" (2 Tim 4,2). Včasih verniki streljajo take kozle,da župnik ne more in ne sme molčati. Če bi molčal, bi bil sokriv njihovih grehov. Župnik svetuje pri izbiri poklica, opominja na nevarnosti in navaja mlade in stare k dobremu.

7. Blagoslavlja zakonske zvezo, poroča ženino in nevesto.- Ne samo to. Že dolga leta prej vzgaja in pripravlja fante in dekleta, da bi si lahko ustanovili srečne družine in bili čimbolj sposobni za težko in odgovorno zakonsko življenje. Novoporočencem je posebno v prvih letih družinskega življenja dragocena opora.

8. Moli brevir. - Z duhovnimi dnevnioami se župnik v imenu vse svoje župnije pridružuje molitvi, s katero Cerkev hvali, zahvaljuje in slavi Gospoda. Opravlja jih s toliko večjo vnemo in pobožnostjo, kolikor bolj se zavedajo, da more njihovemu težkemu delu dati učinkovitost in rast edino Gospod, ki je rekel:"Brez mene ne morete nič storiti" (Jan 15, 5).

9. Pokopava mrliče. - Sploh je župnik v prvi vrsti poklican, da izvršuje vsa dela krščanskega usmiljenja in ljubezni do bližnjega in ne samo, da pokopava mrliče. Župnik rad pomaga revežem. Popotni študentje najdejo pri njem zatočišče. Saj poje znana študentovska pesem:"Če študent pa lačen je, gre na vrata farovške!" Obiskuje bolnike in stare ljudi. Poučuje nevedne. Tolaži žalostne. Svari grešnike. Za žive in mr-

tve prosi Boga. Išče delo za brezposelne, stanovanje za priseljence, pomaga staršem pri vzgoji otrok, spravlja razprte in bodri tiste, ki obupujejo.

Ogromno delo. Zato je župnik vedno tudi tako zaposlen. Zato tudi verniki, ki so izgubili svojega dušnega pastirja, takoj pridejo k škofu in prosijo, naj jih ne pusti sirot in naj jim čimprej da novega duhovnega očeta. Res ni lepše in potrebnejše službe kot je služba duhovnika. Ljudje se tega dobro zavedajo. Nobenemu inženirju, nobenemu zdravniku, nobenemu profesorju ne pripravijo takega slavja, kot ga pripravijo novomašniku. Duhovnik je mož božji in mora biti vsem na razpolago, ker ga vsi potrebujejo. On je edini specialist, ki more ljudem pomagati k večnemu življenju. Zato ga tako iščemo, zato ga cenimo, spoštujemo in ljubimo. Kdor ga napada, zaničuje in sramoti, je na poti pogube, ker zaničuje Kristusa. Saj je Jezus rekel:"Kdor vas zaničuje, mene zaničuje." Zaničevati Kristusa pa pomeni isto kot sebe obsoditi v večno pogubljenje.

Šala. Duhovniki so vredni spoštovanja tudi zato, ker so veliko študirali in pri njih lahko dobimo nasvete za najrazličnejše, tudi zamotana vprašanja svojega življenja.

Neki duhovnik je stopil v mestni avtobus in sedel nasproti zaletelega domišljavca, ki je mislil, da je vso modrost sam pobral. Glasno, da so vsi slišali, je vprašal duhovnika: "Gospod župnik, kaj mislite, kakšna je neki razlika med vami in med oslom."

"Prav takšna kot med menoj in vami," je hitro odgovoril duhovnik. Vsi, ki so slišali razgovor, so se prisrčno nasmejali. Domišljavec je potegnil kratko.

ŠKOFIJA JE RAZDELJANA NA ŽUPNIJE

Župnija je osnovna celica Cerkve. Je Cerkev v malem. V njej se nam Cerkev približa. Še več! Po njej smo prav za prav vsajeni v škofijo in v vesoljno Cerkev.

V ogromni stavbi Cerkve bi se posamezen kristjan kaj lahko izgubil. Skrivnostno telo Kristusovo se je tako razčlenilo, da bi marsikakšen njegov ud kaj lahko pozabil na zvezo z glavo in s celoto. Marsikakšen človek se ne bi nikdar vcepil kot živa in plodonosna mladika na trto Kristusa, če za vse to ne bi bilo v velikem organizmu Cerkve božansko modro preskrbljeno v osnovni celici - župniji.

Cerkev se nam zdi včasih nekam daleč. Papež je daleč v Rimu, škofje so visoki in učeni možje, resnice in zapovedi, ki jih uči, so tako nedoumljive in zapletene. Vse je tako daleč, tako visoko, tako nedostopno. V župniji pa se nam vse nekako približa. Znajdemo se sredi Cerkve in Cerkev se je nekako vtihotapila prav v sredino našega srca in v srž našega življenja.

Župnija nam pomaga, da se kot živi kamni vzidavamo in rastemo v svet tempelj v Gospodu in se ne izgubimo. Župnija nas povezuje s celotno Cerkvijo in vceplja kot plodonosne mladike na trto - Kristusa. Ima torej iste naloge kot škofija v večjem in vesoljna Cerkev v polnem obsegu. Je Cerkev v malem.

"Pri krstilniku župnijske cerkve," pravi dr. Janez Oražem v svoji knjigi "Naša župnija" - se novorojeno človeško dete vcepi v Kristusa, prav tam se navadno znova pritrdi vanj v sveti birmi, na svetem ognjišču župnijskega oltarja zgoreva s Kristusom v brezmadežno daritev in prav tam se mu tudi pripravlja močna življenjska hrana, ki jo uživa pri župnijski mizi; če opeša ali se celo odlomi od Kristusa, dobi v spovednici življenje nazaj; pred župnijskim oltarjem se s sklepanjem zakona snujejo nove družine, po katerih se vpliv župnijske cerkve razlije na vse življenje."

Živeti s svojo župnijo se pravi, živeti s Cerkvijo in živeti s Kristusom in v Kristusu. V župniji kakor v vesoljni Cerkvi Kristus sam po svojih duhovnikih vrši učiteljsko, duhovniško in pastirsko službo. Župnijo vodi župnik. Župnikom pomagajo kaplani in laiški apostoli, ponekod pa še diakoni. Vsi župljani pa se skupaj z njimi trudijo, da bi župnija kar najbolj odsevala svetost, apostolsko gorečnost in življenjsko moč vesoljne Cerkve - Kristusa samega.

Skrbimo, da bomo res živi in dejavni geni ter virusi župnije, te osnovne celice Cerkve. Sveti Peter, njen prvi poglavar, nas še danes vabi:"H Kristusu, živemu kamnu, ki so ga ljudje zavrgli, pri Bogu pa je izbran in dragocen, pridite in se dajte tudi sami vzidati kot živi kamni v duhovno hišo!" (1 Petr 2,5).

Župnija mora postati naš dom, naš vikend, naše delovno mesto, naše dvigalo, naše družbeno občilo, pa v Kristusovi Cerkvi ne bomo "več tujci in priseljenci, marveč sodržavljani svetih in domačini božji, zidani na temelju apostolov in prerokov, in glavni vogelni kamen je sam Jezus, na katerem vsa stavba skladno raste v svet tempelj v Gospodu" (Ef 2,19-21).

Župnije so zakonita krajevna občestva vernikov, ki so zedinjena s svojim škofom. V njih je resnično navzoča Kristusova Cerkev, in so vsaka v svojem kraju novo, v Svetem Duhu in popolni gotovosti od Boga poklicano ljudstvo. Od vseh župljanov in od vsakega posameznika pa je odvisno, ali bodo župnije res živa občestva, žive mladike na trti - Kristusu, ali pa suhe veje, ki so odmrle in ne rode več sadu.

Če je v kaki župniji Cerkev mrtva, je mrtva zato, ker župljani sami pustijo, da umre v njihovih srcih in v župnijskem občestvu: ker se v župniji zanemarja krščanski nauk, verouk, nedeljska božja služba, prejemanje zakramentov, obhajanje evharistije, ker so se župljani odločili kot nekoč Judje: "Proč s Kristusom! Izpusti nam Barabo!" (Lk 23,18).

CERKEV SMO VSI - NE LE ŠKOFJE IN DUHOVNIKI

Vsi, ki smo bili krščani in birmani, imamo v življenju in delovanju Cerkve svojo dejavno in odgovorno nalogo. Vsi moramo po vzoru tistih mož in žena, ki so pomagali apostolu Pavlu pri oznanjevanju evangelija oznanjati drugim z besedo in z zglednim življenjem Kristusa. Vsi moramo Bogu Očetu s Kristusom darovati duhovne daritve ter svojim bratom in sestram pomagati, da pridejo k Bogu. Vse štiri slike v 13. učni enoti nam prikazujejo, kako moremo tudi verniki izvrševati Kristusovo pastirsko, duhovniško in učiteljsko službo.

Slike.

1. Gotovo ne nikdar na svojo pest, ampak v tesni povezavi z župnikom in po župniku s škofom. Dečki na sliki na 49.

strani so zbrani okoli svojega župnika in se posvetujejo,kako bi še druge pridobili, da bi hodili k verouku in ob nedeljah k maši. Eden predlaga to, drugi drugo. Skupaj z župnikom vse preštudirajo, naredijo načrt, razdelijo delo. Žene jih samo ena misel in želja, prav tista Kristusova:"Še druge ovce imam, ki niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati" (Jan 10,16).

2. Oče in mati na sliki na str. 50 izvršujeta Kristusovo učeniško in pastirsko službo, kadar otrokom razlagata verske resnice in božje zapovedi, jim modro svetujeta pri izbiri poklica, kadar jih učita moliti in jih z zglednim življenjem navajata k bogoljubnosti in ljubezni do Boga in do bližnjega. Ce skrbita za vzgojo otrok, če imata lepo urejeno družino, če v zakonu sveto živita, če sta gostoljubna in se trudita, da bi se vsa družina vključevala v cerkveno bogoslužje, lahko z vsem tem veliko pripomoreta k rasti Cerkve v župniji. In otroci, ki jih vidite na sliki? Morejo tudi oni izvrševati kako Kristusovo službo?

Učeniško? Če starejša sestrica uči mlajšega bratca ali sestrico moliti ali mu pripoveduje zgodbe iz Jezusovega življenja, opravlja Kristusovo učeniško službo.

Duhovniško? Če se kdaj kak otrok ponudi, da bo hodil ministrirat, da bo pripravil mizo za obhajilo, ki ga bo gospod župnik prinesel bolni stari mami, da bo naprej vodil večerno molitev, da se bo odrekel žvečilnemu gumiju in bo prihranjen denar dal v nabiralnik za duhovniške poklice, opravlja Kristusovo duhovniško službo.

Pastirsko? Če pase krave ali ovce? Ne. Pač pa če opomni bratca ali sestrico, naj ne krade hruške na sosedovem vrtu, če razdvoji dva otroka, ki se pretepata ali spravi dva, ki sta med seboj sprta.

3. Študent na sliki na 51.strani, ki pri maši čita speve in berilo, opravlja v župniji Kristusovo duhovniško službo. Prav tako opravljajo duhovniško službo pevci, ki pojejo na koru med mašo. Opravljamo jo tudi mi vsi, kadar pri darovanju darujemo sebe Bogu in pri spremenjenju darujemo Bogu božje jagnje, božjega Sina Jezusa Kristusa, v hvalo, zahvalo, spravo in prošnjo.

4. Slika na str. 52. Petošolec, ki sedi na kamnu, pripoveduje svojemu sošolcu, kako je med počitnicami delal izlete v naravo in odkrival v stvareh božjo modrost, vsemogočnost in lepoto. S prijazno in navdušeno besedo o Bogu vrši učiteljsko službo Kristusovo. Spomnite se samo, kako je Kristus znal lepo in navdušeno poučevati ljudi o božji vsemogočnosti in o skrbi nebeškega Očeta za vse stvari, še posebno za ljudi. "Poglejte lilije na polju...Kdo izmed vas more s svojo skrbjo dodati svoji postavi en komolec...Saj ve vaš nebeški Oče, da vsega tega potrebujete..." (Mt 6,28sl). Da, kdor zna druge tako navduševati za Boga, nebeškega Očeta, kot je navduševal Kristus, opravlja Kristusovo učeniško službo. "Tudi otroci imajo svoj lastni način apostolskega delovanja. Po svojih močeh so prave žive priče za Kristusa med sovrstniki" (2 Vat L 12,4).

JERUZALEMSKA CERKVENA OBČINA - ZGLED VSEM ŽUPNIJAM

Gotovo vas zanima, kakšno je bilo življenje v prvi župniji, v Jeruzalemski cerkveni občini. Iz Apostolskih del zvemo, da so v prvi cerkveni občini bili "vsi enega srca in ene duše" (Apd 4,32), polni navdušenja za Boga in Kristusa. Bili so "stanovitni v nauku apostolov in bratski skupnosti, v lomljenju kruha in v molitvah" (Apd 2,42).

Molili so ne le pri bogoslužnih shodih, marveč tudi zase, posamič in skupno. "Že od začetka," poroča Tertullijan, "je med nami kristjani navada, da molimo trikrat na dan: sredi dopoldneva, opoldne in sredi popoldneva, to je ob tretji, šesti in deveti uri. Ob tretji uri, ker je prišel Sveti Duh ob tej uri na apostole, ob šesti uri, ker je bil tedaj Gospod križan in ob deveti uri, ker je Gospod tedaj dovršil svojo zmago s trpljenjem. Poleg tega ob začetku dneva in noči opravljamo spovedne molitve. Spodobi se, da verniki ne uživajo hrane in ne stopajo v kopel, preden ne molijo. Okrepčilo in hrana duha gre pred telesno hrano in nebeško je nad zemeljskim. Tudi kadar je kdo pri bratih v gosteh, naj ne jemlje zemeljskega okrepčila pred nebeškim.

Kaj in kako so molili prvi kristjani? Največkrat so molili Gospodovo molitev ali očenaš. O njej pravi Tertulijan, da obsega ne le nalogo, ki jo molitev ima, namreč božje češčenje in človekovo prošnjo, marveč skoraj vso Gospodovo besedo, vso vsebino nravnega nauka, tako da je v njej kratek posnetek vsega evangelija. Ohranjene so tri lepe razlage očenaša: Tertulijanova, Ciprijanova in Origenova, ki pričajo, kako so prvi kristjani cenili to molitev. Molili so tudi psalme in molitve, ki so jih sami sestavljali. Tertulijan piše, da pri bratskih gostijah "pokličejo vsakega na sredo Bogu prepevat, kakor kdo more, iz svetega pisma ali iz lastne glave. Gorečnejši molivci pa pridevajo v molitvah ‚aleluja' in takšne molitve, da zbrani odgovarjajo z njih končnimi besedami."

Župljani Jeruzalemske župnije so bili "priljubljeni pri vsem ljudstvu" (Apd 2,47). Vsi so vedeli, da morajo biti oznanjevalci evangelija, vsi so z veseljem opravljali božjo službo in skrbeli, da ni bilo med njimi nikogar, ki bi trpel pomanjkanje. Apologet Justin je pisal o dobrodelnosti v prvih krščanskih srenjah:"Mi, ki smo nekoč kot pogani nad vse ljubili denar in imetje, dajemo zdaj tudi tisto, kar imamo, za skupnost in delimo s potrebnimi. Vsak da po lastnem preudarku, kolikor hoče. Kar se zbere, se založi pri predstojniku. Ta podpira sirote in vdove in take, ki trpe pomanjkanje zaradi bolezni ali iz drugega vzroka, jetnike in tujce, ki so v srenji, skratka, skrbi za vse, ki so podpore potrebni."

Tertulijan piše:"Četudi imamo neke vrste blagajno, se vanjo ne steka sprejemnina, nekaka kupnina za sprejem v versko družbo. Vsak prinese majhen dar na določen dan v mesecu, ali kadar hoče, in samo, če hoče, če more. Kajti nikogar ne priganjamo, ampak vsak da sam od sebe. To so nekaki pobožni prihranki. Ne jemljemo namreč iz te blagajne denarja za gostije, popivanja ali nehvaležno požrešnost, marveč za siromake, da jih hranimo in pokopavamo, za dečke in deklice, ki so brez premoženja in staršev, za starčke, ki ne morejo več iz hiše, dalje za tiste, ki so se ponesrečili na morju, ali so v rudnikih ali na otokih ali v ječah." Imeli so torej lepo urejeno socialno zavarovanje in skrbstvo za reveže in pomoč v izrednih potrebah.

Že v apostolski dobi so kristjani praznovali prvi dan v tednu, nedeljo, kot Gospodov dan. Nauk dvanajsterih apostolov naroča:"Na Gospodov dan se zbirajte, lomite kruh in se zahvaljujte, ko se prej izpoveste svojih grehov, da bo vaša daritev čista" (14,1). Postili so se ob sredah in petkih.

Vsi bi morali vse storiti, da bi bila naša župnija čim bolj podobna tej prvi župniji.

Primera. Antiohijski škof Teofil je v 2. stol. po Kr. primerjal cerkvene občine obljudenim in rodovitnim otokom s sladko vodo, urejenimi sidrišči in pristaniščem, v katerih morejo najti zatočišče vsi, ki jih premetavajo nevihte življenja. V njih se hrani zdrav nauk. Vanje se zatekajo vsi, ki se hočejo rešiti in zveličati."

Imel je prav. Še danes so župnije rešilni otoki sredi razburkanega in nevarnega življenja. Če se hočemo zveličati, ljubimo župnijo in živimo z njo. Ljubiti župnijo in živeti z njo, pomeni, ljubiti Cerkev in živeti s Cerkvijo. Ljubiti Cerkev in živeti s Cerkvijo pa pomeni ljubiti Kristusa, živeti sveto kot on in prejeti zveličanje od Boga.

VEROUČNI ZVEZEK

Odgovori:

1. Po smrti apostolov so njihovo službo prevzeli škofje. - Službo škofov, velikih duhovnikov, opisuje apostol Pavel takole:"Vsak veliki duhovnik se jemlje izmed ljudi in se postavlja za ljudi v tem, kar se nanaša na Boga, da daruje dari in daritve za grehe in more imeti potrpljenje s tistimi, ki so nevedni in se ne motijo, ker je tudi sam obdan s slabostjo in mora zaradi nje kakor za ljudstvo tako tudi zase opravljati daritve za grehe. In nobeden si ne prisvaja te časti, ampak ga kliče Bog" (Hebr 5,1sl).

Zgled. Kaj pomeni za Cerkev škof, lahko spoznamo iz življenja svetega škofa Ciprijana. Ciprijan je bil doma iz Kartagine v severni Afriki. Izučil se je za odvetnika. Na velikonočno vigilijo leta 246 je prejel krst in postal kristjan. Čeprav je prej živel grešno, je po krstu bil vzoren ud Kartaginske krščanske občine. Vsi so ga vzljubili in ga kmalu tudi izvolili za škofa. Ko je nastopil škofovsko službo, je bila Kartaginska cerkev v žalostnem stanju. Štirideset let je Cerkev tu uživala mir. V tem času so se božjemu ljudstvu pridružili tudi taki, ki niso imeli čiste namene in jim ni bilo za sveto življenje, marveč samo za korist. Tudi duhovniki niso bili na višini. Ciprijan je takoj začel z obnovo Kartaginske cerkve. Od duhovnikov je zahteval, naj opustijo razne svetne posle in se posvetijo zgolj duhovniški službi. Med verniki je začel obnavljati krščansko življenje, ki se je bilo v daljši mirni dobi poplitvilo.

Leta 250 je izšel ukaz cesarja Decija, da morajo vsi svobodni prebivalci države darovati priznanim bogovom in božanskemu duhu cesarja. Kdor bi se ne udeležil tega žrtvovanja, naj se ga zapre, uklene v verige in muči. Če bi ostal zakrknjen, naj se njegovo premoženje zapleni, on sam pa usmrti. Nekateri kristjani Kartaginske cerkve so odpadli od Kristusa in žrtvovali cesarju. Drugi niso hoteli javno odpasti in so uradnikom dajali denar, da bi jim izstavili uradna potrdila, da so žrtvovali. Tretji pa so ostali zvesti Kristusu in tudi za ceno največjih žrtev, mučenj in celo smrti niso hoteli žrtvovati cesarjevemu duhu. Ves čas preizkušnje je škof Ciprijan bodril in tolažil vernike. Kartaginska cerkev je sicer krvavela iz mnogih ran, a je živela. Ko je vihar minil, je zaživela s prerojeno močjo. Bila je očiščena. Cerkvene občine so bile sicer manjše, a notranje prekaljene in utrjene. Tisti, ki so ob preganjanju žrtvovali in odpadli, so sedaj hoteli nazaj. Ciprijan jih je dovolil sprejeti, a le pod pogojem, da prej opravijo javno pokoro. Odpad od vere je težek greh, ki zahteva pokoro. Odpadli duhovniki so se po pokori mogli vrniti v Cerkev, vendar pa niso smeli več opravljati duhovniške službe. Tako škofovo ravnanje se jim je zdelo prestrogo, zato so se uprli. Kmalu sta v Kartaginski cerkvi nastali dve stranki. Eni so grajali škofovo popustljivost, da sprejema odpadnike, češ:"Mi smo občina svetih in med nami ne sme biti odpadnikov in greha. Odpadli naj ostanejo za vedno izključeni iz Cerkve," drugi pa so grajali škofovo strogost, ko je za povratek zahteval pokoro. Ciprijan je zaradi tega zelo trpel. Šel pa je čvrsto svojo pot v stalni povezavi z rimskim škofom. Tako se mu je končno posrečilo pomiriti notranji razdor in Kartaginsko cerkev učvrstiti in zediniti. Ciprijan je bil steber krščanske občine, zvest čuvar resnice in nravnega zakona proti vsem, ki so Kristusov nauk, katerega so učili apostoli in škofje v edinstvu z rimskim škofom, hoteli prenapenjati ali maličiti.

Ko je Severno Afriko in Kartagino leta 254 zajela huda kuga, je Ciprijan s svojimi duhovniki prvi prišel na pomoč težko preizkušanemu ljudstvu. Organiziral je sredstva in strežnike. Med tem ko so pogani puščali svoje ljudi, da so propadali v bedi in trpljenju in to kljub strogim policijskim predpisom, da tega ne smejo storiti, so kristjani stregli okuženim, pa naj so bili verni ali neverni, stregli, kakor bi stregli Jezusu samemu. Tako so se s svojim škofom na čelu maščevali preganjalcem po Kristusovem nauku z deli ljubezni.

Ob ponovnem preganjanju kristjanov za časa cesarja Valerijana leta 259 je Ciprijan pogumno dal življenje za svojo Cerkev. Bil je obglavljen. Preganjalci so mislili, da se bodo ovce razkropile, ako udarijo pastirja. A zgodilo se je prav nasprotno. Ciprijanov grob je bil vse do navala Arabcev v sedmem stoletju znamenit v Kartaginski cerkvi. Okoli svetega škofa so se še po njegovi smrti zbirali kristjani in vedno znova iz roda v rod prisegali zvestobo Kristusu.

Škofje so stebri Cerkve. Tako je bilo v Ciprijanovih časih, tako je še danes. Kjer je škof, tam je Kristus, kjer so škofje, tam je Kristusova Cerkev.

2. Škofija je del božjega ljudstva, ki je izročen pastirski službi posameznega škofa.

Zgled. Nekega dne je novoimenovani Mantovanski škof Sarto, poznejši papež Pij X. potoval v Padovo, da bi obiskal svojega nekdanjega škofa mons. Callegaria, pa tudi, da bi pri velikem svetniku svetem Antonu, katerega je od rane mladosti prisrčno častil, izprosil pomoči za težko in odgovorno škofovsko službo. Ker je želel maševati na grobu sv. Antona, je šel v zakristijo, kjer ga je zakristan, obilen in dobrodušen frančiškanski brat, vprašal za celebret - dovoljenje za maševanje.

"Imate prav, da zahtevate izkaz, a ga žal nimam pri sebi," je dejal Sarto.

"Od kod prihajate?" ga je zasliševal in gubal čelo.

"Iz Treviza."

"Kaj pa ste v Trevizu?"

"Nič!"

"Nič? Ste menda vendar kaplan, ali vikar ali župnik?"

"Žal, nisem ne kaplan ne vikar ne župnik."

"To je pa čudno! V Trevizu je vendar pomanjkanje duhovnikov, pa ste vi brez službe."

"Da, žal!"

Zakristan je nekaj časa premišljal, globoko nagubal čelo in končno dejal:

"Prav za prav vas ne bi smel pustiti maševati!"

Sarto je iz žepa privlekel svojo tobačnico ter bratu ponudil ščepec. Takšna darežljivost ga je pomirila in sin svetega Frančiška je dejal:

"Naredili ste kar zaupanja vreden vtis. Bom vzel odgovornost nase in vas pustil maševati. Sicer pa," je pošepetal Sartu, "dobro poznam škofa v Padovi. Ali naj ga prosim, da vam da kakšno službico, morda za špirituala pri kakih sestrah ali kaj podobnega?"

"Zelo bi vam bil hvaležen!"

"Saj se boste potem podpisali v knjigo celebrantov, da bom vsaj vedel, s kom imam opravka!" je pokroviteljsko pokimal zakristan in pripravil oblačila.

Ko je škof po opravljeni sveti daritvi prišel v zakristijo, se je podpisal, zakristan pa je medtem pogasil sveče na oltarju. Škof je odšel iz zakristije, da bi pred grobom svetega Antona opravil zahvalo.

"Moram pogledati, kdo je prav za prav ta tuji duhovnik!" se je brat domislil in odprl knjigo celebrantov.

"Josephus Sarto, škof v Mantovi!" je izbuljil oči. "Ljubi sveti Anton!" se je tolkel po čelu. "Zakaj mi nisi tega prej povedal? Jaz osel sem mu pa hotel priskrbeti službico pri sestrah!" (Hünermann: Plamteči ogenj).

Škof ima službo v škofiji. Služi delni Cerkvi kot Kristusov namestnik v vsem, kar je božjega. Je pastir ne samo belih, ampak tudi črnih ovac.

3. Duhovniki napravljajo škofa navzočega v vseh delih škofije. -

Škof je duhovni oče škofije, župnik pa je njegov poslanec, da vrši v župniji njegovo očetovsko službo. Ko ga škof umesti na župnijo, ga nekako z njo poroči. Po umeščenju je župnik tako tesno povezan z župnijo, da ga niti škof ne more več po mili volji prestaviti. Z izjemo kratkih počitnic mora stalno bivati v župniji in skrbeti zanjo kot pravi družinski oče. Da zmore to v najvišji meri, se je kot duhovnik odpovedal ne samo svojim staršem, kot store drugi otroci, ko na primer stopijo v zakon, marveč tudi lastni družini. Tako res lahko živi samo za svojo duhovno družino in v njej v vsem ponavzoču je škofa.

Zgled. Hitler je bil zelo hud na Münchenskega škofa Faulhaberja, ker ga je večrat grajal in obsojal zaradi krivičnega ravnanja z Židi in katoličani. Duhovniki so podpirali škofa in so morali zaradi tega marsikaj pretrpeti. Tako je župnik Helz javno prebral v cerkvi škofovo okrožnico, ki je obsojala nasilje in totalitarizem nacističnega režima. Nacisti so ga prijeli in odpeljali v zapor. Ko so ga peljali skozi njegovo župnijo, je vzklikal:"Živel Kristus Kralj!" in bodril ljudi, naj ostanejo zvesti Kristusu. Eden izmed gestapovcev ga je dregnil v bok in mu rekel:"Kaj to vpiješ? Saj te ne zapiramo zaradi Kristusa, ampak zaradi škofa." Župnik Helz mu je odvrnil:"Kdor ovira duhovnika pri izvrševanju njegove službe zaradi škofa, ubija Kristusa. Kristus in škof sta eno. Živel Kristus Kralj!" (Katolischer Digest, 1961).

4. Osnovna celica Cerkve je župnija.

Primera. Cistercijanski samostan v Alveiri na Portugalskem ima posebno zanimivost. Skozi samostansko kuhinjo teče potok Alcoa, ki je bogat na ribah. Kadar samostanska družina rabi za kosilo ribe, kuharji samo nastavijo mreže in jih nalovijo. In imajo še to prednost, da si jih lahko nalovijo zastonj, kolikor hočejo, ne da bi jim bilo treba plačati državi za pravico lova.

Vsaka župnija je kakor ta cistercijanski samostan. Skozi njo teče potok milosti, bogat na Kristusovih zasluženjih in zasluženjih svetnikov in Marije. Nam ni treba nič drugega,kot nastaviti mreže - odpreti svoja srca in se s temi milostmi okoristiti. Kako žalostno bi bilo, če bi potok milosti, ki nam prihaja od Cerkve skozi našo župnijo, pustili brezbrižno mimo. Zaradi naše brezbrižnosti in malomarnega sodelovanja z vsem, kar nam župnija nudi, bi lahko povzročili, da bi ta celica Cerkve odmrla. To bi bilo v našo največjo nesrečo, ker bi tako izgubili povezavo s trto - Kristusom in ostali suhe ter nerodovitne mladike.

5. Delo za župnijo ni samo naloga duhovnikov, ampak vseh župljanov.

Primera. Križ in težava je v družini, kjer sta samo oče in mati s kopico nedoraslih otrok. Za žlico jih grabi deset, za delo pa samo dva. Največja želja takih staršev je pač, da bi jih bilo tudi pri delu toliko, kot jih je pri jelu. Kako odleže očetu in materi že, ko eden odraste toliko, da jima pomaga! S kakšno ljubeznijo uvaja oče najstarejšega sina v gospodarstvo in mati najstarejšo hčer v gospodinjstvo. Spočetka jih samo učita, to in ono pokažeta, a sčasoma jima odlagata s svojih ramen vedno več bremen. Iz brezkoristnih otrok sta postala delovna uda družine. Za to delo pa je seveda treba zadostne doraslosti in moči, ki je nekateri otroci žal nikoli ne dosežejo; vse življenje ostanejo neboglejni zaostanci in neuporabni pohabljenci. Ti so družini v veliko breme. Zato posvečajo pametni in dobri starši veliko skrb pravilni rasti in zdravemu razvoju svojih otrok, ker hočejo imeti dobre delavce v družini" (Oražem: Naša župnija).

Podobno je v župniji. Vsi smo dolžni delati in sodelovati z duhovnim očetom župnije - župnikom za rast in napredek župnije. Pri sveti birmi smo dorasli za polnoletne člane župnijske skupnosti in za prave delavce božje. Za vse nas veljajo besede apostola Petra: "Vi pa ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo, da bi oznanjali slavna dela njega, ki vas je poklical iz teme v svojo čudovito luč" (1 Petr 2,9). Zakrament svete birme nam nalaga na ramena Kristusovo delo: da namreč vsak v svoji župniji po svojih zmožnostih in kakor nam odmeri župnik, izvršujemo njegovo trojno službo: učeniško, duhovniško in pastirsko.

Popravi!

1. Za učenje Kristusovega nauka so se dolžni brigati v prvi vrsti župniki in kaplani, ker jih po škofu k temu obvezuje Jezus sam, pa tudi vsak izmed nas, ker smo po krstu in birmi poslani, "da bi oznanjali slavna dela njega, ki nas je poklical iz teme v svojo čudovito luč" (1 Petr 2,9).

2. Če grem v nedeljo k maši, sem že dober kristjan. Boljši kristjan pa sem, če živim, kakor mi Kristus daje zgled. Najboljši kristjan pa sem, če se trudim, da bi še drugi živeli po Kristusovem evangeliju.

3. Dobri kristjani so tisti, ki skrbijo za to, da hodijo vsako nedeljo k maši, se ob petkih postijo in nobenemu nič ne ukradejo. Boljši kristjani so tisti, ki poleg teh treh reči pri vsaki nedeljski maši še pobožno prejmejo sveto obhajilo, poleg petkovega posta vsak dan vsaj nekaj molijo in drugim radi pomagajo. Najboljši kristjani pa so tisti, ki skrbijo, da bi bili vedno v milosti božji, izvršujejo dobra dela, ljubijo Boga nad vse, bližnjega pa zaradi Boga.

Nekaj naslovov tem za domačo nalogo v obliki sestavka ali pisma: 1. Naš škof dela za nas.
2. V naši župniji je razgibano življenje.
3. Naj povem, zakaj sem katoličan.
4. Nekaj predlogov za poglobitev župnijskega življenja.

Molitev za vse vrste duhovnikov.

O Bog, posvečevalec in varuh svoje Cerkve, obudi v njej s svojim Svetim Duhom vrednih in zvestih delivcev svetih skrivnosti, da bodo s svojo službo in s svojim zgledom krščansko ljudstvo vodili po poti zveličanja. Ki živiš in kraljuješ na vekov veke. Amen.

Molitev za apostolskega duha vseh udov Cerkve in župnije.

Gospod, daj, da bomo s svojim svetim življenjem premagovali predsodke tistih, ki ne verujejo.

Gospod, daj, da jim bomo s svojimi besedami in s svojimi dejanji oznanjevali krščansko nravnost.

Stori nas vredne njihovega zaupanja, njihovega prijateljstva in njihove ljubezni; njihove duše pa razpoloži, da bodo pripravljene sprejeti luč vere. Amen. (P. De Foucauld).

BERILO

Novi kaplan

"Torej vi ste novi kaplan!" je prikimal tombolski župnik Don Antonio Costantini ter zamišljeno vprašujoče motril mladega duhovnika, ki je sedel njemu nasproti.

"Don Giuseppe Sarto iz Rieseja, vem! Povedali so mi, da ste bili v semenišču radi pred drugimi. Najbrž velik znanstvenik, kaj? No, da! Če odkrito rečem, sem se prestrašil, ko sem to slišal."

"Zakaj vendar, gospod župnik?" se je smehljal Don Sarto.

"To je pa tako!" se je zamišljeno gugal župnik v svojem stolu. "S takimi, ki so radi pred drugimi, je večkrat križ. Nimam nič zoper znanost! A znanstveniki navadno niso preveč primerni za prakso. Mislijo, da mora vse iti tako, kot stoji zapisano v debelih bukvah, čeprav je resničnost često popolnoma drugačna. Odkrito mi povejte, da ste bili najbrž razočarani, ko ste bili imenovani v Tombolo. Je to majhno, skromno gnezdo kmetov in živinskih trgovcev.Najbrž ste imeli drugačne načrte?"

"Nikakor ne!" se je veselo smejal Sarto. "Tu se bom prav dobro počutil. Saj sem tudi sam v vasi doma. Moj oče je bil občinski sel v Rieseju."

"No to me veseli. Imeli boste prvo mašo ob šestih, pa ne pozabite na pripravo in dobro premišljajte. Po sveti daritvi pojdite v spovednico, če bo še kak skesan grešnik hotel odložiti svoje breme. Brevir molite kot se spodobi,dobro se pripravite na pridige. Ne bom dovolil kakega kvasanja! Zavzemite se za našo mladino, katero vam posebej priporočam, in učite otroke verouk,kot se spodobi. Da poleg vsega tega ne smete pozabiti študirati, mislim, da vam ni treba posebej reči. Verjemite, če človek ne tiči kar naprej v knjigah,bo kaj kmalu razprodal vse, kar ima, in bo plaval kot riba na suhem. Če se boste potem v krščanski ljubezni kdaj pa kdaj malce zavzeli tudi za svojega župnika, bo Don Constantini prav zadovoljen z vami in ljubi Bog najbrž tudi."

Naslednje tedne niso v vasi govorili o ničemer toliko kot o novem kaplanu.

"Lep mož!" so ugotavljala dekleta, kadar je novi gospod s črnimi kodri stopal po cesti.

"Dober govornik!" je priznal učitelj in organist.

"Dober človek!" so ga hvalili bolniki. "Kar nič več bolečin ne čuti, kogar on obišče."

"Vesel gospod!" je zatrjevala gospa Beghetto, njegova gospodinja. "Vedno ima kako veselo šalo na ustih in včasih njegovemu smehu kar ni konca."

"Postrežljiv gospod!" ga je hvalil mežnar."Ob pol šestih sam odpre cerkev in zvoni k maši, da lahko jaz še eno urico poležim."

"Strog gospod!" je tožil Marco Peretta. "Sem mislil, da je strela božja udarila vame, ko me je zadnjič pripeljal domov, ker v temi sam nisem več znal najti poti."

"Da, že vem!" se je smejal kovač Pasquale. "Pijanega kot klado te je izvlekel iz jarka in te zavlekel k tvoji stari."

"Meso je voljno, a duh je slab!" se je pijanček opravičil z malo ponesrečenim navajanjem svetega pisma.

Najglasneje pa so peli hvalo tombolski otroci. Vedno znova so pripovedovali,kako lepe stvari pripoveduje gospod katehet, da se morajo smejati in jokati. Poiskal jih je po domovih ter na njemu lasten prijazen način govoril z njimi o teletih, kravah in otrocih.

V sveti službi Jožef Sarto ni poznal odmora. Pozno ponoči je prihajal v cerkev. Pred tabernakljem je pokleknil ter Zveličarju daroval pretekli dan. Kako dragi so mu bili tile zadnji trenutki dneva. V svitu večne luči si je nabiral moči za svoje mlado duhovniško življenje. Tu je prosil za čistost svojega srca v vseh napadih,s katerimi hudič in svet ne prizanašata niti možu v talarju. Kot očak Jakob z angelom se je tudi on boril za vsako ogroženo dušo, ki je potrebovala njegove pomoči, še bolj pa milosti iz nebes. Gospod pa ga nikoli ni pustil brez blagoslova. (Hünermann: Plamteči ogenj).

KAZALO IN SHEME KATEHEZ
za 1. del

TUDI V VERI MORAMO RASTI 1
S šolskim letom se je začel tudi verouk. Razlogi za in proti obisku (2).
Rasti moramo v starosti, modrosti in milosti, v veri in kreposti. Pri tej rasti nam pomaga verouk (5).
Verouk nam je potreben: da se poučimo v veri, da spoznamo Kristusa in njegov nauk, da moremo živeti kot kristjani (7).
Kaj bomo delali pri verouku? Skušali bomo izpolniti Jezusovo trojno naročilo (8).

PAMET NAM PRAVI, DA MORA BITI BOG 18
Bog daje po ustvarjenih stvareh ljudem trajno pričevanje o sebi (19)
Štiri reči, ki človeka najbolj bodejo v oči in silijo, da prizna: Je Bog! - Vidne stvari (30); urejenost vesoljstva (27), glas vesti (30), vera vseh ljudstev (31).

BOG SE JE TUDI SAM RAZODEL 38
Bog je povedal da je in kakšen je (39). Komu? Adamu in Evi (40), očakom in Mojzesu (41). Podal nam je kaj hoče: po prerokih (42) in po svojem Sinu ter apostolih (43).
Kar je Bog povedal je ohranjeno v ustnem izročilu in svetem pismu (45). Božjo besedo nam hrani in razlaga sveta Cerkev (47).
Na božjo besedo kristjani odgovarjamo na tri načine: da jo spoštujemo in smo zanjo hvaležni (48), da se z Bogom radi pogovarjamo (50), da božjo besedo izpolnjujemo (51).

ZAKAJ NEKATERI NE VERUJEJO 58
Jezusovo vabilo k veri in izgovori ljudi (59)
Nekateri ne verujejo, ker niso bili poučeni (60), ker vidijo slabe kristjane (62), ker grešno živijo (63). Izraelci, ki niso verovali Jezusu (64)
Kako nevernim olajšamo pot k veri (66). Veri škoduje: verska nepoučenost (67), pohujšanje slabih kristjanov (68), grešno življenje, slabo branje in slaba družba (69).

VERUJEM V BOGA, STVARNIKA NEBES IN ZEMLJE 76
Bog je ustvaril nebo in zemljo (77). Kaj pravita sveto pismo in znanost o stvarjenju sveta (80). Bog je svet ustvaril, ker je dober in hoče stvarem dobro (83) in da razodene svojo slavo ter popolnost. Stvari nam pomagajo, da se posvetimo in zveličamo (84). Ko posvečujemo nedeljo, slavimo Boga Stvarnika (86). Znanost in vera se dopolnjujeta (90). Svet ni delo slučaja (91).

ČUDOVIT BOŽJI NAČRT S ČLOVEKOM 94
Kaj pravi nastanku človeka sv. pismo in kaj znanost (95). Kaj je Bog hotel s človekom, zakaj ga je ustvaril? (98). S čim je Bog človeka obdaril? (99). Bog je človeka ustvaril po svoji podobi (101). Intervju z Adamom (102)

ČLOVEK POKVARI BOŽJI NACRT . . . . : .111
Človek odkloni božji načrt in greši: Drevo spoznanja dobrega in hudega (113), preizkušnja (114), skušnjavec (115), skušnjava in padec (116). Posledice greha (117). Izvirni greh(119).Brezmadežna in protoevangelij (120)

PO JEZUSU SPET BOŽJI OTROCI. 130
Bog napoveduje odrešenika (131). Šesterodnevje odrešenja (134). Izpolnjene napovedi (135). Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan (138)

BOŽJI OTROCI IN DEDIČI KRALJESTVA. 145
Božje ljudstvo na zemlji je Cerkev (146). Božje kraljestvo na zemlji (148). Božje kraljestvo v slavi (151). Novo nebo in nova zemlja (152)

CERKEV V SVETU 158
Kristus je luč narodov (159). Cerkev je luč narodov (161). Cerkev je luč današnjemu svetu (165). Cerkev pomaga današnjemu svetu (166).

CERKEV V JUGOSLAVIJI 172
Kako in kdaj so jugoslovanski narodi postali kristjani (173). Kratek pregled zgodovine Cerkve v Jugoslaviji (173). Katoličani in ločeni kristjani v Jugoslaviji (177).

CERKEV V SLOVENIJI 184
Preseljevanje in pokristjanjenje Slovencev (186). Kratek pregled zgodovine Cerkve v Sloveniji (188). Cerkev v Sloveniji danes (192). Naloge, ki jih opravljajo škofje med našim narodom (193).

CERKEV V NAŠI ŽUPNIJI. 199
Škofje so nasledniki apostolov (200). Škofija je del božjega ljudstva (203). Skrb škofov (204). Kaj dela župnik? (205). Škofija je razdeljena na župnije (207). Cerkev smo vsi - ne le škofje in duhovniki (208).Jeruzalemska cerkvena občina - zgled vsem župnijam (209). Delo za župnijo ni samo naloga duhovnikov, ampak vseh župljanov (214)